

295

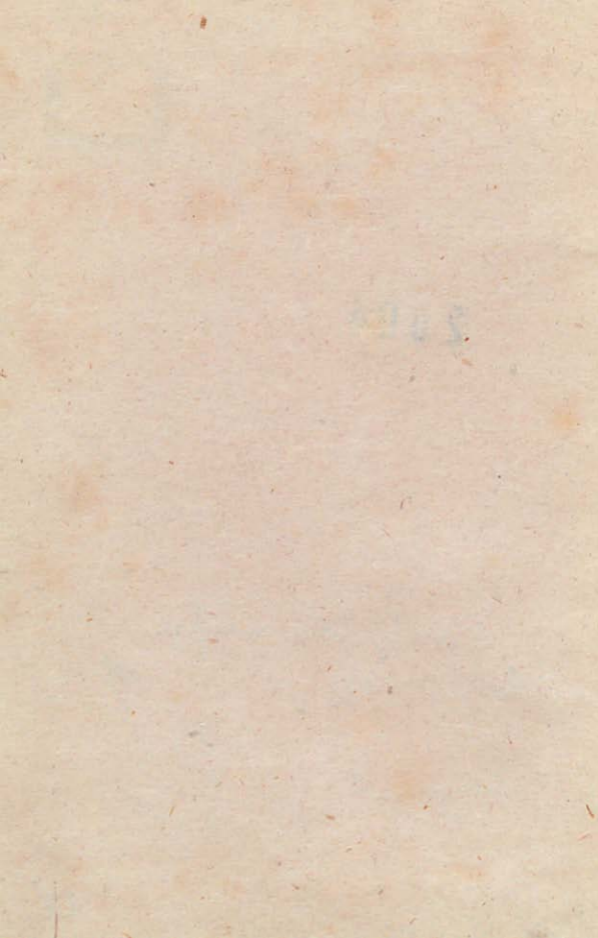

2004

Engaged to marry
20-8-1973 of

Engaged to marry

of

Ember

Upravitel'nyy Komitet Goskumstatov

nyazhu,

Gosstatizdat SSSR

20 Iyul' 1973

Соп. Информация о состоянии дел
по делу Управления государственной статистики;

72542

(807)

ՀԱՅՐԱՊԵՏԼԵՐԻՆ

ԲԻԹԱՊԼԱՐԸ ՏԻՆ ՄԻՒՃԱՏԵԼԵԼԵՐԻՆՏԵ

ՓԱՅԻՏԵԼԵՐԻ ԻՒՋԵՐԻՆԵ

ՊԻՐ

ՐԻՍԱԼԵ

Փարիզ շէքրինտէ Քրանսրզ Բարեկարգեալ Քիլիսէնին
Փափասալարնտան պիբի օլան ՅՈՍՀՆՆ

ՏԵՅԼԻԼԵՆԻՆ քիթարպնտան Խճ

մալ օլուննեան տոսր

ԻՋՄԻՐՏԵ

ԿՈՒԼԵԼՄՈՍ ԿՐԻՓՓԻԹԻՆ ՊԱՍՄԱԿԵՆԵ-
ՍԻՆՏԵ ՊԱՍՄԱ:

1845

807. mh

215-74

ՄՈՒ ԳԱՏԵՄԷ

Քրիստոս Վֆէնտիմիզ թէմէլէթտի յի
 Եկեղեցիտէ՝ պիր մատտէնին խուսուսուսն-
 տա իքի գըսըմ պուլունուր : Պու գը-
 սըմլարըն պիրի՝ իմանընըն ուղղափառ օլ-
 տուղունու սապիթ էթմէք իչիւն՝ հատտէն
 աշըրը Հայրապետլէրին քիթապլարընը
 իսթիմալ էտէ յօր . վէ օպիրի՝ էյէրչի
 Հայրապետլէրի օգույօր իտէտէ՝ իմանընըն
 ուղղափառ օլտուղունու սապիթ էթմէք ի-
 չիւն՝ եալընըղ Մլաճ թա՛ալանըն եէր
 իւզէրինտէ իլհամ օլտանուշ իրատէի ճէլիլէ-
 սինին Վիթապընա եա՛նի Մստուածաշուն-
 չա իսթի՛տա էտէ յօր :

Պու իքի դարաֆըն հէր պիրի իգրար
 էտէր քի , տինտէ թէմէլլի մատտէլէր տէ-
 յիւ՝ ալէսսէվէ հէման օլ թա՛լիմլէրի գա-
 պուլ էտէ յօր քի , աշըգ աշըղա Մսպոտ-
 ծաշունսթա թէմէլլէնմիշ օլուպ Մաքեալ-
 լարըն վէ Նիկիա ժողովքունուն Հա-
 ւատամքլարընտա թագտիմ օլունույօր :
 Վաքին Հոովմայ քիլիսէսինտէ Հայրապե-
 տական դարաֆ՝ իշպու թա՛լիմլէրէ՝ պիր

դագրմ տիւրլիւ տիւրլիւ թա՛լիմլէր տաճա՛
 իլալէ էտէրլէր , վէ էյէրչի օնլարը Ե՛ղիզ
 Վիթապլարտա աշլիքեար իլճամ՝ օլունմա-
 մամը խիթլէրինի իգրար էտէրլէ՛ր իսէտէ՛
 Փարզ տէյիւ Վրիսթիան թա՛լիմինին պիր
 փէք մուգթազի դարաֆը տըր տէրլէր . վէ
 պու իլալէ օլան թա՛լիմլէրին իսպաթընը՝
 Հայրապետլէրին թէլիֆաթլարընտան իս-
 թիխրաճ էտէրլէր : () պիր դարաֆտան
 Եւետարանական դարաֆ տէր քի , Ելլա-
 ճըն Վելամընտա աչըգտան աչըղա իլճամ՝
 օլունմամը պիր շէյի՛ իման մատտէսի տէ-
 յիւ գապուլ էտէ՛մէղիզ . վէ Հայրապետ-
 լէրի՛ Ելլաճըն Վելամընըն իս՛նտաղըն էյի
 անկլամագ իչիւն սալթ պիր եարտը՛մ տէ-
 յիւ իսթի՛մալ էտէրիզ :

Պունտան էօթիւրիւ պու դարաֆլարըն
 իքիսինէ՛ տախի փէք իգթիզալը՛տըր քի ,
 Հայրապետլէրտէն ճասիլ օլաճագ ֆայտէյի
 տօղըն անկլասընլար . ճէմ՝ պիր Հայրա-
 պետին ասըլ ֆիքրինի անկլատըլարմը անկ-
 լամատըլարմը էյիճէ ֆէ՛ճմ էթսինլէր .
 ճէմ՝ տախի պիլմէյէ իգթիզալը՛ տըր քի ,
 պիր շէյի Հայրապետլէրին ըէյի տէյիւ
 թաճմին էտիպ շէճատէթ իչիւն գապուլ
 էթտիքլէրի գէման՝ օլմայա օլ շէյ Հայրա-
 պետլէրին օլմայըպ պիր ղայրի քիմսէնին
 ըէյի օլմաղըլէ քէնտիլէրինի ալտաթմըշ
 օսունլար :

Ֆրանսւրզ եկեղեցականլարընտան ա՛լիմ
 վէ միւքէրրէմ Յովհան Տայլեէ՛ փարիս
 շէհրինտէ, Ռարեկարգեալ Վ.իլիսէլէրինին
 պիրինտէ փափաս իքէն՝ պու մէսէլէյի՛ եանի
 շայրապետլէրին թէլիֆաթընը ֆայիտէ
 իլէ օգուամասընըն խուսուսուենու տիգգաթ
 իլէ թէֆթիլ էյլէտի, վէ օնուն գարար
 գրլտրղը նէթիճէլէր իշպու ըիսայէտէ՛ պու-
 լունուր, քի պու կիւնէ՛ գատար վաֆիր
 տիլլէրտէ պասըլուպ օգունույօր : Պու մու-
 սանիֆ շայրապետլէրի տիգգաթ իլէ օ-
 գուտուգտան սօնկրա, պու նէթիճէյէ
 կէլտի քի, շեմիտի պէմնպէ Մ.ետարանա-
 կան Վ.րիսթիանլար իլէ Նուվմայ քիլիսէ-
 սինին մապէյնինտէ միւճատէլէ սէպէպլէրի
 օլան էն պէօյիւք սայրլան մատտէլէրտէ՛
 շայրապետլէր միւճատէլէյէ գարար վէ-
 րէճէք պիր շէհատէթ վէրէ՛մէղլէր :

()նուն պու նէթիճէյէ կէլմէյէ գութ-
 տուղու թէրթիպին սուրէթի՛ պունուն կի-
 պի տիր : “ շայրապետական դարաֆ ի-
 նանը՛ր քի, իլք իւչ եախօտ տէօրթ գար-
 լարըն շայրապետլէրի՛ շիմտիքի գէմանտէ
 միւճատէլէ օլմագտէ օլան շէյլէրէ պիր
 գարար վէրէ պիլիրլէր : վէ պու վէճհիլէ
 օնլար՝ իմանէ տայիր մատտէլէրտէ պիր թէ-
 մէլ օլա պիլիրլէր : Աքին շայրապետ-
 լէր պու մատտէլէրտէ հէօքմ քէսէ պիլմէք
 իչիւն՝ օնլարըն էյլէ պիր նուֆուղու վար

իտտիա՝ սընտա օլանլարա կէրէք տիր քի ,
 իպթիտա՝ իքի գայիտէ՛ սապիթ էթսին-
 լէր ” :

“ Եւլէլա՝ Հայրապետէրին բէյ ու ի՛-
 թիգատէրի տէյիւ թագտիմ՝ օլունան խա-
 նէլէր՝ հէր վէճհիլէ իգթիզա էտէր քի ,
 հէր հանկը Հայրապետին ատը իլէ վէրի-
 լիյօր իսէլէր , սահիհան օնուն եազտըղը՝
 օլմալը , վէ հէմ մանալէրի աչըգ վէ պէլլի՛
 օլմալը . շէյլէ՛ քի , պու՝ եախօտ օ Հայրա-
 պետտէն կէլտիքլէրինէ՛ եախօտ օլ Հայրա-
 պետին Փիքրինի սահիհան անկլատըղըմըզա
 ասլա պիր շիւպհէ գալմայա : Օ՛իրա հէր
 պիր շէհատէթին գըյմէթի՛ էվվէլա շահի-
 տին ի՛ թիպարընա՝ վէ սանիյա՝ օնուն շէ-
 հատէթինին աչըգ վէ աշիքեար օլմասընա՝
 կէօրէ պիշիլիւր ” :

“ Սանիյա . էյէր Հայրապետէրին թէ-
 լիֆաթլէրինի միւճատէլէլէրիմիզէ գարար՝
 վէրմէյէ քեաֆի՛ տէյիւ գապուլ էտէճէք
 օլուրսագ , հէր վէճհիլէ իգթիզա էտէր քի
 իգրար էտէլիմ՝ քի , օնլարա օ՛լ տէրէճէ
 նուֆուզ վէրմիշ օլույօրուզ քի , օնլա-
 րը տինէ տայիր մատտէլէրտէ քէնտիլէրի-
 միզէ թէքմիլէն գուլաղուզա՛ր էթմիշ օլու-
 յօրուզ : Օ՛իրա էյէր օնլարըն կանղըլ-
 մազ նուֆուզու օլմալ իսէ , օնլարըն բէյ-
 լէրի հէր նէ գատար աչըգ վէ պէլլի՛ օլսա ,

միւճատելէլէրէ պիր գարար վերմէք զամ-
նընտա հիչ պիր Փայտէ էտէմէզլէր ” :

“ Իմտի իշպու ըիսալէտէ՝ Հայրապետ-
լէրէ ալէսսէվի խթի՛տա էտէնլէրին պու-
լիքի զիւի՛ւմի թէֆթիշ օլունուր . քի օնլա-
րըն արբէ պո՛ւ տուր քի , էն ա՛ղիմ միւճա-
տելէ վէսիլէրի օլան մատտելէրին խու-
սուսունտա Հայրապետլէրին ըէյու ի՛ թի-
գատլէրի նէ օլտուղունու աչըգ աչըղա էօյ-
րէնմէսի միւմքի՛ւնմիւ : Ա է օ արբէ պու-
տուր քի , Հայրապետլէրին պու գատար
նուֆուպու վալմը տըր քի , պիր քէրրէ օն-
լարըն ըէյու ի՛ թիգատլէրինի էօյրէնտիք-
տէն սօնկրա , օնու՛ արբէ գ հիշ Լէֆէնէ
Էլէմպուէն գապո՛ւլ էտէլիմ ” :

“ Իյէր պու սիւալլէրին իքիսինէ՛ տա-
խի՛ “ Իյվլէթ ” տէյիւ ճէվապ վէրիլէ պիլ-
սէ , վէ պու ճէվապըն սահի՛ճ օլտուղու իս-
պաթ օլունսա , օլ զէման պու նէթի՛ճէյէ
կէլիրիգ քի , հէփի քիլիսէլէր միւճատելէ-
լէրինտէ՛ Հայրապետլէրին վասիդասը իլէ
գարար վերմէյէ ճէ՛ճտ էթմէլէրի էյի՛ է-
տէրլէր : Ի քիւն էյէր էօթէ դարաֆտան
պու սիւալլէրին իքիսինին ճէվապը շիւպ-
հէլի՛ եախօտ “ Եօգ ” իսէ , օլ զէման միւ-
ճատելէլէրիմիղէ պու վէճ՛իլէ գարար վեր-
մէյէ ճէ՛ճտ էթմէսի քեաֆի պիր շէյ օլմա-
տըղը աշիքեա՛ր տըր . վէ պունտան պէօյլէ՛
տին թալիմլէրինի իսպաթ էթմէյէ տա՛հա

միւնասիւյ վէ տաճա գուվվէթի մաճալէ պագմալըյը :

Իշպու իքի սիւալէր՝ պու ըիսալէնին մուսանիֆինտէն թէֆթիշ օլունտու : Ա է պու ըիսալէյի հէր օգույանտան մաղլու պումուզ պու տուրքի , թէրպիյէ եախօտ ա՛տէթ վասիղասի իլէ կէլէն հէր մէյլինի պէր դարաֆ էտիպ՝ պու մուսանիֆին ֆիքրինի՝ թա քիթապըն սօնունա գատար պի դարազ թէֆթիշ էյլէսին : Ա է էյեր պապլէրին պիրինտէ մուսանիֆին պուրհանընը զայի՛ֆ եա սապիթ տէյիլ եախօտ պիր նէթիճէսի եօգ զանն էտէրսէ , օնտան սօնկրա կէլէն պապլէրտէ՝ մուսանիֆին սապիթ էթմէյէ չալըշտըղը մատտէնին կէրչէր օլտուղունա տէֆա՛ վէ տէֆա՛ զա՛մմ՝ օլունմուշ շէհատէթ պուլաճագ , հէմ՝ օգույանըն ֆիքրինէ սատըր օլան հէր պիր սիւալէ ճէվապ պուլաճագ :

Իշ տէյիլ իսէ պու պուրհանը թէք միլէն թէֆթիշ էտէն հէր պիր խիւլիւսի փաք հաւատացեալըն ֆիքրի պու պահատէն Պէօյլէ գանաճագտըր : Եա՛նի օ՛ պու խիւլասայէ կէլէճէքքի , Մտուլաճաշունչ կիպի սահիհ քիթապ եօ՛գ տուր . Մլաճըն Վէլամը՛ կիպի սահիհ շէհատէթ եօ՛գ տուր . Մլաճըն Մուհունուն իլհամը իլէ սէօյլէյէն Մուաքեալար կիպի սահիհ գուլաղուղար եօ՛գ տուր : () քիսնէ՛ Մլաճա՛ պիրի պի-

րի արտըսըրա կէլէն պունճէ դարլարտա
 պունճէ ա'լիմ վարդապետէր վէ միւքէր-
 րէմ Հայրապետէր վէ բարեպաշտ մու-
 սանիֆլէր դալտըրտըրը իչիւն շիւքր էտէ-
 ճէք : Ա է օնլարը՝ Մ'զիզ Քիթապլարը
 էօյրէնմէյէ վէ անկլամաղա եարտըմ տէ-
 յիւ իսթի'մալ էտիպ' էն ադալի' պիր շէյ-
 տէ օնլարըն նասիհաթընը տօղոու տէյիւ
 դապուլ էտէճէք . եա'նի օնլարըն քիթապ-
 լարընը հէփ օգույանլարա թէքլիֆ էթտիք-
 լէրինէ կէօրէ՝ Մ'զիզ Քիթապլարա տա-
 յանմաղա իրշատ օլունաճագ : ()նլար՝ Մ'-
 զիզ Քիթապլարըն փունկարընտան իչ-
 տիքլէրի' կիպի' պիզ տախի էօյլէ' էտէլիմ .
 օնլար Մ'զիզ Քիթապլարտան մա'տա տին
 ու իմանլէրինէ զայրի պիր թէմէլ սայմա-
 տըգլարը կիպի' պիզ տէ էօյլէ' էտէլիմ :
 Օիրա Մ'զիզ Քիթապլար պիզի' " Խտ-
 լասէ ալիմ էթմէյէ գատիր տիրլէր " (ք
 Տիմ . 77 . 15 :)

Աէմիշ դարլարըն ճիւմլէսինտէ Եկեղե-
 ցի Մ'ստուածաշունչուն նուֆուզունու վէ
 րիւթպէսինի' պագի հէփ քիթապլարըն
 նուֆուզունտան վէ րիւթպէսինտէն զայէթ
 իւսթիւն սայարտը : Պունտան պէօյլէ'
 Մ'ստուածաշունչ հէփ քիլիսէլէրին մախ-
 սուս իսթի'մալի իչիւն պասմա օլու-
 նուպ պիր ճիլտ պիր եէրտէ պաղանմըշ

տրր , վէ օլ ճիլտին իչինտէ՝ Տիչ պիր
 Հայրապետին քիթապը ասլա գօնմուչ տե-
 յիլ տիր , նէ՛ տէ Հայրապետէրին քի-
 թապարը՝ Ալլահըն իլհամ օլունմուչ քե-
 լամը տէյիւ քիլիսէտէ օգունտուղու վար :
 Պու սահիճ վուգուա՛թտէն ա՛յան աշի-
 քեա՛ր տրր քի , Վրիսթիանլար՝ էվիլէլտէն
 պերու իմանէ տայիր մատտէլէրտէ՛ Ա՛ղիզ
 Վիթապարը պագի Տէփր քիթապարտան
 իլէրի՛ սայարլարրտը . վէ օնա էթտիքլէրի
 րաղպէթի դայրի Տիչ պիր քիթապա էթ-
 մէղլէրիտի : Եախօտ պաշգա սէօղլէր իլէ՛
 պոնճիլէյնի Ա՛ղիզ քիթապար՝ Ալլահըն
 իլհամ օլունմուչ վէ Եանղլլաղ սէօղլէ- սա-
 յրլըրրտը , վէ պու ա՛տէթտէն եինէ կէօ-
 րիւնիւր քի , իլհամ օլունմուչ վէ օնուն
 իչիւն՝ եանղլլմաղ իթիպարը իլէ դայրի
 Տիչ պիր քիթապ պէյլէ ի՛ թիպար իլէ մու-
 շէրրէֆ օլմուչ տէյիլ տիր :

Պու տախի զիքր օլունմաղա շայէսթէ՛
 տիր քի , Ալլահըն Վէլամը՝ Հայրապետ-
 լէրին թէլիֆաթլէրի իչինէ ատէմլէրին եան-
 ղլլմալարը եախօտ Տիլէլէրի վասիդասի իլէ
 իտխալ օլունան դալադաթտէն վէ պօղուն-
 լուգլարտան՝ պաշլըճա փաք սագլանմըչ
 տրր : Եա՛նի՛ Ալլահըն Բուհու իլէ եա-
 ղլլմամըչ օլան ատէմլէրին քիթապարըն-
 տան պիրի՛ պիզիմ էլլէրիմիղէ Ա՛ստուածա-
 շունչ տէյիւ եէթիշէճէյի միւմքիւնսի՛ւզ

տիւր : Հէմ տախի Մստուածաշունչուն
Վիթապլարը՝ ատէմէրին քէյֆինէ վէ
զիւհի՛ւմէրինէ մուդապըգ կէլմէք իչիւն
տէյիշթիրմէյէ գապիլ օլաճաղը միւմ-
քիւնսիւզ իտի :

Ա է պունուն սէպէպէրի իշպու աթի
էլ պէյան տրր : 1 . Օլ Վիթապլար՝
Մլաճտան ճիւմէ տէճըլէր իչիւն եազմա-
մաղա իլճամ օլունմուշ ատէմէրտէն՝ Մլ-
լաճըն Մուճու վասիգասի իլէ եազըլտըլար :
2 . Հէր պիր Մեհտարան եա մէքթուպ՝
եազըլտըղը կիպի , Վրիստոսուն Տէփի քի-
լիսէլէրինտէ եիւճէ սէս իլէ օգունուրու-
տու : 3 . Հէփ քիլիսէլէր՝ թէզիյէ Մու-
քեալարըն պաշգապաշգա մէքթուպլարընը
պիրի պիրի իլէ տէյիշթիրթըլէրիտի , եա՛-
նի պ՛ր քիլիսէ քէնտինէ եազըլմըշ մէք-
թուպու պիր դայրի քիլիսէյէ կէօնտէ-
րիրիտի , վէ օնտան օնա կէօնտէրիլմիշ
եախօտ օնուն էլինտէ պուլունան պիր
սայիր քիլիսէյէ եազըլմըշ մէքթուպու ա-
լըրրտը , վէ պու մինվալ իւղըէ՛ Աոր Ատա-
կարանըն Վիթապլարը եազըլտըղլարը կի-
պի , թէզիյէ ճիւմէ քիլիսէլէրտէ օգու-
նուրլարրտը : 4 . Աոր Ատակարան՝ Մլ-
լաճըն Վէլամը սայըլտըղը՝ էճիլտէն , փէք
թէզ դայէթ շօգ լիսանլէրէ՛ մէսէլա Մսորի-
ճէյէ՛ Մ՛րապիյէ՛ Հայոց տիլիննէ՛ Վաթին-
ճէյէ լա թէրճիւմէ՛ օլունտու : 5 . Մնա-

գիր Եունանիճէնին վէ թէրճիւմէ օլուն-
մուշ տիլէրին պիր չօգ էլ եազըլարը՝ թէզ
պինլէրճէ քիմսէլէրին էլլէրինէ՝ տազըլ-
տըլար : 6 . () Լ զէմանլէրին քիլիսէլէրինի-
էն էսքի Դողովքըլարը՝ շին վէ՝ Կոր Կտա-
կարանլարա քէնտի շէհատէթլէրինին միւ-
հիւրլէրինի՝ վէրտիլէր , քի Ելլաճըն Վէ-
լամը եայընըզ օնլար տըր : Ելլաքին շայ-
րապետլէրին թէլիֆաթլէրի խուսուսունտա՝
պու ալթը շէյլէրին հիչ պիրի սահիհան
վուգո՛ւ պուլմուշ տէյիլ տիր : Ա է
պունտան պէջլէ՝ եինէ կէօրիւյօրուզ քի ,
Եստուածաշունչ՝ տիգգաթէ լայըգ պիր
դարը իլէ սայիր հէփ քիթապլարտան իւս-
թիւն տիւր (ւ) :

Իշպու միւ՝ թէպէր մուսանիֆին պու
րիսալէսինի թէրճիւմէ էթտիյիմիզտէ պուր-
հանընը սապիթ էթմէք իչիւն՝ օնուն կէ-
թիրտիյի էօրնէքլէրտէն պիր չօղունու՝
ուզուն սէօյլէնմիշ կէօրիւնմէսին տէյիւ՝
թէրք էյլէտիք : Պա՛ղըսընը տախի՝ փէք

(ւ) Պունտա՝ ղէ պունտան էմադէ սայեր
խուսուսըլարա շէհապէլէ իչէն օգոյանը Իլլ
թիրտէ պտուրըլը Վափանըն իտտիա՝լէրի՝
ղէ՝ Ելլազ Վիթապլարըն օգունմասը՝
էնլանի իլէ օլան ղիլտապլարա կէօրիւն-
րիւ :

ուզուն օլտուգլարընտան՝ օլմայա օգույան-
լարըն ա՛ գլընա անկլաշըլմազ կէօրիւնսիւն
տէյիւ տիշարը պրագտըդ , վէ զայրիլէրի-
նի՝ քիթապըն Փայիտէլի օլմասընա պիր չօդ
գըյմէթլի սայմատըղըմըզտան դօ՛մատըգ :
Աքքին քիթապը Տէր նէ՛ գատար իճմալ
էթտիք իսէտէ , պունու էթտի յիմիզտէ տա-
յիմա մուսանիֆին ֆիքրինի Տըֆղ ու պէյան
էթմէյէ ճէճտ էյլէտիք , վէ օնու էօյլէ էթ-
մէյէ չալըշտըդ քի , թաճմին իմիզէ կէօրէ՛
էյէր քիթապը իճմալ էթմէնին ա՛մէլինի
մուսանիֆ քէնտիսի էթմիշ օլսայըտը , այ-
նի պունո՛ւն կիպի էտէրիտի :

Քիթապըն սօնունտա պիր ՏԻՊԱՆՆԻ՛
տէյիւ՝ կէրէք պու քիթապըն իչինտէ զիքր
օլունան՝ վէ կէրէք սայիր էն մէշոուր օլան
չայրապետլերին վէ զայրիլէրին վէֆա-
թընըն թարիսինէ շամիլ պիր տէֆթէր
վէրիլտի : Ա է օնտա՛ իլք իւչ եախօտ
տէօրթ դարըն՝ թէլիֆաթլերի կիւնլէրիմի-
զէտէք եէթիշէն պաշլըճա մուսանիֆլէրին
ճիւմլէսինին ատլարը իշարէթ օլունմուշ
տուր : Էմ տախի օնտա՛ պաշլըճա ժողովք-
լարըն՝ վէ Մնուհաննուհան տէնիլէն ժողովք-
լարըն ճէմ՝ օլմալարընըն սէպէպի՛ վէ թա-
րիլպէրի վէ գանունլարըն մէրամը իշար օ-
լունտու :

Ա է նիյազըմըզ պո՛ւ տուր քի , Ալլաճ
ա՛ զիմ՝ ուշան իշպու քիթապըն օգունմասը-

նր՝ իմանէ տայիր մատտէլէրտէ պիր վէճճ-
 իլէ ինսան շէհատէթինի՝ Ալլահըն Վու-
 հու իլհամը իլէ եազըլան շին վէ Նոր
 Ատակարանլարըն մուսանիֆլէրինին տերէ-
 ճէսինտէն իւսթիւն եախօտ պերապեր պիլէ
 սայմաղա մերամ էտէնլէրէ միւպարէք էյ-
 լէսին :

ԵՆՅԻՏԵՒԻ Ե՛ ՕՊՊՈՒՆՈՒՄՆԵՐՆԵՐ

ԳՈՒՂԱՆՈՒԶՈՒ

Ի Պ Թ Ի Տ Ն Ի

Ս Պ Ն Լ Ս Ա Ր

Պ ու քիթապրն մերամը այրապետ
 ւերին եազորգլարը թէլիֆաթլերի՝ տի-
 նէ տայիր միւճատէլէլեր պահսլերինէ դա-
 րար վերիպ հէօքմ՝ էթմէք զըմննտա՝ ֆա-
 յիտէ իլէ նէ՝ դարիգտէ իսթի՝ մալ օլունա
 պիլմէլերի խոսոսուսունտա թէֆթիլ Վէ
 թէֆէհհիւս էթմէք տիր: Ա է օնտա իս-
 պաթ օլունուր քի, Հայրապետլեր հէրնէ
 դատար ֆազիլէթ վէ իսթի՝ տատ սահիպ-
 ւերի իսէլերտէ, շիմտիքի ա՛սիրտէ քիլի-
 սէնին արասընտա՝ մէսէլա Հոովմէական
 վէ Մւետարանական Վրիսթիանլարըն
 պէյնինտէ օլան միւճատէլէլերէ շերա՛աթ
 քէսէճէք շերա՛աթճըլեր՝ եախօտ եանղըլ-
 մազ հաքիմլեր օլա՛մազլար:

Պ ու նէթիճէ՛ շիմտի զիքր էտէճէ յի-
 միզ էքի գայի՛տէնին սապիթ օլմասընա

մէրպուլթ օլուպ' օնլարա իմթիսալէն իշ-
պու .քիթասպ իքի գըսըմա թագսիմ վէ
թէրթիպ օլունմուշուր' : Ելլէլա' քի-
լիսէլէրին մապէյնինտէ շիմաիքի զէմանտէ
օլան միւճատէլէլէրէ' Հայրապետէր շէ-
րա' աթ քէսէճէք հաքիմլէր օլա' մաղ ի-
տիքլէրինէ պիր սէպէպ' օնլարըն եալարդ-
լարը քիթասպլարը օգումատան' պու մատ-
տէլէրին իւղէրինտէ րէյ ու ի' թիգատլէրի
նէ' օլտուղունու անկլամասը զայթթ կիւճ
վէ միւշքիւլ օլտուղու տուր :

Սանխա . Հայրապետէրին քիթասպլարը'
քիլիսէլէրտէ վագի' միւճատէլէլէրէ գա-
րար վէրէմէտիքլէրի իքինճի սէպէպ տա-
խի պո'ւ տուր քի , էյէր պիղ' Հայրապետ-
լէրին Փիքը ու րէյլէրինի պու մատտէլէր-
տէ աչըդ աչըղա վէ սահիհան էյրէնէ
պիլէք պիլէ' նինէ օնլարըն րէյի եան-
ղըմաղ վէ տօղրու օլմամագ թէհլէքէսին-
տէն ա' րի օլմատըղը էճիլտէն' ատէմի
գանտըրմաղա քիֆայթթ էտէր նուֆուսու
վէ հէօքմիւ օլա' մաղ . զիրա ատէմին ազլ
ու իտրաքի' տին մատտէլէրի խուսուսուն-
տա աչըդ աչըղա վէ սահիհան կէրչէք օլ-
տուղունու պիլտիյի շէյտէն մա' տա պիր
շէյ գապուլ էտէմէղ , վէ էթմէլի տէյիլ
աիր :

Օ իբր օլունան գայի՝ տէլէրին հէր պիրի
 թափսիլ իւզրէ իսպաթ օլունմուշտուր .
 վէ էյէր՝ պիզլիմ զանն էթտիյիմիզէ կէօ-
 րէ՝ պու իսպաթ քիֆայէթ էտէր իսէ ,
 պէլի՝ տիր քի , միւճատէլէլէրիմիզի՝ Հայ-
 րապետէրին եազարգլարը թէլիֆաթ իլէ
 տէյիլ՝ իլա զայրի պիր գանուն իլէ ֆասլ
 էտիպ՝ օնլարա օնո՛ւն միւճէպինճէ գա-
 րար վէրմէլիյիզ : Տին խուսուսունտա
 միւճատէլէլէրիմիզի ֆասլ էտիպ օնլարա
 գարար վէրմէք իչիւն՝ զայրի կէօնա միւճա-
 տէլէլէրի ֆասլ էտիպ օնլարա գարար
 վէրմէյէ դութտուղումուղ եօլու դութմա-
 լըյըլ : Մ՛սէլա ի՛լմէ տայիր միւճատէլէ-
 լէրիմիզտէ՝ պիրի պիրիմիզտէն իսթիլաֆ-
 տէ օլտուղումուղ պահսլէրին կէրչէքլէյի-
 նի պէյան վէ սապիթ էթմէք իչիւն՝ հէօքմ՝
 ու գարար քէսէճէք գանուն տէյիւ ճիւմ-
 լէմիլին գապուլ էթտիյի շէյլէրի սէչէ-
 րիզ : Պու ուսլուպ իւզրէ՝ էյէր պիր նէ-
 թիճէյէ կէլմէսինի իսթէրսէք , հէվիմի-
 զին գապուլ էթտիյի Մ՛զիլ Ք՛իթապլար
 կիպի պիր գանո՛ւն սէչմէլիյիզ , քի միւճա-
 տէլէլէրիմիզէ օնո՛ւն հէօքմիւ միւճէպինճէ
 գարար վէրէլիմ :

Եւս Հայրապետէրին թէլիֆաթընը

պիւթիւնն պիւթիւնն թէրք էթմէլիմի :
 Հա՛շա . օնլարը օգուամալըյըղ , օնլարը՝
 տիգգաթ էտէրէք վէ սագընարագ՝ վէ
 միւճատէլէլէրիմիղէ նաղարէն պախուսուս
 պիդարաֆ զայրէ՛թ իլէ օգույուսպ՝ օնլար-
 տա՝ Հայրապետիւնն ի՛նչ ու ի՛ թիգատլէ-
 րինի վէ Գեյիլ պիղիմքինի արայարագ՝ օ-
 գուամալըյըղ , վէ օնլարտա պուլա՛մատըղը-
 մըղ մատտէլէրի շիւսլհէլի սայմալըյըղ :
 Օյիրա տին ու իմանէ՛ տայիր իղթիզալը
 վէ պաշլըճա օլան մատտէլէրին պիլինտէն
 քիլիսէտէ պու մէրթէպէ ի՛ թիպար վէ
 շէյրէթ պուլմուշ ատէմլէրին պիխապէր
 օլմալէրի ի՛հթիմալ տէյի՛լ տիր : Ապին
 օ պիր դարաֆտան՝ օնլարն ճիլտլէրի ի-
 շինտէ հէր պիր պուլունան շէյի պիրտէն
 պիրէ մուսթագիլ ճշմարտութիւնն տէյի
 գապուլ էթմէլի տէյիլիլ , շինքի օնլար՝
 էյէրչի Սուրբլա՛ր իսէ տէ , հէման ատէմ-
 լէ՛ր իտի . վէ պու էճիլտէն եա պիլմէյէրէք
 եախօա եանղըրշ անկլայարագ՝ եանղըրշ-
 ըղա տիւշմէլէրի գապիլիլ տէյիլտիր , նի-
 ճէքի եաղտըղլարը քիթապլարտան պէլ-
 լի տիր , հէմ՝ նիճէ քէնտիլէրի՛ տախի՛ չօգ
 քէրէ՛ եանղըլտըղլարընը իգրա՛ր էտէր-
 լէր :

ԳԸՍՄԻ ԵՎՎԵԼ

Հայրապետէրին՝ շնորհքի ա՛սիրտէ վազի՛ միւճատէլէ-
լէր խուսուսունտա րէյ ու ի՛թիգատլէրի՛նէ՛՝ օլտուղունու
պիլմէսի կիւճ՝ օլտուղու էճիլտէն , պու միւճատէլէ-
լէրտէ շէրա՛սլԹ քէսէճէք հաքիմլէր օլամաղ օլտուգ-
լարնա խպաթլար :

ՊԼԳ 1 :

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՊԵՊ

Իւ՛ր ի՛ննճի վէ ի-շէ-նճի- դարբարբաւ Հայ-
րապետէրիէն Եպիսկոպոս Մեթոփոս-
րն շոյս- Մեթոփ օլտուգ , կէ-նիլ-
քէնիլէրիէն Եկեղեցիէն ճի-պ յի
պէր շէյրի :

Ի յէր էսքի Հայրապետէրին եազարգ-
ճլարնտան փէք աղ շէյ գալմըշ իսէ
Եկեղեցիտէ հազըրտա՛ պիրի պիրինտէն
Փարպը պո՛ւ գատար միւճատէլէլէր վար ի-
քէն , պու մատտէլէրին հէր պիրիսի իշիւն
Հայրապետէրին ի՛թիգատը զըմնընտա շէ-

Հատեթմէր ճէմ՝ էթմէսի փէք կիւճ՝ վէ
 խուսուսա էյէր պու գալանն աղ շէյ տա-
 խի պաշլըճա դայրի մատտէլէրին իւզէրի-
 նէ՛ իսէ՛ դայէթ միւշքիւլ օլտուղու աշի-
 քնա՛ր տըր : Ա էնինէ պիր շայրապետին
 եազորղը թէլիֆաթ հէր նէգատար էս-
 քի՛ իսէ , Քրիսթիանլըղըն էն թէմիզ օլ-
 տուղու՝ Մաքեալարըն զէմանընա տաշա
 եազըն օլտուղու էճիլտէն՝ օնուն շէհատէթի
 օ գատար տաշա՛ զիյատէ մու՛ թէպէր տիր :
 շէր քէս իբրար էտէ՛ր քի , Մաքեալարա
 էն եազըն օլան զէման՝ կէրէք ի՛ թիգատտէ
 վէ ալին ու ա՛տէթմէրտէ վէ կէրէք Քրիս-
 թիան թա՛լիմինտէ էլպէթթէ էն աղ պօ-
 ղուգլուգա միւպթէլա օլմալը : Ա իրա է-
 յէր քիլիսէլէրտէ պօղուգլուգլար պուլու-
 նո՛ւյօր իսէ , ազար ազար օլմուշար տէյիւ
 թաշմին էթմէյէ հագգըմըղ եօգ տէյի՛լ-
 տիր : Ա քին էյէր պիրի՛ Մաքեալարըն
 հէմանն ա՛գապընճա օլան դարտա՛ վէ Եւ-
 սէրիոսուն շէհատէթինէ կէօրէ Մաքեալ-
 արըն զէմանընտա՛ պիլէ քիլիսէտէ պօղուգ-
 լուգլար կէօրիւնմէյէ պաշլատը (ա) տէյէ-
 ճէք օլուրսա , օնա տէրիղ քի , պիղ պու-
 նու ինքեար էթմէյիղ . լաքին էյէր տիւշ-
 ման քէնաի թօխումունու պո՛ւ գատար էր-

(ա) Եւսէրիոս Եկեղեցի պատմութիւննա
 թիւրք 3 , պաշ 29 :

քէն էքմէյէ պաշտար՝ իսէ, պու Փասիտ
 ա՛մէլինի սօնկրաքի տէ՛հրլէրտէ՛ տախի իճ՝
 րա էթմէյէ նէ՛ գատար տաճա զիյատէ
 արալըգ պուլմուշ օլմալը տրր : Ա՛ է պոււն-
 տան աշիքեար կէօրիւնիւր քի, էյէրչի
 իլք տէ՛հրլէր հերետիկոսլուգտան պիւթիւն
 պիւթիւնէ ա՛րի տէյիլլէ՛ր իտի իսէ տէ,
 Ա՛ռաքեալարըն թէսիրաթիւնտէն պու գա-
 տար ուզագլանմըշ սօնկրաքի գէմանլէրին
 թասլատըղը փաքըղգտան չօգ զիյատէ փաք
 օլմալը տրրլար . նիճէ քի Սուրբ Ախպրիա-
 նոս տէր . “ Հէր նէ գէման թա՛լիմին տէ-
 րէսինի վէ ագընթըսընը՝ աղաճըգ օլսուն՝
 պօղուլմուշ պուլո՛ւրսագ, տէօնիւպ թա
 փուսկարընա՛տէք վարմալըյըղ ” (բ) : Ա
 քին չօգ քիմնէլէր վար քի, պու նասիճաթա
 վապիֆէլէրի օլմայըպ՝ էսքի Հայրապետ-
 լէրի պրաղըպ պէշինճի՛ աթընճը վէ պոււն-
 տան սօնկրաքի դարլարըն Հայրապետլէրի-
 նէ կէլմէյէ խօշտանըլլար . վէ պոււնճիլէյին
 սիւքիւթ իլէ՛ իգրար էտէրլէր քի, հիմայէթ
 էթտիքլէրի մատտէյէ Փայիտէ էտէճէք՝ էս-
 քի Հայրապետլէրտէ փէք աղ շէյ պուլու-
 նուր :

Հագիգաթ՝ իլք դարլարտա նագըլան թէ-
 լիֆաթլարըն իշինտէ պու գատար աղ շէյ
 պուլունտուղունուն սէպէպի պո՛ւ տուր քի,
 իլք Վրիսթիանլար՝ չօգ վաղ էթտիլէր, վէ

(բ) Ախպրիանու Տէրլուպ 74 :

անց եազարլար . Քրիսթիանյւրդա էթտիք-
լէրի հիմայէթին չօղու սուրբ վարքլարը
վասիդասի իլէ օլուպ' եազարդլարը քի-
թապլարը իլէ օգատար տէյիլիտի : Պու
սէպէստէն Եւսերիոս Եկեղեցի պատմու-
թիւնունու եազմադա պաշտարդը՝ զէման՝
Եկեղեցիինն իւզէրինէ եազըլմըջ օլ գա-
տար ազ մատտէ պուլտո՛ւ քի , “ Պէր Եէնի՝
Չէ դէնիւնն իլէրէ կէրէնլէրէն հիշ պերնիւնն
պատըլմալըջ Եօլլա Եէրի-յօլլա ” տէր : (ա)

Ս է պուենտան գաղը՝ նազար՝ էն էսքի
Քրիսթիանյւրդըն եազարդլարը շէյլէրին
չօղու վազթ իլէ եա պիր վուգուա՛թ եա-
խօտ ֆասիտ նիյէթ վասիդասի իլէ զայ՝ օլ-
մուշ տուր : Ս էսէլա Վատիիաս՝ Հեկեսիփ-
իոս՝ Ս ելիթան՝ Վիոնիսիոս՝ Մ պողինարիս՝
Պարտէսանես՝ Հերակղիոս՝ Ս աքսիմոս՝
Տրիփոն վէ պուենլար կիպի պիր չօգ մու-
սանիֆլէրին տաճա եազարդլարը քիթապ-
լար հա՛նի : Պու թէլիֆաթտան պաղի
Հայրապետլէրին պա՛ղըսը քէնտի եազարդ-
լարը քիթապլարտա պուլունան պա՛ղը
մուխթասար իսթիսրաճաէն մատա պիր է-
սէր գանձամըջ : Իլք դարըն՝ շիւպհէսիդ
օլարադ՝ կիւնլէրիմիզէտէք եէթիշէն թէ-
լիֆաթըն ճիւմլէսի պիր եէրէ ճէմ՝ օլուն-

(ա) Եկեղեցի պատմութիւնու 1 թիւնայ ,
պատմ 1 օ

սա, իբր եիւզ սահիփէտէն ի' պարէթ պիր ճիլտ օլամաղ : Ա է էյէր իբինճի վէ իւ- չիւնճիւ դարլարա կէլէճէք օլուրսագ, եի- նէ թա' ճիւպ օլունաճագ պիր շէյտիր քի' շայրապետէրին պիրինտէն եազըլտորղընա Տէր շիւպՏէտէն խարիճ օլան թէլիֆաթ- լար փէք ազ տրր : Պագէն մախսուս պիր Եկեղեցիտէն խասս վէ սահիՏ տէյիւ դա- պուլ օլունմուշ իսէ տէ' ընդՏանրական Եկեղեցիինն ա' լիմէրինտէն գալպ վէ եափ- մա տէյի ըտտ օլունան թէլիֆաթլար էլ- պէթթէ պու Տիսապա կիրմէզլէր : շա- դիգաթ' տէօրտիւնճիւ վէ պէշինճի դար- լարըն թէլիֆաթը տաՏա' չօգ տուր, լաքին օնլար Վունկար պաշընտան ուզագ տիւշ- տիւքլէրի էճիլտէն' օնլարըն նուֆուսու վէ Տէօքմիւ օգատար դուվիլէթլի օլամաղ : Պունտան մա' տա' պու դարլարտա Եկեղեցի Փըրգա Փըրգա այրըլմաղա պաշլամըշըտը, վէ օլ զէմանըն շայրապետէրինին շէՏա- տէթի' պիլ իգթիզա պիր մախսուս եկեղե- ցիինն շէՏատէթի օլուպ' Ր' նդՏանրական Եկեղեցիինն շէՏատէթի տէյիլտիր . վէ պունտան պէօյլէ իլք դարլարըն շայրա- պետէրինինքի 'գատար մութէպէր օլա- մաղ :

Ի Ք Ի Ն Ճ Ի Ս Է Պ Է Պ

Չե՛նքի իւր գտարարքն իննէրբիսկէսէս էէ-
 Լե՛շէն շայրապէսէրին Լե՛րէՓուլը՝ շէ՛-
 արի տ'սիրսէ Տե՛ճապէլէ արլէրն-
 աս օլանն հասարէլէրսէն զէր
 Փարգըս հասարէլէ'ր
 Խուսուսուսնաս

արբար :

Վայրապետէր քէնտի քիթապլարընը՝
 շիմտիքի ա'սիրտէ միւճատէլէ օլմագտա
 օլան մատտէլէրտէն պիւթիւն պիւթիւնէ
 Փարգը շէյլէր իչիւն կազտըլար : ()նլար
 վագթի հաճէթէ կէօրէ՝ Վրիսթիանլըղը
 փուլթիէրէսթլէրին սիթէմլէրինտէն հիմա-
 յէթ էթմէք՝ եա Եէհուտիլէրի գանտըրմագ
 եա հաւատացեալլարը բարեպաշտութիւն
 կօլունա վէ սապր ու թէհամիւլէ զայ-
 րէթլէնտիրմէք՝ եա Վ'ղիզ Վիթապլարըն
 սէօլէրինէ թէֆսիր վէրմէք իչիւն կազտը-
 լար : Պու թագտիրտէ էյէր պա'ղը տէ-
 ֆա՛ շիմտիքի միւճատէլէ էթմէքտէ օլտու-
 ղումուղ մատտէլէրին խուսուսուսնտա աղըղ-
 լարընտան՝ պիր դարաֆըն եա օ պիր դա-

բաժնն ընդ ու ի թիգատինի սապիթ էտէր
կիպի պիր սէօզ գաշտը՝ իսէ, պու՝ բաժն
կէլէ կիպի վէ պիրլիմ միւճատէլէլէրիմիզէ
տայիր ճիչ ասլա պիր Փիքիր օ՛լմաղտան
վազի՝ օլմուշտուր. վէ պու ճիմայէթ եա-
խօտ ըէտ էթմէյէ չալըշտըղըմըղ թա՛լիմ
պէլքի ըէտտ օլունմամըշ՝ եախօտ պէլքի օ-
ղէման տաճա իճատ օլունմամըշտը :

Սուրբ Յուստիանոս վկայ վէ Տերտու-
ղիանոս՝ թէոփիլոս՝ Ագթան թիոս վէ Ար-
նոպիոս փու թիէրէս թլէրէ տինլէրինին պա-
դըլ օլտուղունու կէօս թէրէրէք՝ օնլարըն
չօգ ալլաճլարընա դարշը սէօյլէյիպ՝ եալը-
նըղ պի՛ր Ալլաճըն վարըղընը իսպաթ է-
տէրլէր : Սուրբ Երանոս՝ ճէփ գուվէ-
թինի Ա ալէն թինիան վէ կնոս թիգ տէնիլէն
ճերեափկոսլուգլարա՛ գարշը գուլանըյօր :
Սուրբ Ախպրիանոս՝ Բրիսթիան Եկեղեցի-
սինին իտմանը վէ Փազիլէ թլէրի՝ իւղէրինէ
եազայօր : Արիոսուն՝ Աակեդոնուն՝ Փո-
տինոսուն՝ Պեղաքիոսուն՝ Աեստորուն վէ
Եւտիքեսին զիւ՛մլէրի՝ տէօրտիւնճի վէ
պէշինճի դարըն չայրապետլէրինին էլ-
լէրինէ ճայլի իշ վէրտիլէր : ()նլարըն
եազտըղը՝ միսիլի քիթապլարտա՛ փափա-
նըն Աիսպետութիւնու՝ քաճանայա կիզլի
խոստովանանքըն՝ պատկերլէրէ երկրպա-
գու թիւն էթմէնին՝ Սուրբլարա օուա՛ էթ-
մէնին վէ պունուն կիպի շէյլէրին խուսու-

սուսնտա չօգ սէօյլէնէ՛մէճէյի պէս պէլլի տիր : Հագիգաթ Հայրապետէր էօյլէ մատտէլէրին խուսուսուսնտա պելքիւլլիյէ սիւքիւթ տէյիլլէր . պա՛ղը տէֆա՛ էօյլէ մատտէլէրին հագգընտա Հայրապետէրտէն աչըգ վէ աշիքեար շէհատէթլէ՛ր պիլէ թահսիլ էտէ պիլիբիզ . լաքին պու սուրէթտէ՛ Մուաքեալլարըն զէմանընա եագըն վարտըգճա՛ Հայրապետէրին տախի շէհատէթինի Մուետարանականլարըն դարաֆընտան տէյիլ մի : Մմա պու միւճատէլէ օլմագտա օլան մատտէլէրին էքսէրիսի խուսուսուսնտա՛ Հայրապետէրին սահիհ վէ խասս թէլիֆաթլարընտա Մուետարանականլարա գարշը աչըգ աչըղա սէօյլէնմիշ պիր շէյ պուլամաղըլ : Պու ճիւմլէ իլէ իգրար էտէ՛րիզ քի , պիր շէյին պիւթիւնիւնիւ նազար էթտիյիմիզտէ , օնուսն պիւթիւնիւնտէն պիր ճիւզիւնիւ թահմին էթմէսի գապիլ տիր . վէ պու վէճհ իլէ պիր ատէմին հէփ ի՛ թիգատինտէն՝ պիր մախսուս մատտէտէ նէ ի՛ թիգատտէ օլտուղունու թահմին էտէ պիլիբիզ . լաքին պունու էթմէք իշիւն՝ օլ քիմսէնին ճիւմլէ ի՛ թիգատընը էյի պիլմէլլիյիզ . վէ պու մինվալ իւզրէ պիր Հայրապետ պիր մախսուս մատտէտէ նէ ի՛ թիգատտէ օլտուղունու թահմին էթմէյէ պիր քիմսէ՛ էն ա՛լէա գուվլէթի հաֆիզայէ վէ ա՛ղ ու իտրաքէ մալիք՝ վէ

ի՛լմին էն ա՛լէա տէրէճէսինէ էրմիշ օլմագ
կէրէքտիր : Աքին շայրապետէրի մէշք
էտէճէք՝ իշ պու սիֆաթլէր իլէ մէվսուֆ ա-
տէմ փէք նատիր պուլունուր :

Եօգարբտա սէյլէնէնլէրտէն աշիքեար
կէօրիւնիւր քի, քլլիսէլէրին պէյնիտէ
միւճատէլէ օլմագտա օլան ի՛ թիգատլէր
խուսուսունտա էսքի շայրապետէր նէ ի՛-
թիգատտէ իտիքլէրինի սաճիճ պիլմէսի՛ փէք
կիւճ վէ ղայէթ միւշքիւլ պիւ շէյ տիր :

Ի Ի Չ Ի Ի Ն Ճ Ի Ի Ս Կ Պ Կ Պ

Չի-նի Կսի Հայրապետէրին Եսիէրի Եւ
 Ճէրեան օլան ԵւրէՓաւլար՝ ճի-նէսի հագե-
 Գաւ Հայրապետէրին Կէյիլի . Ըստն
 օնլարն շօսու- Եստնն զ Եւհիսնէն
 Կօյլէ Կէնի՛շ՝ զէ Ես Կսի զէ-
 Եանլէրի Եսիսօս սօնիլս-
 Կան Կի-զէ-լի-շ
 Եսի՛սլար
 Կլր :

Պուստան Կիվէլ իքի պապտէ թափսիլ օ-
 լունան միւլճաղար՝ իշպու՝ վէ պուն-
 տան սօնկրաքի պապլէրտէ թափսիլ օլու-
 նաճագ միւլճաղարա նաղարէն պիւ շէյ
 տէմէք տէյիլտիր :

Հայրապետէրին իսմի իլէ Կլիմիզէ Կէլէն
 քիթապլար քիմտէն թէլիֆ օլունտուղլարը-
 նը՝ վէ օլ քիթապլարն մէրամ ու մագսու-
 տինի վէ ֆիքիրլէրինի անկլամասը զայէթ
 Կիւճ վէ միւլքիւլ պիւ շէյ տիր : Ա Կ պու
 Կիւճիլիլէն իլք սէպէպ՝ Եանղլըլըլըլա Ես-
 իսօտ Եալանճըլը՛գ ֆիթնէսի իլէ Հայրա-
 պետէր Եաղմըլ տէյիլ դապուլ օլունան

Տիսապարզ քիթապլար տրբ : Ըէր պիր
 ինսանի ի'լմ ու ֆուենունէ տայիր եազըլմը
 քիթապլար տախի հէման պու քէյֆի յէթէ'
 օզրատըլար . վէ քրիթիդա ի'լմինէ մէշղու
 օլան պու ա'սիրին ալիմլէրի' ֆէյլօսօֆլարըն
 թէլիֆաթը' արասընտա' թասմին իլէ սէյ-
 լէնմիշ վէ տիւզմէ վէ եալմա հանկըսը' վէ
 սահիհ վէ խասս հանկըսը օլտուղունու ֆէրդ
 էտիպ սէչմէյէ պիր չօդ զահմէթ չէքէյօր-
 լար :

Պու պէտ իսթիմալ' եկեղնցական մուէ-
 լիֆլէրին արասընտա օլտուղու դատար զայ-
 րի մուէլիֆլէրտէ օլմուշ տէյիլ տիր . վէ
 ճիւմլէսի' միւճատէլէնին կերէք պիր դարա-
 ֆընտան կերէք օպիր դարաֆընտան օլան-
 լար' պունտան շիքեայէ'թ էտերլէր . վէ
 ճիւմլէսի' պու դարըլըզլըդտան պիլի խէլաս
 էթմէյէ ճէհտ էտերլէր իսէտէ' էքսէրի քէն-
 տի ի'թիդատլէրինի սապիթ էթմէք արզու-
 սունա մայիլ օլտուղլարընտան' ճէհտլէ-
 րինտէն հասիլ օլան ֆայիտէ փէք աղ օլու-
 յօր : Սիրա ատէլլէր' քիթապլար խու-
 սուսունտա շէրա'աթ քէսէճէք օլուրլար-
 սա , էքսէրի կերչէքլիյի պէր դարաֆ էտիպ'
 քէնտիլէրինէ մէնֆա'աթլը կէօրիւնտիյիւ-
 նէ' կէօրէ շէրա'աթ քէսմէքտէն խօշլանըր-
 լար . օնլար' քէնտիլէրին զիւլի'ւմլէրինէ պիր
 վէճհ իլէ հէփ զըթ սէօյլէյէնլէրի րէտտ է-
 տիպ' հէփ քէնտիլէրտէն դարաֆա սէօյլէ-

յէնչէրի գապուլ էտէրլէր : Պու մագու-
լէ պիր քիմնէ՝ Սուրբ Արարիանոս եախօտ
Սսկեբերանըն իսմի իլէ պիր քիթապ կէօր-
տիւյիւ զէման , էյէր օնու՝ քէնտի դարա-
ֆընտան սէօյլէր պուլուրսա , տէր ա՛գապ՝
պու քիթապ Սուրբ Արարիանոսուն եա Սս-
կեբերանըն տըր տէր . լաքին օնուն զիւի՛ւ-
մինէ զըտ սէօյլէր պուլուրսա , անխաէ՛ պու
քիթապը օլ Հայրապետէրին իսմի յիլէ կէ-
չիրմէ յէ իսթէյէն պիր ճաՏիւ Տէրիֆտէն
եազըլմըջ տըր տէր :

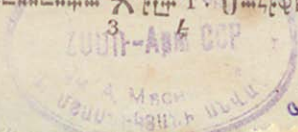
Պու թագսիրտէ՛ էյէր իշիմիզ եալընըզ
եօգարըտա զիքր օլունան դարաֆկիրլէքլէր
վէ խիւլեալար իլէ ճէնքլէշմէյէ գալայրտը ,
մասլաՏաթ օլ գատար ֆէնա օլմազըտը .
եինէ կէրչէք իլէ եալանըն Փարգընա վար-
մանըն կիրտապընտան չըգմաղա պիր եօլ
պուլա պիլիրիտիք : լաքին պիր քիթա-
պըն եախօտ պիր քիթապտա պա՛զը շէյլէ-
րին մուսանիֆի քիմ օլտուղունու պիլմէնին
միւշքիւլիւ՝ փէք չօգ քէրրէ օլ շէյլէրին
դարանլըգ՝ վէ Փարգ օլունմասը կիւճ օլ-
տուղունտան ա՛րիզ օլույօր . շէյլէ քի
սէօյլէնէն մատտէնին՝ ա՛գլ ու իտրաք վա-
սիդասի իլէ՛ եախօտ օնլարտա թագտիմ՝ օ-
լունան եանղլըշլըղըն փէք էսքի պիր շէյ
օլմասը՝ եա կէրչէք իլէ եալանըն պիրի պի-
րինէ պէնկզէմէսի սէպէպի իլէ սաՏիՏինի
անկլամասը փէք կիւճ տիւր : Օ՛իրա պու

կէօնէ եափմա գալս թէլիֆաթ եէնի վէ տիւնքի շէյլէր տէյի'լ տիր . պու պէտ մու'ամէլէ պին ալթըր եիւզ միգտարի սէնէ վուգո'ւ պուլմատա' օլմուշ տուր :

Հայրապետէրին էքսէրիսի' պու գալպաղանլըգտան շէքվա էտիպ տէրլէ'ր քի , Հերետիկոսլար' քէնտիլէրին զիւի'ւմի պազըլլէրինէ տաճա զիյատէ նուֆուզ քէսպ էտիպ սապիթ էթտիրմէք մէրամը իլէ' էն մէշուր վէ մի'ւթէպէր եկեղեցական մուսանիֆլէրին' վէ Ղաաքեալլարըն պիլէ' իսմի իլէ պու գալս թէլիֆաթլարը իճատ էթմիշլէր տիր : Ա է Ղանիա Եպիսկոպոսու Ղմիկըքիոս եափմա վէ եալան թէլիֆաթըն սայըսընը կէօսթէրէրէք' պու մատտէնին իւզէրինէ մախսուսէն պիր տետրակ եազմըշ տըր (ւ) : Սուրբ Հերոնիմոս' Ղաաքեալլարըն վէ օնլարըն իլք շայիրալէրինին իսմի իլէ նէշը օլունուպ' Պետրոսուն' Քառնաբասըն վէ զայրիլէրին իսիմլէրի իլէ բէվան օլան թէլիֆաթլարտան վաֆիրինի բէտտ էտէր (բ) : Թովմաս Ղաաքեալլըն աւետարանը վէ Վաւոզիկիալըլարա օլան մէքթուպու եէտինճի ժողովքտան եափմա վէ գալս տէյիւ բէտտ օլունմուշլար : Իմ

(ւ) Եւափնճի Ժողովք , ճիլա , 3 . Սահիֆէ 2 :

(բ) Սուրբ Հերոնիմոս Եկեղեցի Կաթողիկոսական Դիւան 1 . Սահիֆէ 316 :

215-79

տի էյէր առէմլէր՝ Առաքեալնարն խիմլէ-
րինի պու մինվալ իւզըէ գուլանմաղա ու-
թանմատրլար իսէ , Հայրապետլէրին խմի
իլէ եալան թէլիֆաթլար նէշո էթմէյէ տա-
հա զիյառէ ճէսարէթ էտէճէքլէրի իՏթի-
մալ տէյիլմի :

Իմտի պու սէպէպտէն պուլուրուզ քի ,
շիմտի զիքր օլուենան ալտատըճըլըղըն սօնկ-
րաքի թիւրլիւսիւ փէք չօդ գուլանըլմըշ :
Սէսէլա՝ պա՝ղը՝ Աէսթօրիլէր՝ Սուրբ Աիւ-
րեղ Աղէքսանդրացիինին խմի իլէ՝ քէնտի-
լէրին զիւի՝ւմլէրինի սապիթ էթմէք զըմ-
նընտա պիր մէքթօ՛ւպ նէշո էթտիլէր (ւ) :
Ս է եինէ՝ Եւտիքահանլարըն պիր դաշը՝
ա՛լէմին իչինէ՝ ուղղափառ վարդապետլէրին
տիր տէյիւ պա՝ղը քիթապլար տաղըթտը-
լար , օ՛ իսէ՝ օ քիթապլար Ապողինարիսին
եազտըղը իտիլէր : Վըպղըլէր տախի պու-
եօլա զաՏիպ օլարադ՝ քէնտի ի՛թիգատլէ-
րինէ՝ նուֆուղ վէրմէք իչիւն՝ Վսթանպօլ
փաթրիյի Սինատըն խմի իլէ պիր քարող՝
վէ օնտան մա՛տա պիր դաչ թէլիֆաթլար
տահա տիւղիւպ ա՛լէմին իչինէ տաղըթտը-
լար (բ) : Ատէմին ճէսարէթի նէլէ՛ր էտէ
պիլտիյինի Տէման պիրաղ կէօսթէրէլիմ՝
տէյիւ՝ պու խուսուստա եալընըղ իքի իւչ

(ւ) Պէշնէճի Ժողով՝ ճէթյէլէ 6 :

(բ) Ալլանճը Ժողով՝ Ա՛մէլ . 3 :

էօրնէքէր կէթիրտիր . լաքին խաղըրտա
օլտուն քի , պունլարըն ճիւմէսի՝ եէտինճի
դարըն նիհայէթինտէ՛ն էվվէլ վադի՝ օլ-
մուշ տուր :

Եէտինճի դարտան սօնկրա՝ քիլիսէլէրտէ
պատկերլէր խուսուսունաա օլան միւճա-
տէլէլէրին՝ վէ Րում իլէ Ղաթին քիլիսէլէ-
րինին արասընտա օլան նիղա՛լարըն ճիւմ-
լէսինտէ կէօրիւրիւզ քի , միւճատէլէ վէ
նիղա՛ էտէնլէրին պի՛ր դարաֆը տա՝ օ
պի՛ր դարաֆրտա՝ հէր շէյաէ՛ն զիյա-
տէ պիրի պիրինէ սիթէմ էտերէք՝ ըէյ
ու ի՛թիգատլէրինի սապիթ էթմէք ի-
չիւն շէհատէթէ կէթիրտիրլէրի թէլիֆա-
թը՝ գալպ վէ սիղին եափարղընըլ տիւղմէ
տիր տէյիւ պիրի պիրինի գապահատլը՝
չըգարըրլար (ւ) : Պու պէօլլէ օլունճա՝
տիւչիւնէրէք թէֆթիշ վէ թէֆէհհիւս
էտէլիմ՝ , վէ կէօրէլիմ՝ քի , շերետի-
կոսլար տախի՛ հէման պու ուսթալըղը գուլ-
լանըպ՝ օ զէմանտէն պերու պունճէ եիւզ
սէնէլէրին զարֆընտա հէման օ զայրէթ
իլէ շայրապետլէրին ատընտա ա՛լէմէ՛ քէն-
տի զիւլի՛ւմլէրինի սապիթ էթմէք իչիւն՝
պիր շօգ գալպ վէ եափմա թէլիֆատլար
տաղըթտըլարմը : Ա՛ճապ իհթիմալ տէ-
յի՛լ մի քի , օգուտուղըմուղտա՝ պա՛ղը

(ւ) Եէտինճի Ժողով , ճէֆիյէլէ 20 :

տէՓա պիր Հայրապետ իլէ սէօյլէ շէճէք
 եերտէ պիր Հերետիկո՛ս իլէ սէօյլէ շիօ-
 րուղ , վէ պունտան պէօյլէ՛ էօնխամիւղտէ
 պիր տօսթուամո՛ւղ վար զանն էթտիյիմիղ
 եերտէ՛ հուղուրումնուղտա թէպտիլի սու-
 րէթ օլմուշ պիր տիւշման տուրուօր :
 Իմտի պունտան պո՛ւ խիւլասայէ կէլիբիղ
 քի , պա՛ղը քէրրէ էսքի Եկեղեցինին ի՛-
 թիգատլէրինի վէ գանունլարընը՝ գապուլ
 էտէօրուղ վէ իգրար էտէօրուղ տէյիւ
 զանն էտէ՛րքէն՝ օլմայա գապուլ էթտի-
 յիմիղ վէ իգրար էթտիյիմիղ պիր պա-
 յաղը էսքի Հերետիկոսուն զիւի՛ւմի պա-
 դրլէրի օլա տէյիւ գօրգամաղա հագգըմըղ
 վար :

Վաքին տէյէլիմ քի , Հերետիկոսլար
 պու հիլէպաղ ուսթալըղլարը իլէ էսքի
 քիթապլարը փէք չօ՛գ պօզմուշլար , ամմա
 պու ճիւմլէ իլէ՛ էյէր օնլարրն տիւղտիւ-
 յիւնտէն զայրի եափմա քիթապլարըմըղ
 օլմասայըտը , եինէ տօղրու վէ խասս օլանը
 եափմա վէ գալպ օլանտան սյրրտ էթմէսի
 փէք կիւճ պիր մատտէ օլմաղըտը : Վաքին
 պու մա՛րաղը սայքի չարէսիղ կիպի էտէն
 պու տուր քի , պու միսիլի գալպաղանլըգ՝
 Եկեղեցինին իչինտէ պիլէ փէք ալէսսէփի՛
 վէ էսքի զէմանտէն պէրու օլա կէլմիշ պիր
 շէյ տիր : Պու ույղունսուղուղուն պաշ-
 ւըճա սէպէպինի Հայրապետլէրէ տէյիւ՝

իլլա պասմա սանա՛ աթը իճատ օլունմաղտան
 էվվէլ՝ էլեազըլարընաան նէսիս էտիպ քի-
 թապ եաղան վէ քիթապ սաթան քիմսէլէ-
 րէ՛ վէրիբիմ : Ա է Սուրբ Հերոնիմոս
 քէնտիսի՛ պու քիմսէլէրին էճմալըղը՝ վէ
 քիթապլարը պօղմագտա ճէսուըլուգէրի
 խուսուսուստա սէօյլէյիպ տէր . “ (Օ)նլար
 պուլտուգլարընը տէյիլ՝ իլլա անկլատրգ-
 լարընը՝ եազարլար . վէ դայրի ատէմլէրին
 եանղըըլըգլարընը իսլաճ էթմէյէ շալը-
 շըրլա՛ր իքէն , քէնտի եանղըըլըգլարընը՝
 պէյան էտէրլէր ” (ա) : Պունտան Տագգ
 իւզրէ թաճմին էտէպիլիբիղ քի , օնլար
 քիթապ պօղմագտա գուլանտրգլարը ճէսա-
 րէթի՛ եաիմա քիթապլա՛ր տախի տիւզմէյէ
 գուլանմըշլար տրը , վէ խուսուսա՛ պիր
 պէօյիւք քիմսէնին իամի իլէ եաիմա քիթապ
 տիւզմէքտէն Փայտէ՛ թաճսիլ էտիպ՝ քի-
 թապ պօղմագտան օնլարա պիր Փայիտէ
 օ՛լմատրղընտան՝ թաճմինիմիղ պօշ տէյիլ
 տիր . գիրա մինվալի մէշուճ իւզրէ քիթապ
 տիւզտիւքլէրի թագտիրտէ՛ աղըր պաճա ի-
 լէ սաթըպ ագչէ՛ ալա պիլիբիլէրիտի :

Պու ուսըուպ իւզրէ էյէր քիթապ սա-
 թանլարըն էլինէ քիթապխանէլէրին պի-
 րինտէն պիր քիթապ կէչիպ՝ օնուն մուսա-
 նիֆինին ատը օնտա եաղըը օ՛լմատրղը՝ եա-

(ա) Սուրբ Հերոնիմոս I, գլխ. Դեբլուպ 28 :

խօսա պիր մա՛լիւմ օ՛լմսյան՝ եա իժիպարտա
 ա՛յարը ալչադ պիր քիմսէնին թէլիֆի օլ-
 տուղու թագաիրտէ , օնլար՝ պու քիժապ
 արանսըն վէ աղըր պաճա իլէ սաթըլսը՛ն
 տէյիւ՝ օնուեն ի՛ւնվանընը փէք գօլայ տէ-
 յիշտիրիպ՝ օնուեն եերինէ Եկեղեցիտէ մու-
 գատտէմա մէշհուր վէ միւ՛ թէպէր օլմուշ
 պիր քիմսէնին ատընը՛ եազա պիլիբըլէրիտի :
 Ա՛էսէլա՛ Աուրը Հերոնիմոսուն պիղէ պէ-
 յան էժտիյինէ կէօրէ՛ (ւ) Հուվմա Եկե-
 ղեցիսինտէ պիր հերձուածողութիւնա պաշ
 օլան՝ Աովաթիանոս նամ՝ քիմսէնին ատը՛
 քրիաթիանլարըն պէյնինտէ մէքրո՛ւհ կէօ-
 րիւնիւրիւտիւ , վէ պիլ ա՛քս՝ Տերտուղիա-
 նոսուն ատը՛ օնուեն ա՛լիմլիյի վէ ի՛րՓանը՛
 սէպէպինտէն՝ հէր քէստէն սէփիլիբիտի :
 Իմտի պալատէ զիքր օլուենան քիժապ եա-
 զըճըլարընըն պիրի՛ Աովաթիանոսուն Եր-
 բորղութիւն իւղէրինէ պիր քիժապընը
 նէսիւ էտիպ եազարքէն , պու իքի զաթըն նէ՛
 ի՛ թիպարտէ օլտուղունու պիլմէյիլէ՛ Աո-
 վաթիանոսուն ատընը գօյաճադ եերտէ
 Տերտուղիանոսո՛ւն ատընը գօտու : “ Բ՛րիա-
 տոսուն անըլ իըղմէթի ” իւղէրինէ՛ պիր
 քիժապ տաճա՛ վար , քի օնուեն մուսանիֆի՛
 քիժապըն իւղէրինէ քէնտի ատընը գօ՛մա-
 յարադ՝ Հուվմա Եպիսկոպոսլարընըն պի-

(ւ) Ղեկապ երնձի՛ ԲուՓնոստ Գարչա :

րիննէ՛ կէօնտէրտի : (Ս)տան սօնկրա պիր
քիթապ սաթըճը օնուն իւզէրինէ Սուրբ
Արարիանսուն ատընը՛ եազտը . վէ պու
պէօյլէ իքէն՛ հեր պիր Փըրգանըն ա՛լիմէրի
իգրար էտէրլէ՛ր քի , օ քիթապ՝ Սուրբ
Արարիանսուն օ՛լմամալը տըր : (բ)

Սահաֆլարըն՛ եա՛նի քիթապ սաթանլա-
րըն խոտնիլէնիպէն իլէրի կէլէն ֆէնալըգ-
լարտան մա՛տա՛ կէրէք քէնտիլէրին վէ կէ-
րէք տանըշտըգլարը քիմսէլէրին ճահիլլէնի
տախի՛ ա՛լէմին իլինտէ չօգ եափմա վէ
գալպ քիթապլարըն տաղըլմասընա սէպէպ
օլմուշտուր : Պու սուրէթտէ՛ օնլարըն է-
լինէ մուսանիֆի պէլլիսիլ պիր քիթապ
կէ՛ չտի յի կիպի՛ պիր ատէմին իտղիլահը եա-
խօտ ատը պիր դայրի ատէմին քինէ պէնկզէ-
տի յինտէն՛ եա քիթապըն մատտէսինտէն
թահմին էտէրէք՝ օլ քիթապըն գափու-
սունտա պէօյիւք չայրապետլէրտէն պի-
րինին ատընը՛ եազարլարըտը . վէ պու մին-
վալ իւզըէ՛ եալընըգ սահաֆըն ճահիլլի յի՛
հէօքմիւ իլէ օ քիթապ կէլէճէք սիլսիլէլէրէ՛
• Չայրապետին ի՛ թիգատինէ շամի՛լ տէ յի
վէրիլեր խտի :

Աքին գապահաթ պիւթիւն պիւթիւնէ
եաղըճըլարըն վէ սահաֆլարըն իւզէրինէ
աթըլմալը տէ յիլտիր . խոտնիլլէք քէնտի-

(բ) Արարիանսու ճիւղապար Սահիֆէ 444 :

լէրի՝ հէր քիմլէր իտիլէր իսէ՝ պու կէօնա
 ալտատըճըլըղըն իճրասընա ղայրէթ վէրմէ-
 յէ տէվաճ էթտիլէր : Օ իրա հէր զէ-
 մանտէ տիւնեատա քէնտի միւլհազալարը-
 նըն տաղըլմասընը տէլիճէսինէ խըրս իլէ
 արզուլէյէն ատէմլէր պուլունտո՛ւ քի ,
 եազարըլարը քէնտի ատլարընտա նէշը օ-
 լունսա շէօհրէթ պուլմայաճազլարընը
 անկամալարը իլէ՝ ա՛լէմէ քէնտի թէլի-
 ֆաթլարընը Հայրապետլէրին ատը՝ իլէ
 կէշիրտիլէր . օնլար՝ քէնտիլէրինի քէնտի
 սահիհ էսվապլարընտա թահգիլ օլունմուշ
 կէօրմ քտէն՝ պիր եալանտան էսվապ իլէ
 էօրթիւնմէսինի էվաճ սայարլար : Իմտի
 պու միսիլլի քիմսէլէր՝ քէնտի խըրսլարընա
 կէօրէ՝ Հայրապետլէրին իսղիլահընըն վէ
 ուսուլունուն թագլիտինի էթմէյէ ճէհտ
 էթտիլէր , վէ պու մինվալ իւզրէ՝ քէնտի
 ա՛գըլարընըն մէյվէսինի տիւնեայէ իղհար
 էթտիլէր : Տիւնեա տախի արզուսուճուն
 հէրարէթի իլէ պու գալպ վէ եափմա հա-
 սիլաթը տիգգաթ իլէ տէվշիրիպ օնլարը
 սէվէրէք հըֆղ էթմէյիլէ , ազար ազար
 քիթապսանէլէրի օնլար իլէ տօլտու :

Ղայրի քիմսէլէր՝ պու գալպաղանլըղը
 իշլէմէյէ ղայրի վէսիլէլէրտէ՛ն գամէթլէն-
 տիլէր : Սէսէլա պիր քիմսէնին պիր մախ-
 սուս քիմսէյէ եախօտ պիր մախսուս ի՛ թի-
 գատէ չօդ մուհապպէթի օլտուղու թագ-

տիրտէ՛ օնուն հազգրնա եաղտըղը շէօհրէթ
 պուլուպ տահա է յի կէջմէք մերամը իլէ՛ օ-
 նու ա՛լէմին իչինէ էսքի ղէմանըն պիր միւ՛
 թէպէր մուէլիֆինին ատը՛ իլէ տաղըտըր
 իտի : Իշպու մինվալ իւզըէ քահանանըն
 պիրի՛ « Պողոս իլէ թէգլանըն ա՛մէլէրի՛ »
 ի՛ւնվանի իլէ ա՛լէմէ պիր քիթապ տաղըթ-
 տը . մուսանիֆի քէնտիսի՛ օլտուղու մէյ-
 տանա չըգը՛նձա , Պողոս Մուսքեալա չօգ
 մուհապպէթի օլտուղունտան օնա շան ու
 ի՛զգէթ քէսպ էթմէ՛ք մերամը իլէ պու
 գալպաղանլըղա իրթիքեապ էթտի յինի ա-
 չըգտան իգրար էյլէտի (ւ) : Վէզալիք
 Մուֆինոս նամ պիր քիմսէ Արոգինեսին
 թէլիֆաթընըն սահապէթլի յի ղըմնընտա
 պիր քիթապ եաղըպ՝ օնա Սուրբ վէ մէշհուր
 օլան Քամֆիլոս ատընտա պիր զաթըն իս-
 մինի վէրտի , կէօյա քի պու քիթապըն մու-
 սանիֆի օ՛ տուր (բ) : Մէզքիւր Մուֆի-
 նոս՝ Սէքստոս նամ ֆէյլօսօֆուն վարքընը՛
 իշթիհար պուլուպ տահա է յի գապուլ օ-
 լունսո՛ւն տէյիւ՛ մէյտանա Սուրբ Սէքս-

(ւ) Սուրբ Հեթանոս Եկեղեցի Թաւուս-
 նիՓլէրէ իւզըրնէ , ՍահեՓէ 350 : Տերգո-
 ղեանոս Տիրգո-լի-ն իւզըրնէ :

(բ) Սուրբ Հեթանոս Մուֆինոս ճէվապ
 ՍահեՓէ 335 . վէ Տիրգո-պ 69 :

տոս նահատակըն խամի՛ իլէ չըգարտը (ն) :

Պիր փէք ա՛ճայրպ գաղիյէ տախի պո՛ւ
տուր քի , փէք միւ՛ թէպէր վէ մէշհուր պիր
քիմսէ՛ Սուրբ շերոնիմոսուն շին Ատա-
կարանը Ի՛պրանիճէտէն թէրճիւմէ էթտի-
յինտէն խօշանմամաղըլա՛ տահա Սուրբ
շերոնիմոս հայաթաս իքէն՝ օնուն ա-
տը՛ իլէ շոովմատա վէ Ափրիկէտէ պիր
մէքթուպ տաղըթտը , վէ օնտա պէյան
էտէր քի , կէօյա Սուրբ շերոնիմոս շին
Ատակարանը թէրճիւմէ էթտիյինէ փիշ-
ման օլմուշ տուր : Այէր պու հիքեայէ-
թի պիզէ Սուրբ շերոնիմոս քէնտիսի
նաղլ էթմիշ օ՛լմասա խտի , պէլքի պունու
ինանմաղտըգ : Ասքի քրիսթիանլարըն
Աիպիլանըն ատը իլէ Վ՛րիստոսուն՝ վէ
փատիշահլըղընըն կէլմէսինին խուսուսուն-
տա ա՛լէմտէ տաղըթտըգլարը պո՛ւ գատար
փէյղամպէրլիքլէրի տախի՛ փու թփէրէսթ-
լէրին քրիսթիան օլմալարը արզուսունտան
սատիր էտէն խայալէրինէ վէրմէլիյիլ :

Ասքին պունլարըն ճի՛ւմլէսինին պաշլը-
ճասը պո՛ւ տուր քի , քէնտի ըէյ ու ի՛թի-
գատլէրինէ իշթիհար պուլտուրմագ իչիւն՝
պու ուսթալըղը շայրապետլէրին պա՛ղը
սը տախի գուլանտը : Ս՛էսէլա Աթին՝
եախօտ շոովմալըլար՝ շոովմայ Եպիսկո-

(ն) Սուրբ շերոնիմոս Երեւանըն իւլէ-
քինէ Ռիմուլիւն 4 :

պոսլարրննն Ր'նդհանրական Եպիսկոպոս-
 լուգ վէ ճիւմէ Եկեղեցիինն՝ պախուսուս
 Լփրիկէ քիլիսէսինն պաշարը օլմագ
 մագլուպլարրնն սապիթ էթմէ յէ իսթէր-
 լէրիտի : Պէշինճի դարըն էվալիլնտէ՝
 Րում Եպիսկոպոսլարը՝ Հոովմաննն Օո-
 սիմոս վէ Պոնիփակիոս նամ իքի Եպիսկո-
 պոսլարրնտան՝ պու մագլուպլարրնն սապիթ
 էթմէք նիյէթի իլէ՝ Աիկիա ժողովքունուն
 աոր իլէ պա՛ղը եալմա գանունլար տիւ-
 զիւպ՝ օ տիւզմէ գանունլարը Լփրիկէտէ
 օլան ժողովքլարա թագտիմ էթտիլէր տէ-
 յիւ շիքեայէթ էթտիլէր : Լաքին պիւ
 չօգ թէֆթիշտէն սօնկրա՝ Լփրիկէ Եպիս-
 կոպոսլարը էյէրչի պու խուսուս իշիւն
 Իսթանպօլա՝ Լղէքսանդրիայա վէ Լնտիոք
 շէհրինէ կէօնտէրիպ արատըլար իսէտէ՝ Աի-
 կիա ժողովքունուն սասիճ սիճիլէրինն
 Տիչ պիրինտէ պու գանունլարը պուլմա-
 տըլար . վէ պու կիւնէ՝ գատար՝ Հոովմա-
 լըլարտան պասմայա վէրիլիպ նէշը օլունան
 օլ ժողովքուն գանունլարրնտա էօյլէ՝ պիր
 շէհատէթ պուլունտուղու ևօ՛գ տուր : Իմ
 տի պունտան պո՛ւ նէթիճէյէ կէլէ պիլիբիլ
 քի , Պոնիփակիոս իլէ Օոսիմոս Եպիսկո-
 պոսլարը՝ պու գանունլարը թագտիմ էթ-
 մէյէ պիր քիմսէ ալտաթմը՝ շ օլմալըտըր (ւ) :

(ւ) Քլարէնլու ժողովքու , 2 ճէթիյէլէ :
 Լփրիկէ ժողովքու 6 . Պասպ , 3 :

Ինանըլըր քի օլ ասիրտէ՝ “ պիր էյի
 Կանն օլունան շէյի վէ էյի իշի պաշա չը-
 գարմագ իշիւն պա՛ղը քէրրէ պիրաղ եա-
 լան գուլանըպ՝ “ (Նարեպաշտ հիւնէ) ”
 գաչմասը հագգ վէ շէրի՛տիր ” տէյիւ
 խալըրն արասընտա բէվի օլան այէթին
 չօղլարըն ա՛ղընա ա՛ղիմ՝ թէսիրի՛ վարը-
 տը : Պունտան էօթիւրիւ Հոռվմականլար՝
 Հոռվմանըն ա՛ղիմ՝ վէ պաշ օլմասը փէք
 իգթիղալը վէ էլգէմ՝ վէ Վրիստոնէութիւ-
 նա Փայտալը պիր շէյ օլտուղունու գավիճէ
 ինանմալարը իլէ՛ պու ամէլտէն հասիլ օ-
 լաճագ Փայտէ եալանըն կէթիրէճէք զա-
 րարա մութեաֆաթ օլըր տիւ շիւնէրէք՝ պի-
 րաղ հիլէ գուլանմաղա գարար գըլտըլար :
 Պու “ (Նարեպաշտ հիւնէյէ) ” պէր գարար
 պիր տէվամ՝ վասիգասի իլէ՛ քրիսթիանլա-
 րըն փէք չօղու Փափըն պաշ օլմասընը
 Նիկիա ժողովքու սապիթ էթտի տէյիւ ի-
 նանմաղա մէյլ էթմիշէր :

Պու մատտէնին իւզէրինէ պու գատար
 չօղ սէյլէտիյիմիլէ է՛օղիւրիւմիւղ՝ պու
 մատտէնին փէք պաշլըճա վէ մուգթաղի
 պիր շէյ օլտուղո՛ւ տուր : (Վիրա Վեւ-
 տարանականլար հագգ իւզըէ տէյէ պի-
 լըլէ՛ր քի , էյէր իքի Փափա եափմա վէ
 գալպ թէլիֆաթ գուլանմաղա իրթիքեապ
 էթտիլէր իսէ , պագի Եպիսկոպոսլարտան
 վէ վարգապետէրտէն նէ՞ ումուլմաղ :

Եւ յէր պու շէյլէր պէշինճի դարտա վու-
 գո՛ւ պուլտո՛ւ իսէ , օնտան սօնկրաքի
 դարլարտա ատէմլէր նէ՞ էթմէյէ ճէսա-
 րէթլէրի օլամատը : Եւ յէր Աիկիա ժո-
 ղովրունուն գանունլարը կիպի իլք քրիս-
 թիանլըղըն պէօյլէ պիր ա՛յիղ էսէրինի
 նափաքլամաղա ճէսարէթ էթտիլէ՛ր իսէ ,
 ի՛թիպարտա օնտան աշաղա օլան հա՞նկը
 թէլիֆաթէ տօգո՛ւնմատըլար տէյիւ տիւ-
 շիւնմէյէ եէրիմիզ վար : Ա է եինէ՛ է-
 յէր Եփրիկէտէ ճէմ՝ օլան կիպի պիր փէք
 միւ թէպէր ժողովրուն վէ օնտա Սուրբ
 () Գոստինոսուն նաղարէթի ալթընտա պու-
 լունան պունճէ սուրբ վէ ա՛լիմ ատէմլէ-
 րին հուղուրունտա պէօյլէ աչըզ վէ պէս
 պէլի պիր եափմա եալանը թագտիմ էթ-
 մէյէ ութանմատըլար իսէ , օնտան սօնկրա
 օլան գարանլըզ տէհըլէրինտէ քիմտէ՞ն
 ութանաճագլարըտը :

Շէր նէ՛ իսէ պու ատէմլէրին էթտիյինէ
 շիմտիլիք՝ նէ պէհանէ՛ պուլույօրում , նէ
 տէ է՛օղիւր տիլէյօրում . լաքին օնտան
 եալընըզ պո՛ւ իսիւլասայը չըգարըրըմ քի ,
 շայրապետլէրին թէլիֆաթը պիպէ եէ-
 թիշմէզտէն՝ օլ կէօրտիւյիւմիւզ հիլէպազ
 ուսթալըզլարը պա՛յը տէֆա գուլանան
 քիմնէլէրին էլէրինտէն կէչմէլէրի իլէ՛ պու
 թէլիֆաթտան շայրապետլէրին լէյ ու
 ի՛թիգատլէրինի անկլամասը իալըրն դանն

էթտիյի գատար գօլայ մէվատտէն տէյիլ տիր :

Մտէմլէրին՝ քէնտի ինանտըգլարընը ա՛լէ մէ եափմա թէլիֆաթլէր վասիդասի իլէ եայմաղա օլան մէյլէրինի պա՛ղը էօրնէքլէր իլէ տաճա էյի աչա պիլիլրիզ : Պէշինճի ժողովքտա՝ Սուրբ Աիւրեղին էօլիւմիւհազգընտա թէոդորիտոսուն ատը իլէ պիր եափմա մէքթուպ օգունտու : (նտան սօնկրա օ մէքթուպ՝ հէփ ա՛լիմլէրտէն գալպ տէյիլ րէտտ օլունտու (ն) : Եինէ՛ եէտինճի ժողովքտա՝ Սուրբ Մթանասիոսուն իամի իլէ եափըլմըչ պիր մէքթուպ օգունտու , քի օնտա Վուրթարըճըմըղըն պիր պատկերինին Պերութ շէհրինտէ էթտիյի միւ՛ճիզաթլարըն նազլիյէթի զիքր օլունուրուտու : Աքին օնտան սօնկրա՝ ա՛լիմ Վաթոլիքլէր իգրար էթտիլէ՛ր քի , օ մէքթիւպ Սուրբ Մթանասիոստան եաղըլմըչ օլտուղու ասլա գապիլ տէյիլ տիր (բ) : Եինէ՛ “ Ասքի Փափալարըն մէքթուպլարը ” ատընտա պիր քիթապ վար , քի օնտա կէօյա իլք Փափատան՝ իւչ եիւղ սէքսէնպէշ սէնէյէ՛ գատար օլան Փափալարըն մէքթուպլէրի վար : Պու քիթապ սէքիզ եիւղ երլ գատար օլ Փափալարըն մէք-

(ն) Պէշինճի ժողովք տ՛մէլ 5 :

(բ) Եէտինճի ժողովք տ՛մէլ 4 :

Թուպլարը՝ տրբ տէյի քրիսթիանյարտան
 օգուՆտու . վէ պու մէքթուպլարըն վասի-
 դասի իլէ չօգ միւճատէլէլէրէ՝ մէ՛սէլա Փա-
 փանըն պաշ օլմասը վէ օնուՆ կիպի մէսէ-
 լէլէրէ՝ Հոովմանըն զիւլի՛ւմինէ՛ կէօրէ գա-
 րար վէրիլտի : Աքին պու ճիւմլէ իլէ՛
 Հոովմա քիլիսէսի ա՛լիմլէրինին պիւր չօ-
 ղունտան՝ մէսէլա մէշհուր Վալթայղըն՝
 Վուսանոս կարգինալ՝ Թուրքիքրիմաթա
 կարգինալ՝ Երասմոս՝ Վասսա՛նտրը՝ Ես-
 փէնսէոս՝ Ա իկոր Պարոնիոս կիպի վէ զայ-
 րիլէրտէն պու մէքթուպլարըն չօղու եափ-
 մա վէ գալպ սայրլմըշտրը : Ա է հադի-
 գաթ՝ պիլիսնճի դարտան տօգուղունճու
 դարա կէլինճէյէտէք՝ հիշ պիւր մուսանիֆ-
 տէն ասլա զիքր օլունմուշ տէյիլէրտի :

Հայրապետլէրին ատը իլէ պու եափմա
 քիթապլար՝ թա սօնկրաքի զէմանլէրէտէք
 եափրլմատան օլտու : Իմտի պին սէնէտէն
 իլէրի եազանլարա մա՛լիւմ՝ օլան՝ Հայրա-
 պետլէրին քիթապլարը հեր նէ՛ գատար
 աղ իսէտէ՛ կիւնլէրիմիգտէ օնլարըն սայրտա
 օ՛լ գատար զիյատէ՛ պէլքի Հայրապետլէ-
 րին շիմտի մէվճիւտ օլան եազտըգլարըն-
 տան պիւր բուպ՝ զիյատէ՛ օլմալէրինէ թա՛-
 ճիւպ էթմէյէլիմ : Մ՛լիմլէր՝ Հայրա-
 պետլէրին քիթապլարընը եափմալարտան
 միւմքիւն օլտուղու գատար սէշէրէք պաս-
 մայա վէրիպ՝ պու մա՛գուլէ շիւպհէլի օ-

լանլարը այլընտրանքով քիմապլարըն սօնուհա՛
 գօտուլար : Այլքին օնլարըն՝ ասլա շայ-
 րապետլէրին օլուպ քիմապլըն իչինէ գօն-
 մագ կէրէք օլան պա՛ղը շէյլէրի այլընտրանք
 սօնուհա շիւպհէլի տէյիւ գօմատրղլարը
 նա քիմ քէֆիլ օլա պիլիլը : (Օ)նլարըն՝
 թէրթիպլէրինի իիւլեալարընա կէօրէ էթ-
 մէտիքլէրինի նէտէ ն պիլէլիմ : Չիւնքի՛
 պիլիլինն թօրթու տէտիյինէ օ պիլի ալ-
 թուն տէր . պիլիլինն խասս սայտրղընը օ
 պիլիլի գալպ սայար : Մէսէլա Վաթո-
 լիքլէրտէն Պարոնիոս՝ Աղեմէս շոովմայե-
 ցինին ասը իլէ կէչէն “Պիքիլէր” տէնի-
 լէն քիմապա՛ “Պէօյիւք եալանլար վէ
 տիվանէճէ սայրղլամալարիլէ տօլու պիլ
 մուրտար վէ շիրքէֆ պաթաղը ” տէր : (ա)
 Այլքին եինէ Վաթօլիքլէրտէն Պէլարմի-
 նոս տէր քի , օլ քիմապ՝ եա Աղեմէստէն՝
 եա օնուհ գատար էսքի պիլ քիմսէտէն եա-
 զըլմըշտըր (բ) : “Այս Մարիտինն մէլու-
 րոս” տէնիլէն քիմապըն հագգընտա՛ Ե-
 րամոս՝ Սիքսթոս Անոնսիս վէ Պարո-
 նիոսուհն ըէյի պու քի՛ Սուրը շերոնիմո-
 սուհն տէյիլ տիր : Վրիսթօֆօրոս ա
 Վասթրօ նամ Ղէսուիթ պուհուհն ա՛քսի-
 սինի ինանըր : Թուրրիանոս՝ Պօլին վէ

(ա) Պարոնիոս Լուրիլի սէնէ 51 :

(բ) Իրարիէի ճիւղէյէ իւլէրինէ :

Ղայրիկերի "Մռաքեալարըն գանուկարը"
 տէնիլէն թէլիֆաթը խասս վէ սաճիճ տէ-
 յիւ մէտճ էտէրէր . լաքին Պարոնիոս՝ փոս-
 սէվինոս վէ Պէթապիոս՝ ճիւմլէսի Վա-
 թուիլիքեր իրէն՝ օլ գանուկէր Տազգընտա
 շիւպճէ էտէրէք սէյլէրլէր :

Հայրապետէրին քիթապարը խուսու-
 սունտա հանկըսը խասս վէ հանկըսը դալպ
 վէ եախմա օլտուղու զըմբընտա էն ա՛լիմ
 քիմսէլէրին պէյնինտէ պիրի պիրինէ մու-
 խալիֆ չօգ ըէյլէր տա հակէթիրէ պիլիբիդ .
 լաքին պուրատա պու գատարճըգ եէթէր :
 (Իմտի կէլէլիմ քի , պիրի պիրինէ մու-
 խալիֆ պու գատար ըէյլէրին արասընտա
 պիր պայաղը ատէմ եախօտ պիր քիլիսէ՛
 տօղըուսու հանկըսը օլտուղուենու նա՛սըլ
 Փարգ էտէ պիլիբ : Պիր քիթապը՝ պիր
 մախսուս Հայրապետին օլտուղուենու Փարգ
 էտիպ գանբմաղա՝ պիր քիմսէտէ քէմալի
 մէրթէպէ թամ ագլ ու զիհին՝ վէ քէսքին
 կէօղ վէ գուլնագ լաղըմտըր . օլ քիմսէ՛
 ճիւմլէ թէվարիսի թէքմիլ պիլմէլի , կէրէք
 էսքի կէրէք եէնի մուսանիֆլէրին ճիւմլէսի-
 նէ վէ հէր նէվիննէ աշնա՛ օլմալը , վէ օն-
 լարըն հէր պիրինին եաղտըրը դարգ ու ու
 սուլինի՛ վէ օլտուղու դարը վէ միլլէթի է-
 յի՛ պիլմէլիտիր : Պու միսիլլի ատէմլէր
 փէք նատիր պուլուենուր . լաքին տէյնլիմ
 քի , էօյլէ պիր ատէմ պուլուենոս՝ օլ քիմ-

սէ պու թէլիֆաթլարըն վաֆիրինի՝ Հայ-
 րապետէրին պիր գապա վէ խօրեաթ թագ-
 լիտի տէյի ըհտտ էտէճէյինէ շիւպէէ եօ՛գ
 տուր : Աքին տէյէլիմ քի , պիրիսի՝ օ-
 նա Հայրապետէրին ատը իլէ եափմա պիր
 քիթապ կէթիրտի , քի օնու եափան՝ Հայ-
 րապետէրին քինէ ա՛յնի ա՛նինա ույտուր-
 մուշ տուր , վէ օլ քիթապա վէրիլմիշ օլան
 Հայրապետին ատընտա եազըլմըշ ղայրի
 Տիչ պիր թէլիֆաթ պուլունմաղ քի՝ օնուն
 իլէ ըուպար էտիպ՝ խասամը եափմամը ֆար-
 գընա՛ վարա : Պու սուրէթտէ՛ օնէ՛ եօլ
 դութա պիլիր : Ալպէթթէ օնուն իլք է-
 տէճէք շէյէրին պիրի պու տուր քի , Սուրբ
 Հերոնիմոսուն վէ Աթիոսուն մուսանիֆէր
 ճէտվէլի տէֆթէրլէրինէ պագըպ՝ օնլարըն
 պիլիպ իսիմլէրինի իշարէթ էթտիքլէրի Ե-
 կեղեցի մուսանիֆէրինին թէլիֆաթլարընըն
 ատլարընը էյիճէ կէօզտէ՛ն կէշիրէ : Իմ-
 տի էյէր օ քիթապըն ատընը օնլարըն ճէտ-
 վէլէրինտէ պուլմազսա , օնուն օքիթա-
 պը օնլարտան սօնկրա եազըլմըշ թաճմին
 էթմէյէ էլպէթթէ Տագգը՝ օլուր : Աքին
 տէյէլիմ քի , օլ քիթապըն ատընը՝ մէղ-
 քիւր ճէտվէլէրին իչինտէ պուլմուշ տուր .
 օ զէման գալըր քի , օ քիթապըն շէյֆէյէլէ
 էյիճէ թէֆթիշ վէ թէֆէճճիւս էտէ ,
 վէ կէօրէ քի , օ զէմանըն պու միսիլլի
 շէյէրէ “ Բարեպաշտ կիլէ ” տէմէյէ օլան

ա՛տէթիսէ կէօրէ՛ օնտան պիր էյլիք հիւ-
լնաար իլէ եափմա օլտուղունու պիլէրէք
Հայրապետէրտէն օնու գուլանան օլտու-
մու :

Նուստիանոս վկայ վէ թէ ուրիշոս պու
տիւրլիւ եանղլըշլըղա տիւշտիւքլէրի
աշիքեա՛ր տըր . չիւն օնլար՝ Սիպիլայլէրին
պէյթլէրինի իլհամ մէգամընտա շէհատէ-
թէ՛ կէթիրիրլէր : Աղեմէս Աղէքսանդրացի
տախի պու եանղլըշլըղա տիւշտիւ . զիրա
Առաքեալարըն վէ իլք շայիրտլէրին իսմի
իլէ օ զէմանտէ ճէրեան օլան թէլիֆաթլէ-
րի գուլանմըշ տըր . շիմտի իսէ՛ օնլարըն
եափմա օլտուղու՛ հէր . քէսէ մա՛լիւմ տիւր :
Պունտան պէօյլէ կէօրիւյօրուզ քի , Հայ-
րապետէր պիլէ՛ տայիմա խասս թէլիֆաթ
իլէ եափմա օլանլարը զանըյրպ ֆէրգ է-
տէմէմիշլէր տիր : Սուրբ Ներոնիմոս՝ Ա-
թին Հայրապետլէրին էն ա՛լիմի՛ պա՛ղը
քէրրէ պիր քիթապը թէֆթիշ էթմէյէրէք
կէչէր : Սէսէլա՛ Սինութիոս Ֆիլիքսին
ատը իլէ ճէրեան պիր քիթապըն խուսու-
սունտա տէր քի , “ Այլէր՝ պու քիթապըն
իւնվանի պիղէ սահիհ մուսանիֆինի խապէր
վէրիյօր իսէ պիլէ ” (ա) : Հէմ օ՛ Պօղոս
Առաքեալ իլէ Անէգա ֆէյլօսօֆուն ատը
իլէ կէչէն մէթուպլէրի խասս վէ սահիհ

(ա) Ներոն . Սէրլուպ Սանին : 84 .
Ծիլոյ 2 :

սայար . Վաթոյիք Պարոնիոս իսէ՛ օնլարը
շիւպհէի սայայօր : (ա)

Աքին՝ Հայրապետէր պա՛ղը տէֆա՛
պիր քիթապըն խասս վէ սաճի՛ճ մի՛ եօգսս
գանդմը ֆարգ էթմէ յէ ճէման Գարդը օլա՛-
հարդը կիպի , այնի պուննն կիպի
պա՛ղը տէֆա՛ պիր քիթապըն իչինտէ չօգ
էյի վէ աղ ֆէնա շէյ վար միւլճա՛ղասը
իլէ՛ օնու ֆարգ էթմէսինի իսթէ՛ղէրիտի :
Աքին Հերոնիմոս Րուֆինոս իլէ նիզա՛-
լաշտըղը զէման՝ օնուն գալպաղանլըղընը վէ
քիթապըն իչինէ սօգտուղու եափմա
շէյէրի մէյտանա չըգարմաղա ֆուրսաթ
պուլտու . քի պէրի նիզա՛լարը օլմասայը-
տը պունու էթմէղիտի : Վէզալիք Ափ-
րիկէնին Հայրապետէրի տախի՛ Աօսիմոս
նամ՝ Վասիանըն Հումայ քիլիսէսինին պաշ
օլմասը խուսուսուսուտա կէթիրտի յի շէճա-
տէթլէրին սաճի՛ճ եա եափմա օլտուգլարը
իչիւն՝ օնլարըն քէնտի մէնֆա՛աթընա զրտ
սէօյլէնմէտիքճէ օնլարա գարըը պիր շէյ
տէ՛մէտիլէր : Իշպու զիքը օլունան սէ-
պէպլէրտէն՝ անկլաշըլը՛ր քի , Հայրապետ-
լէրին պա՛ղըսը՛ պա՛ղը տէֆա՛ պիր քի-
թապտան ի՛ւնլանընա նաղար էտէրէք իս-
թիսրաճ էթտիքլէրի սէպէպտէն՝ պու պի-
ղիմ՝ կիւնլէրիմիղտէ պիղէ թագտիմ՝ օլու-

(ա) Պարոնիոս Լեւոնի . ճիւղ 1 , 66 սէնէ
իւլէրինէ :

նան՝ հէր վէճ՝ հիլէ օնլարըն հէման օլ իս-
թիխրաճ էթտիքլէրի քիթապ տըր տէյէ-
մէզիզ :

Պու ճիւմլէ իլէ Հայրապետլէրին պիզէ
պիր քիթապըն իւվանընը զեքր էթմէտիք-
լէրի՝ հիչ պէօյլէ պիր քիթապ ասլա եա-
զը՛մատըղընա պիր սահիհ իսպա՛թտըր տէն-
մէզ օլտուղունու տախի իգրար էտէրիզ :
Լաքին իհթիմալ իւզըէ սահիհ օլան պիր
քիթապըր ըտտ էթմէտի՝ իհթիմալ իւզըէ
եալան վէ եափմա օլան պիր քիթապըր գա-
պուլ էթմէքտէն էվլա՛ տըր , վէ խուսուսա՛
Մաքեալլարըն իլհամի ըէպպանի իլէ եազ-
տըզլարըր էլիմիզտէ օլուպ հէր հալտէ օնլա-
րըր գանուն վէ գուլաղուզ տէյիւ գուլա-
նա պիլտի յիմիզ տին կիպի պիր մատտէտէ
պէօյլէ էթմէմիզ իլէ հէր թէհլիքէտէն էմին
օլուրուզ :

Իմտի պիզէ Հայրապետլէրին ատլարը-
յըլա կէլէն քիթապլարտան հանկըսը հագի-
գաթ օնլարըն օլտուղունու՝ անտէն պիր
քիթապըն սահիհան օնլարըն պիրինտէն
կէլտի յինի էօյրէնտի յիմիզ թագտիրտէ՛ օ-
նուն իլլմտէ՛ վէ բարեպաշտութիւնտա նէ՛
րիւթպէտէ օլտուղունու վէ օլ քիթապըր
կէնճլի յինտէ՛մի իսթիարըղընտա՛ մը եազ-
տըղընը տայիմա պիլէ՛մէտի յիմիզի անկա-
տըղըմըլ թագտիրտէ՛ իշպու պապըն իթ-
թամընտա սիւալ էտէրիզ քի , եանընըլ՝

Հայրապետէրին թէլիֆաթլարը հանկըսը
 օլտուղունու տէյիլ՝ իլլա պու գէմանլէրտէ
 պիզիմ՝ միւճատէլէ էթտիյիմիզ շէյլէրին
 խուսուսունտա օնլարըն բէյ ու ի՛ թիգատ-
 լէրի նէ՛ օլտուղունու տախի պիլմէսի միւշ-
 քիւլ պիր շէյ տէյիլ՝ մի :

Տ Ե Օ Ր Տ Ի Ի Ն Ճ Ի Ի Ս Ե Պ Ե Պ

Չեմքի, Հայրապետէրին հագեցաւ սահել
 վէ խասս օլան լեղիՓալլարընըն շօրո՝ շօր
 երբէրինսի գլխան իլէ ետ ճահելլէր վէ
 պիլլէպէր իլէ՝ ետխօսի իերէր Բարե-
 պաշտ վէ իերէր Փասիսի հիլլէ՝ վասի-
 րասի իլէ՝ իերէր հարի գլխանլէր-
 րի իերէր սօնիլրատի րարլար-
 րտ ճախատուէն պօղր-լ
 հո-շտօր րլլ :

Լ յէր Հայրապետէրին թէլիՓալլարը-
 ճնըն՝ իշպու պապըն պաշընտա գիլլըր էթ-
 տի յիմիզ սէպէպլլէր վասիղասի իլէ թէպ-
 տիլ օլունտուգլարը իսպաթ օլունա պիլլի-
 սէ, պիլլիմ՝ շիմտիքի միւճատէլէ էթտի-
 յիմիզ մատտէլլէրին խուսուսունտա օնլա-
 ըրն ըէյ ու ի՝ թիգատը նէ օլտուղունու
 պիլլմէսի միւշքիւլ օլաճաղը աշիքեանր տրր :
 Վիթապ նէսիս էտէն եազըճըլարըն վա-
 սիղասի իլէ օլ թէլիՓալլարըն իչինէ
 րասթ կէլէ իտիսալ օլան եանղըրշար խու-
 սուսունտա՝ էյէրչի՝ Հերոնիմոս՝ “ () նլար
 պո-լար-գլարընըր րեյիլ իլտ անիլարպէլ-

բնիւր՝ Էպարալար՝ (ա) տէյօր իսէտէ , պիղ
 փէք աղ սէջլէյէճէյիղ : Պասմա սա-
 նա՛ւաթը իճատ օլունմաղտան էվվէլ՝ պու-
 եաղըճըլար պին պէշ եիւղ երլ միգտարի՛
 պիրիօ պիրինին արտընճա պու քիթապլա-
 րը նէսիտ էտիպ եաղմագտա՛ օլտուլար . վէ
 պու գատար երլ օլ քիթապլար կիւվէլէրէ՛
 նէմ վէ քիւֆէ վէ ճասիլ եաղըճըլարըն է-
 լինէ՛ պրաղըլտրգտան սօնկրա՛ շիմտի օն-
 լարտա օգուտուղումուղ հէր պիր լուղէթ
 տօղրու տօղրույա օնլարըն եաղտըղը՛ օլ-
 տուղու նէտէ՞ն մա՛լիւմ : Լաքին պիրի
 տէյէճէք քի , “ Պու տախի պիղէ՛ Լ՛ղիղ
 Վ՛իթապլարտա պուլտուղումուղ՝ տօղրու
 տօղրույա մուսանիֆլէրինին եաղտըղը լու-
 գէթլէր օլտուղու մա՛լիւմ օլտուղու գա-
 տար մա՛լիւմ տիւր ” : Լլ ճէվապ . խա՛-
 յըր՝ էջլէսի տէյիլ տիր : Լ՛ղիղ Վ՛ի-
 թապլար՝ հէփ քիլիսէլէրտէն սագլանտըղը
 վէ օգունտուղու գատար՝ Հայրապետլէրին
 հիչ պիրինին քիթապլը սագլանբպ օգուն-
 մատը : Լ՛ղիղ Վ՛իթապլար եաղըլտրգ-
 տան սօնկրա փէք չափուք ղայրի լիսանլա-
 րա թէրճիւմէ՛ օլունտուլար , վէ հէր քէսին
 էլինէ՛ կէչտիլէր , քի պունուն կիպի հիչ
 պիր Հայրապետին թէլիֆաթընա վագի՛
 օլմամըշ տըր : Վ՛րիսթիանլարըն հէփ

(ա) Հէրանիմոս 28 Տէրևուպ՝ Լուլին :

Փրորգալարը՝ հերետիկոսլար վէ փու.թիէ-
րէսթլէր պիլէ՝ Ա՛գեզ Վ՛իթապլարտան
օլմայա պու Փրորգալարըն պիրի պիր շէյ
թէպտիլ էտէ տէյիւ՝ պիրի պիրինի՛ կէօղէ-
տիրլէրիտի . լաքին՝ պէլքի քիմ օլտուղու
պիլէ պէլլիսիզ պիր շայրապետին թէլի-
ֆաթը իչինէ բասթ կէլէ եանղլըշլըզլար
կիրմէյէ ըուխսասթ վէրէնի տօղըուլթմագ
իչիւն կէօղէտէճէք քիմնէ եօ՛ղուտու :

Ե իմտի օլ թէլիֆաթլարըն իչինէ մախ-
սուս եափրլան թէպտիլլիքլէրէ՛ կէլէլիմ :
Պունլար իքի թիւրլիւ տիւր : Պլըինճիսե
էյի նիյէթ իլէ եափրլանլար՝ վէ իսինճիսե
քէօթիւ նիյէթ իլէ եափրլանլար տըր :
Վաքին օնլար՝ հէր նէ՛ նիյէթ իլէ եափրլ-
մը՛ իսէլէրտէ՛ պիզէ պու գատարը եէթէր
քի , օնլար հէր հալտէ թէպտիլլիքլէ՛ր
տիր , վէ պիզի՛ շայրապետլէրին քէնտի
եաղտըզլարընըն սահիհինի պիլմէքտէն մէն՝
էտէրլէր : Վ՛յի կէլսին տէյիւ քէօթիւ
եանիմամալըյըզ , (Շուսթ . 4 . 8) . վէ
շայրապետլէրի՛ ատէմլէրին իմանընը արթ-
մագ մերամը իլէ թէպտիլ էտէն օլ էյի ա-
տէմլէր՝ քիլիսէյի պիր պէօյիւք ֆէնալըզա՛
օղըաթտըլար :

Ներետիկոսլարըն՝ շայրապետլէրին եաղ-
տըզլարընը պօղտուգլարը խուսուսուսուտա
սալսի փէք աղ սէօյլէյէճէյիզ . չիւն քի՛
հէր զէմանըն վէ հէր քիլիսէնին ա՛լիմլէրի՛

պունուն պէջլէ օլտուղունու պիլ իժ թի-
 ֆագ իգրանր էտէրլէր : Ա՛ էսէլա՛ ՚՚ նդհան-
 րական ժողովքլարըն քիժապլարընը շուվ-
 մատա պասմայա վէրէն ա՛լիմ՝ Վաժօլիք-
 լէր՝ մուգատտէմէլէրինտէ պիղէ խապէր
 վէրի յօրլար քի, “ Ճողովքլարըն ա՛մէլլէրի՛
 էլլէրիմիղէ թէքմիլ՝ փաք վէ խասս վէ հա-
 լիս կէլմէտի յինին սէպէպի շերետիկոսլար
 տրր ” (ա) : Ե իմտի օնլարըն պու շէհա-
 տէժի՛ պիղէ պին դայրի շէհատէժտէն
 մագպուլ տուր : Գ իրա էյէր իմանըն
 մի՛ւ թէմէտի վէ հրֆղ էտիճիսի օլմագ խտ-
 տիա՛սընտա օլան շուվմայ եկեղեցիսի՛ ծո-
 դալլարըն թէլիֆաթընտան պիր գրդա՛սը՛
 հէր նէ օլուրսա օլտուն՝ հէլաք օլուպ զա՛յ
 օլմաղա մուսա՛տէ էժտի՛ իսէ, շայրապետ-
 լէրին պագը թէլիֆաթլէրի տալի նէյէ՞
 օղրամըշ օլմալը տրրլար . պագի քիլիսէլէր
 վէ շերետիկոսլար՝ նէ՞ էժմիշ օլմալը տրր-
 լար : Ա է էյէր ժողովքլարըն վէ շայ-
 րապետլէրին թէլիֆաթլէրի հիլէ իլէ թէպ-
 տիլ օլունմուշար իսէ, էսքիլէրին ի՛ թի-
 գատլէրի վէ րէյլէրի նէ՛ իտիյինի նա՛սըլ
 պիլէ պիլիբիղ :

Ե քին շիմտի՛ իլք Եկեղեցիներն դէմա-
 նընտա եազըլան թէլիֆաթլէրին թէպտիլի-

(ա) Բնդհան . Ճողովք . Ճիլք ա խագատ-
 պէմէ :

նէ Աւղղափառ տէնիլէն դարաֆ տախի իւ-
 Տադգ օլտոմոն՝ օ՛լմատրմը թէֆթիշ էտէ-
 լիմ : Փէք աշիքեար տըր քի , շիմտի Եու-
 նանիճէսի զա՛յ օլմուշ օլան Արոգինէսին
 թէլիֆաթընը՝ լիսանի մեզքիւրտէն թէր-
 ճիւմէ էտէն ՚Բուֆինոս՝ վէ Եւսերիոս վէ
 զայրիլէրի մեզքիւր թէլիֆաթը օ՛լ մէրթէ-
 պէ իսթէտիքլէրի՛ կիպի սըգըշտըրըպ տէ-
 յիշտիրտիլէր քի , շիմտի օնտա՛ պիր շէյ
 տէյիշիլմէմիշ եախօտ թէրք օլունմամըշ
 պիր սաշիֆէ նատիր պուլունուր : Արո-
 գինէսին թէլիֆաթընը թէրճիւմէ էտէն
 շերոնիմոս տախի քէնտիսի իգրար էտէ՛ր
 քի , “ թէհլիքէլի օլտուղունու տիւշիւն-
 տիւյիւ շէյի բէտտ էթմէյէ՛ վէ ֆայիտէ-
 լի օլան շէյի օլտուղու կիպի պրագմաղա՛
 էյիսինի թէրճիւմէ էթմէյէ վէ ֆէնասընը
 թէրք էթմէյէ ճէսարէթ էտէրէք ” (ա) օ
 տա՛ հէման էօյլէ՛ էյլէտի . եա՛նի օլ զէ-
 մանտէ ալէսսէվի ինանըլան պիր շէյէ մու-
 թապըգ օլմայան պիր շէյ պուլտուղու
 թագտիրտէ՛ պայաղը խալգա զըտ կէօրիւն-
 մէսին տէյիւ՝ օշէյի թէրճիւմէսինէ գօ՛մա-
 տը . վէ օնտան իլէրի շիլարիոն վէ Եւսերիոս
 տախի պէօյլէ էթտի տէյիւ թաստը՛գ էյ-
 լէտի : շերոնիմոս Եւսերիոսա պիր մու-
 գատտէմէսինտէ տախի իգրար էտէր քի ,
 զիքր օլունմաղա շայէսթէ սայմատըրընը

(ա) շերոնիմոս թէհոֆիլլոս 62 հէֆուտ

Թէրք էյլէտի, զէ օնուն պիր չօգ դարա-
 Փընը տէյիշլթիրտի (իւ) : Ա է էյէր օնուն
 “ Աթինճէ Թէվարիսինի ” Եւսեբիոսուն
 գալան գըղա՝լարը իլէ բուպար էտէրսէք,
 աշիքեար կէօրէճէյիզ քի՝ էսքի զէմանտէ
 ատէմլէրին ճէսարէթի պիրի պիրինին Թէ-
 լիֆաթընը Թասսիհ էթմէքտէ նէ տէրէճէ-
 յէ շըգարըտը : Իմտի օնլարտան սօնկրա
 կէլէնլէր ճէման օնլարը՝ն ի՝ պրէթինէ ույ-
 մատըղլարընա՝ վէ պունտան պէօյլէ օնլար
 տախի քէնտի զէմանլէրինտէ ճէր մագպուլ
 օ՛լմայան շէյի վէ վագթըն քիլիսէսինին
 ի՝ Թիգատինէ ույմայանը Թէրճիւմլէրին-
 տէն բէտտ էթմէյէ ճէսարէթ էտէմէտիքլէ-
 րինէ պիզի քի՛մ ինանտըրա պիլիը :

Պու խոսոսոստա կէթիրէ պիլտիյիմիզ
 ճէփ էօրնէքլէրի կէթիրէճէք օլսագ, պիր
 ուզուն վէ օսանտըրըր մասլաճաթը էլէ ալ-
 մըշ օլուրուլ : Պու ախըր դարլարըն ա՝
 լիմլէրինտէն շայրապետլէրի էյիճէ մէշք
 էթմիշ վէ պու Թէպտիլլիքլէրին Փարգընա
 վարմայըպ օնլարտան շէքվա էթմէմիշ ա-
 տէմ եօ՛գ տուր . վէ շայրապետլէրին էլ
 եազըսը քիթապլարընըն ճաշիյէլէրինտէ
 օնլարըն՝ “ Պուրատա պիր քիմսէ քէնտի
 քէլամի պիհուտէսինի զանմ էթմիշ տիր ”

(իւ) շէրո . “ Իպրանիճէ Լո-ղէլլէր ”
 Խալէրինէ Իուգապրէմէ :

տէ յիւ իշարէ թլէրինի պու գատար շօգ պու լմամբըն սէպէպի պոլ տուր : () գոստինոսուն՝ “ ՄլաՏըն շէՏրի ” նամ քի թապընըն եիրմի տէօրտիւնն ի գոսըմընըն սօնունտա պու լունան քաւարանըն թաստըդը զըմնընտա օն սաղըր շէՏ՝ պու մադուլէ զամլարտան օլտուղունա շիւպՏէ եօգ տուր . “ շիւն քի՝ պու սաղըրլար էսքի էլ եազըլարընտա պու լունմազ ” : Պիլէմէնքլի օլսթէՅն նամ ա՛լիմ շէՏատէթ էտէր քի , օ՛ փատիշաՏ քի թապլսանէսինտէ Մթանասիոսուն վէ Սկեբերանըն էսքի էլ եազըսը քի թապլարընտան՝ պա՛զը եէրլէրի պու ախըր դարլարտա գազընմըլ վէ տէլիշտիրիլմիշ քի թապլար պու լտու (ա) :

Աքին պու տէ յիշտիրմէլէր՝ էն շէրիֆ վէ ա՛մմէնին մա՛լիւմիւ օլան թիլէսէնին Խորհրդապետի կալի թիլտաղարընտ տախի վագի՝ օլմուշտուր : Պունուն իսպաթընա շէՏատէթ իշիւն՝ ա՛լիմ Մնգրէաս Սասսիոսուն եազտըգլարընը՝ կէթիրէլիմ : Սուսանիֆի մէզրիւր՝ Սուրբ Բարսեղին պատարագ Մարտողութիւնունու Մսորիճէտէ Եունանի լիսանընտա օլտուղու գատար ուզուն օլմատըղընըն ֆարգընա վարմաղըլա , օնուն սէպէպինի սէօլէ յիպ տէյօր ,

(ա) Մլանասիոսուն թիլտաղարընըն պատարընըն Տագապետի մէսինի :

քի, “Օ՛իրա ատէմէրին տայիմա տինէ տայիր մատտէլէրտէ հալ ու իսթի՛տատլէրի պո՛ւ տուր քի, պապալարընտան գալմըշայինլէր իլէ՛ օնլար հէր նէ գատար ա՛ղիղ իսէլէրտէ՛ գանա՛աթ էտէնի կիւճ պուլա պիլերսին: Պու՛նուն իչիւն կէօրիւրիւղ քի, վագրթ կէչտիքճէ Եպիսկոպոսլարա խալգը բարեպաշտու թիւնա վէ ի՛ պատէթէ գամէթլէնտիրմէյէ միւնասիպ կէօրիւնտիւյիւնէ կէօրէ՛ օլ այինլէրէ տահա պիր չօգ շէյ զամմ՛ օլունտու, եախօտ օնլարտան տէյիշիլտի: Ա՛ է քէօթիւսիւ շունտա՛ տրր քի, պիր չօգ աւելորդապաշտու թիւնլար տախի իճատ օլունտու, քի պու մատտէտէ՛ անկլայըշումա կէօրէ՛ Ա՛սորի Վ՛րիսթիանլար թուլարտան վէ Ա՛թիսլէրտէն տահա մագուլ վէ տահա ի՛նսաֆիլը օլտուլար ” (ա) :
 Վասանտեր տախի թաստրգ էտիպ՝ զայրի մոլէլիֆլէրտէն տէ իսպաթ էտէ՛ր քի,
 “ Լչքի խորհրդատետրլէր աղար աղար՝ պու սօնկրաքի դարլարտա պասմայա վէրիլտիքճէ պէօյիւտիւլտիւլէր ” (բ) :

Իչպու էսքի թէլիֆաթլէրի պու սօնկրաքի զէմանլէրին ա՛տէթլէրինէ ույտուրմագ իչիւն, օնլարը եէնի ա՛տէթլէրէ մու թա-

(ա) Ա՛սորի Խորհրդատետրլէրի Ինգադուրե-
 Տեսիլքէ :

(բ) Խորհրդատետրլէրի Ինգադուրե, Պատմ Զ :

պրգ սէօյլէմէյէ ույտուրաուլար : Ա՛է-
 սէլա Եւսեբիոսուն պա՛ղը պասմա թէվա-
 րիխինտէ՛ պուլուրուզ քի , օնա պա՛ղը քիմ-
 սէլէր տէտիրիյօրլար քի , Պէօյիւք Փէր Տիզ՝
 Թէլէոֆսրոստան իճատ օլունտու , վէ կի-
 րակի կիւնիւնիւն սագլանմասընը՝ Փիոս
 Հոովմայ Եպիսկոպոսու թա՛յին էյլէտի ,
 քի Եւսեբիոսուն թէվարիխինին էլեազըսը
 քի թապլարընըն Տիչ պիրինտէ՛ նէ պիրի
 կիպի նէ օ պիրի կիպի զեքր օլունմուշ պիր
 շէյ պուլունուր :

Պու թէպտիլ էթմէք իշիւն օլունան ճէ-
 սարէթ Մաքեայլսրըն զէմանընտան ու-
 զագ տիւշտիւքճէ՛ Փէնալաշմատա՛ օլույօր :
 Ա է շիմտի՛ պու մատտէտէ պիրի պիրինիչօդ
 շէյլէրտէ գապաճաթըլը չըգարմագ զըմըն-
 տա՛ թէվարիխտէ եազըլըշ պուլունան չօդ
 վուգուա՛թտէն՝ իճմալ իւզրէ պիր գաշ
 էօրնէ՛ք կէթիրէլիմ : Իլլ էօրնէ՛ք : Փա-
 փա Մէոնուն վէքիլէրի՛ Վաղկեգոն ժո-
 ղովքունտա ալթը եիւզ Եպիսկոպոսուն
 Տուղուրունտա Հոովմայ Եկեղեցիսինին
 պաշ օլմասընը իսպաթ էթմէյէ ճէսարէթ
 էտէրէք տէտիլէ՛ր քի , Նիկիա ժողովքու-
 նուն ալթընճը գանունու՝ " Հոովմայ՝ Ե-
 կեղեցիսին տայիմա պաշ օլտու " տէյիւ
 թաստը՛գ էտէյօր : Շ իմտի կէլէլիմ քի ,
 օլ ժողովքուն Մ՛մէլէրինին՝ կէրէք Եու-
 նանիճէ կէրէք Մաթինճէ եազըլըշ քի-

Թապալարըն հիչ պիրինտէ պու սէօղէրին
էսէրի եօ'գ տուր :

Իսինճի էօրնէր : Վաղկեդոն ժողովքուն-
տան եէթմիշ տէօրթ գատար երլ սօնկրա'
Վիոնէսիոս Լքսիկիւաս նամ քիմնէ Հոով-
մատա ժողովքլարըն ամէլէրինէ շամիլ պիր
մէճմա'ա էյլէտի , քի պու' օնտան սօնկրա'
փէք էսքի էլեազըսը նուսխալարտան Փա-
րիզ շէհրինտէ պասմայա' վէրիլտի : Պու
մէճմա'անըն իշպու պասմա քիթապլարընա
հէր քիմ տիգգաթ իլէ նազար էտէրսէ ,
կէօրէճէ'քտիր .քի , պիր քիմսէ օնտա պիր
չօգ շէյլէ'ր թէպտիլ էթմիշտիր , քի օնլա-
րըն պիր գաչընը պուրատա զիքր էտէրիլ :
Լաւոդիկիատա ճէմ' օլան ժողովքուն սօնկ
գանունու' քիլիսէլէրտէ կանոնական օլան
քիթապլարտան մա'տա քիթապլարըն օ-
գունմասընը եասագ էտէր . վէ օնտան սօնկ-
րա կանոնական քիթապլար հանկըլարը օլ-
աուղունու' պիր պիր իսիմլէրինի պէյան է-
տէր պիր տէֆթէ'ր վէրիր : Մէգքիւր
Վիոնէսիոս պու եասաղը թահրիր էթտիյի
ղէման , պու տէֆթէրի գօ'մատը : Ա է
սէպէպի նէ' տիր : Լլ ճէվապ . օլմայա
Հոովմայ Եկեղեցիսի տէֆթէրի կէօրիւնճէ
գայթակղուժիւնան տիւշէ : Օիրա Լա-
ւոդիկիանըն Հայրապետլէրի պու տէֆթէ-
րին իչինտէ Մակարայեցոց՝ Սողոմոնուն ի-
մաստուժիւնու' Տօրիթ՝ Յուդիթ՝ ԼՁ . քի-

Թապալարընը զիքր էթմէ յօրլար , Իննօ-
 չէն ձիոս նամ Հոովմայ Փափասը իսէ՛ պու-
 քիթապալարն ճիւմլէսինի՛ պիր կոնդակը՛ ի-
 լէ՛ Հոգէբարբաթաքիթապալարն կանոնունն
 գօմուչուտու : Լաքին ա՛լէմին պախթըն-
 տան՝ Բու՛մ վէ Քրանսըղ Եկեղեցիէրինին
 ժողովք մէճմա՛ւլարընտա՛ մէզբիւր ժողով-
 քուն գանունլարըն տախի սա՛հի՛հի ՏըՖզ օ-
 լունմուչ տուր :

Իւչննձիւ Էօրնէ՛ : Պիր թէպտիլ էթ-
 մէք տախի պու տուր : Բու՛մլարըն ժո-
 ղովք սիճիլէրինտէ՛ Իսթանպօլտա ճէմ՛ օ-
 լան իլք ժողովքուն եէտի գանունու պուլու-
 նուր , վէ պու գանունլար մէզբիւր սիճիլին
 Հոովմատա պասմա օլունմուչ Լաթինձէ-
 տէ տախի պուլունուրլար : Լաքին պու
 գանունլարըն պէչինձի ալթընձը վէ եէ-
 տինձիսի՛ Տէր նէ գատար փէք իգթիզալը ի-
 սէլէրտէ՛ զիքր օլունան՝ Վիոնիսիոսուն մէճ-
 մա՛ասընտա եօ՛գ տուր . զիրա օնլար գա-
 պահաթը Եպիսկոպոսլարըն թէտիպի՛ խու-
 սուսունտա տըր : Իչպու գանունլար օ-
 րատա նի՛չիւն օլմասըն : Լչ ճէվապ . Տիչ
 տէ յիլ իսէ պունու տէյէ պիլիբիզ քի , օլ
 գանունլարտա Եպիսկոպոսլարա տավա-
 լարընը Հոովմայա գալտըրմաղա իզին վէ-
 րի՛լմէմիչ . Տէմ տախի՛ պիր Եպիսկոպոսուն
 շէրա՛աթընը եալընըղ Փափա կէօրէ պի-
 լեր՛ տէնմէ յօր . իլա գուվվէթին ճիւմլէսի՛
 7
 է

էյալէ՛թ սինադոսլարընա վերիլմիշ տիր :
 Տէօրպիւնճիւ կօրնէր : Իսթանպօլ ժողով-
 քունուն գանունլարընտան սօնկրա՛ Րում
 սիճիլինտէ Եփեսոստա ճէմ՝ օլան ընգ-
 Տանրական ժողովքուն գանունլարը՛ գօն-
 մուշտուր , քի շոումատա մէզքիւր սիճիլին
 Լաթինճէսինին իլք պասմայա վերիլմէսին-
 տէ պունլար տախի պասըլըրշտըր : Լաքին՝
 Վիոնիսիոս օնլարը՛ տախի րէտտ էտիպ՝ օն-
 լարտան Տիչ պիրինի մէճմա՛ասընա գօ՛մա-
 մըշ տըր . վէ նիշիւն , պէքի սէքիզինճի
 գանունուն զիքր էթտիյի մասլաՏաթըն-
 տան խօշանմատըղը իչիւն : Օյրա պու
 գանուն էմր էտէրքի , “ շէշ պէք Եպիս-
 կոպոս՝ էվվէլտէն պէրու քէնտինին՝ վէ օն-
 տան էվվէլ կէլմիշէրին Տէօքմիւնտէ օ՛լմա-
 յրպ՝ վիճակընտան տիշարը օլան էյալէթէ
 գարըշմաղա գուվվէթի օ՛լմասըն ” :
 “ Պու սէպէպտէն քի , օլմայաքի ա՛զիզ
 խրզմէթ իճրասը պէՏանէսի իլէ՛ աշխարՏա-
 կան Տէօքիւմէթ՝ Եկեղեցինին իշինէ՛ կիթէ ,
 վէ պունտան պէօյլէ՛ պիզ տույմազտան ա-
 զար ազար՝ ինսան ճինսինին Պուրթարըճը-
 սը Րապպըմըզ Յիսուս Վրիստոսուն պի-
 ղիմ իչիւն քէնտի գանը իլէ սաթըն ալտը-
 ղը ազատու թիւնու զայպ էտէլիմ ” (ա) :

(ա) Եռնունիճէ Անճիլ Եփեսոսունն ժո-
 ղովոս գանունն 8 :

Լէյեր Հոովմալըլար՝ «Պու գանուն Ռում
լարրն եախմասը՝ տըր» տէյէճէք օլուրլար-
սա, պիղէ օնուն Տի՛չ պիր զարարը եօ՛գ
տուր . զիրա պունտան պէ՛ս պէլլի օլույօր
քի, օլ գանունլարը՝ եա զամմ՝ էթմէյիլէ
եախօտ օնլարտան պիր շէյ չըգարմաղըլա՛
պիր քիմսէ տէյիշտիրմիշ օլմալը տըր, վէ
պու պիղէ եէթէր :

Պէշննճի Էօրնէք : Պու Էօրնէք՝ էպրիտէն
պէրի օլմոլշ թէպտիլլիքլէրի՝ այան աշի-
քեար կէօսթէրէն Էօրնէքլէրին պիրիտիր :
Պալատէ մէգքիւր Ռում սիճիլինտէ Վաղ-
կեգոն ժողովքունուն իյիրմի սէքիղլինճի
գանունտա պիր էմիր պուլուրուղ քի, օ-
նուն իլէ՛ Ռսթանպօլուն իլք ժողովքունա
խմթիսալէն՝ Տէօքմ օլունույօր քի, «Ռս-
թանպօլ շէՏրի տէվլէթ շուրասընըն մէ-
քեանը վէ փաթիթաթ օլուպ՝ Տէր Տալտէ
Հոովմայ շէհրէ իլէ պէրասպէր օլտուղու է-
ճիլտէն, կէրէքտիր քի, Եկեղեցի խուսու-
սունտա տախի օնուն օլտուղու մէրթէպէյէ
վէ ա՛ղամէթէ գալտըրըլըպ՝ օնուն Եպիս-
կոպոսու Փօնթոս՝ Վսիա վէ Ռումէլիտէ
մէթրօփօլիթլէր նասպ վէ թա՛յին էթմէյէ
գուվլէթի՛ օլա՛» (ա) : Պունու՝ օլ ժողով-
քուն պիր սասի՛Տ գանունու օլտուղունա՛

(ա) Եւնանի Ալէիլ Վաղլէրոն ժողով-
քուն՝ գանուն 28 :

կերէք շոտմալը վէ կերէք թում մուկ-
րիկներին շողու շէհատէթ էտէրլէր . վէ էօյ-
լէ էքէն՝ Վիոնիսիոսուն զիքր օլունան մէճ-
մա՛սարնտա՛ սայքի Վաղկեղոն ժողովքու
էօյլէ պիր գանուն հիչ կափմամըշ կիպի՛
պուլո՛ւնմայօր : Աէլէլիմ քի , Վիոնիսիոս՝
ժողովքլարըն գանունլարընը նիղամ իւղըէ
թէրթիպ էտէճէյինի վա՛տ էթտիյի զէման՝
պու գանունու նի՛շիւն տիշարըյա պրագ-
ար . եախօտ էյէր օնուն պրագարղը կօղ
իսէ՛ օնու քի՞մ իճատ էտիպ գանունլարըն
սրրասընա գօտու : Այէր թումլար՝ Ա-
թինլէր իշիւն պու գանունլարը հըֆղ էտիպ՝
վագթի հաճէթտէ՛ մէյտանա չըգարմասա-
լարըտը՝ տօղրուսունու նէրէտէն էօյրէնիր
իտիք :

Աերէք պունտա՛ կերէք կօգարըտա զիքր
օլունան վուգուա՛թլարտա՛ հագգ քիմի՞ն
եէտինտէ՛ Աթինլէրի՛ն եէտինտէմի կօգսա
թումլարըն եէտինտէմի՛ գարար վէրմէյէ
պիղէ հաճէթ կօ՛գ տուր : Վէք աշիքեան
տըր քի , եա պիր դարաֆտան՝ եա օ պիր
դարաֆտան պիր քիմնէ՛ ժողովքլարըն մու-
քէրրէմ գանունլարընը՛ պիլէ տէ յիշտիրմէ-
յէ ճէօարէթ էթմիշ տիր : Ա է պու իրի
դարաֆըն հէր պիրի գապահաթը օ պիրինին
իւղէրինէ աթմատան օլտուգլարը՛ թագտիր-
տէ , պիղ տէրիղ քի , պիղէ՛ գանունլարըն
թէպտիլ օլտուգլարըն կէօրտիւլիւմիւղ եէ-

Թէր , վէ տօղրու նուսխանըն հանկըսը օլ-
տուղունու պիլմէսի կիւճ տիւր : Ա է պուն-
տան պէօլէ տէրիզ քի , պու՝ Հայրապետ-
լէրին սահիճ ի՛ թիգատը հանկըսը՝ վէ արթ-
մա հանկըսը օլտուղունու պիլմէսի միւշ-
քիւլ օլտուղունա պիր թագէ իսպա՛թ տըր :
Ա թիւլէր իլէ Րուճարըն՝ պիրի պիրինի
ժողովըլարըն գանունլարընր՝ պիլէ տէ յիշ-
թիրտինիզ տէ յիւ գապահաթըլը չըգարմա-
ղա իսթէտիքլէրինէ՝ արթըգ պու միսիլի
էօրնէքլէր կէթիրմէ յէ հաճէթիմիզ եօ՛գ
տուր : Ա քին պունտան՝ դապիա՛թը իլէ
պու սիւալ ա՛րիզ էտէր քի , էյէր պիլտի-
յիմիզ պու գատար գալպ եափմալար վա՛ր
իսէ , ա՛ճապա նէ՞ գատար տահա օլմալը
քի , օնլարտան խապէրիմիզ պիլէ եօ՛գ
տուր : Ա իրա պուրատա կէօրիւրիւզ քի ,
ալթընճը գարըն էվաիլինտէն պէրու Ա-
թիւլէր Րուճարը վէ Րուճար Ա թիւլէրի՛
“ Պունու սիզ տէ յիշտիրտինիզ ” տէ յիւ
պիրի պիրինի գապահաթըլը չըգարըլ յօրլար :
Պու մինվալ իւզըէ օն պէ ինճի գարըն է-
վաիլինտէ Ալթրէնչա նամ շէհիրտէ ճէմ՝
օլունան ժողովրտա՝ Ա թիւլէր՝ բղխու մն ՚ի
Հօրէ ե Սըպ-ոյ իւզէրինէ՝ Րուճարա
գարչը Եպիփանիոստան շէհատէթ կէթիր-
տիքլէրինտէ , Րուճարտան Եփեսոս Եպիս-
կոպոսու Ս՝արկոս՝ օնլարա տէտի քի , ()
նէր՝ չօգտան պէրու պօզուլմուշ իմիշ ” .

վէ Ռարսեղ Աեսարացիտէն եինէ պու մատ-
տէնին իւզէրինէ պիր զայրի շէհատէթ կէ-
թիրտիքլէրինտէ, եինէ Սարկոս ճէվապ
վէրիպ՝ Ռարսեղին պու սէօզլէրինին մա-
նասընը պիր քիմսէ տէ յիշտիրմիշ օլմալը ի-
տի յինի իսպաթ էյլէտի: Պունտան կէօ-
րինիւր քի, Աթիւնլէր՝ Արևելեան Եկե-
ղեցիլէրինի տախի քիթապ թէպտիլ էթ-
մէքտէ՝ Արևմուտք Եկեղեցիտի գատար գա-
պահաթը պուլույօրլար:

Եինէ՝ Րումլար Աթիւնլէրէ գարշը Ա-
ռաքեալլարըն տէնիլէն գանուճլարտան շա-
բաթ կիւնիւ օրուճ դու թմադ խուսուսուն-
տա ալթմըշ սէքիզինճի գանունու կէթիր-
տիքլէրի՝ վագըթ՝ Աթիւնլէրտէն Փէթա-
վիոսուն պունա գարշը՝ “Րումլար պու
գանունու քէյֆլէրինէ կէօրէ պօզտուլար”
տէմէտէն զայրի ճէվապը եօ՛գտուր: Եի-
նէ՝ գանունլարըն պօզտուլմուշ օլտուգլա-
րընա պիր իսպաթ զըմնընտա՝ սէքիզինճի
Րնդհանրական տէնիլէն ժողովքուն՝ Րում-
լարտան վէ Աթիւնլէրտէն պաշգա պաշգա
պամայա վէրիլէն ա՛մէլէրինի բուպար է-
տիպ՝ օնտա մէվճիւտ օլան Փարգը նազար
էյլէ: Եինէ՝ Աթուլիքլէրտէն օլան՝ հա-
ֆրզը քիւթիւ պ Անասթասիոսուն՝ Րումլա-
րը իլքտէն մա՛տա հէպի Րնդհանրական ժո-
ղովքլարըն գանունլարընը քէյֆլէրինէ կէօ-
րէ պօզտուլար տէ յիւ գապահաթը շրգար-
աբընը՝ տինկլէ:

Իշպու պիրի պիրինտէն շիքեայեթ էթ-
տիքլէրինին նագլինի թագտիմ էթմէմիլ-
տէն մէրամ՝ Լաթինլէրին Րումլարա՝ նա-
խօտ Րումլարըն Լաթինլէրէ պուլտուգլա-
րը գապաշաթը սապիթ էթմէք տէյիլ
տիր : Լնճագ մէրամըմը պոլ տուր քի ,
Ճողովքլարըն գանունլարընտա Փարգլա՛ր
Չար խոյնն՝ վէ օնլարը ելպէթ թէ պիր քիմ-
սէ քէյֆինէ կէօրէ պօզմուշ օլմալը իտի-
յինի կէօսթէրէլիմ : Ա է պունտան պէօյ-
լէ պիր պայաղը ատէմէ՝ կէրչէքլիք պու ի-
քի գարաֆըն հանկըսընտա օլտուղունու
պիլմէսի փէք միւշքիւլ պիր շէյ օլտուղու
աշիքեար օլուր :

Լաքին պիրի պիրինտէն՝ Աիկիայ ժո-
ղովքունուն նաւատամքը՝ խուսուսունտա՝
“Պիր շօգ եէրտէ թէպտիլ էթտինիլ” տէ-
յիւ շէքվա էտէրլէր : Ա պրի եէրլէրին-
տէ զիքը էթտիքլէրի թէպտիլլիքլէրի պիր՝
եանա պրաղըպ՝ եալընըզ “Ե-յալը-”
սեօյլէրինի զիքը էտէլիմ : Պու՝ նօգին
Սուրբուն բղխումու իւզէրինտէ օլան մատ-
տէտէ օլուպ՝ Րումլար տէրլէր քի , պունու
Լաթոլիքլէր զամմ՝ էթտիլէր , վէ Լա-
թոլիքլէր՝ եինէ հէման օ՛ ճէսարէթ իլէ՝
Րումլար օնու չըգարմըլլա՛ր արը տէրլէր :
Աէլէլիմ քի պու թէպտիլլիք պու գատար
պէօյիւք պիր մատտէ՛ տիր քի , պու իքի քի-
լիսէլէրի պու գատար զէման պիրի պիրինտէն

այրը գալմաղա օլան պաշլըճա սէպէպ-
լէրին պիրի' օլտու : Պէ՛ս պէլլի տիր քի ,
պիր դարաֆտան եա օ պիր դարաֆտան պիր
քիմնէ՛ պու պատուական շաւատա՛քա պի-
լէ է՛լ դօմնւշտուր :

Պուևտան գաղը՛ նաղար շայրապետլէ-
րին քիթապլարընըն էսքիտէն չըֆղ օլուև-
մուշ էլեազըլարը իլէ՛ օնլարըն սօնկբաքի
գէմանլէրին պասմալարընտա՛ փէք պէօյիւք
թէպտիլլիքլէր վար . վէ պու թէպտիլլիք-
լէրին ճիւմլէսի շոովմայ քիլիսէսինին ի՛-
թիգատլէրինի թաստիգ էթմէք մերամը իլէ՛
մսխսուս եափրլմըշլար : Իշպու թէպտիլ-
լիքլէրի եափան քիմնէլէր՛ պէլքի զանն էթ-
տիլէր քի , պու էլ եազըլարը եափաշ եա-
վաշ զա՛յ օլաճագլար , վէ խալքըն՛ շէհա-
տէթ իչիւն քէնտիլէրին եափտըվարը իշ-
պու պօղուգ պասմալարտան զայրի պագա-
ճագ եերի գալմայաճագտըր : Պու սէպէպ-
տէն պասմա քիթապլարընտա Աիպրիանո-
սա պիր չօգ տէֆա՛ Պետրոս Մաքեալըն
պիր պաշ օլմասը խուսուսուևնտա սէօյլէթ-
միշլէր . Մարոսիոսուև վէ Վամասոսուև
քիթապլարընտան՛ թէքմիլ սաղըրլար թէրք
էթտիլէր , վէ () գոստինոսուև լիսանընը
տէյիշթիրտիլէր , վէ քէնտի խորհրդա-
տետրլէրինի՛ պիլէ թէպտիլ էթտիլէր , քի
պուևլարըն հիչ պիրի՛ հեր քէսին ըուպար
էթմէյիլէ տնկլայա պիլտիյինէ՛ կէօրէ՛ էս-
քի էլ եազըլարընտա եօգ տուր :

Վիլիստէտէ շիմտի օլան միւճատէլէլէրին
 խուսուսուսունտա էսքի Հայրապետէրին ըէյ
 ու ի' թիգատէրինի էօյրէնմէքտէ' պիւ
 կիւճիւք տաճա' վար . վէ օ' իչինտէ Հե-
 րետիկոսուգ վար տէյիւ զանն օլունան
 Տէր քիթապը եագմագտան իլէրի կէլմիշ
 տիր : Ս' էսէլա թէոդորոս' թէոդորիտոս
 վէ Իբաս նամ' իւչ Եպիսկոպոս' տայիմա
 ուղղափառ գըյաս օլունմուշ իքէն , էօլ-
 տիւքլէրինտէն չօգ զէման սօնկրա օնլարըն
 քիթապլարընա անաթէմա օգունտու , վէ
 եավաշ եավաշ մէյտանտան զայպ օլտու-
 լար (ւ) : Պիր էօրնէք տաճա : Վրիս-
 թիանլարտան ի' պատէթ իչիւն պինա օլու-
 նան իլք քիլիսէլէրտէ (բ) ի' պատէթ իչիւն
 Վրիստոսուն վէ Սուրբլարըն պատկերլէ-
 րի վար իտիյինէ պու կիւնէ գատար պ' զք
 քիմնէլէր իխթիլաֆ էտէրլէր . վէ պունու
 սեպէպլէրինին պիլի' օլ խուսուսուն իւզէ-
 րինէ եպղըմըշ քիթապլարտան օ գատարը-
 նը Տէլաք էթմէյէ ժողովրլարըն վէ Փա-
 փալարըն թէրթիպ գուրմալէրի' տիր :

(ւ) Պէշնիճի ժողովք , սէրիլնիճի ճէթի-
 յէլ :

(բ) ԼՊէնպիսիպուէն սօնկրա իբի էի-զ էբլ
 մեգարիէ' Բրիսլեիանլար Գախասունն իբլնէ
 պինա էլմէպիլէրի' Լեվարիկոսուն աշխատ
 րըր : (Պո- իլեւապը պասայա վէրէն :)

Չիւնքի եկտինճի ժողովքտա՝ Լ՛նդրիանոս նամ՝ Փափանըն վէքիլէրի պատուական պատկերլէրէ Գաղջե եազըլմըջ օլան Տէփ քիթապլէրին աթէշէ աթըլմասընը դալապ էտէրլէրիտի (տ) : Բէգալիք իքինճի Լ՛նդրիանոս նամ Փափա տախի՝ Բուամ փաթըրի յի Ֆոթիոստան ճէմ՝ օլունան ժողովքուն ա՛մէլէրի քիթապընը՝ վէ օնա թէսահուպ էտէն քիթապլարըն ճիւմլէտինի եագըլմաղա է՛մը էյլէտի : Իշպու քիթապ եագմալարտա՝ էլպէթթէ չօգ քիթապլար եանմըջ տըր քի , օնլարըն իչինտէ՝ պատկերք ի՛ պատէթինէ վէ Փափանըն պէօյիլլիլլիւնէ վէ պունուն կիպի զայրի շէյլէրէ տայիր իլք Եկեղեցիինին ի՛թիգատը նէ օլտուղունու պիղէ տահա աշիքեար սէօյլէյէճէք չօգ շէյլէր վարըտը :

Հուովմատա՝ օլ քիլիսէյէ գարջը՝ իչինտէ պիր չօգ շէյլէր պուլունուր Հայրապետլէրին քիթապլարընտան չօղու հալա պասըլմըջ եախօտ պասըլաճագ օլտուղունու՝ վէ պունտան պէօյլէ Բնագլիլլի արթըգ տէյիլթիրմէյէ միւմքիւն օլանայաճագ իտիյինի կէօրտիլլէրինտէ՝ պիր սօնկ ի՛լաճ զըմնընտա եէնի պիր ուսուլ թէրթիպ էթտիլէր : Ս՛էսէլա՝ պիր քիթապըն էսքի ցանկը պու իշլէրինէ եարանայան շէյլէրի

(տ) Ժողովք 7 . Լ՛էլ 8 . Կանոն 9 :

կէօսթէրտիյի թագտիրաէ՛ օնլարը օլ
 ցանկտան պօղտուլար . շէջլէ քի՛ օլ պէօ-
 յիւք թապագա քեաղըտ պօյուենտա՛ գալըն
 ճիլտլէրին իչինտէ օլ շէյլէրի խալգ պուլ-
 մաղա գատիր օլմամասըն : Վիթապլար խու-
 սուսուենտա թէրթիպ օլուենան պա՛ղը գա-
 նունլարա վուգուֆ օլմաղա իսթէյէն՝ պին
 պէշ եիւղ քըրք պէշ սէնէսինտէ Տրենա
 շէհրինտէ գուրուլան ժողովքուն ա՛մէլէ-
 րինէ՛ պագա պիլիւր : Ա է ցանկ տէյիշ-
 թիրմէքտէ էօրնէք Սուրբ () գոստինոսուն
 քիթապլարընը՝ կէթիրէլիմ՝ : Պու քի-
 թապլարըն ցանկընտա՛ բնագիրտէ պուլու-
 նան պիր շէյին խուսուսուենտա պէօյլէ պիր
 շէյ վար . “ Հրեշտակլարա քիլիսէլէր պինա
 էթմէլի տէյիլիլ ” : Օիքր օլուենան պաս-
 մանըն ցանկընտա օլան պու իշարէթին
 կէօսթէրտիյի եեր՝ քիթապլըն իչինտէ շիմ-
 տիյէ գատար պուլունո՛ւյօր իսէ տէ , օլ
 պասմանըն ցանկընտան պու իշարէթի գալ-
 տրըմըշար տրըր . քի օ՛ () գոստինոսուն պու
 մահալտէ իսթիխրաճ էթտիյիմիղ պու սէօղ-
 լէրինի պուլմագ իչիւն իշարէթ օլունմուշ
 տուր . “ Այլէր Սուրբ Հրեշտակլարըն
 պիրինէ աղաճտան եախօտ օտուենտան պիր
 քիլիսէ եախաճագ օլուրսագ , անաթէմա
 օլմա՞ղմըյըղ ” (ա) : Պու քիթապլը իշպու-

(ա) Սանսոնալ () գոստինոսուն լասակն
 օլունմուշ ցանկը :

պասմայա վերենլեր՝ բնագիրին իշինատէ պուստօղլերի չըգարմաղա ճէտարեթ էտէ՛մէտիլեր . լաթին մերամլարը պո՛ւ տուր քի , քիթապըն իշինտէ պուլունտուգլարընը՝ Տերնէ գատար միւմքիւն իսէ՛՛ անգ ատէմ պիլսին , վէ օնլարը պուլմաղա՛ գապիլ օլտուղու գատար անգ քիշի գատիր օլտուն :

Իմտի եւ սէն՝ խէլասըն թա՛լիմլերինի Հայրապետլերին թէլիֆաթլերի իշինտէ պուլմաղա արայան՝ Հայրապետլերին սահի՛՛՛ իթիգատլերինի էջրէնմէքտէն խալգըն ա՛ գլընը շաշրտըպ՛ մէն՝ էթմէք իշիւն՝ պագ կէշէն զէմանլերտէ նէ՛ գատար ճէ՛՛՛տ էթմիշլեր . պագ ատէմլերին՝ Հայրապետլերին ըէյլերինի կիղլիճէ տէյիշթիլմէյէ նէ ֆուրսաթլարը օլմուշտուր . վէ պունտան պէջլէ միւլճապա էյլէ՛ արատլղըն ճշմարտու թիւնլարը ուսթա էլինտէն կէջմիշ գանրմա գարըշըգ օլան պու միսիլլի թէլիֆաթլերտէ պուլա պիլմէն միւլքիւլ տէյիլ մի :

ՊԵՇԻՆՃԻ ՍԵՊԵՊ

Չեմքի նայրապետութիւնն լեւելՊալէրի՝ նայ-
 րապետութիւնն եսպարտարը եսպ լեւան-
 լիւրն՝ ղէ իսկնմալ ելեպիւրի ճար-
 րասանախան պելեկէրի ղէ սո-բէլ-
 լիւրն սեպեպիւրն ղէ գո-լլան-
 րը գարը սեպելիւրն օ պէման
 շեմիւրնիւրն Պարգը մանալ-
 լի օլրո-ղո-էճիւրնն՝ անի-
 լաշըմասը ղէ շիւ-լ
 րի-ր :

Տէյէլիմ քի՝ պիր առէմ՝ պունտան ագ-
 տէմ օլան տէօրթ պապտէ զիքր վէ պե-
 յան օլունան կիւճիւրլիւրին ճիւմէսինի
 տախի նէնմի՛շ տիր . լաքին եհնէ օնա՝ եէ-
 նէճէք կերիտէ տաճան չօգ վէ տաճա պէօ-
 յիւք կիւճիւրլիւր գալը յօր : () Լ կիւճ-
 լիւրլիւրն պիրի՝ նայրապետլիւրն գոլլան-
 տըղը անկաշըլմասը կիւճ լիսանլիւրինտէն
 սատրը օլուր : Այէլիմ քի՝ նուլմալլար՝
 լիսանլիւրի կիւճ անկաշըլըր պէճանէսի իլէ՝
 միւճատէլիւրտէ Վ՝ զիզ Վիթապլարը շէ-
 րա՝ աթ քէսէճէք գանուն էթմէսինի իսթէ-

մեզլէր . զիրա տէրլէր քի , մա'նասը աչըգ-
տան աչըղա պէլլի օ'լմայան քիթապլար'
միւճատէլէրտէ հէօքմ' քէսէ' մեզլէր : Այ-
լէ իսէ' էյէր Հայրապետլէրին քիթապլա-
րընըն մա'նասը աչըգտան աչըղա պէլլի
օ'լմայրպ գարանլըգ իսէ , օնլար գարանլը-
ղը տէֆ' էտէճէք եերտէ' տահա զիյատէ
գարանլըգ էտէրլէր : 'Աիճէ քի Հերոնի-
մոս' օնլարըն պա'զըսընըն խուսուսուստա
տէր քի' " Պա'զը մեկնիչլէրի էյի անկլա-
մասը' օնլարըն թէֆսիր էթմէյէ ճէհա
էթտիքլէրի շէյլէրի անկլամագտան կիւճ-
տիւր" [ւ] :

Հայրապետլէրին սայքի հէրիսի' թէլի-
ֆաթլէրինի Եունան եախօտ Աթին լի-
սանընտա եազտըլար . վէ խալգըն չօղու'
Եունանիճէ եազան Հայրապետլէրին թէ-
լիֆաթընը' էքսէրի Աթինճէտէ օլան թէր-
ճիւմէլէրինի օգուրլար . վէ պա'զըսընըն
տախի Եունանիճէսի գա'յ օլուպ շիմաիքի
հալտէ եալընըղ Աթինճէ թէրճիւմէսի
պուլընույօր : Պու սուրէթտէ' զայէթլէ
տիգգաթ էթմէլիյիղ քի , օգուտուղու-
մուղ' էվվէլա պիր էյի' թէրճիւմէ օլա , վէ
օնտան սօնկրա' օ թէրճիւմէյի էտէն' օնու
քէնտի' մէնֆա'աթի նէֆսիյէսինէ ույտուր-
մուշ օ'լմայա : Հէր պիր թէրճիւմէյէ ի'

(ւ) Հէրոն . 139 Արթուր' Արարիանտա :

Թիմատ օլուենամաղ իտիյինի Տիչ քիմսէ
ինքեար էտէ՛մէղ : Մէսէլա Արոգինէս՝
փուլթիէրէսթ Վէլսոս նամ քիմսէյէ դար-
չը եազըպ՝ պէշինճի քիթապընտա տէ՛ր քի,
“ Հէփ նիյազլարըմըզը՝ տուա՛լարըմըզը
վէ մաղլուպլարըմըզը վէ շիւքիւրլէրիմիզի
Տէր շէյտէն իւսթիւն օլան ՄլաՏ Թա՛ա-
լայէ՛ Տրեշտակլարտան իւսթիւն օլան պաշ
քեաՏին՝ ՄլաՏըն եաշայան Վէլամը Տի-
սուս Վրիստոսուն վասիդասի իլէ թագաթիմ՝
էթմէլիյիղ ” : Աքին օնու թէրճիւմէ
էտէն՝ եարամաղ նիյէթ իլէ Արոգինէսէ՛
սէջլէ՛մէտիյինի սէջլէտիյօր : Եա՛նի պու
փարշայը՝ պէջլէ՛ թէրճիւմէ էտէյօր . “ Մ-
տազլարըմըզը վէ Տէփ տուա՛լարըմըզը վէ
շիւքրլէրիմիզի ՄլաՏա՛ պագիլէրին իւզէ-
րինէ թային օլան մէլէյին վասիդասի իլէ՛
Եպիսկոպոս օլան՝ ՄլաՏըն սաղ քէլամը
քիմսէնին վասիդասի իլէ կէօնտէրմէլիյիղ
(ւ) : Պու ուսլուպ իւզրէ՛ միւճատէլէ է-
տէնլէրին պիր դարաֆը տա օ պիր դարաֆը
տա՛ խասմինին թէրճիւմէլէրինտէ օլան
եանկըշլարը մէյտանա շոգարմաղա շալը-

(ւ) Πᾶσαν μὲν γὰρ δέησιν, καὶ πᾶσαν προ-
σευχὴν καὶ ἔντευσιν καὶ εὐχαριστίαν, ἀναπεμπτέ-
ον τῷ ἐπὶ πᾶσι θεῷ, διὰ τοῦ ἐπὶ πάντων ἀγγέ-
λων ἀρχιερέως, ἐμπύχον λόγον καὶ θεοῦ . Α-
րոգինէս՝ Վէլսոս գարչը քիլսոս Ծ :

չըր . վէ պունտան պէջլէ՛ ճշմարտութիւնու արայան քիմսէ՛ օնու բնագիրին եաղըլըչ օլտուղու լիսանտան էօյրէնմէյէ մէճպուր օլտուղունու տույմալը տըր :

Աքին պունտան գաղը՛ նաղար տէրիզ քի . Հայրապետին լիսանընը պիլմէսի հէր վէճհիլէ իգթիզալը՛ տըր . վէ օնու եարը պուչուգ պիլմէք քիֆայէթ էթմէզ . օնու էյի՛ թէքմիլ վէ պիլթիւն պիլթիւնէ պիլմէլի տիր . վէ պունու էթմէսի զայէթ ուլ զայէ կիւճ տիր : Ա է պունտան կէօրիւրիւզ քի , իքի գարաֆտան տախի՛ Հայրապետէրին թէլիֆաթընտան՝ տինին ֆարղլարընա տայիր օլանլարը՛ պիլէ՛ հէր պիրի իսթէտիյինէ՛ կէօրէ թէֆսիր էտիպ՛ պա՛ղջ տէֆա՛ պիրի պիրինէ զապանը զապանընա զըտ մա՛նալէր վէրիրլէր , նիճէ քի աշիքեարէ իսպաթ էտէ պիլիւրիզ : Պունտան չօգ քէրրէ կէօրիւրիւզ քի , իքի գարաֆտան տախի պիր մատտէնին խուսուսունտա ճըշմարտութիւնու Հայրապետէրին թէլիֆաթընտան թասհիհ էտիպ գարար վէրմէյէ բաղի օլտուղլարընտան սօնկրա պիլէ՛ հէր պիրի Հայրապետին շէհատէթինի քէնտի գարաֆընա չըգարարագ՛ էնճամը մատտէյէ պիր գարար վէրէմէզլէր :

Հոգմալըլար՝ "Մտուածաշունչա սէյիրտէն Մլետարանականլարըն մապէյնինտէ չօգ աստուածաբան միւճատէլէլէրի վար .

վէ պուճնտան կէօրիւնիւր քի, էլպէթթէ
 Լ'սորո-աճաշո-նչ գօլայ անկլաշըլը պիր
 քիթապ օ'լմամալը տըր" տէտիքէրի ղէ-
 ման, Լ'ւետարանականլար տէյէ պիլիւրէր
 քի, "Նայրապետլէրէ սէյիբտէն Տուժ-
 լարըն վէ Լաթիսիլէրին մապէյնիւտէ տա-
 խի միւճատէլէլէր վար, վէ էլպէթթէ Նայ-
 րապետլէրին Լեւիթօմլը տախի կիւճ անկ-
 լաշըլըր օլմալը տըր: Պու վէճճ իւզըէ'
 Սուրբ () գոստինոստան Գոյախոխութիւ-
 նու սապիթ էթմէք խուսուսունտա շէճա-
 տէթլէր կէթիրիբ իքէն, եինէ օ' Նայրա-
 պետ տէր քի, "Վֆէնտիմիզ՝ Տէման թէնի-
 նին սուրէթիսի վէրիբ իքէն՝ (Պ' - սոր-
 պէնի՛ լենի՛) տէյի կէրի չէքիլմէտի" (ւ) :
 Վէ Տերտուղիանոս տախի Տէման պու մէֆ-
 Տուժտա պիր շէյ սէյլէր (բ) : Լաքին
 պուճնլար՝ վէ ղայրի Նայրապետլէր աշըգ-
 տան աշըղա տէրլէր քի, "Վքմէք դապիա-
 թընը տէյիշթիրիյօր : Իմտի պուճնտան
 պէյլէ պու մատտէնին իւզէրինէ միւճա-
 տէլէ էտէնլէր՝ պիր դարափտան տա օ պիր
 դարափտան տա՝ պիրի պիրինէ գարշը Տէ-
 ման պիր Նայրապետտէն շէճատէթլէր կէ-
 թիրիպ՝ Տէր պիրի քէնտի բէյինէ կէօրէ
 մա՛նալար վէրմէյէ շալըշըլար :

(ւ) () գոստ . Լ'գիտմանիւն գարշը Պապ 12 :

(բ) Տէրսորո-լ . Ս'տրիկանոսս գարշը Քե-
 լապ 4 :

Շ շիմտի կէլէլիմ քի, էյէր Հայրապետ-
 ւէրին լիսանը կիւճ՝ անկլաշըլըր տէյիլ ի-
 սէ, օնլարըն նէ՝ ահապէլէրի հագգընա նի-
 չիւն պու գատար միւճատէլէլէր օլտուն . նի-
 չիւն պազը քէրրէ՝ պիր Հայրապետտէն
 կէթիրիլէն շէհատէթին մա՛նասը իւզէրինէ
 գարար վէրմէքտէ՝ պիւ թիւն միւճատէլէյէ
 գարար վէրմէքտէն զիյատէ սէօզլէ՛ր օ-
 լույօր : Աֆէնտիմիզին Հազորդու թիւն
 իւզէրինէ սէօյլէտիյի Աոր Ատակարանտա
 պուլունան սէօզլէրի անկլամագտա հէր նէ՛
 գատար կիւճլիւք վա՛ր իսէ, պու խուսուս-
 տա Հայրապետւէրին թէլիֆաթլէրինտէ
 պուլունան սէօզլէրի՝ միւճատէլէ էտէն դա-
 րաֆլարըն օնլարա վէրտիքլէրի թէֆսիրէ
 նազարէն՝ անկլամասը տահա կիւճ օլտուղու
 փէք աշիքեար պիր շէյ տէյիլ մի :

Ա քին պիզէ՝ Հայրապետւէրին թէլի-
 ֆաթլէրինի անկլամասը կիւճ վէ միւշքիւլ
 օլտուղունու կէօսթէրմէսի քիֆայէթ էթ-
 մէզ : Աիւճ վէ միւշքիւլ օլտուղունուն
 «եպէպլէրինի տախի կէօսթէրէլիմ» :

Թ. Պահս էտէճէյիմիզ իւ՛ միւշքիւլ պու
 տուր քի, Հայրապետւէր պիզլիմ՝ շիմտի
 միւճատէլէ էթմէտէ օլտուղումուղ մատ-
 տէլէրին իւզէրինէ մախսուսէն եա՛ղմամըշ-
 լար . վէ էյէր պա՛ղը տէֆա՛ օնլարտան
 պու մատտէլէրին պիրի խուսուսունտա պիր
 շէյ սէօյլէյէն օլմուշ իսէ, օնուն զիքր

էթտիյի թալիմ՝ եա ային՝ էքսէրի օլ ա- սիրտէ մէվճիււտ օլմատրղը էճիլտէն օնուէն սէօյլէտիյի սսյքի օտէյիլտէն եախօտ րասթ կէլէ՝ վէ պու սուրէթտէ էլպէթթէ տիգ- գաթսըզ՝ վէ մա՛նասը պիր գաչ տիւրլիւ անկլաշըլը պիր դարզ իլէ սէօյլէնմիշ պիր շէյ օլմալը տրը : Հագիգաթ՝ օնլար օլ ա՛սիրտէ միւճատէլէ օլմագտա օլան պիր շէյին իւղէրինէ եազորղլարը զէման՝ օ ա՛- սիրին առէմլէրի օնլարն եազորղլարընը էյի անկլարլարը . վէ օլ մատտէլէրին իւղէրինէ եազորղլարընը՝ պիղ տախի շիմտի էքսէրի անկլարըզ . լաքին զայրի մատտէ- լէրին խուսուսուստա՝ էքսէրի մախսուս սէօյլէնէճէք պիր նիյէթ իլէ Տիչ պիր շէյ եաղմատրլար :

Սէսէլա , Փասիտ Արիոսուն զուհուրին- տէն էվվէլ՝ Վրիստոս Վֆէնտիմիզին Աս- տուաճային ընուծիւնուէն էպէտիլի- յինի ինքեար էտէն օլմամըշտը : Իմտի պու սէպէպտէն՝ օնտան էվվէլ եազան Հայրապետլէր պա՛ղը տէֆա՛ պու մատտէ- նին իւղէրինտէ շէյլէր սէօյլէտիլէր քի , պու իթիգատը ինքեար էտէր կիպի օլուպ՝ Յուստիանոս վկայ վէ Տերտուղիանոս (ա)

(ա) Յուստիանոս վկայ Եհհոպի Տիւրնոս Գարշը : Փարիզպէ պասըլնը 1615 սէնէ- սինպէ : Ա է Տերտուղիանոս Պրագսէտոս Գարշը . Գընի 9 . ևՃ :

կիպի՝ պիր սեօյլէտիքլէրի պիր զայրի սեօյլէտիքլէրինէ զը՛ժ իտի : Պու մինվալ իւզրէ՝ Եկեղեցիին իշինտէ միւճատէլէ օլմատա օլան պիր չօգ զայրի մատտէլէրտէ՝ օլմիւճատէլէ ալժընտա օլան մատտէ մէյտանա չըգմազտան՝ Հայրապետէրին պիր սեօյլէտի յի չօգ քէրրէ պիր զայրի սեօյլէտիքլէրինէ զը՛ժ իտի : Պու պապտէ Սուրբ Հերոնիմոս տէր քի . “ (Օ) Լրէզիլ շէյդան Լորիոս աիւննայէ զուհուր է՛ժմէզտէն էզվէլ՝ Հայրապետէր սաՓատէրուն իլէ վէ սեօյլէտիքլէրինէ կէրէյի կիպի աիգգաթ է՛ժմէյէրէք չօգ շէյլէր սեօյլէտիլէր , վէ հաղիգաթ պա՛ղը շէյլէր սեօյլէտիլէր քի , միւճատէլէյի սէվէն բուհտա օլան քիմսէլէրին մէզզազլարընտան պէրի գալմասը՝ կիւճ պիր շէյտիր ” (տ) : Ս է Փէթմափիոս նամ Վաթօլիք վէ Ճիզվիթ զիւմրէսինտէն օլան քիմսէ տէր քի . “ Կէրէք Սուրբ Երրորդու թիւնուն՝ վէ կէրէք զայրի կէօնա մատտէլէրին խուսուսունտա՛ տախի՝ օլան պու մէսէլէլէրտէ վուգո՛ւ պուլան պու տուր քի , Եկեղեցիտէ իշպու հերետիկոսլուզլարըն զուհուրինաէն էզվէլ եազան էն էրքի Հայրապետէր՝ եազարզլարը թէլիՓաթլարընըն պա՛ղը մահալէրինտէ Աւղղափառ

(տ) Հերոնիմոսան Բա՛Պնոսսո գարչը ի-
 փնճի ճէլտար :

Տաւառքըն կանոնունա փէք մութապրգ
 օլմայան պա՛ղը շէյլէր պուլունմաղա միւ-
 սա՛ատէ էթտիլէր՝ : (ւ)

Իմտի շայրապետէր՝ Երրորդութիւն
 կիպի պիր մատտէտէ՛ պէօյլէ ույղունսուզ
 պիր դարզ իլէ սէօյլէտիգլէրի թագտիրտէ,
 շիմտի Եկեղեցիլէրին միւճատէլէ էթմէտէ
 օլտուգլարը մատտէլէրին խուսուսունտա
 սէօյլէտիքլէրի շէյլէրտէ գարըշըգլըգ վար
 իսէ, շաշըլաճագ պիր շէ՛յ մի : շայրա-
 պետէրին պու եազտըգլարընտան՝ ժողով-
 քուն հուղուրունա շէհատէթ իշիւն թագ-
 տիմ էթմէյէ՛ Լ.րիոսականլարըն հագգը
 եօղուտու . քի կէօյա օնլա՛ր տախի քէնտի-
 լէրին ֆասիտ իթիգատէրինտէն տիր : Լ.յ-
 նի պունուն կիպի՛ արամըգտա վուգու՛ պու-
 լան միւճատէլէլէրտէ՛ պիր մատտէնին իւ-
 գէրինէ հիչ տիւշիւնիւլմէգտէն էվվէլ եա-
 զըլմը՛ վէ պու էճիլտէն սիճիլ քէսէն ֆէթ-
 վալէր օլամայան շէյլէրի շէհատէթ իշիւն
 կէթիլմէյէ՛ կէրէք սէնին վէ կէրէք պէնիմ՝
 հագգըմըգ եօ՛գ տուր :

Ը . շայրապետէրին էճնէպի լիտանլէրտէ
 օլան եազտըգլարընըն անկլամասընա պախս
 օլան իքինճի կիւճլիւք՝ օնլարըն պա՛ղը տէ-
 ֆա՛ քէնտի ֆիքրիլէրինի մախսուսէն սագ-

(ւ) Տե՛ն փէլ-ալէո՛ Սո-րժ Եպիկանի՛ո՛
 -ղէրինէ, Կլւ-ի 69 :

լամալարը՝ արը : (Ն) յլար Փիքիրէրինին իւղէրինէ սիր փէրաէ՛ շէքէրլէր , շէօյլէ քի՛ օնլարը ռա՛սիկէր անկլայամայար , իլլա եալընըզ գիտունլար անկլայար : Իշպու սէտի յիմիզէ՛ Աղեմէս Աղէքսանդրացիտէն սիր իսպաթ կէթիրէլիմ : Պու շայրապետ սիր քիթապըն մէրամը խուսուսունտա սէօյլէ՛րքէն տէր . « Պա՛ղը շէյլէրի սիւքիւթ էտէրէք կէչտիմ . չիւն քի սէօյլէմէյէ՛ սիրլէ ի՛ճիւրազ էթտի յիմ շէյլէրի եազմաղա գօրգտում . վէ պունու՛ պէնիմ եազարզմը օգույանլարտան սիր շէյ գըզգանտրղումտան էթմէտիմ . իլլա գօրգտում , օ՛լմայա քի՛ օնլար պէլքի օնլարը անկլայամատրղարընտան սիր եանղլըշան տիւշէլէր , վէ պու վէճճիլէ սիր չօճուղուն էլինէ գըրճճ՛ վէրմիշ օլայրմ : » Անտէն պունուն իւղէրինէ տէր . « Պաղը շէյլէրի ա՛յան աշիքեար սէօյլէտիմ , վէ պաղը շէյլէրի գափայլտան կէչտիմ . սիր դագըմընը աչգ կէօրիւնիւր էյլէտիմ , վէ օ սիր դագըմընը առակար իչինէ կիզլէտիմ » (ա) : (Ն) յլար՝ պու կիզլէմէ ուսուլունու՛ պախուսուս Եկեղեցիին խորհուրդլարը խուսուսունտա գուլանտրլար : Չիւնքի պու խորհուրդլարը փութիւրէսթլէրտէն՝ վէ Քրիստոնեալըզը գապուլ էտիպ տին թա՛-

(ա) Կլէմէս Աղէքսանդրացի՛ Տրոմ .

լիմի ալթընտա օլան հէնուզ տահա մլըրտել
 օլմամըշ քիմսէլէրտէն պիլէ կիզէի վէ սըրր
 դու թուլուրուու : Պու սէպէպտէն՝ հա-
 սարա՛ ճէմի յէթլէր իշիւն եազարդլարը
 շէ յլէրտէ անկլաշըլմազ վէ գարանլըզ պիր
 դա՛րո՛ իլէ եազարլարըտը : Պու ուօլուպ
 իւզոէ թէոզորիտոս վէ Եպիփանիոս Հայ-
 րապետլէր՝ Հաղորդութիւն իւզէրինէ սէօյ-
 լէտիքլէրի զէման օնն էօյլէ՛ իսդիլահլէր ի-
 լէ թա՛րիֆ էտէրլէ՛ր քի , եպոնըզ օնա իլ-
 հազգ օլանլար օնլարը անկլայա պիլիւր :
 Իմտի՛ իշպու մինվալի մէշուհ իւզոէ՛ գի-
 տուն քիմսէլէր քէնտի եազարդլարը թէ-
 լիֆաթլարընտա Փիքրլէրինի մախսուսէն
 կիզէտիքլէրի՛ թազտիրտէ՛ պիլիմ պու
 սէօյլէշտի յիմիզ՝ վէ օնլարտան պաշգա զայ-
 րի մատտէլէրտէ օնլարըն եազարդլարը պի-
 զէ գարանլըզ վէ անկլաշըլմաքը կիւճ՝ օլ-
 տուզունա թամիւպ էթմէլի՞ մի :

Դ. Հայրապետլէրտէն պա՛ղըսընըն եազ-
 արդլարընը անկլամազա օլան ի-լէնճի-
 միւշքիւլ՝ օնլարըն հէփիսի չօզ օգուսուշ
 առէմլէր օլմատըզլարընտան հասիլ օլույօր :
 Պունտան՝ պէօյլէ օնլար Փիքրլէրինի մախ-
 սուսէն կիզէմիշլէր տէ յի՛լ իտի . իլլա օն-
 լարը նասըլ պէյան էտէճէքլէրինի է յի
 պիլմէզլէրիտի : Պու եիւզտէն Եպիփանիոս՝
 պիր ա՛ղիզ վէ է յի առէմ իքէն , քերակա-
 նութիւն պիլմէտի յինտէն՝ քէնտի Փիքրինի

աչըդ վէ նիզամ իւզըէ սէօյլէ՛յէմէ յօր :
 Ա է մեկնիչլէրտէն պիր չօդ քիմնէ՛ն օնու
 անկլամագտա օլան կիւճիւքտէն շէքվա՛
 էտէ յօրլար : Սուրբ Հերոնիմոս էսքի
 Հայրապետլէրտէն Ա իքթօրինոսնամ մու-
 սանիֆին հագգընտա տէ յօր քի , “ ()՝ հա-
 գիգաթ գիտու թիւնտա նօգսան իտի իսէտէ՛
 գիտու թիւն արզուսուենտա վէ իսյրրխաճ-
 լըղընտա նօգսան տէ յի՛լիտի ” : վէ պու-
 նուն իլէ կէօսթէրիր քի , էյէրչի պու Հայ-
 րապետ աչըդ եալմագ արզուսուենտա՛ իտի
 իսէտէ , պունու իճրա էթմէ յէ գուտրէթի
 եօ՛ղուտու : [ւ]

Դ. Հայրապետլէրտէն պա՛ղըլարընը անկ-
 լամագտա օլան ԿէօրԿիւնճիւ միւշքիւլ
 պունտան հասիլ օլույօր քի , օնլար թէլի-
 ֆաթլարընտա զայէթ չօդ ճարտասանու-
 թիւն զիյնէթի վէ տրամաբանու թիւն ուս-
 թալըղը գուլանը յօրլար : ()նլար՝ քէնտիլէ-
 րին ա՛ղիզ մատտէլէր իւղէրինէ եազտրդ-
 լարը թէլիֆաթլարընը՝ տիւնեալի ի՛լմ՝ ի-
 լէ՛ թէվարիւ շէհատէթլէրի իլէ՛ էճնէպի
 վէ փութփէրէսթլէրէ մախսուս օլան իսդի-
 լաճլէր իլէ տօլտուրտուլար . շէօյլէ՛ քի ,
 պայաղը պիր ատէմ օնլարըն մա՛նասընը
 անկլամաղա պօշունա՛ ճէհտ էտէ : Ան էս-
 քի Վրիստոնեալարըն եազտրղը դարզ պու

տէյիլ իտի : 'Նիթէքիմ' Մէթողիոս
 նամ Հայրապետ շէհատէթ էտիպ տէր .
 " Ա արդապետէր արթըգ թա'լիմ' վէր-
 մէքտէ' տողըու վէ աչըգ վէ մէօճքէմ ու-
 սուլա ի' թիպար էթմէ յէրէք , շիմտի' օնլա-
 րը տինկէյէնլէրի խօշլանտըրմագ' վէ օն-
 լարտան էյի կէօղ իլէ գապուլ օլունմագ
 զըմնընտա պիր ճէհտէ տիւշտիլէր . ա'յնի'
 ա'լիմլիք իտտի' ասընտա օլան սօֆուլար կի-
 պի , քի օնլար' քէնտիլէրինի տինկէյէնլէ-
 րին խօշլանմասը իլէ էմէքլէրինին իւճրէ-
 թիննի ալմըշ սայըպ' քէնտիլէրինի պէօյլէ
 ուճուղ պիր պահայան սաթարլար : Աքին
 գատիմ' վէ էսքի վարդապետէր պէօյլէ
 էթմէզլէրիտի . շիւնքի օնլարըն սէօզլէրի
 մուխթասար օլուպ' օլ կիւնլէրտէ օնլարըն
 զայրէթի' տինկէյէնլէրի խօշլանտըրմաղա
 տէյիլ' իլա Փայիտէ' էթմէյէ իտի " : (ւ))
 Ա է եհնէ Հայրապետէրտէն 'Արիգորիոս
 'Աղանցի հէման պու խուսուս իշիւն
 շէքիա էտէրէք' թէէսիւֆ վէ Փատիհ լիսան
 իլէ տէր քի . " Աիր վազըթ վարըտը քի ,
 իշէրիմիղ տիւզկիւն վէ սըրասընտա օլուպ'
 խօշ պիր հալտէ' իտիք : Ա է օ զէման'
 շիմտիքի ասիրտէ շու հէր եէրտէ մօտա օ-
 լան պօշ վէ պաղըլ աստուածաբանութիւն
 դարզը' հէր պիր ետիմա ուսթալըզլար վէ

(ւ) Մէթողիոս Եպիֆանիոս ելէ 64 :

լիսան զարիֆլիքլերի իլէ պերապեր՝ Րապ-
 պըն մանտրասընա կիրմէ յէ ասլա գօնմազը-
 տը : Օլ կիւնլերտէ աստուածաբանու-
 թիւնտա եէնի դուհաֆ շէյլեր վէ ա՛ճայրպ
 նէսնէլեր տինկլէմէսի եախօտ սէօյլէմէսի՝
 խօգդապազլըգ օյնամագ՝ վէ էլ չափուգ-
 լուղու իլէ եուվարլագլարը խօգդանըն ալ-
 թընտա սագլամազլըա սէ յիրճիլերին կէօզ-
 լերինի ալտատան կէօզպայրճըլըղը կիպի
 շէյլեր սայրլըրըտը : Ա է պիլ ա՛քս՝ օ
 դէման՝ պիր աչըգ անկլաշըլըր վէ մերտանէ
 վէ սէրպէսթ դարգ իլէ օլան սէօյլէյիշ էն
 մագպուլ վէ բարեպաշտ դարգ սայրլըրը-
 տը : Ա քին շիմտի՝ կէվէգէլիք ի՛լմ
 սայրլըյօր . վէ վագթըմըղը՝ պիր եէնի շէյ
 տինկլէմէքտէն եա սէօյլէմէքտէն զայրի շէ-
 յէ սարֆ էթմէյօրուղ ” : (ա) Ա է Էն-
 բոնիմոս տախի՝ Պամմաքիոսուն եազտըգլա-
 րը թէլիֆաթլեր իչիւն տէր քի , օնլարը
 անկլամազա՝ պիր քիմսէյէ կէրէք տիր քի ,
 տրամաբանու թիւնուն հէի օյուն վէ ուս-
 թալըգլարընա՝ վէ ճարտասանու թիւնուն
 ճիւմլէ պէօյիւք սէօզլերինէ վէ եալտըգ
 վերմէլերինէ աշնա՝ օլա : Ա է եինէ տէր
 քի . Արոգինես՝ Տերտուղիանոս վէ Ախպրի-
 անոս տախի՝ հէման պոլ ուսուլ իւզըէ
 եազմըշար տըր :

(ա) Գլխիցոյնու Նազիանցի Ալեանտախ-
 անի իւզլերինէ ճէրհ :

Իմո՛ի թէլիՓաթլարընտա պու գատար
 ուսթալըգ վէ ճարտասանական մուպալիդա
 իսթիմալ էտէն քիմսէլէրին եազտըգլարը
 շէյլէր գարանլըգ՝ վէ անկլաշըլմասը կիւճ
 օլաճաղը՝ հէր շիւպհէտէն խարիճ տիր :
 Ա է պու սէպէպտէն՝ պու մագուլէ գարան-
 լըգ վէ կիւճ անկլաշըլըր՝ վէ իմանըն կանո-
 նունա մուդապըգ կէթիրմէսի կիւճ օլան
 շէյլէրին վար օլտուղունու Աթին մուսա-
 նիֆլէրին տախի պիր շօղու իգրար վէ ի՛թ-
 րաֆ էտէրլէր : Ասքի մուսանիֆլէրին մա-
 նասընը անկլամասը պա՛ղը տէֆա՛ նէ՛ գա-
 տար կիւճ օլտուղունու էյի անկլամագ ի-
 շիւն՝ իշպու մատտէնին խուսուսունտա վու-
 գու աթլէրտէն պիրինի իսպաթ իշիւն կէթի-
 րէլիմ : Աուրը. Հերոնիմոս Եւստոքիա նամ
 պիր խաթունա մէքթուպ եազըպ՝ օնա՛ քէն-
 տինին տիւնեա ի՛լմինի խաղտէն զէյատէ
 սէվախի իշիւն Վապպըն օնու քէնտի հու-
 ղուրունա շաղըրըպ նիճէ գամշըգլա՛ր իլէ
 տէօյախիւնիւ նա՛գլ էտէր : Մնտէն տէր
 քի . “ Անն է՛թմէքի , պու՛ պաղը տէֆա՛
 պիղէ սըգլէթ վէրէն սէրսէմ խայալէր՝
 եախօտ պօշ տիւշէր մագուլէսինտէն պիր
 շէյիտի . պունա՛ օլ գէման շօլ էօնիւնտէ
 տուրտուղում տիլման՝ վէ օլ գէման շօլ
 հուղուրունտա տիթրէտիլիմ շէրա՛աթ ի-
 լէ անտ էտէրիմ՝ քի , պու հէր նէ գատար
 կէրշէքիսէ , պէ՛ն տախի օ՛գատար պիր տա-

Հա էօյլէ թէ՛ հլիքէ՛յէ տիւշմէ՛յիմ : Սանա
 թահգիգան տէրիմ քի , օլ զէման եէ-
 տիյիմ՝ վէ սօնկրա ույանտրղում վագրթ-
 տա աճրսընը տույտուղում տայագտան
 պիւ թիւն արգամը գափի գարա պուլտում :
 Շէօյլէ քի , օնտան պէրու՝ էվվէլտէն
 փու թփէրէսթէրին ա՛լիմլիյինէ վէրտի-
 յիմ մուհապպէթտէն՝ Վլասըն Վիթապ-
 լէրինէ չօգ զիյատէ մուհապպէթ էթմլքտէ-
 յիմ : (ա) Շիմտի պու՛նու՛ն՝ հէման սէօ-
 զիւ սէօզիւնէ անկլաշըլըպ հիշ պիր կիզլի
 մա՛նասը օլմայաճաղընա քիմ շիւպհէ էտէ
 պիլիր : Վաքի խայրը . Սուրը Հերոնիմոս
 քէնտիտի՝ Րուֆինոս նամ քիմսէ իլէ միւճա-
 տէլէսինտէ տէր քի . պու եալընըզ պիր
 տիւշ իտի . վէ Րուֆինոս օնու՝ տահա
 տիւնեա ի՛լմինի սէվմէսիյիլէ վա՛տընտա
 տուրմազ տէյիւ գապահաթը չըգարմա-
 զա իսթէմէյիլէ , Սուրը Հերոնիմոս օ-
 նա ճէվապ վէրիւր քի . “ Շու եէնի վէ
 իշիտիլմէմիշ ութանմազըրըն գարզընա՛
 պագ . օ՛ պանա՛ գարշը հէման տիւշլէրիմի՛
 գապահաթ պուլմազա իսթէյօր
 փէյղամպէրէրին սէօզլէրինի՛ իշիթսին .
 “ Տիւշլէրէ տիգգաթ էթմէն ” : Վնտէն՝
 վա՛տը պիր տիւշտէ օլմուշ օլտուղունտան

(ա) Սուրբ Հերոնիմոս 21 Տեթևապ Ե-ս-
 րոտիայէ :

ճնու սաղլամասը պօրճ տէյիլ տէյերէք՝ սէօղիւնիւ պիթիլիլիլ : (ա) Շ իմտի կէրէք շերոնիմոս վէ կէրէք շայրապետլէրտէն զայրիլէրի տախի՝ Վլաճանի խորհուրդլարն ի՛թիպարընա թարագգա վէրմէք՝ վէ խալգըն ի՛պատէթէ զայրէթինի արթըրմագ իչիւն պու կէօնէ ճարտասանական սանա՛աթլարը գուլանմատըղլարընա պիզի քիմ՝ գանաըրա պիլիլ :

Ե . Պու էսքի քիթապլարը անկլամագտա օլան պիլիլ պէշնճի միւշքիւլ պունտան իլէրի կէլիլ քի , շայրապետլէրին պիլիլ ա՛տէթի՛ վարըտը քի , պիլիլ շէյի՛ նալընըղ բուպարէն մուգարրէր վէ սապիթ՝ նախօտ բուպարէն ինքեար էթմէյէ իսթէտիլլէրի զէման՝ օլ շէյի գարա՛ն մուգարրէր էտէրլէրիտի , նախօտ գաղա՛ն ինքեար էտէրլէրիտի : Պու եիւզտէն Սուրբ շերոնիմոս Պիքիլիլքտէ պիլիլ մախսուս Փազիլէթ վար իթիգատընա զաճիպ օլմասի իլէ՛ Մարկիոն նամ՝ շերետիկոսուն շերետիկոսլուզունու գապուլ էթմիլ կիպի կէօրիւնիլյօր . վէ էվլէնմէնին խուսուսունտա նազըպ՝ պու տէրէճէ պիլիլ շէտիտ վէ սերթ իսթիլաճ իլէ սէօյէյօր քի , " Վլէնէն քիմսէ՛ թէնէ՛ էքէր , վէ Փէսաս պիլիլէճէք տիլ " տէյօր : Եա՛նի

(ա) Սուրբ շերոնիմոս . Բու՛ճիմոսս գարըն ճէլտա :

տէմէք խսթէյօր քի , օլ քիմսէ՛ք քէնտինի
 պիր միւպարէք էօլիւմսիւղլիւքտէն մա՜հ-
 րո՛ւմ գօր (ւ) : Ա է պու պապտէ պու
 գատար սէրթ սէօյլէտիքտէն սօնկրա , պիր
 ղայրի մա՜հալտէ տէր քի , “ () Լ խուսուտա
 սէօյլէտի յիմիղ՝ գաղան՝ սա՜հի՜հ անկաշըլ-
 մալը տէյիլ՝ իլա եալընրղ էվլէնմէք իլէ
 պիքիլի յի պիրի պիրինէ բուպարէն անկ-
 լաշըլմալը տըր ” : Իմտի Հայրապետէրին
 պէօյլէ պիր ա՛տէթի վար իտիյինի պիլէ-
 րէք , պա՛ղըլարը՝ եէտինճի Դոզոմբուն
 Հայրապետէրի կիպի՝ օնլարըն եազարգա-
 րընա օնա՛ կէօրէ մա՛նա վէրտիլէր : Ա է-
 սէլա՛ Սուրբ Ասկեբերան տէր քի , “ Եղիղ
 Քիթապլարըն վասիղասի իլէ Սուրբլարըն
 հուղուրունտա օլուպ օնլարը կէօրմէյէ՛
 նայիլ օլուրուղ . շիւն քի՛ պու վէճհիլէ
 էօնիմիւղէ գօտուղումուղ պատկերլէր՝ օն-
 լարըն վիւճիւտէրինին տէյիլ՝ իլա ճան-
 լարըն պատկերլէրիտիր . զիրա օրատա սէօյ-
 լէնէն շէյլէր՝ օնլարըն ճանլարընըն պատ-
 կերլէրի տիր ” : Ա է եինէ՛ Եմիիլօքիոս
 տէր քի , “ Պիղիմ մէրամ ու տիգդաթըմըղ՝
 Սուրբլարըն սուրէթլէրինի պօյալար իլէ
 րէսմ էթմէյէ տէյիլ տիր . զիրա պիղիմ
 պէօյլէ շէյէ իհթիաճըմըղ եօ՛գ տուր . իլ-

(ւ) Սուրբ Հերոնիմոս , 1 Քիլտայ՝ Դա-
 ղինիանոսս գարշէ :

լա շունա՛ տիգգաթ էտէրիզ քի , օնլարը
 քէնտիմիզէ ի՛ պրէթ դու թարագ վարքըմըզը՝
 օնլարըն վարքընա վէ ա՛մէլ ու հարաքէթ-
 լէրինէ ույտուրալըմ՝ (ւ) : Իմտի եօգա-
 րըտա զեքր օլունան ժողովքուն շայրա-
 պետէրինէ խօշ կէօրիւնտիւ քի , պու մի-
 սիլլի սէօղլէրին հագգընա տէյէլէր քի ,
 շայրապետէր պունտա բուպարէն սէօլլէ-
 տիքլէրինտէն էօթիւրիւ օնլարըն պունուն
 կիպի սէօղլէրի՛ Սուրբլարը քէնտիմիզէ ի՛ պ-
 րէթ դու թմագ՝ օնլարըն պատկերլէրինի
 սագլամագտան զէյապէ ֆայտալը՛տըր տէ-
 մէքտիր անկլաշըլմալը : Պու սուրէթտէ՛
 պու ժողովքուն իշպու սիճիլինտէն հիչ
 տէյիլ իսէ պու գատար էօյրէնիլիզ քի ,
 շայրապետէրին եազտըզլարընըն աշըգտա
 կէօրիւնէն մա՛նալարը՛ իհթիմալ քի օնլա-
 րըն սսըլ ֆիքրի տէյիլ տիր . վէ պունտան
 պու չըգար քի , օնլարըն թէլիֆաթլարը-
 նըն անկլաշըլմասը կի՛ւճ տիւր . վէ միւճա-
 տէլէլէրիմիզտէ հէր պիրիմիզ քէնտի մէն-
 ֆա՛աթընա գուլլանմաղա իսթէտիյի օնլա-
 րըն եազտըզլարը շէյէրին չօղու՛ պէլքի
 գարշըմըզտա օլանըն ֆիքրինճէ անկլաշըլ-
 մալը տըր :

Պ . շայրապետէրին եազտըզլարընըն
 տօղրու մա՛նասընը անկլամաղա տլլընճը

(ւ) Եկտինճի ժողովք . տ՛մէլէրի . 6 :

միւշքիւլ՝ օնյարքն իսթիմալ էթտիքլէրի տրամարանու թիւնուն նէյի՛նտէն իլէրի կէլիր : () նյար պա՛զը տէֆա՛ պիրի իլէ օլան միւճատէլէլէրինին հէրարէթի էսնասընտա՛ օ մատտէտէ օնու եէնմէքտէն զայրի պիր շէյ տիւշիւնմէտիքլէրի էճիլտէն՝ պիր զայրի տին մատտէսի ի զէրինէ թաստիգ էտէլէք ա՛ ճայըպ շէյլէ՛ր սէջլէրլէր : Ետիսօտ պիր եանղլըշլըղը եէրէ երգմաղա սաւաշը՛ր դան , կէօրիւնիւր քի՛ ա՛ճէլէ իլէ օնուն օ պիր ուճունտա օլան պիր զայրի եանղլըշլըղա տիւշէրլէր : Ա է պու խուսուստա թէտղորիտոս տէր քի , պու՛ պիր ուսթա պաղչէպանըն՝ պիր եանա տօղրու էյրի օլան ֆիտանը տօղրու թմաղա իսթէտի յի զէման՝ օնու կէրիպ օ պիր եանա տօղրու էյտի յի՛ կիպի տիր (ւ) : Ա է Սուրբ Լ թանասիրոս տախի՛ Վիոնիսիրոս Լ զէքսանղրացի յի՛ շերեալիտսլուղա պէնկղէր պիր շէյ սէջլէտի յինէ մա՛ղուր սայարագ տէր քի , “ () պունու սէջլէտի յինտէ , քէնտի իմանընը իգրար էտէր կիպի՛ դսրղի մուգլագ իլէ տէյիլ՝ իլլա վնգթի հաճէթտէ՛ եաղմատա իտի յի քիմնէլէր իշիւն սէջլէմիշ տիր ” (ր) : Ա է Սուրբ Լ՝արսեղ տա-

(ւ) Թէտղորիտոս 3 Տեղեւոլէմէ 30 պապ :

(ր) Սուրբ Լ թանասիրոս Վիանիսիրոս Լ զէքսանղրացիին իմանը ի-ղէրինէ :

ի՛ր՝ Գրիգորիոս Կեսարացիինն Երրորդու թիւն ի՛ թիգատը իւզէրինէ ուղղափառ լըղա զըտտ պիր շէյ սէօյլէտի յինէ պուգայիտէի մէզքիւրէյէ իմ թիսալէն՝ եանի իտարէ եօլու (καὶ οὐκ οὐκ) եախօտ րուպարէն սէօյլէտի տէյէրէք օնու մա՛ղուր սայար , վէ տէր . “ () պու շէյի ի՛ թիգատ իւզէրինէ թալիմ՝ վէրէրէք սէօյլէ՛մէտի . իլլա միւճատէլէ Տէրարէթի էանասընտա պու՛նու աղղընտան գաչըրմըշ տըր ” (ւ) : Իմտի շայրապետէրին պու միսիլլի եաղտըղլարը շէյլէրի տօղըու թարթըպ էօլլմէսինի արղուլէ՛ր իտէք , պու՛նու սիւալ էթմէլի յիզ քի , օլ Տագգընտա սէօյլէշտի յիմիզ եախօտ միւճաղա էթտի յիմիզ շէյի սէօյլէյէն շայրապետ՝ օնու սէօյլէտի յիզէման նէյէ՛ գարշը սէօյլէրքէն տէմիշտիր : Աիճէ պիր քարողիչ գամա՛քեարլըղա գարշը սէօյլէտի յի՛ զէման՝ կէօրիւնիւր քի , միւսրիւֆլիլիլ մէտ՛Տ էտէր , վէ միւսրիւֆլիլէ գարշը սէօյլէտի յի զէման կէօրիւնիւր քի , գամա՛քեարլըղը՛ մէտ՛Տ էտէր . այնի պու՛նուն կիպի պիր շայրապետ տալի Երիտսականլարա գարշը Վրիստոսուն ԵլլաՏըղը իւզէրինէ սէօյլէտի յինտէ , կէօրիւնիւր քի , Սապելիան Տերետիկոպուղունա սալիմըշ , վէ Սապելիանլարա գարշը Վր-

(ւ) Սուրբ Բարսեղ , 64 Տէլուալ :

րիստոսուն Մալաճըղը իւզէրինէ սէջլէտի-
 յի զէման՝ կէօրիւնիւր քի, Մարիոսական
 Տերեւտիկոսլուղունա սափմըշ տըր :

Ա է եհնէ Սուրբ Մթանասիոս Քրիս-
 տոս Կֆէնտիմիզին իրի բնութիւնունուն
 Փարգը իւզէրինէ պիր տետրակ եաղմըշ
 տըր : Պիր քիմնէ պու տետրակըն սալթ
 իլք դարաֆընը օգոյաճագ օլսա, զանն է-
 տէճէք քի, պիր Սեստորականտան եաղըլ-
 մըշ տըր . լաքին օնուն սօնկ դարաֆը՝ պիւ-
 թիւն պիւթիւնէ Սեստորական իթիգա-
 տընա զը՛տ տըր : Եյէր պու թէլիֆաթըն
 սօնկրաքի դարաֆը դայպ օլմուշ օլսայը-
 տը, օնա պագարագ՝ պիրի Սուրբ Մթա-
 նասիոսու Սեստորական զանն էտէճէյիտի
 (ա) : Պու խուսուստա դայրի էօրնէք կէ-
 թիրմէլտէն՝ տէյէ պիլիւրիզ քի, Հայրա-
 պետէր թա՛լիմ խուսուսուսունտա սէջլէտիք-
 լէրի զէման, պիր եանտան կէմի չաթաճագ
 գայայը գօլայ կէօրէ պիլիպ՝ օ պիր եանտան
 օլանը սալա Փարգ էտէմէտիքլէրիտէն, կէ
 միյի օնուն իւզէրինէ օղրատըր կիպի՛ լիսան
 իլէ՛ պիլմէյէրէք պիր պագըլ իթիգատիգ-
 րարընա տիւշմէլէրի էմրի մուգարէր տիր :
 Պու սուրէթտէ էսքի մուսանիֆէրին իշպու

(ա) Մեանասիոսուն ճիւղէ լէրէՓալէրնին
 1627 Փարիզընէ պասա օղունմուշ ճիւտըր-
 նին 2 ճիւրինէ պագ :

միւճատէլէլէրի արասընտա սէօյլէտիքլէրինի
անկկամաղա նէ գատար միւլճաղա վէ տիգ-
գաթ վէ ա' գլ ու խորաքէ միւ ճժամ օլտու-
ղու մուղու կէօրտիւյիւ միւղ թագտիրտէ ,
քէնտի սէօղիւ միւղիւ սապիթ էթմէք ի շիւն'
օնլարըն պիրինտէն պէլքի օլ զէմանըն պանղը
ճերեսի կոսլարընա գարըն զաթիլէթ իլէ աղ-
ղընտան գաշմըշ պիր իքի սէօղ պուլուպ
շէճատէթէ կէթիրմէյէ ճագգըմըղ վաթ'
մը : Ա է շիմտի պիղիմ' միւճատէլէ էթ-
մէտէ օլտուղու մուղ' լաքին օնլարըն միւճա-
տէլէ էթմիշ տէյիլ խտիքլէրի մատտէլէրին
իւղէրինէ պու սէօղլէրի' կէօյա օնլարըն
ի' թիգատընը պէյան էտէր կիպի' շէճատէ-
թէ կէթիրէ պիլլ' ըմիյիղ :

է . Վաքին իշպու պապտէ զիքր էտէճէ-
յիմ' ճիւմիէ միւշքիւլէրին ախըր պու
տուր քի , պիղ շիմտի պաղը լուղէթլէրի
այրապետլէրին օ զէման օնլարա վէրտի-
յի մա'նատան Փարգը մա'նա իլէ գուլա-
նըրըղ : Աերէք Եկեղեցիտէ վէ կերէք
մէմիլէքէթ վէ փատիշաճըգտա' օ զէմանտէն
պէրու ճէր շէյին եիւղիւ թէպտիլ օրնագ-
տա' տըր . վէ էլպէթթէթ' պիղ գուլանտըղը-
մըղ լուղէթլէրի' այրապետլէրին օ զէման
անկկատըղը մա'նատէն Փարգը պիր մա'նա
իլէ անկկարըղ : () զէմանըն կրթու թիւ-
նու ճա'նի . Ս' կրտու թիւնուս վէ ա-
ղորղու թիւնուս օլ սըրր այիւլէրի ճա'նի .

օլ էսքի զէմանըն եկեղեցական ձեռնադրել
 էթմէտէ օլան ատէթլէր՝ վէ պունուն էմ
 սալի շէյլէր հա՞նի : Կսքի քիթապլարըն
 իչինտէ էօյլէ ա՛տէթլէրին զէքրի պուլու-
 նույօր քի, շիմտի ճիւմլէ Եկեղեցիլէրտէն
 թէրք օլունուպ գուլլանըլմաղլար : Վա-
 փա՛ Պատրիարք՝ Վահանայ՝ Սարկաւագ՝
 Պատարագ՝ Սահացու կիւնաս՝ Խոստու-
 վանութիւն՝ Եպաշխարութիւն՝ թողու-
 թիւն վէ պունուն կիպի հալա Եկեղեցի-
 լէրտէ գուլլանըլըր լուզէթլէրին իսթիմա՛-
 լի պագի գալմըշ տըր . լաքին պիպիմ պու-
 լուզէթլէրէ վէրտիյիմիզ մա՛նա Հօյրա-
 պետլէրին վէրտիյի մա՛նատան՝ պիպիմ պու-
 եաշատըղմըզ տէհըր օնլարըն եաշատըղլ
 տէհըրտէն ուզագ օլաուղու գատար ուզագ
 տըր : Ա է ա՛յնի պունուն կիպի պիր մէմ-
 լէքէթտէ պա՛ղը մանսուպլարըն կէօրէճէք
 մասլահաթը պիլ քիւլլիյէ թէպտիլ օլու-
 նույօր իսէտէ, օլ մանսուպուն էսքի ատը
 գալմըյօր . պու տախի օնուն կիպի տիր :
 Մէսէլա՛ պիր էսքի քիթապտա՛ Վափա լու-
 ղէթինէրասթ կէլլերիզ, վէ անխտէ շիմտի-
 քի ա՛սիրտէ ընգհանրական հէօքիւմէթ
 իատիա՛սընտա օլան Հոովմայ Եկեղեցիսի-
 նին Պաշընը խագրըմըզա կէթիրիլիզ . լա-
 քին օլ տէվրտէ պու լուզէթ իլէ՛ պիր սատէ
 Եպիսկոպոս եաթօտ պիր քահանայ անկլա-
 շայըրլար : Եինէ՛ էսքի մուսանիֆլէրին թէ-

լի՜ֆաթ լարընտա՛ խոստովանանք լուղէթիկի
 օգուտուղումուղտա՛ շիմտիքի ասիրտէ՛ հէր
 քէս քէնտի ինանտըղը խոստովանանքտան
 զայրի պիր շէյ անկլամաղ : Ա՛ է հաքէզա
 պիր չօգ զայրի լուղէթիկէ՛ տախի պու
 մինվայ իւղըէ մա՛նա վէրիբիղ : Հիւլա
 սէի քէլամ՝ շիմտի արամըզտա միւճատէլէ
 օլմագտա օլան մատտէլէրին խուսուսունտա
 էսքի զէմանտէ Եկեղեցիներն ի՛թիգատը նէ
 իտիյինի Հայրապետէրտէն պուլուպ պե-
 յան էթմէսի՛ խալգըն գըյաս էտէ պիլտի-
 յի գատար գօլայ տէյիլտիր :

կիւճիւքէրին Տէփիսին տէֆ' էթսէք ,
 պունլարտան զայրի կիւճիւքէր եօգմու :
 Ա՛վվէթ՝ վա՛ր տրր : Պու պապըն իւզէրին-
 տէ զիւր օլունան՝ եանի Հայրապետէրին
 թէլիֆաթլարընտա չօդ տէֆա՛ օնլարըն
 ինանմատրդլարը շէյլէր պուլունտուղու՝
 պու խուսուստա պիւր պէջիւք կիւճիւք
 տիւր :

Հայրապետէր չօդ տէֆա՛ ասըլ քէնտի
 ի՛ թիգատ վէ բէյլէրինի սէօյլէյէճէք եւր-
 տէ՛ զայրի քիմսէլէրին նիլա՛լը բէյլէրինի՛
 սէօյլէրլէր : Պու վէճճիլէ Սուրբ Հերոնի-
 մոս տէրքի , Մղիղ Վիթապլարըն պիւր մէկ-
 նիլի՛ "Այրի քիմսէլէրին տիւրլիւ տիւրլիւ
 բէյլէրինի պէյան էտէք , վէ տէրքի , պո-
 սէօյլէրէ պա՛պլարը պէօյլէ՛ վէ պա՛պլարը
 շէօյլէ՛ յա՛նս վէրիւր . . . շէօյլէ՛ քի , օգույան
 ա՛րիֆ քիմսէ՛ էօնիւնէ տիւրլիւ տիւրլիւ
 մա՛նալարը գօմաղըլա , չօդ զայրի քիմսէլէ-
 րին ի՛ Տիմալ՝ վէ ի՛ Տիմալ օլմնյան բէյլէ-
 րի՛ի օգուտուգտան սօնկրա , օնլարտան էն
 էյիսի Տանկըսը օլտուղունու քէնտիսի դա-
 րար վէրմէյէ գատիր օլա " : Ա է եինէ տէր
 քի . " Մեկնիլէրին ա՛տէթի՛ պո՛ւ տուր
 քի , քէնտի թէֆսիլէրինտէ՛ ըասթ կէլմիշ
 իտիքէրի տիւրլիւ տիւրլիւ բէյլէրի եաղըպ՛
 թէֆսիւր էթտիքլէրի մաճալին իւզէրինէ
 կէրէք քէնտիլէրին վէ կէրէք զայրիլէրին
 դըյաս ու գարարլէրինի պէյան էտէլէր "

(տ) : Իմտի պիր մահալին իւզէրինէ վէրի-
լէն պէօյլէ գարմա գարըըըգ տիւրլիւ տիւր-
լիւ բէյլէրին իչինտէ՝ էյիսի հանկըսը՝ վէ
քէօթիւսիւ հանկըսը՝ եախօտ Սուրբ Հե-
րոնիմոսունքի հանկըսը վէ զայրի քիմսէլէ-
րինքի հանկըսը օլտուղունու Փարգ էթմէ-
յէ նա՞սըլ գատըր օլալըմ :

Պու թագտիրտէ՝ էյէր Սուրբ Հերոնի-
մոս վէ պու մեկնիչլէրին գալանլարը՝ պիզէ
սայթ բարեպաշտ վէ ուղղապիառ քիմսէլէրին
բէյ ու իթիգատընը վէրմիշ օլսալարըտը ,
պու գարըըըգլըգտան չօգ գօրգաճագ պիր
եէրիմիղ գալմաղըտը . զիրա էյէր բէյ է-
յի իսէ , քիմին օլտուղունու պիլմէք ազ
ֆայիտէ էտէր : Եւքին օնլար էօյլէ էթ-
մէմիչլէր տիր . իլլա պէր աքս՝ քէնտի թէֆ-
սիրլէրինի հէր տիւրլիւ անմիտ՝ վէ պա՛ղը
տէֆա թէհլիքէլի բէյլէր իլէ տօլտուրմուշ-
լար տըր , վէ չօգ քէրրէ օնլարը շիւպհէլի
քիմսէլէրին թէլիֆաթլարընտան ալըպ՝ օն-
լարըն ատլարընը պիլէ զիքը էթմէզլէր :
Պու մինվալ իւզըէ Սուրբ Հերոնիմոս պի-
զէ տէ՛ր քի , օնուն քէնտի թէֆսիրլէրի՝
Վիզիմոս՝ Վպողինարիս վէ Արոգինէս կի-
պի քիմսէլէրին վէրտիյի մա՛նալէր իլէ գա-
րըըըգ եապիլըմըշ տըր , քի պու զիքը օլունան

(տ) Սուրբ Հերոնիմոսուն Պամմասխաս
Տէլուպ, վէ Րոֆինոսա Գարըը ճէլտպ :

Քիմսէլէրի օգէման պիւթիւն Եկեղեցի միւ-
 նասիպէթսիզ ի' թիգատլարը իչիւն գապա-
 ճաթլը' սայմըջտը : Սուրբ Հերոնիմոս
 Արոգինէս իչիւն տէմիշիտի քի , " () Եկե-
 ղեցիսին խորհուրդլարընը' քէնտի զի' իւ-
 միսճէ անկլամըջտը " (ւ) : Ա է պէջլէ ի-
 քէն , Բուֆինոս նամ քիմսէ յի' Արիգինէսին
 զէճիրինի Վաթինճէյէ թէրճիւմէ էթտիյի
 իչիւն գապաճաթլը չըգարըյօր տա' քէն-
 տիտի' քէնտի թէֆսիրլէրինի Արիգինէսին
 ըէյլէրի իլէ տօլտուրուպ' օնտան կէթիր-
 տիյի զէճիր իչիւն ճիչ պիր փանգէճիր
 թէտարիքի կէօրմէյօր : Հայրապետէր-
 տէն զայրիլէրի տալսի եաղտըզլարը թէլի-
 Փաթլարընը' զայրի մուսանիֆլէրտէն մատ-
 տէ ալըպ' ճէման տօլտուրուրլար' տօլտու-
 րուրլար , վէ ներէտէն ալտըզլարընը ճիչ
 ասլա սէջլէմէզլէր . վէ սէն օնլարը օգու-
 տուղուն զէման զանն էտէ'րսին քի , քէնտի
 թէլիֆաթլարընըն իչինէ տիշարըտան կէ-
 թիրտիքլէրի ճերետիկոս ի' թիգատլէրինէ
 ըիզա' վերիլէր : Սուրբ Մըրոսիոս քէն-
 տի թէլիֆաթլարընըն իչինէ Սուրբ Բար-
 սեղին թէլիֆաթլէրինտէն նէչէ սաղըրլար'
 էվվէթ' նէչէ սաճիֆէլէ'ր կէթիրիյօր . լա-
 րին պիրինտէ պիլէ օնուն ատընը զիքը
 էթտիյի խաղըրմա կէլմէզ :

(ւ) Սուրբ Հերոնիմոս Եսայիտ իւլէրինէ
 Բէֆսիւր : Արոգինէս իւլէրինէ Գապաճէ :

Հայրապետէր զայրի քիմսէլէրին ըէյ
 ու ի' թիգատլէրինի' քէնտիլէրի տալի հէ-
 ման օ' ի' թիգատտէ կիպի թագրիւր էտէր-
 լէր . վէ էօյլէ իքէն , երնէ օնլարըն էյլի-
 յինէ քէֆիլ օլմազլար : Մէսէլա' Սուրբ
 Հերոնիմոս' Պողոս Մաքեալըն Վաղատա-
 ցիլէրէ մէքթուպունուն Պետրոս Մաքեա-
 լը թէքաիր էթաիյինի զիքր էտէն խանէնին
 թէֆսիրինտէ տէր քի , Պողոս' Պետրոս
 Մաքեալը գապահաթլը զանն էթմէտի .
 լաքին օնու' դաիֆէլէրին տահա էյի մա-
 մուր օլմալարը' իչիւն թէքաիր էյլէտի :
 Պու խուսուստա Սուրբ () գոստինոս օնա
 եազըպ տէր քի , “ () նուն պու էթաիյի
 թէֆսիրէ ըիզա վէրէմէզ ” : Սուրբ Հերո-
 նիմոս պունա ճէվապրնաա տէր քի , “ Պէ-
 նիմ պու թէֆսիրիմտէ պուլունան հէր պիր
 շէյէ քէֆիլ օլմամ ” : Մնտէն սօնկրա օլ
 թէֆսիրին մուգատէմէսինի զիքր էտէր ,
 քի օրատա' Սրոգինէթին թէոդորոսուն վէ
 հերեաիկոս Մղէքսանգրոսուն վէ զայրիլէ-
 րին աուլարընը անկտրգտան սօնկրա տէր .
 “ Մչըգ աչըգ տօղրուսունու սէօյլէյինճէ ,
 պու մուսանիֆլէրին ճիւմլէսինի օգոյոս պ'
 ֆիքրիմտէ օնլարըն եազտրգլարընտան էլիմ-
 տէն կէլտիյի գատար ճէմ' էյլէտիմ . վէ
 չափուճագ պիր եազըճը չազըրըպ օնա'
 կէրէք պէնիմ' քէնտի ֆիքրիմի' կէրէք օ
 զայրի քիմսէլէրին ֆիքրիլէրինի' օնլարըն

սըրբա վէ թէր թիպէրի վէ պազը քէրբէ սէօղէրի վէ պէլքի օնլարըն մա'նասը խաղ-րըմտա տէյիլ իբէն սէօյլէտիմ , վէ օեազտը'' (ւ) : Պունտան սօնկրա Սուրբ () գոստինոսա տէօնիւպ տէ'ր քի . " Եյէր թէֆսիրիմտէ պէհանէ պուլաճագ պիր շէյ պուլաճագ օլո'ւրսան , ի'լմին իլէ տահան էյ յի օլուր քի , օլ Եունանի մուսանիֆլէրին քի թապարընա պագասըն , վէ պէնիմ օլ եազտըղըմ օնլարտա պուլունո'ւրմու պուլունմազըմ կէօրէսին . վէ էյէր օնու օրատա պուլմազ իսէն , օ' զէման օնու' պէնիմ քէնտի բէյ ու ի թիգանտի մախսուսէմ տէյիւ բէտտ էյլէ'' (բ) : (իմտի պունուն' թէֆսիր եազմաղա պիր փէք ա'ճայըպ ուսուլ օլտուղունու քիմ կէօրմէզ : Պումուսանիֆլէրտէն իսթիխրաճ էթտիյինի տօղըո'ւմու էթտի աէյիւ' պիղի շիւպհէտէ' պրաղըյօր . պու մուսանիֆլէր քիմ տիր տէյի պիղի շիւպհէտէ' գօյօր . (վէ պումուսանիֆլէրին թէլիֆաթլարը պէլքի շիմտի զայ օլմու շար տըր .) սէօյլէտիյի' քէնտի բէյ ու ի' թիգանտի մախսուսէսիմի' եօլսաս պիր հերետիկոսուն ի թիգատըմ տէյի պիղի շիւպհէտէ պրաղըյօր . վէ զայրի մուսանիֆլէրտէն իսթիխրաճ էթտիյինի'

(ւ) Էրանինոս () գոստինոսա Տէրլուպ 89 :

(բ) Եինէ պալարէ զէր օլունան մահալէ :

քէնտիսի ինանը յօրմու ինանմայօրմու պի-
ղի շիւպհէտէ՛ գօյօր :

Իմտի պունտան՝ էյի անկլաշըլը՛ր քի ,
կէրէք Սուրբ Հերոնիմոս վէ կէրէք սայլը
Հայրապետէր՝ եազարգլարը թէփսիրլէր-
տէն՝ նէ ի՛ թիգատտէ օլուպ նէ ինանտըգ-
լարընը թաճմին էթմէսի գօլայ տէյիլ տիր .
վէ պունտան պէօյլէ՛ շիմտիքի միւճատէլէ-
լէրիմիղտէ՛ պիր դարաֆտան եա օ պիր դա-
րաֆտան կէթիրիլէն շէճատէթլէրին ֆայ-
տասը փէք սնղ տըր : Պու էճիլտէն Վա-
թօլիքլէր իլէ Մ. Ետարանականլարըն արա-
սընտա օլան միւճատէլէլէրտէ կէօրիւ բիւզ
քի , էյէր պիր մատտէնին իւղէրինտէ պիր
Մ. Ետարանական պիր Հայրապետտէն շէ-
ճատէթ կէթիրէճէք օլը՛ւրսա , Վաթօլիք
տէ՛ր քի , “ Հայ՝ Հայ՝ պու խուսուստա օ
Հայրապետ զայրիլէրին բէյ ու ի՛ թիգա-
տընը սէօյլէյօր , քէնտի բէյինի սէօյլէ՛մէ-
յօր ” : Մէսէլա՛ շին կտակարանըն քի-
թապլարը գա՛չ օլտուղունու իսպաթ էթ-
մէք իչիւն Սուրբ Հիլարիոն Հայրապետ-
տէն շէճատէթ կէթիրիլտիյի թագատիրտէ ,
ճէղապ վէրիլիյօր քի , “ Պու՛ Սուրբ Հի-
լարիոնուն քէնտի բէյ ու ի՛ թիգատը տէ-
յիլ տիր , իլլա Արիգինէսին զի՛ւլիմի տիր .
զիրա՛ Սուրբ Հերոնիմոս տէ՛մէտիմի քի ,
Սուրբ Հիլարիոն քէնտի մեկնու թիւնլա-
րընըն չօղունու՛ Արոգինէսին թէլիֆաթ-

լարրնտան թեր ճիւղէ է թմրչ տիր : Ա է
 պու պէջլէ իքէն պու մահալտէ Սուրբ
 Հիլարիոն Արոգինէսին աարնը՝ պիլէ զիքր
 է թմէմիշտիր : Պունտան անկլաշըլը քի ,
 պէջլէ պիր քի թապտա քիմի՛ն րէյինի օ-
 դուտուղումուղու պի՛լմէտիյիմիղ իչիւն
 միւճատէլէլէրիմիղտէ տախի օնու պիր դա-
 րափտան եա օ պիր դարափտան շէհա-
 տէ թէ կէթիրէ՛մէզիղ :

Ե իմտի պուն՝ւ սիւալ էտէլիմ . Հայ-
 րապետէրին շարպալարնիստ պուլուուղու-
 մուղ շէյլէրին ճիւմիէսի՛ տայիմա օնլա-
 րըն սահիհ րէյ ու իթիգատէրի տիր
 տէյէ պիլի՛րմիյիղ : Այլէր պիր եէրչ
 տէ՛ կէրչէքտէն զայրի պիր շէյ սէօյչ
 լէտիլէր զանն օլունա պիլիրսէ , պուրա-
 ճրգտա հէր հալտէ կէրչէք վէ սահիհ օլա-
 նը՛ սէօյլէմիշէր տէյիւ տիւչիւնմէլիյիղ :
 Աքիս էյէր Աթիս Աարդինալը Փերրո-
 նուն շէհատէթինէ ինանմալը՛ իսէք , պու
 մատտէտէ տախի՛ տէյիլ քի եալընըղ կէր-
 չէքլիյի սագլատըլար , իլլա պա՛ղը տէփա
 քէնտիլէրին ինանմատըլարը շէյլէր տէ
 սէօյլէտիլէր : Աարդինալի մէզքիւր տէր
 քի , Հայրապետէր Վրիսթիանլարա խոր-
 հուրղարըն իւղէրինէ քարողել էթտիքլէ-
 րի՛ զէման՝ հէնուղ տահա մլըրտել օլմա-
 մրչ տին թա՛լիմի ալթընտա օլան քիմսէլէր-
 տէն ճէմի՛յէթտէ պուլունտուղու վագըթ՝
 Ատուածաշունչուն օլ իւղէրինէ քարողել

էթտիքլէրի գըղա՛յը պիրաղ էյրի՛ սէօյլէր-
լէրիտի , վէ սողըո՛ւ սողըույա մա՛նասընը
վէրէճէք եէրտէ՛ օնա պիր գապալը մա՛նա՛
վէրիրլէրիտի (ւն) . շէօյլէ քի գապիաթտէն
ա՛րիղ օլան՝ օնլարըն շէյ էօյրէ՛մէք
արղուլարընը պիրաղ իսքեաթ էտէյեր :
«Պու եիւղտէն՝ տէյօր մէզքիւր Աարդինալ՝
“Սուրբ () գոստինոսուն իշպու սէօղլէրի՛
օնուն սա՛հի՛հ րէյ ու ի՛ թիգատընը պէյան
էթմէղլէր : Ս՝ էսէլա օ տէր քի , Վ՝ րիս-
տոսա ինանմագ՝ է՛ օմիւր էքմէյինտէն եէ-
մէք տիր” : Ա՛ է եինէ՛ “ () նա ինանան •
էքմէքտէն եէր , վէ կէօրիւնմէղ պիր դարղ
իլէ օնտան պէսլէնիր , չիւն քի օլ քիմսէ՛
կէօրիւնմէղ դարղ իլէ թէքրար ս.օղմո՛ւշ
տուր ” : Ա՛ է եինէ՛ “ Պու էքմէքտէն հէր
քիմ՝ եէ՛րսէ , էպէտէն էօ՛լմէյէճէք տիր .
լաքին պու՛ խորհուրդուն գուվլէթմ վէ
խասսիյէթինէ կէօրէ վէ տէյիլ կէօղէ
կէօրիւնէնէ՛ կէօրէ օնտան եէյէ՛ն իչիւն
անկլաշըլմալտըր , օնտան՝ տէրունի վէ տէ-
յիլ դաշըրէվի պիր դարղ իլէ եէյէն իչիւն՝
օնտան՝ եիւրէյի իլէ եէյէն վէ տէյիլ տիշ-
լէրի իլէ չիյնէյէն իչիւն անկլաշըլմալը
տըր ” : Պալատէ զիքր օլունան Աարդի-
նալ Քէրրոնուն իտտիա՛սը պո՛ւ քի , “Սուրբ

(ւն) Աարդինալ Փէրրոն . 1 իլիւրիա իւ-
ղլէրինէ ՚իլիապ . 1 . Պատպ 10 . վէ 24 . 15 :

() Գոստինոս Տէփ պու մահալէրտէ՛ սահի՛հ
 Փիքրինի պէյան էթմէյէրէք՝ թէֆսիր էթ-
 տիյի Վստուածաշունչ սէօզլէրինին մանա-
 սընը գափալը՛ կէշմիշ տիր . շէօյլէ քի օնու
 աինկէյէյէն տահա մկրրտու թիւն վասիդասի
 իլէ Եկեղեցիյէ կիրմէմիշ տին թա՛լիմի
 ալթընտա քիսսէլէրին կէօզլէրի՛ էօնիւնէ
 պիր տիւման շէքէ՛ : Ա է մինվալի մէշ-
 րուհ իւզըէ իշպու Աարդինալ՝ Հաղորդու-
 թիւն իւզէրինէ եաղարդը տեարակտա՛ պէլ-
 քի իյիրմի պէշ քէրքէ՛ Հայրապետէրին
 պիր գաշընը՛ քէնտիլէրին սահի՛հան բէյ ու
 ի՛ թիգատլէրի օլմայան շէյլէր սէօյլէտիլէր
 տէյիւ գապահալթը՛ չըգարըյօր : Հիմ-
 տի պիզ պու Աարդինալն շէրհ վէրմէյէ
 գուլանարդը ուսուլ տօղրու տուր տէմէ-
 ղիզ . անճագ պունն տէրիզ քի , էյէթ
 րօզըն՝ էնէ՛ աշիքեար կէօրիւնիւր քի ,
 Հայրապետէրին սահի՛հ բէյ ու ի՛ թի-
 գատլէրինի պիլմէսի դայէթ կիւճ վէ միւշ-
 րիւլ տիւր , վէ Վաթինլէր դայրի քիլիսէլէր-
 տէն օլան Վրիստոնեալարա՛ գարչը Հայ-
 րապետէրին քի թապարընտան շէհատէթ-
 լէր կէթիրտիքլէրի՛ գէման՝ օնլար տալի
 պու Աարդինալն ուսուլունու գուլանա-
 րագ տէյէ պիլիբլէր քի , պու Հայրապետ
 պու շէյի՛ իրարէ էօլընիւր եախօտ պիւ-
 թիւն Փիքրինի կէօսթէրմէմէք նիյէթի իլէ
 սէօյլէմիշ՝ վէ հէր հալարէ սահի՛հ տէյի սէօյ-
 լէմէմիշ տիր :

Շ խմտի Հայրապետէրին իւշիւնճիւ
 նէվ՝ թէյիֆաթլարընա՝ եա՛նի Եէհուտի-
 լէր իլէ՝ Պուժփէրէսթլէր իլէ վէ Հերետի-
 կոսլար իլէ Գ-ճապէլէլէրնէ՝ կէլէլիմ՝, վէ
 սօրալը՝մ քի, Հայրապետէր պուճտա՝ տա-
 խի րէյ ու ի՝ թիգատէրինի սաղլատըլա՞ր
 մը, եախօտ քէնտիլէրին ինանմատըղը շէյ-
 լէր սէօյլէտիլէր մի: Պուրաճըգտա՝ օնլա-
 րըն տէյիլ եալընըղ իշլէրինէ եարամայան
 շէյլէրի կիղէտիքլէրինի իլլա քէնտիլէրին
 ինանմատըղարը շէյլէրի տախի թագտիմ
 էթտիքլէրինի՝ քէնտի իգրարլարընտան իս-
 պաթ էտէճէյիլ:

Ա է էվվէլա՝ Սուրբ Հերոնիմոսուն պու-
 խուսուստա նէ բուհ իլէ ա՛մէլ վէ հարա-
 քէթ էթտիյինին քէնտի աղըղ իգրարը՞ր
 տինկլէյէլիմ՝, քի տէր, “ Պերապեր էօյ-
 րէնտիք քի, սէօյլէմէնին պիր գաշ թիւր-
 լիւսիւ վար, վէ օնլարըն արասընտա միւ-
 ճատէլէ էտէրէք՝ (եա՛նի γρηγοριανός) սէօյ-
 լէմէք իլէ թա՛լիմ վէրէրէք (եա՛նի δογμα-
 τικός) սէօյլէմէնին արասընտա շօգ ֆարգ
 օլուպ պիրի պիրինէ հիչ պէնկղէմէլ էքի
 շէյաիր: Միւճատէլէ էթմէքտէ սերպէ՛սթ
 սէօյլէնիր, վէ պիր խասիմէ ճէվապ վէրի-
 լիրքէն, պիր քէրրէ պի՛ր շէյ՝ վէ պաշպա
 քէրրէ պիր դայրի շէյ սէօյլէյէրէք՝ ատէմ
 իսթէտիյի՛ կիպի պահս էտէ պիլիւր, էքմէք
 կէօսթէրիպ էլինտէ պիր դաշ սաղլոյա պի-

լիր : Ապրին թա՛լիմ վերերէք սէօյլէ՛ր-
քէն , պիր աչըգ անն՝ վէ հիւնէր ու մա՛-
րիֆէթ լազըմ տըր : Պու՛նլարըն պիրին-
տէ ճէնքլէշմէք՝ վէ օ պիրինտէ էօյրէթմէք
կէրէք տիր . . . Պղատոն՝ իձեոփրասոս՝
Քսենոփոն Երիստոտէլ կիպի Ֆէյլօսօֆ-
լարը՛ օգու քի , ճիւմլէսի Սոկրատէստէն՝
պիրի պիր եանա վէ օ պիրի օպիր եանա
ագան պի՛ր փու՛նկարտան չըգմըշ պո՛ւ գա-
տար ըրմագլար էմսալի տիր : ()նլարտա
աչըգ վէ պէրրագ պիր շէյ վարմը . օնլար-
տա մէրամ ու մագսուտու օ՛լմայան պիր
սէօզ վարմը . վէ պու մէրամ ու մագսուտ
հէմախ զալիպ օլուպ եէնմէքտէն զայրի
նէ՛ տիր : Արոգինէս՝ Սեթողիոս՝ Եւսե-
քիոս վէ Եպողինարիս՝ Քելսոս վէ Փոր-
ֆիրիոսա գարշը պիր չօգ եազմըշլար , շէյ-
գանըն ըուհու վասիգասի իլէ եափրլան օլ
ա՛մէլլէրի երգմագ իչիւն նէ՛ թիւրլիւ
պուրհանլար՝ գաչ թիւրլիւ թէ՛ճնիս սիւ-
ալլէ՛ր գուլանտըգլարընը պիր քէրրէ տիգ-
գաթ էյլէ . վէ պա՛ղը տէֆա՛ սէօյլէմէյէ
մէճպուր օլտուգլարը թագտիրտէ՛ հեթա-
նոսլարա գարշը ինանտըգլարընը տէյիլ
իլա էն իգթիղալը օլան շէյլէրի նիճէ սէօյ-
լէտիքլէրինի նազար էյլէ : Պո՛ւրաճըգտա՛
Աթին մուսանիֆլէրին հագըրնա պիր շէյ
սէօյլէմէմ , օլմայա քի քէնտիմ շուովմալը ի-
քէն՝ քէնտիմէ հիմայէթ էտէճէք եէրտէ զայ-

ընկերինի զէմմէ կտէր կէօրիւնէ յիմ՝ (ւ) :

Սուրբ Հերոնիմոսուն պա՛ղը տէֆա՛ պիր շէյ ինանըր իքէն պիր զայրի շէյ սէօյլէմէսինին իգրարընա՛ Սուրբ Լ. թանասիոսուն՝ Վիոնիսիոսուն խուսուսունտա իգրարընը իլէվէ կտէրիզ , քի տէր . “ () ” եանի Վիոնիսիոս՝ “ քէնտինին ինանտըղընը նազլ կտէր կիպի աչըզ վէ աշիքեպր դարզ իլէ եազմատը , իլա օլ եազտըղը վազթտա պուլունտուղու հալտէն վէ միւճատէլէ էթտի յի քիմսէնին սէպէպինտէն հարաքէթէ՛ կէլիպ եազտը ” (բ) : Սուրբ Բարսեղ Կեսարացի տախի՛ պու մինվալ իւղըէ՛ Յրիգորիոս Կեսարացիտէն էօթիւրիւ է՛օղիւր տիլէյէրէք՝ տէյօր քի , “ () ’ եէրտէ՛ ծօղաւտօճ տին ի՛թիգատար իւղէրիւնէ պահս կտէրէք սէօյլէ՛մէտի , իլա առ՝ օւձօրօսւնս խտարէ եօլունտա սէօյլէտի ” (գ) . քի պու տէմէք տիր քի , պու մուսանիֆ պա՛ղը մախսուս սէպէպլէր իչիւն՝ քէնտի ինանտըղընը տէրունինտէ հըֆիզ էտիպ՝ քէնտի ըէյ ու ի՛թիգատինտէն ուզազ լան պիր շէյ սէօյլէյօր :

(ւ) Սուրբ Հերոնիմոս Պանտալիոսա Տէր-
Լուրդ 50 :

(բ) Սուրբ Լ. Թանասիոս՝ Վիոնիսիոսուն ի-
ճանը իւղէրինէ :

(գ) Սուրբ Բարսեղ Կեսարացի . Գլուխ
5 :

Պի՛ր Հայրապետին չօգ տէ՛ֆա՛՝ պիրի պիրինէ ույմաղ վէ զը՞՞ շէյլէր սէօյլէտի- յինէ ակեա՛հ օլտուղու՛մուղտա՛՝ պիլմէլի՛յիզ քի՛, Հայրապետէր՛ չօգ քէրրէ՛ պու զիքք օլունան՝ ալտատը՛ճը ուսուլ իւզըէ՛ եազտը- լար, քի՛ պունու էլպէթթէ՛ քէնտիլէրին զաննըն՛ճա՛՝ քէնտիլէրինէ հագգ վէրէ՛ճէք պիր մէրամի մախսուսէլէրի օլմայըն՛ճա էթ- մէզլէրիտի : Պուն՛ճիլէյին Սուրբ Հերո- նիմոս պիր քէրրէ՛՝ վարըպ Երուսաղէմի զիյարէթ էթմէսինի թէքիտէն թէնպիհ էտէրէք տէր քի, “ Պիր զէման Գուրթա- րըճըմըզըն՝ այագլարը տուրտուղու եերլէ- րի՛՝ վէ շիմտիյէ գատար թաղէ տուրան օ- նուն տողտուղու՛ էզիյէթ չէքտիյի վէ խաչա չըգտըզը մահալէրտէ՛ վարըպ սէճտէ գըլմասը՛՝ տինիմիզին պիր պօրճու տուր ” (ւ) : Ի պին պիր զայրի քէրրէ՛ տէր քի, “ Պիր քիմնէ՛՝ Երուսաղէմէ կիթմէտիյի ի- չիւն՛՝ տինինտէ՛ պիր նօգսանըգ գալմը՛՛՝ եախօտ օ՛ մահալտէ սաքին օլմաղա Փուրսա- թըմըզ օլտուղու իչիւն՝ պիր վէճհիլէ պի- զէ տահա՛ էյի օլուր զանն էթմէսին՛” (բ) : Սուրբ Գրիգորիոս՝ Ախացի տախի՛՝ Երու-

(ւ) Սուրբ Հերոնիմոս՝ Վէսիպերոսա 144

Տէրլուսա :

(բ) Սուրբ Հերոնիմոս՝ Պողենոսա Տէրլուսա

սաղէմէ կիթմէսի բարեպաշտու թիւնուն պիր մուգթաղի ա'մէլի տիր տէյիւ զանն էտէն-լէրին՝ պու զիւ'իւմինէ՛ գարշը մախսուտէն պիր քարո՞ղ եաղմըշ տըր : Շ իմտի կէլէլիմ՝ քի՛ հէման պիր Հայրապետին պիրի պիրինէ զըտ իքի սէօղ եաղտըղընը կէօրտիւյիւմիւզ զէման , նէ էտէճէ յիմիղի շաշըրըպ գալմաղմըյըզ : Իքիսինտէն հա՞ն կըսընը գապուլ էտէլիմ՝ հա՞ն կըսընը քէնտի բէյ ու ի՛ թիգատը՛ տէյիւ՝ վէ հա՞ն կըսընը միւճատէլէտէ պուրհան տէյիւ սէօյլէմիշ տիր : Հագիգաթ Սուրբ Հերոնիմոս տէմիշ տիր քի , “Մ՛գլ ու խորաքէ մալիք պիր քիմնէ՛ պիր քիթապը օդուտուղո՛ւ զէման , կիւճ կէօրիւնէն շէյլէրի՛ օլ քիթապտա պուլունան պագի շէյլէրլէ բուպար էթմէյիլէ դատել էթմէլիտիր , վէ պէօյլէճէ պիր մուսանիֆի՛ հէման պի՛ր քիթապըն իչինտէ պիրի պիրինէ ույմազ վէ զըտ իքի բէյ սէօյլէտի տէյիւ՝ գալըն գաֆալը պիր քիմնէ սայմամալը տըր ” : (ւ)

Եւ քին պու՝ ասլա միւշքիւլիւ հալլ էթմէզ , զիրա պէլքի պէնիմ՝ օ գատար քէսքին ա՛գլըմ՝ եօ՛գ տուր , եախօտ՝ պէլքի պէնիմ՝ էլիմէ՛ օլ մուսանիֆին սալթ պիր գաչ սէօղիւ պուլունուր , վէ օնուն պագի եաղտը-

(ւ) Սուրբ Հերոնիմոս Պատմաբան Տէր-Լուսպ 50 :

ըննը ներէտէ պուլա պիլէճէյիմի պանա
Տիչ քիմնէ սէօյլէյէ՛մէզ :

Ե իմտիքի ա՛սիրտէ քիլիսէլէրին պէյ-
նինտէ միւճատէլէ օլմագտա օլան մատտէ-
լէրին պիրի՛ իւզէրինէ Հայրապետլէրին
պիրինտէն սալթ պիր իքի սէօզ սէօյլէնիպ՝
ղայրի Տիչ պիր շէյ սէօյլէնմէմիշ իտիյինի՛
եախօտ օնտան օլ սէօյլէնէն շէյ միւճատէ-
լէ էթտիյիմիզ մէսէլէ՛ գատար շիւպճէլի
օլտուղունու՛ եախօտ օնու՛ն եա պիր զայրի՛
Հայրապետին պիր պաշգա՛ քիթապլնտա օլ
շէյէ զլտ սէօյլէնմիշ իտիյինի պուլուր-
սագ, նէ՛ էտէճէյիմիզի նէ՛ գատար շաշը-
րըր գալըրըզ : Աուստան գաղը՛ նաղար՝
էյեր պալատէ զիքր օլունան Սուրբ Հերո-
նիմոսուն վերտիյի գանունտան տաճա էյի՛
վէ աշըգ պիր գանունումուզ եօ՛ղիսէ, օլ
զէման միւճատէլէ էտէնլէրին պիր դարաֆը
տա օ պի՛ր դարաֆը տա՛ մուսանիֆին սէօյ-
լէտիյինէ քէնտի զիւ՛իւմինէ կէօրէ մանա՛
վերէճէք տիր . վէ Սուրբ Հայրապետին՝
պիր դարաֆըն տին ի՛թիգատը իւզէրինէ
սէօյլէմիշ տիր տէտիյինէ, օ պիր դարաֆ՝
խայրը միւճատէլէտէ պուրճան տէյիւ սէօյ-
լէմիշ տէյէճէք տիր . վէ պուստան պէօյլէ
օնու՛ պիրի պիրինէ զլտ բէյին իքիսինի՛
Տրֆզ էթմիշ սայրպ՝ պաճս էթտիյիմիզ
մատտէյի ասլա պիր խիւլասայէ կէթիւրէ՛-
մէյէճէյիզ : Աունլարըն ճիւլէսինտէն

պո՛ւ նէթիճէյէ կէլերից .քի , Հայրապետ-
 ւերին սէօղւերի հէր նէ գատարաչըգ վէ ա-
 շիքեանր օլսալար տախի՛ պիր մախսուս մատ-
 տէնին իւղերինտէ օնլարըն սահիհ ըէյ ու
 ի՛ թիգատւերինի անկլատրղըմըղը ասլա սա-
 հիհ պիլէմէղից :

Ե Ե Տ Ի Ն Ճ Ի Ս Ե Պ Ե Պ

Չիւնքի շայրապետէր' Կայնիա Հիւան պէր
 Ե' Լեկոսոսի Գո' Վայրոյ սննդէրէ' Ետօս
 օգոյնոյ մէջ' Էնձէրէ Վասիլոսի
 Ելէ Կ' Գ Կ Ետօսէրէ Փայ
 Լ Կո' Կո' Կո' Կո' Կո' Կո'
 Կ Ե Կ Ե Կ Ե Կ Ե Կ Ե
 Կ Ե Կ Ե Կ Ե Կ Ե Կ Ե
 Կ Ե Կ Ե Կ Ե Կ Ե Կ Ե

Ազրար օլուճմալը' տրր քի, Եայնքը շին
 վէ 'Նոր Ատակարան քի թապալարընը
 Եազանլար Կ' զիղ Բուհուն օլ իլ Տամինէ
 մալիք իտիլէր քի, օնուն վասիլասի իլէ Կ. Ե
 Լահանի շէյլէր Եջրէնտիլէր : Այրի ա-
 տէմլէր' թա' լիմ իլէ' օգուճագ' մէջք վէ
 թէ՛ քէքքի' Ե իլէ Եջրէնտիլէր : Պու Եիւզ-
 տէն շայրապետէր' կէնճիլքէր ինտէն փիւր
 իխթիար սիննլէր ինտէք ի' լմ ու պիլկիտե
 Փազլա պուլմագտա' իտիլէր . շէյլէ քի իխ-
 թիարըլարընտա Եազորդլարը թէլի-
 Փաթլար' ա' լէստէվի Տէր քէստէն' կէնճ
 շաղարընտա Եազորդլարընտան միւ' թէ-
 պի' սայրըր : Սուրբ () գոստինոս իխ-

Թիարլըղընտա՝ կենճ իքէն իգրար էթտի ի պա՛ղը Ի՛ Լեգապէրէնին Լեպոն Խեղ յերեզըմնընտա եազըլմըշ պիգէ պիր պէօյիւք ճիլտ քիթապ պրագմասը իլէ՛ քէնտի զաթիմտէ վուգու պուլան ի՛ Թիգատլարընըն տէ յիշիլմէսինին տիգգաթէ շայէսթէ պիր շէհատէթիմի վէլմիշ տիր : Պու շայրապետ՝ պիւթիւն է՛ օմրիւնտէ հէփ եազտրգլարընը՝ իսթիարլըղընտա թէքրար պիր կէօղտէն կէչիրիպ՝ հէր հանկը շէյտէ ի՛ Թիգատիմի տէ յիշմիշ պուլտո՛ւ իսէ , կէլէճէք սիլսիլէլէրէ իրշատ օլմագ իչիւն՝ օնու իշարէ՛թ էյլէտի : Սուրբ շերոնիմոսուն շէհատէթիմէ՛ կէօրէ՛ Որոգինէս տախի շոլմայ Եպիսկոպոսու Պապիանոսա պիր մէքթուպ եազըպ՝ օնտա իքրար էտէր քի , “ Ի վիլէտէն եազմըշ իտի չօգ շէյլէր իչիւն փէշիման օլմուշտո՛ւր ” (ա) : Ե իմտի պիղ թահմին էտէ պիլիբիղ քի՛ չօգ շայրապետլէրին բէյ ու ի՛ Թիգատլէրի՛ երլտան երլա թէպտիլ օլմուշ օլմալը տըր . վէ էյէր պու պէօյլէ՛ իսէ , պունտան շու միւշքիւլ ա՛րիղ օլուր քի , օնլարըն պիր բէյինէ բասթ կէլտի յիմիղ զէման՝ օնու սօնկրատան տէ յիշտիլտիլէ՛րմի՛ պու օնլարըն իլք բէյիմի էն սօնկ բէյիմի պիղմէսի զայէթ կիւճ օլուր :

(ա) Սուրբ շերոնիմոս 65 Տեղեւոյ՝ Որոգինէսին Եանդըշըգլարը իւլէրինէ :

Լաքին մուսանիֆլերինտէն պիր գաչը
 տէտիլէր քի, պիր շայրապետին հէր տէ-
 տի յինի՝ սօնունա գատար սագլատրղընը
 պիլմէզսէք՝ շիււպհէսիղ կէրէքլիք տէյիւ
 գապուլ էթմէյէ պօրճլու տէյիլիղ . վէ
 պու պուրհան իլէ՝ Ղայրի.քիլիսէլէրտէն օն-
 լարա գարչը շայրապետլէրտէն կէթիրիլէն
 շէհատէթլէրի պօշա՝ չըգարըրլար : Պու-
 մինվալ իւզըէ՝ էյէր օնլարա գարչը շին
 կտակարանըն քիթապլարը գաչ օլտու-
 ղու խուսուսունտա Սուրբ շերոնիմոսուն
 Մակարայեցոց քիթապլարընը օլ սայըյա
 գաթմատրղը շէհատէթէ կէթիրիլէճէք օլ-
 տուղու թագտիրտէ, ճէվապ վէրիլլէ՛ր քի,
 Սուրբ շերոնիմոս պու խուսուստա հէփ
 սէօյլէտիյինի՝ մուգատտէմէսինտէ թէպ-
 տիլ էյլէտի : Ա է եինէ պու մատտէնին
 իւզէրինէ Պէօյիւք տէնիլէն Վրիգորիոսուն
 թէֆսիրլէրինտէն շէհատէթ կէթիրիլտիյի
 զէման, ճէվապ վէրիլլէ՛ր քի, օ շէյլէրի
 եագտրղը զէման Վրիգորիոս պիր սատէ
 սարկաւագ օլուպ՝ տահա Փափ օ՛լմատրղը ի-
 չիւն՝ օնուն պու բէյի միւ՛թէպէր տէյի՛լ
 տիր : Իմտի էյէր պու ճէվապլար էյի վէ
 քիֆայէթ էտէր տէյիւ գապուլ օլունաճագ
 օլուրլարսա, տահա զիյատէ ա՛յան աշի-
 քեար օլուր քի, պիր շայրապետին բէյ
 ու ի՛թիգատընը՝ թա օնուն սօնունանտէք
 օնու տէյիշտիրմէտիյինի՛ վէ ա՛գլը՛ թամ

իքէն եազտըղընը սահիճ էօյրէնմէ յին ճէ մուգարրէր տէյիւ գապուլ էտիպ շէհա- տէթէ կէթիրէ՛մէզիզ :

Վաքին պու՛ էօնիւմիւզէ պիր զայրի կիրտապ աչար . եա՛նի , պիր Հայրապետին՝ գա՛չ եաշընտա իքէն եազտըղընը՝ վէ եազտըղը շէ յէրի սօնկրատայն թէպտիլ վէ թէզյիր էթտիմի էթմէտիմի նա՛նըլ էօյրէնէ պիլիբիզ : Այէր օնլարըն հէփիսի՛ Սուրբ () գոստինոս գատար ալչադ կէօնիւլլիյէ մալիք օլուպ օնուն կիպի՛ եանղլըշ եազտըղլարընը սօկրատան իգրար էտիպ թէպտիլ էթմիշ օլսալա՛րըտը , պու սիւալին ճէվապը օլ գատար կիւճ օլմաղըտը : Վաքին տօղըուսու պո՛ւ տուր քի , օնուն ի՛պրէթինէ կէօրէ ա՛մէլ վէ հարաքէթ էտէն փէք ա՛ղ վար : Շիմտի կէլէլիմ քի , Հայրապետէրին թէլիֆաթընը անկլամադ խուսուսունտա եօգարրտա թագտիմ՝ էթտիյիմիզ գանունու՛ Վաթինլէրտէ՛ն ալմըշըզ : Պէք էյի . լաքին էյէր սըգը սըգըյա օլ գանունա պաղլանըպ հէր հալտէ օնա՛ կէօրէ ա՛մէլ էտէճէք օլուրսագ , միւճատէլէ էտէնլէրին պիր դարաֆը տա օ պիր դարաֆը տա գարշըթընտաքինին կէթիրտիյի հէր պիր շէհատէթի իչիւն զավղա էտէրէք տէյէճէ՛ք քի , « Պունու եազան Հայրապետին եազտըղը զէմանտէ գա՛չ եաշընտա օլտուղունու նէ՞ պիլիբսին , էյէր օնու

կէ՛նճ՝ իբէն եազմը՛ իսէ , օնտան սօնկրա
պու խուսուստա ֆիբրինի տէյիշթիրմէսի
փէք իհթիմալ տըր ” :

«Կէքի պա՛զը շայրապետէր մուգատւ
տէմա եազտըգլարը շէյլէր խուսուսուհտա
սօնկրատան բէյլէրինի տէյիշթիրէրէք՝ օն-
լարըն իւզէրինէ քիթապլար եազտըլա՛ր քի ,
ասլա պիզիմ՝ էլէրիմիզէ կէլմէտիլէր : Այ-
յէր () գոտինոսուն՝ տէյիշթիրտիյի բէյ-
լէրի իւզէրինէ եազտըղը օլ պէօյիւք ճիլտի՛
շայրապետէրին զայրի պիր չօգ քիթապ-
լարը կիպի զայպ օլմուշ օլսայրտը , զանն է-
տէճէյիտիք քի , օ՛ Ալլահն պա՛զը ատէմլէրի
սէչտիյիին սէպէպի՛ օնլարըն իման կէթի-
բէճէք օլտուգլարընը էվիլէլտէն կէօրմէսի՛
տիր տէյիւ ինանը յօր : Չիւն քի զեքր օլու-
նան քիթապտան էվիլէլ եազմը՛ իտիյի պիր
թէլիֆաթընտա տէյօր քի , “ Ալլահ՝ քէնտի
քէլամընա ինանաճագ օլան քիմսէլէրի էվ-
զէլաէն կէօրմէյիլէ սէչմիշ տիր : Եա՛նի
տէմէք տիր քի , օնլարը սէչտի՛ քի , օնլարըն
իւզէրինէ Ա՛զիզ Մուհուսու իհսան էտէ ,
շէօյլէ քի՛ օնլար էյի ա՛մէլէր իշէմէյիլէ՛
էպէտի է՛օմիւրէ նայիլ օլալէր ” (ա) : Այ-
քին օնուն տէյիշթիրտիյի բէյլէրի խու-

(ա) () գոտինոսունն շայրապետէրի հե-
րուսուստան պապը հասէլէլէրինի իւզէրինէ
Թէֆսիր . 60 :

սուսունտա եազտըղը քիթապ զայպ օլմա-
մաղըլա՝ էօյրէնիրիլ քի , պու ի՛թիգատը
թէրք էթմիշ տիր : Էլուն քի , պու քիթապ-
տա տէր . « Պէն օ զէման՝ Պօղոսուն՝ Ինայէլ-
«էշէնիէ կէօրէ պիր պագէյէ օլպոս՝ » (Հատմ.
ԺԿ . 5 :) տէտիր ի ի՛նայէթ սէչմէսի՝ նէ օլ-
տուղունու տաճա օ գատար է յիճէ թէֆթիշ
էթմէ յիպ էօյրէնէ՛մէմիշիտիմ՝ . զիրա ճա-
դիպաթ էյեր էվլէլա ֆաղիլէթ օլունճէ՛
(գուրթուլուշ) ի՛նայէթտէն (շնորհքտան)
օլմաղըտը . չիւն քի օլ սուրէթտէ վէրիլէն՝
ֆաղիլէթէ մուքեաֆաթ տէյիւ վէրիլիպ՝
ի՛նայէթտէն (շնորհքտան) ճապա վէրիլմիշ
օլմաղըտը » (Կ) :

Իմտի պէքի զայրի Հայրապետէր տախի
մուգատտէմա եազտըղը պա՛ղը բէյլէ-
րինի տէյիշթիրմէլէրինէ շամիլ քիթապլար
եազմըշլար տա՛ օլ քիթապլար զայ՝ օլուպ
էլէրիմիղէ կէլմէմիշէր տիր : Եախօտ
Տիշ բէյլէրինի տէյիշթիրմէտիլէր իսէ ,
պէլքի կէնճիլքլէրինտէ եազտըղըրընը՝ պիր
տաճա էլտէն կէշիրմէմիշէր տիր : Ա է
երինէ՛ օնլարըն բէյլէրինտէն ճշմարիտի վէ
ա՛ գրլըսը ճանկըսը օլտուղունու նա՛նըլ
պիլէլիմ , տէյիշթիրաիքլէրի՞ մի՛ եօխսա՛
տէյիշթիրմէտիլէրի մի՛ կէ՛նճ եաշլա-

(Կ) () Գոսպինոսուն բէյլէրի Լեպիլէ շե-
լապընպոս , շիլապ Կ . Պոպ 23 :

Բընտաքի մի՛ եօխսա փիրլիքլէրինտէքի՞ մի
 տաճա տօղրու հանկըսը տըր նա՞սըլ պիլէ-
 լիմ : Աքին տօղրուսու՛ պու թէֆթիշէ
 կիրէն՝ պիր գարանլըղըն իշինէ՛ կիրէր .
 չիւն քի պիղէ կէլէն օնլարըն ըէյ ու ի՛ թի-
 գատլէրինի տէյ շթիրմէլէրի եախօտ տէ-
 յիշտիրմէմէլէրի՛ եախօտ քիթապլարընը
 թէքրար էլտէն կէչիրմէլէրի խուսուսուն-
 տա փէք անլ ըլըգ վար : Աքին շու
 գատարը կիւն կիպի աշիքնան՝ տըր քի ,
 միւճատէլէլէրիմիղէ տայիր շայրապետլէրին
 նէ՛ ի՛ թիգատտէ իտիքլէրինի պիլմէսի՛ զայէթ
 կիւճ վէ միւշքիւլ պիր մատտէ տիր :

ՍԵ ՔԻՉԻ ՆՃԻ ՍԵ ՊԵՊ

Չեմի շայրապետէր բէյ ու ի՛նչգործէ-
 բնի Փարս լէ հոհի՛ Ք' Էօգսոս Եհլիմալ
 լէ էյի թի սայրագլարնը պի՛լէսի
 կի՛ճ պի՛ր հոգորէ պի՛ր :

Լչպու կիւճիւք էօնիւմիւզէ՛ ա՛տէժա
 դանն օլունա պիլինէնտէն իգժիղալը պի՛ր
 մատտէ՛ աչար : () իրա Վաժիկէրտէն
 պա՛ղըսը իտտիա՛ էտէրլէ՛ր քի , տօղթա ի-
 մանտա օլմագ իչիւն՛ կէրէք տի՛ր քի , տէ-
 յիլ եալընը շայրապետլէրին հէփ ինան-
 տրգլարընը ինանալըմ , իլա օնլարըն հէր
 շէյի մուհիմ ինանտրգլարը տէրէճէտէ պի՛ր
 իման իլէ ինանալըմ . եա՛նի խէլասէ մուհիմ
 վէ իգժիղալը օ՛ շէյի ինանմալըյըլ քի ,
 օնլար տախի օնու խէլասէ մուհիմ վէ իգ-
 ժիղալը՛ ինանըրլարըտը . վէ ինանմաղա
 ճայիղ եալընըլ օ՛ շէյի ինանմալըյըլ քի ,
 օնլար տախի օնու ինանմաղա ճայիղ ինա-
 նըրլարըտը : (խմտի կէլէլիմ քի՛ էսքի
 Եկեղեցիա՛ն պու խուսուստա պա՛ղը Փարս-
 լէր օլտուղու աշիքեանը տըր . եա՛նի Եկե-
 ղեցիտէն եալընըլ օլ քիմսէլէրի բէտա է-

տէրլէր իտի քի , տինին մոհսիմ՝ վէ Փարզ սայրլան շէյլէրտէ Փարզլը ի՛թիգատտէ՝ օլուրլարրտը . վէ Փարզ ու մոհսիմ սայրլան ի՛թիգատլէրի ըէտտ էթմէ յէնլէր Եկեղեցինին իլհագլըղընտա՛ գալըրլարրտը : Մ՛էսէլա՛ Սուրբ Երանոս տէ՛ր քի , Հոովմայ Փափասը Ա իգթօրուն կիւնլէրինտէ Լսիա քիլիսէսի իլէ Հոովմայ քիլիսէնինին պէյնինտէ Պասէք կիւնիւ հանկը վազթթտա տիւշտիւյիւ խուսուսունտա պիր պէօյիւք իխթիլաֆ վար իքէն՝ (ւ) եինէ պիրի պիրի իլէ մոհսապպէթ իւղըէ իտիլէր : Ա է Լսիանըն Եպիսկոպոսլարընտան հիչ պիրի՛ պու խուսուստա եա պիր զայրի խուսուստա Հոովմատան Փարզլը ի՛թիգատտէ օլտուղու իչիւն Հոովմայ Եպիսկոպոսունտան Եկեղեցիտէն ըէտտ օլունմատը : Պունճիլէյին Ամիրնա Եպիսկոպոսու Պողիկարպոս Հոովմայա վարրպ՛ Լնեսիտոս Եպիսկոպոս իլէ՛ պիրի պիրինին պէյնինտէ Փարզլը ի՛թիգատլէրի իչիւն միւճատէլէ էթտիլէր . վէ քէնտի ի՛թիգատլէրինի՛ տէ թէրք էթմէտի . վէ պէօյլէ իքէն՝ Լնեսիտոս Պողիկարպոսու պրագտը՛ քի , քիլիսէսինտէ լիւղուրեա էյլէսին (ք) :

(ւ) Եսէբիոս Եկեղեցիան Պասափոլիւն , Բիլլուպ է . Պատմ 24 :

(ք) Տերտուղեանոս Հերեպիկոսլարոս Գարշ Գանուանար . Պատմ 4 :

Տերտուղիանոս տախի պիրլիք վէ մու-
 հապպէթ հագգընտա հէման պու ի'թի-
 գատտէ իտի . վէ օ' իմնըն գանսնո- լայըգ
 օլան թէրթիպ վէ նիզամտա գալմասընը
 դալպպ էտէր իտէտէ , “ ւէր քէսէ' պագի
 գալան մատտէլէրտէ պէյէնտիյի կիպի'
 թէքմիլ ազատու թիւն իլէ սիւալէր էթմէ-
 յէ վէ սէօյլէմէյէ վէ թէֆթիշ էթմէյէ ”
 միւսա՝ատէ էտէր : Փամֆիլոս տախի' Արո-
 գինէսին հագգընա էօղիւր տիլէյէրէք իգ-
 րար էտէր քի , հագիգաթ օ' ատէմին սօ-
 ղուշունտան էվվէլ ճանըն հալի խուսու-
 սունտա՝ վէ երլարզարըն գապիաթը հագ-
 գընտա պա'ղը ա'ճայըպ ի' թիգատլէրի' վա-
 րըտը , վէ պէօյլէ' իքէն եինէ ինանըր քի ,
 պու ի' թիգատլէր օնու ւէրետիկոսէթմէղ-
 լէր , վէ տէր քի , Եկեղեցիինին ա'լիմլէրի
 արասընտա պիլէ պու շէյլէրտէ իսթիլաֆ
 վարըտը : Ը' յնի պունուն կիպի' ւալմայ
 քիլիսէսինտէ կէօրիւրիւղ քի , Տօմէնիգան
 վէ Քրանչիսգան բուհպանլէրի' Աուրը
 Աոյս կիւնահսըզմը սօղտու եօգսա տէյիլ-
 մի մուհապպէլէ' իլէ մապէյնինտէ միւճատէ-
 լէ' էտէրլէր :

Վ է եինէ տէրիզ քի , պիր ւայրապետ
 քէնտինին մախսուս պիր ի' թիգատընը Փարզ
 իւղըէմի իհլիսալ իւղըէմի կէրէք սայտըղը-
 նը եախօտ սայմատըղընը պիլմէսի փէք իգ-
 թիգալը տըր : Օ' իրա պա'ղը մատտէլէր

վար քի, զայլեթ մուհիմ վէ էլզէմտիր :
 Սէսէլա՝ Եկեղեցիներն պաշը վէ հէր գուվ-
 վէթին փուենկարը քիմ օլտուղունու պիլ-
 մէքտէն զիյատէ մուհիմ վէ էլզէմ մատ-
 տէ նէ՞ օլա պիլիր, չիւն քի Եկեղե-
 ցիներն պիլթիւն իմանը պու մատտէյէ
 մէրպութ տուր : Ապքին պու հէօքիւմէթի՝
 պա՛ղըսը Փանիայա՛ վէ պաղըսը Ննդհան-
 րական ժողովքլարա՛ պաղըսը տախի Վը-
 րիստոսա՛ վէրիր : Իմտի պու մատտէտէ՛
 չայրապետէրին բէյլէրի Փարզ իւզըէ
 մի իհթիմալ իւզըէ մի կէրչէք տիր պիլ-
 մէսի մուգթազի տէյիլմի : Սիւմքիւն-
 միւլ քի՛ պուենտա պիր ատէմ՝ հէման պէ-
 յէնտիյինի ինանսըն տա խէլանս պուլ-
 սուն : Ա է պու մատտէտէ չայրապետ-
 լէրին բէյլէրի հէ՛ր նէ օլուրսա օլտուն՝ ի-
 շինէ եարամայան դարաֆ օ պիր դարաֆա՛
 չայրապետէրին պու բէյինի դապուլ էթ-
 յէ մէճպուր տէյիլիզ, զիրա պուենու պէյ-
 լէ տէյէն չայրապետ՝ օնու Փարզ իւզըէ
 կէրչէք տէյիւ սէօյլէ՛մէտի, իլլա իհթիմալ
 իւզըէ կէրչէք տէյիւ սէօյլէտի տէյերէք՝
 մէյտանա շիւպհէլէր չըգարմաղա գատիր
 օլման՛զմը :

Իշպու Փարզ վէ իհթիմալ գազիյէսի՛ էն
 իգթիզալը մատտէլէրտէ գուլլանըլարընը՝
 պու զիքր էտէճէյիմիզ էօրնէք էյիճէ պէ-
 յան էտէր : Պալատէ մէզքիւր Տրիդենտ

ժողովքունտա՝ Հաղորդութիւնու մա՛սում-
լարա ճիւղմէ իգթիզալը սայանլարա անա-
թէմա օգուտու (ւ) : () գոստինոս՝ Փափա
Իննոկենտիոս՝ Ախարիանոս վէ զսյրիւէրի
իսէ՛ պիր չօգ տէՓա՛ թաստըգ էթտիւէր քի ,
Հաղորդութիւն Տէր Տալտէ խէլասէ իգ-
թիզալը պիր շէյ տիր (բ) : Իմտի պու
զիքր օլունան պէօյիւք ժողովք՝ Հայրա-
պետիւէրին պու ա՛ղիմ մատտէնին իւղէրինէ
սէօյլէտիքլէրինէ դարշը պիր Տէօքմ քէս-
մէյէ նէ՞ սէպէպլէր կէօսթէրտի : Ել ճէ-
վապ . օլ Հայրապետիւէր պունու իՏ-
թիմալէն սէօյլէմիշլէր տէյիւ էօյլէ Տէօքմ
էթմիշ տիր : Ա է պու ճիւղմէ իլէ օլ
Հայրապետիւէրին պու խուսուստա սէօյ-
լէտիքլէրի փէք գուվլէթլի տիր : Ա է-
սէլա () գոստինոս տէր քի , “ Իմտի չիւն
քի Տիչ պիր քիմսէ մկրտել օլմազտան
վէ Վրիատոսուն թէնինի վէ գանընը ալ-
մազտան էպէտի է՛օմիւրէ եա խէլասէ իւմի-
տի օլմազ ” (դ) : Իմտի էյէր մէզքիւր
ժողովք պու պապտէ քէստիյի Տէօքմ տօղ-

(ւ) Տրիգեհար Ժողովքո՝ ճէճեկէ 21 :

Պատ 4 :

(բ) () գոստինոս կէնաւ Թլլըք Իւլէրե-
նէ : Պատ 1 , վէ Տէլլուպ 15 :

(դ) () գոստինոս կէնաւար Թլլըք .
Ժլլուպ 1 :

րձև իսէ, Հայրապետէրին սէջլէտի յինէ
 չօգ պագմահա հաճէթ գալմաղ . զիրա
 Հայրապետէրտէ պիր զայրի մատտէ հագ-
 գրնտա պուստան զի յատէ գուվլէթլի սէջ-
 լէ յիշ պուլմասը փէք կիւճ տիւր : Եա-
 խօտ է յէր ժողովք՝ Հայրապետէրին պու-
 խուսուստա ի՛ թիգատէրի իհ թիմալ իւզրէ
 օլտուղունու թաստըգ էթմէքտէ եանղըլ-
 մըշ օլուպ տէ՝ օնլար պու ի՛ թիգատը ֆարզ
 վէ հէր վէճ հիլէ իգ թիգալը սայարլար իտի
 իսէ, պիզ տախի օնլարըն ի՛ թիգատէրինի
 պունճիլէ յին վէղն էտէր իքէն պա՛ղը տէֆա՛
 եանղըլըրըղ տէ յիւ գօրգար իսէք, ա՛ճա-
 յը՛պ մը :

Օ իրա Հայրապետէր՝ հէր շէյտէն էվ-
 վէլ՝ քէնտի ի՛ թիգատէրինի նէ տէրէճէտէ
 ֆարզ եա իհ թիմալ սայտըգլարընը պիզէ
 սէջլէտիքլէրի փէք նատիր տիր . վէ պա՛ղը
 տէֆա՛ ի՛ թիգատէրինի ֆարզ վէ մուհիմ
 տէտիքտէն սօնկրա, պաշգա եէրլէրտէ “ ()
 միւճատէլէտէ պուրհան զըմնընտա սէջլէն-
 միշ տիր ” տէտիքլէրի վար : Պու մինվալ
 իւզրէ Սուրբ Իգնատիոս տէր քի, “ Հէր
 քիմ քի՛ Աիրակի կիւնիւ եախօտ շարաթ
 կիւնիւ՝ եալընըղ օլ պիր տանէճիք (ա-աֆ)
 շարաթ կիւնիւնտէն մա՛տա՛ ուրուճ դու-
 թաճագ օլուրսա, Բրիստոս էֆէնտիմիզի
 գաթլ էթմիշ օլուր ” (ա) : Ե իմտի օ՛ պու

(ա) Իգնատիոս Ս՛էրլուսպ 4 :

մատտէ սայքի տինին թէմէլի կիպի տիր սէօյլէմիշ իսէտէ , Լ ա թին քիլիսէսի շիմտի պու շէյէ Տիչ պիր տիգգաթ էթտիյի եօգ տուր : Հայրապետէրտէն զայրիլէրի տա խի քէնտիլէրին գու թտու գլարը դարաֆտան եանա օ՛ գատար հէրարէթ իլէ սէօյլէրլէր քի , զանն էտէրսին քի՝ օնլարըն ի՛ թիգա տը տինին պաշ թէմէլի տիր , վէ օնուն զըտար՝ պիւ թիւն պիւ թիւնէ անաստուա ծու թիւն տուր : Պունուն կիպի՝ Սուրբ Հերոնիմոս Քուրիա նամ պիր տուլ գա րըյը՝ թէքրար էվէնտիյի իչիւն՝ սայքի ատէմ գաթլ էթմիշ կիպի՝ թէքտիր էտէ յօր :

Աիհայէթի՝ կէօրիւնիւր քի , Հայրա պետէր հանկը շէյի ֆարղ վէ մուգթաղի սայտըգլարընը էօյրէնմէյէ օնլարըն Հաւա տամքլարընա վէ էն էսքի ժողովքլարըն թէֆտիրլէրինէ պագմատան զայրի չարէ միղ եօ՛գ տուր : Իմտի պու պապտէ օլ շէյլէրի գանուն էտէրէք՝ թէֆթիշ էթտի յիմիղ սուրէթտէ՝ պուլուրուղ քի , օնլար ֆարղ վէ մուգթաղի եայընըղ օ՛լ շէյլէրի սայարլարըտը քի , շիմտի քի զէմանէտէք հէի՝ Վրիսթիան քիլիսէլէրի օնլարըն խու սուսունտա պաշլըճա՝ իթթիֆագ իւզրէ օ լուրլար : () իրա եէտինճի Վնգհանրական ժողովք՝ օնտան ագտէմ օլան ալթը ժողովք լարըն խուսուսունտա տէր քի , “ () նլար՝

Ինդհանրական Եկեղեցիտէ ելլէլքի զէ-
մանլէրտէն պէրու կէրէք եազըլմը զէ կէ-
րէք եազըլմամը սրիարը զասիդասի իլէ
հէփ թա'լիմ' օլունմուշ շէյլէրի սապիթ
վէ մուգարէ'ր էյլէտիլէր" : Աքին Աւե-
տարանական Քրիսթիանլար իլէ զայրիլէրին
պէյնինտէ շիմտի միւճատէլէ ալթընտա օ-
լան պաշըլմա շէյլէր պու ալթը ժողովը-
լարտա զիքը օլունմատըղընտան անկլաշըլը'
քի , շայրապետէր օլ մատտէլէրի Փարզ
վէ հէր վէճհիլէ իգթիլալը սայմատըլար .
եօղիսէ օնլարը թախսիս էթտիքլէրինի շա-
ւատամքլարընտա զիքը էտէրլէրիտի : Աք-
ին Աւետարանախանլարըն շիմտի միւճատէ-
լէ էթտիքլէրի շէյլէրին հիշ պիրի' օլ շա-
ւատամքլարըն իչինտէ պուլունմազ : շա-
գիգաթ' սէքիլինճի դարտա' պատկերլէր
խուսուսունտա պիր չօգ միւճատէլէ օլտու .
վէ Իսթանպօլտա ճէմ' օլան Աողովըլարըն
պիրի' պատկերլէրին իսթիմա'լինի եասագ
էյլէտի , Աիկիատա տախի ճէմ' օլան Աող-
ովըլարըն պիրի պատկերլէրին իսթի'մա-
լինի թէքրար մուգարրէր էյլէտի , վէ օն-
տան սօնկրա Ֆրանքֆօրթտա պիր ժող-
ովը' պու ա'տէթի եինէ մէն' էյլէտի :
Պունտան մա'տա շերետիկոսու թիւնլար
իւզէրինէ Եպիփանիոսուն պիր ըիսալէսի'
պուլունուր , քի օնուն սօնունտա' " Եկե-

ղեցինին նիզամը՝ ասէթլէրի վէ թէրպիյէ-
սի ” իւղէրինէ իքի քարոզ պուլունուր .
հէմ օնուն պիր ըիսալէսի տահա՛ մար քի ,
օնուն ատը՝ “ Աէրչէքլիյին տիրէյի ” ան-
կըլըր : Ամմա պու քարոզլարըն իչինտէ՛
արամըղտա վագի՛ օլան պունճէ միւճատէ-
լէլէրին պիրինէ տայիր պիր շէյ՛ նատիր
պուլունուր . վէ պէօյլէ իքէն՝ հէման պու-
նուն կիպի ըիսալէլէրտէ պուլունմատըգ-
տան սօնկրա , զայրի նէրէտէ պուլունա
պիլիւլէր :

Տօղրուսու՛ պու մասլահաթը տիգգաթը
իլէ թէֆթիշ էտէն՝ պու սիւքիւթտէն աշի-
քեար անկլայաճագտըր քի , Աւետարանա-
կան Վրիսթիանլարըն իշպու դապուլ էթ-
մէտիքլէրի շէյլէր՝ օլ զէմանլէրտէ քիլիսէ-
յէ մա՛լիւմ տէյիլլէրիտի . եօղիսէ՛ էլ-
պէթթէ՛ օնլարըն խուսուսունտա՛ շայրա-
պետլէրտէն սէօյլէնմիշ տահա չօդ շէյ
պուլուրուտուգ : ‘ Աիհայէթի՛ շիմտի միւ-
ճատէլէ էթմէտէ օլտուղունուղ մատտէլէր
խուսուսունտա շայրապետլէրին թախսիս
էթտիքլէրի շաւատամքլարտա վէ ժողովք-
լարըն սիճիլլէրինտէ հիչ պիր շէյ պուլա-
մատըղըմըղտան՝ (պու մատտէլէր իսէ , հէր
պագի մահալտէն զիյատէ պու մահալլէրտէ
պուլունմագ կէրէք իտիյինի միւլհաղա է-
տէրէք՝) տէրիլ քի , շայրապետլէր պու

մատտէլէրի նէ՛ տէրէճէ Փարզ վէ էլլէ՛մ՝
 եախօտ իհ[թիմալ սայտըզլարընը անկլա-
 մասը զայէթ կիւճ վէ միւշքիւլ տիւր տէյիւ
 է[թտիյիմիզ [թաստըզը՝ սապիթ էտէճէք
 միգտարի իսպաթէ մալիքիզ :

Տ Օ Գ Ռ Ի Զ Ո Ւ Ն Ճ Ո Ւ Ս Է Պ Է Պ :

Չի՛նք չի ետըննըլ յեր՛ ետեօր րա՛հա զիցապէ
 Հայրապետէրնն րէյել՛ իւրա՛ ես՛ի Եկե-
 ղեցնննն ճի՛մէ Հայրապետէրնն
 նէ ի՛լնիգապապէ օլրա՛ղըննա-
 եյի յըլ՛էր ի՛երէյիզ . չի
 պա՛նա՛ եօյրէննէնի՛
 զայի՛ն ի՛նչի՛ն
 յեր շէյ րիւր :

Պ ա՛ղը քիմսէլէր՛ պո՛ւ ի՛թիգատէ զահիպ
 օլտուլար քի , Հայրապետէրին սէջ-
 լէտիքլէրինին Տէր պիրի՛ Ր՛նդհանրական
 տէնիլէն Եկեղեցինին րէյինին շէհատէթի՛
 սայրլմալը . վէ օլ քիմսէլէրին ի՛նտինտէ
 տինէ տայիր մատտէլէրին Տէօքիւմէթի
 Ր՛նդհանրական տէնիլէն Եկեղեցինին է-
 լինտէ՛ օլույօր . վէ պու պէօյլէ իքէն՛ օնլա-
 րա կէօրէ պիր Հայրապետին րէյի եանընըլ
 քէնտի Տէօքիւմէթի իւզըէ նաղար օլու-
 նուրսա , օլ Հայրապետին եանըլմասը
 միւմքին օլտուղու էճիլտէն՛ օլ րէյին եանը-
 լըլ օլմասը ի՛նթիմալ օլա պիլիւր : Իմտի
 պունտան աշիքեար կէօրիւնիւր քի , պու

ի' թիգատէ կէօրէ՛ պիր Հայրապետին պիր
 ի' թիգատի մախսուսէսի օլ զէմանըն Եկե-
 ղեցիսինին ինանտըղը ի' թիգատը օլտուղու-
 նու պիլմէսի պիղէ իգթիգալը տըր : Ա-
 քին պուճու նասըլ՝ վէ նէ եօլտա էօյրէնէ
 պիլիբիղ : Չիւն Մ'նդհանրական Եկեղեցի
 էքսէրի մատտէլէրտէ քէնտի ի' թիգատընը
 ասլա սէօյլէ՛ մէմիշ իտի յինտէն՝ օնլարըն ի'-
 թիգատը Մ'նդհանրական Եկեղեցինինքինէ
 մուղապրգմը տէ յիլմի պիլէ՛ մէզիզ : Հա-
 գիգաթ Եկեղեցի քէնտի ի' թիգատընը սէօյ-
 լէտի յի մատտէլէրտէ՛ Հայրապետլէրին օ-
 նուն ա՛լէսսէվի ի' թիգատընա եաղաճագ
 իտիքլէրինի թաճմին էթմէյէ հագգըմըզ
 վար : Մ'էսէլա՛ սօնկրաքի զէմանլէրին
 Ուղղափառ Հայրապետլէրի՛ Մլաճըն () զ-
 լու ի' թիգատը խուսուսուճտա Եկեղեցինին
 ինանտըղընա մուղապրգ օլմայան հիշ պիր
 շէյ սէօյլէ՛ մէմիշլէր . շիւն քի պու մատտէ-
 նին իւզէրինէ ժողովքլար պիլ քիւլլիյէ
 գարար վէրմիշլէրիտի :

Աքին Հայրապետլէր՝ Եկեղեցինին պիր
 չօգ եիւզ սէնէլէր միւտտէթինտէ հիշ պիր
 շէյ սէօյլէ՛ մէմիշ իտի յի պիր չօգ մատտէ-
 լէրին իւզէրինէ եաղտըլար . վէ պու մատ-
 տէլէրտէ Հայրապետլէրին հէր պիրի քէն-
 տինին մալիք իտի յի ա՛լիմիլ յինին ըջըղը ի-
 լէ գուլլաղուզանարագ՝ էօյլէ՛ ի' թիգատ-
 լէր թաճըրի եա թա՛ պիր էյլէտի քի , Ե-

կեղեցի ծնտան սօնկրա եա գապուլ՝ եախօտ
 րէտա է յլէմիշ տիր : Իշպու պէնիմ՝ սէօյ-
 լէտի յիմ շէյ՝ հէփիսինտէն իգրար օլունու-
 յօր : Ս՝ էսէլա՝ Հուվմալըլար տախի՝ Ըլե-
 տարանականլար օնլարա գարշը Հայրա-
 պետէրտէն պիր շէհատէթ կէթիրտիքլէրի
 զէման , հէման պու պուրհանը գուլլանը-
 յօրլար : Պունճիլէյին Պէլլարմին Կար-
 դինալ՝ ի յիրմի իքինճի Լէոն Փափանըն
 դարաֆրնտան է՝ օզիւր տիլէյիպ , օնուն՝
 վէֆաթ էթմիշ քիմսէլէրին ճանլարը խու-
 սուսունտա եանղըրը ի՝ թիգատը իչիւն տէր
 քի , “ () նուն զէմանընա գատար Եկեղեցի
 պու մատտէի մախսուսէ իւզէրինէ տահա
 հիչ պիր շէյէ գարար վէրմէմիշիտի ” (ւ) :
 Պիրինճի՝ Նիկողայոս Փափա տախի՝ մկրր-
 տու թիւն էալընըզ Քրիստոսունն սարնստ
 օլունսա սահիհ օլուր ի՝ թիգատընտա օլ-
 տուղունա տախի էօզիւր տիլէյէրէք տէր
 քի , “ Չիւն քի պու պիր մատտէ՝ տիր քի ,
 պուլույօրուզ քի՝ Եկեղեցի օ զէմանա գա-
 տար պունուն իւզէրինէ գարար վէրմէ-
 միշ իտի ” (բ) : Ս է եինէ Կարգինա-
 լի մէրգում Սուրբ Հերոնիմոս իչիւն՝
 Իմաստու թիւն՝ վէ Սիրաք վէ Ս՝ ալա-

(ւ) Պէլլարմին Հուվմայ Փափալարը իւ-
 զէրինէ . Քիլտոյ 4 Պտոյ 14 :

(բ) Եինէ օրտոտ Պտոյ 12 :

բայեցոց քիթապլարը Լստուածաշունչուն կանոնաւոր քիթապլարընտան տէյիլ իթիգատընտա օլտուղունա էօղիւր տիլէյիպ տէր քի, “ Իգրար էտէրիմ քի, շերոնիմոս պու իթիգատտէ իտի. չիւն քի տաճա Տիչ պիր Բնդհանրական ժողովք օ զէմանէտէք պու քիթապլարըն խուսուսունտա պիր թէրթիպ էթաիյի եօղուտու” (ա) :

Պու սուրէթտէ՝ շայրապետէրին՝ քէնտի իթիգատի մախսուսէլէրի օլուպ Բնդհանրական Եկեղեցիինն գապուլ էթտիյի օլմայարագ՝ աղըլարընտան պիր շօգ շէյէր շըգմըչ օլտուղունու Տէփիմիզ իգրար էթտիքտէն սօնկրա՝ Տէր պիր մատտէտէ Տանկըսը իթիգատի մախսուսէ՝ վէ Տանկըսը Եկեղեցիինն իթիգատը օլտուղունու պիլմէսի պիղէ նէ՝ գատար իգթիղալը օլմալը տըր : Օյրա Տէփիսի իգրար էտէրլէր քի, իթիգատի մախսուսէլէրին պա՛ղըսըրէտտ օլունա պիլիր : Մէսէլա՝ Լւետարանականլարըն պիրինէ սէօյլէնէ պիլիր քի, “ Սուրբ շերոնիմոս վէՓաթ էթմիչ Սուրբլարըն մասունքլարընա իպատէթ էտէրիտի, պու էճիլտէն սէ՛ն տախի էթմէլիսին” : Լւետարանական՝ Տադդ իւղըէ ճէվապ վէ-

(ա) Պէլլարին կանոնաւոր քիթապլարըն էլէրինէ :

րէ պիլիբ քի, “Պու՛ պէքքի շերոնիմոսուն
ի՛ թիգատի մախսուսէսի իտի. վէ էյէր պիբ
շուովմէական՝ Մտուածաշունչուն կանո-
նաւոր քիթապլարը խուսուսունտա շե-
րոնիմոսուն ի՛ թիգատընը օնուն ի՛ թիգատի
մախսուսէսի՛ տիր տէյիւ գապուլ էթմէ-
յէ մէճպուր տէյիլ իսէ, պէն տէ օնուն
մասունքլար խուսուսունտա ի՛ թիգատընը՝
Սուրբ շերոնիմոս քէնտիսի օլ ա՛սիրտէ
պա՛ղը Եպիսկոպոսլարըն մասունքլարա ի՛-
պատէթ էթմէյէ իսթէմէտիքլէրինի շէհա-
տէթ էթմիշ իքէն տախի՛ նիչիւն գապուլ
էթմէյէ մէճպուր օլայրո՛”:

Պու մինվալ իւղըէ կէօրիւրիւղ քի, միւ-
ճատէլէ էտէնլէրին պիբ դարաֆը տա՛ օ պիբ
դարաֆը տա՛ պիբ մատտէ իւղէրինէ կէթի-
րիլէն պիբ շայրապետտէն շէհատէթինի,
օնուն ի՛ թիգատի մի եօխսա օնուն օլտուղու
Եկեղեցիին ի՛ թիգատի մի անկլամաղա չօգ
միւհթած տըր: Ա է պու՛ զանն էտէրիլ
քի շիմտիյէ գատար թէֆթիշ էթտիյի-
միլ մա՛տտէլէրին ճիւմլէսինտէն իսպատ
էթմէսի կիւճ պիբ մատտէ տիր: Չիւն քի
պունու էջրէնէճէք փէք աղ եէրիմիլ
վար: Վեաշքի շայրապետլէր հէր պիբ
մատտէտէ պիղէ մահսուսէն՝ քէնտի ի՛ թի-
գատլէրինի մի՛ քիլիսէնին իթիգատընը՝ մը
սէօյլէտիքլէրինի խապէր էթսէլէր իտի. եա-
խօտ հիչ տէյիլ իսէ՛ պաղը շէյլէրի՛ “ստ-

ԳԻՆ ճշմարտութիւնն ” վէ զայրի շէյլէրի
 “ շէյլէրի ճշմարտութիւնն ” տէյիւ իշարէթ
 էթմսէլէր իտի , օ զէման եիւքիւմիւզ պիր
 չօգ ճափիֆլէնիւրիտի : Աքփին էօյլէ պիր
 Փարգ իշարէթ էթմիքլէրի փէք նատիր
 տիր . վէ էքսէրի՝ քէնտի ի՝ թիգատլէրինի
 ընդհանրական ի՝ թիգատլէր կիպի թաս-
 րիւր էտէրլէր , վէ պա՛ղը տէֆա՛ քէնտիլէ-
 րին ա՛գընտան սատրր օլան շէյլէրի՝ ին-
 սան դապիաթընըն ատէթինէ կէօրէ՛ զայ-
 րիլէրին ա՛գընտան սատրր օլան շէյլէրտէն
 տասա զիյատէ զայրէթ վէ Տէրարէթ իլէ
 թագաիմ էտէրլէր :

Այլէր շայրապետլէրին Տէփ սէօյլէտիք-
 լէրինի՝ օլ մատտէլէրին խուսուսուհաա Ե-
 կեղեցիինն ընդհանրական ի՝ թիգատլէրի
 իլէ բուպար էտէ պիլսէ իտիք , շիւպՏէսիզ
 պիզէ ազլիմ եարտը՛մ օլուրուտու : Ա է Տա-
 գիգաթ՝ էյէր Եկեղեցիինն պու ընդհան-
 րական ի՝ թիգատլէրինէ մալիք օլսայրտրք՝
 պու մատտէլէրին Տագգընտա շայրապե-
 տլէրին թէլիֆաթլարընը մէշք էթմէյէ պի-
 զէ Տաճէթ գալմազըտր . զիրա պիլիմ շայ-
 րապետլէրին թէլիֆաթընը մէշք էթմէք-
 տէն ասըլ մէրամըմըլ՝ միւճատէլէ օլուհան
 մատտէլէրտէ կէրէք Եկեղեցիինն վէ կէրէք
 օնլարըն բէյու ի՝ թիգատլէրինի պուլմագ
 տրր : Աքփին պէօյլէ պիր եարտըմըմըլ օ՛լ-
 մատրղընը պիլմէյէն ատէմ եօ՛գ տուր :

Օ՛րա Մ. աքեայլարը վէ՛ Նիկիանըն վէ՛
 Սուրբ Մ. թանասիոսուն Հաւատամքարըն-
 տան՝ վէ՛ իլք ալթը ընդ հանրական ժողովք-
 լարըն սիճ իլէրինտէն մատա՛ հիչ պիր եէր-
 տէ էսքի Եկեղեցի ի՛ թիգատընըն իգրարընը
 պուլանմազըլ : Մաքին՝ պիր գաչ տէֆա՛ սէջ-
 լտի յիմիղ կիպի՛ Մ. Ետարանական Վ. րիս-
 թիանլարըն գարշը գօտուղու մատտէլէրին
 հագգընա՛ էսքի Եկեղեցի Հաւատամքա-
 րընտա եախօտ ժողովքարընտա՛ քէնտի րէ-
 յինի սէջլէ՛ մէմիշ տիր : Ա՛ է պուլնտան
 տերկեանր տրը քի , ժողովքարըն սիճիլէ-
 րինէ վէ՛ Հաւատամքարա պագմանղըլա ,
 Հայրապետէրին պագի Եկեղեցիտէն խա-
 րիճ օլան քէնտի ի՛ թիգատի մախսուսէլէրի-
 նի այրըտ : էթմէսինի էջրէնէ՛ մէզիղ :

Ա՛ է եինէ՛ էյէր պիր ինանըլաճագ մու-
 սանիֆտէն՝ հէպի պու միւճատէլէլէրին խու-
 սուսունտա Եկեղեցիին գարար վէրմիշ
 խտի յինի էջրէնէ պիլսէ խտիք , Հայրա-
 պետէլէր Եկեղեցիին գարար՝ վէրտի յի սի-
 ճիլէրէ՛ կէօրէ եաղմըլար տէ յիլ թահմին
 էտէ պիլերիտիք : Մաքին հիչ պիր մու-
 սանիֆտէ էջլէ պիր շէյ պուլտուղու մուղ
 եօ՛գ տուր . իլլա կէօրիւնիւր քի , պու
 մատտէլէրին չօղու՛ Վ. րիսթիանըղըն իլք
 դարլարընտա անկըլմը՛ պիլէ տէ յիլ տիր .
 շէջլէ քի , էյէր րասթ կէլէ Հայրապետ-
 էրտէն պիրի պու մատտէլէրին պիրի իւղէ-

րինէ սէօյլէմիշ իսէ, եալընըղ օնուն ի' թի-
գատի մախսուսէսի օլտուղունա շիւպճէ
եօ'գտուր :

Պա'ղը քիմսէլէր տէյէ պիլիւրլէր քի, պիր
մատտէնին իւզէրինէ պիր գաչ շայրապե-
տին պիրի պիրինէ մուգապըգ օլան շէճա-
տէթլէրի' Եկեղեցինին իմանընը' պէյան
էտէր : Աքին եինէ ճէվապ վէրիլէպիլիւր
քի, պիր ի' թիգատտէ օլան վէ պէլքի պիւ
միլէթտէն Տէմ պիր դարտան օլան շայ-
րապետլէր' Եկեղեցինին տաճա գարար
վէրմիշ օ'լմատըղը պիր մատտէնին իւզէրի-
նէ եազտըգլարը թագտիրտէ, պու պիր
պէլտէնին ի' թիգատը' ճիւլէ Եկեղեցինին
ի' թիգատը նի' ճէ օլա պիլիւր : Մէսէլա
տօգուղունճու դարտա' Աֆէնտիմիգտէն
պին երլըն թէմամընտա տիւնեանըն սօնու
օլաճաղընը ինանանլար' եալընըղ պիր եա
պիր գաչ շայրապետին տէյիլ' իլլա էն
էսքի վէ էն ա'լիմ վէ միւ' թէպէր շայրա-
պետլէրին պու ի' թիգատտէ օլտուղլարընա
շէճատէթ կէթիլէ պիլիւրլէրիտի : Աքին
շոուվմէականլար պունա' գօ'լայճէ ճէվապ
վէրէրէք տէրլէր քի' "()նլարըն պու ի'-
թիգատը Տիչ պիր իշէ եարամաղ . զիրա
օ զէման' Եկեղէցի տաճա պու մատտէյէ
Տիչ պիր գարար վէրմիշ տէյիլ իտի . քի
պունտան էջրէնիլիլ քի, ուղղափառ ի-
թիգատ Տանկըսը օլտուղունու եալընըղ

Կէր քիմնէնին շէհատէթինտէն էօյրէնէ՛մէ-
 տի յիմիզ կիպի՛ այնի օնուն կիպի շօ՛ք քիմ-
 սէլէրին շէհատէթինտէ՛ն տախի էօյրէնէմէ-
 զիզ : Ա՛ է պուրաճըգտա խիթամ՝ զըմնընտա
 եինէ տէրիզ քի . Հայրապետէրին ի՛թի-
 գատի մախսուսէլէրինի Եկեղեցիներն ընդ-
 հանրական ի՛թիգատընտան այրրտ էթմէ-
 սի նէ՛ գատար կիւճ՝ օլտուղունու՛ վէ օլ
 զէմանըն Եկեղեցիներն ի՛թիգատընը՝ օլ
 վազ թէտէք տահա միւճատէլէ՛ օլունմամըշ
 մատտէլէր խուսուսունտա պիլմէսի հէման
 միւմքիւնսիւզ կիպի օլտուղունու իշպու
 պապտէ թագտիմ՝ օլունան շէյլէրտէն էյի
 անկլայա պիլիլիզ :

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ՍԷՊԵՊ :

Չիւն չի՛ շէտի՛ չի պէտէն լէրտիւ զագի՛ թե՛-
 րէլէլէրի՛ն խոստոսանարոս օլան շայրոս
 պէտէլէրի՛ն բիյ ու ի՛լիգտարէլի՛ ի՛նչ
 հանրական Ելէղէցիտէն թի՛ Եօխստ Ե-
 իղէցի՛նն Եարլէնը պի՛ր պարոսՓրն-
 րոն ի՛ր գարոսը օլանարոս գլոս-
 բնը պի՛րլէնի զայլէլ ի՛նճ պի՛ր
 հարարի պի՛ր :

Տէյէլիմ քի , շայրապետէրին պիրի ա-
 ջըգտան աջըղա՛ “Պէնիմ՛ բէյիմ՛” Եկե-
 ղեցինին բէյի տիր ” տէյօր : Պու սուրէթտէ
 տախի օնուն Եկեղեցի տէմէսինտէն մերա-
 մը՛ ի՛նչհանրական Եկեղեցի մի եօզսա պիր
 պէլտէնին եախօտ պիր մէմլէքէթին Եկե-
 ղեցիսի միսալի՛ պիր հարոսոս Եկեղեցի մի
 տիր պիլէմէղիզ : Աքին պունու պիլմէսի
 փէք իգթիպալտարր , չիւն պիր մախսուս Ե-
 կեղեցիինն եանկլըլըղա տիւշմէսի ի՛նթի-
 մալ օլտաղու տէրկեանր տարր : Աէ եինէ՛
 պունուն իչիւն պունու պիլմէսի փէք իգ-
 թիպալ տարր քի , հէրքէսէ մալիւմ օլտա-
 ղու վէճհ իւզրէ՛ ալէսսէլի Վրիսթիան

Եկեղեցիէրինին գապուլ էթտիքէրի ի-
 թիգատ ու առէթլէրինտէն պիր չօղունու՝
 պա՛զը մտխոսուս պիր Եկեղեցի գապուլ
 էթմէզիտի . վէ պիլ ա՛քս պազը քէրրէ պիր
 մտխոսուս Եկեղեցիինին գապուլ էթտիյի
 ի՛թիգատ ու ա՛տէթլէրի՛ ալէսսէվի Վրիս-
 թիան Եկեղեցիէրի գապուլ էթմէզլէր ի-
 տի : Ա՛նէլա Փոքր Ասիանըն քիլիսէլէ-
 րի՛ Օ՛ւտիկ կիւնիւնիւ՝ ալէսսէվի Վրիս-
 թիան քիլիսէլէրինտէն այրը պիր կիւնտէ
 էտէրլէրիտի : Ա է էօյլէ իքէն , կէրէք պիր
 դարաֆտան օնլար՝ կէրէք օպիր դարաֆ-
 տան պագի քիլիսէլէր՝ իշպու պիրի պիրին-
 տէն Փարզը բէյինի սապիթ էթմէք զմ-
 նընտա Առաքեալարտան գալմըշ բիվայէթ
 ու սիտարիշ թագտիմ էտէրէք՝ պու խու-
 սուստա պու իբի դարաֆշն հէր պիրինին
 բէյի Փիլ վագի՛ քէնտի բէյի մախսուսէսի
 իքէն՝ օնուն հագգընա Բնդհանրական Ե-
 կեղեցիինին բէյի կիպի սէօյլէրլէրիտի : Ա է
 նինէ ալէսսէվի Վրիսթիան քիլիսէլէրի՛
 շերետիկոսլուղունու բէտտ էտէն շերե-
 տիկոսլարը՝ Սուրբ Արարիանոսուն էսքի զէ-
 մանտէ Ափրիկէ քիլիսէսինին ա՛տէթի իտի
 տէյիւ իգրարընա կէօրէ՛ թէքրար մկրր-
 տել էթմէզտէն քիլիսէլէրինէ գապուլ է-
 տէրլէրիտի (ա) : Աքին Փիրմիլիանոս Ե-

(ա) Արարեանոս Փիրմիլիանոս 71 Վ
 75 ՆՃԻ Տէրլուտ :

պիկոպոս տէր քի, Աեսարիա վէ Ղաղա-
տիա վէ Աիլիկիանըն քիլիսէլէրի՝ Հերետի-
կոսլարըն մկրտութիւնունու Տիչ պիր վա-
գրթ սահիճ սայտրգլարը եօղուտու :

Եինէ Տերտուղիանոսըն զէմանընտա՝ պու-
նիկլէրի վէ շնացողարը պիր դագըմ՝ ա-
պաշխարանքտան սօնկրա՝ Հաղորդութիւնա
գապո՛ւլ էտէլլէրիտի: Տերտուղիանոս պու-
խուսուստա պէջլէ պիր դարզ իլէ եազտը
քի, օնու օգույան՝ պու Հոովմանըն օզէ-
մանքի ատէթի՝ ումումի պիր ա՛տէթ իտի
զանն էտէր: Ա է պէջլէ իքէն, Աիպրիա-
նոս կէօսթէրի՛ր քի, Ափրիկէնին քիլիսէլէ-
րի պու միսիլլի քիմսէլէրի պիւթիւն պիւ-
թիւնէ Հաղորդութիւնտան բէտտ էտէրլէր
իտի (ւ) : Ա է Շիզմիտ Վէթմալիոս տախի
պէյան էտէր քի, մուգատտէմա Ասիանիա
մէմլէքէթինտէ՝ փութփէրէսթլէրէ վէ գա-
թիլլէրէ վէ շնացողարա՝ Տիչ պիր թողու-
թիւն իւմիտի վէրիլմէղիտի: Ամտի կէօ-
րիւրիւղ քի, պաշգա պաշգա Տախսուս քիլի-
սէլէրին արասընտա ա՛մէլտէ վէ ի՛ թիգատ-
տէ՛ տախի տայիմա պիր իսթիլա՛ֆ վարըտը :

Եինէ՝ 364 թարիսինտէ Աաւողիկիա
ժողովքու՝ սիճիլ քէստի քի, քիլիսէլէրտէ՝
Աստուածաշունչուն եայընըղ կանոնաւոր
քիթապլարը օգունսուն . վէ պունուն ի-

(ւ) Աիպրիանոս Անլին . իւլլէր . Տէրտուգ :

չիւն չին Ատակարանըն կանոնաւոր քի-
թապարընըն՝ իյիրմի իքի քիթապաէն ի-
պարէթ պիր տէֆթէրինի վէրիպ՝ Սիրաք՝
Իմաստու թիւն՝ Սակարայեցոյ՝ Տորիտ վէ
Յուդիթ քիթապարընը տիշարը պրագըր .
վէ պու ժողովրուն կանոնլարը՝ օնտան
սօնկրա Րնդհանրական Եկեղեցիին կա-
նոնլարը իչինէ գապուլ օլունտու : Իմտի
պունա նազարէն հէր քէս զանն էթմէլի՝
քի , պու պիր ումումի կանոն օլմուշ օլմալը
տըր : Լաքին խայրը . զիրա օնտան սօնկ-
րա 397 թարիխինտէ Աարթագինէ շէհ-
րինտէ ճէմ՝ օլան Լ.փրիկէ քիլիսէլէրինին
ժողովրու պիր սիճիլ քէստի՝ քի , ճէմա՝ ա-
թըն մէնֆա՝ աթը իչիւն քիլիսէլէրտէ պա-
լատէ մէղքիւր քիթապար տախի օգուն-
տուն (ւ) :

Պունլարտան մա՝ տա՝ էսքի դարլարտա
Լ.րեկեան իլէ Լ.րեմտեան Եկեղեցիլէրի-
նին պէյնինտէ շաբաթ կիւնլէրինտէ օրուճ
դութմագ խուսուսունտա օլան իսթիլաֆը
քիմ պիլմէղ , քի Հուլմայ Եկեղեցիսի եա-
լընըղ՝ շաբաթ կիւնիւնտէ օրուճ դութմա-
յը շէրյի սայարըտը , վէ օպիր դարաֆտան
պիլթիւն ա՝լէմ՝ օնու շէրյի սայմազլարը-
տը : Պալ խուսուստա՝ Իսթանպօլտա Տրուլլօ
տէնիլէն մահալտէ ճէմ՝ օլան ժողովք՝ իշ-

(ւ) Աարթագինէ 3 ժողովք՝ կանոն 47 :

պու գանունու էյլէտի . “ Չիւն էօյրէն-
տիք քի , Հոովմայ շէհրինտէ՝ Եկեղեցիսին
ա՛տէթինէ վէ էօթէտէն պէրու օլան բիվա-
յէթ վէ սիփարիշէ մուղայիր Սուրբ Ս՛եծ
պահքըն շարած կիւնլէրինտէ օրուճ գու-
թայօրլար , պու Սուրբ ժողո՛քա մա՛գուլ
կէօրիւնտիւ քի , Հոովմայ Եկեղեցիսինտէ
տախի՝ իշպու աթի էլ պէյան գանունու
պօղմայարագ հրֆղ էտէլէր , քի օ գանուն՝
‘ Հէր քիմ քի՝ Կիրակի կիւնիւ եախօտ եա-
լընըղ պիր տանէճիք շարածտան մա՛տա
շարած կիւնիւնտէ օրուճ գութար պու-
լունուրսա , էյէր օ քիմսէ Եկեղեցական ի-
սէ , օնուն կարգը պլընա , վէ էյէր աշ-
խարհական իսէ Եկեղեցիտէն բէտտ օլունա՛
տէր ” (ա) : Պունտան պէօյլէ՝ Հոովմայ
Եկեղեցիսի իլէ Րում Եկեղեցիսի տահա
պիրլիքտէ իքէն , կէօրիւրիւղ քի արալա-
րընտա՛ կէրէք ա՛մէլտէ կէրէք ի՛ թիգատտէ
նէ՛ ֆարգ վէ իսթիլաֆլէր վարրար :

Իշպու խուսուստա կէթիրէճէ յիմիղ սօնկ
շէհատէթ՝ հաֆրղը քիւթիւպ Րնասթա-
սիոստան տրր : Պու քիմսէ՝ Եէտինճի
Րնգհանրական աէնիլէն ժողովքուն՝ ճիւմլէ
Ս՛էտրոպոլիթլէրէ ելլտա պիր քէրրէ Ն-
յալէթ սինաթոլարր ճէմ՝ էթմէսինի պօրճ
էտէն ալթընճը գանունուն իւղէրինէ եա-

(ա) Եւրոպական ճոճարէն կիւնիւնտէ պիւ-
նիս իշիւն :

զըպ տէ՛ր քի , “ Ա է պու գանու՛ն պիղ-
տէ պուլու՛նմատրղընա զամմ՛ եէմէ . չիւն քի
գանու՛նլարըն արասընտա զայրի պաշգա
գանու՛նլար տաճա վար քի , պիղ օնլարըն
Հէօքմիւնիւ գապուլ էթմէղից . զիրա օն-
լարըն պա՛զըսը եալընըզ Րու՛մլարտան
վէ զայրիլէրի եալընըզ պազը էյալէթ
քի՛ լիսէլէրինտէ՛ն դութուլույօր : Ա՛ էսէլա՛
Լաւոգիկիա ժողովքունուն օն ալթընճը վէ
օն եէտինճի գանու՛նլարընը՝ եալընըզ Րու՛մ-
լար գապուլ էտէրլէր . վէ Ափրիկէ ժողով-
քունուն ալթընճը վէ սէքիղինճի գանու՛ն-
լարընը՝ եալընըզ Ափրիկէ քիլիսէսի գա-
պուլ էտէր ” :

Իչպու էօրնէքլէրտէն աշիքեար կէօրիւ-
նիւր քի , Եկեղեցիներն պիր դարաֆընըն
ի՛թիգատլէրի վէ ա՛տէթլէրի՛ պագը դարա-
ֆընտան տայիմա գապուլ օլունճատը : Ա է
պու՛նլարըն ճիւժլէսինտէն պու չըգար քի ,
պիր շայրապետին բէյ ու ի՛թիգատը
թագատիմ՛ օլունտուղու՛ գէման , օնուն պու
ի՛թիգատը օլ գէմանըն եալընըզ պիր էյա-
լէթ Եկեղեցիսիննին ի՛թիգատը օլտուղու-
նու տէյիլ՛ իլա Ր՛նգՏանրական Եկեղե-
ցիներն ի՛թիգատը օլտուղունու իսպաթ էթ-
մէյէ պօրճյույուլ : Ա՛ էսէլա՛ էյէր պիր
քիմսէ պուրճան զըմնընտա տէյէճէք օլուրսա
քի , օլ Վայրս Եպիսկոպոսու Եպիփանիոս
տէր քի , Եկեղեցի՛ ժուժկալու թիւն սագ-

լամաղա իգրար էթմէ յէն ճի՛շ պիր քիմնէ-
 յի Եպիսկոպոսլուգ կարգընը ալմաղա ի-
 զին վէրմէզ իտի (ւ) . պունա պուրհան
 զըմնընտա՝ « Սէն օնուն պունու Րնգհան-
 րական Եկեղեցիներն առընտա սէօյլէտի յինի
 նէտէ՞ն պիլիրսին , պէլքի Վարրսըն ձեռ-
 նադրուծիւն հագգընտա այնի Վառդիկիա-
 նըն Վ՛զիզ Քիթապլարը՛ն հագգընտա՝ սէ-
 նին պիր մախսուս գանուն տէտի յին կիպի՛
 պիր մախսուս գանունու վար իտի՛ » տէնսէ ,
 փէք ույղուն պիր ճէվապ օլուր : Ելմտի
 կէլէլիմ քի , պու միսիլի մատտէլէրտէ պիր
 դարաֆա մախսուս օլան իլէ էյալէթլի օլա-
 նը՝ վէ էյալէթլի օլան իլէ Րնգհանրական
 օլանը այրրտ էթմէսի նէ՞ գատար միւշ-
 քիլ օլտուղունու՝ թէճրիւպէսինի էտէնտէն
 զայրի քիմնէ անկայամաղ : Վ՛գըն իլէ՛
 վիրան օլմուշ պիր շէհիր հէ՛յալ էյլէ՛ .
 օնուն պինալարը երգըք վէ օնլարըն դաշ-
 ւարը տաղընըգ օլտուգլարը հալտէ , պիր
 ատէմ՝ օլ շէհրին քիլիսէ՛ չէշմէ՛ չար-
 ջը՝ խան վէ պունուն կիպի ումումի պի-
 նալարըն դաշլարը հանկըսը՝ վէ մախսուս
 պիր էվին դաշլարը հանկըսը օլտուղունու
 գանըյրպ ֆէրգ էթմէսինի էլէ ալսա , քէն-
 տինէ նէ՞ զահմէթ ալթընա գօմուշ օլուր :

(ւ) Եպիսկոպոս Էրեբունիսլուգ Իսկեր .
 Ղևր ւ . 55 :

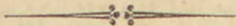
ՊուՆտան պիս պէշ եիւղ սէնէ ագտէմ՝
 գալէմէ ալընմըշ օլան Հայրապետէրին
 շէյլէրի՝ ա՛յնի պուՆուՆ կիպի վիբանէ պիր
 շէհիր միսալի տիր : Պիր Հայրապետին հէր
 պիր տէտիյինի պաշգա պաշգա՝ քէնտի ի՛-
 թիգատի մախսուսէսիմի՝ պիր էյալէթ քիլի-
 սէսինին ի՛ թիգատըմը՝ եօգաս Մնդհանրա-
 կան Եկեղեցիինին ի՛ թիգատըմը՝ այրրա էթ-
 մէյէ նա՛սըլ ճէսարէթ էտէ պիլիբիղ :

ՊուՆուՆ տախի խաթըրտան չըգա՛րմամա-
 լըյըղ քի , հէր պիր էյալէթ՝ վէ հէր պիր
 շէհիր վէ հէր վարդապետ՝ քէնտի ի՛ թիգատ
 ու շէյլէրի Մնդհանրական վէ Մաքելա-
 կան տէյիւ սաթմաղա չալըշար . վէ Սուրբ
 Հերոնիմոս՝ պու խուսուստա , հէր պիրինէ
 իսթէտիյի կիպի էթմէյէ միւսա՛ատէ էտէր :
 (՝) տէյօր քի , “ Հէր պիր էյալէթ քէնտի
 Փիքրինտէ գալսըն , վէ աթալարընտան
 գալմա ային ու աթէթլէրի Մաքելական
 սայսընլար ” (տ) : Հագիգաթ օ՛ պուրա-
 տա պա՛ղը ա՛տէթլէր վէ մէհէլսիղ շէյլէր
 իլիւն սէօյլէյօր : Մաքին օնուՆ՝ օնլարա
 պու կէօնա շէյլէրէ միւսա՛ատէ էթմէսին-
 տէն՝ օնլար պագի հէր շէյի պուՆուՆ կիպի
 էյլէտիլէր :

(Ը իմտի կէլէլիմ՝ քի պուՆտան ագտէմ՝

(տ) Հերոնիմոս Լուսնասա՛ Սէրէուսա

իսպաթ էթտի յիմիզէ կէօրէ՛ էյէր Հայրա-
 պետէրին Փիքրի նէ օլտուղունու էօյրէնմէ-
 սի կիւճ պիր շէյ իսէ , իշպու պապտէ պէ-
 յան օլունտուղունա կէօրէ՛ օնլարըն թէ-
 լիֆաթլարընտա թագտիմ՝ օլունան րէյ ու-
 ի՛ թիգատլէր՝ Նդհանրական Եկեղեցինին՝
 եա օնլարըն օլտուղու էյալէթ քիլի՛սէսի-
 նին պիլէ օլտուղունու պիլմէսի՛ նէ գատար
 տաճա՛ զիյատէ կիւճ օլմալըտըր : Ա է
 պունտան պէօյլէ՛ էսքի մոլսանիֆլէրի օ-
 գույուպ՝ մէշք էթմէքտէ օլան էն պէօյիւք
 կիւճլիւքլէրին պիրի պու օլտուղու՛ այան
 աշիքեար տըր :

ՕՆՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՊԵՊ :

Չիւն չի Լ-ե-բարամնական Վրբախիանլար իւն
 պագիւլէրին պէյնինպէ շեյպիէ պէհանպէ
 օլանն թ-ճոպիւլէլէրին խոսոսոսոն
 րա՛ կերէր Լնդհանրական կերէր
 պաշգա պաշգա էյալէլէլէրի
 հախոսա՛ Վապիւլ Եկերէ-
 ցինին բէյ ո- ի՛լի-
 Գապընը պիւլէսի
 կի-ճ րի-ր :

Ինչպու քիթապըն իւք գըսըմընըն պու
 սօնկ պրսպընըն պաշընտա թագտիմ՝ օ-
 լունան մատտէյի էյի անկլամաղա պիզէ
 կերէք տիր քի , էվվէլա սէյր էննաս Եկե-
 ղեցի տէմէտէն՝ էքսէրի նէ՛ անկլաշըլըյօր :
 Պու լուղէթին մա՛նասը՝ պու իքի շէյին
 պիրիսի՛ օլմալը , եա Վրիսթիանլըգ իգրա՛
 էտէնլէրին ճիւմլէսի՛ եախօտ քիլիսէնին
 Տէօքիւմտարլարը եանի եկեղեցականլար օլ-
 մալըտըր : Լէյէր Եկեղեցի լուղէթինի՛ ճիւմ-
 լէ՛ Վրբախիանլըգ իգրապ էրէնլէր մա՛նասը-
 նա անկլայաճագ օլուրսագ , իմանըն կերէք
 ֆարզ վէ կերէք ի՛Տթիմալ օլան Տէր պիր

մատտէսի խոստուսունտա՝ ճիւմլէ Վրիս-
 թիանլըգ իգրար էտէնլէրին հէր պիր դար-
 տա րէյլէրի նէ՛ իտի յինի շէհատէթ վասի-
 դասը իլէ էօյրէնմէսի՝ միւմքիւնսիւզ օլտու-
 ղունու իգրար էթմէյէն ատէմ եօ՛գ տուր :
 ()նլարըն իմանըն խոստուսունտա պիղիմ՝
 շէհատէթիմիզ՝ հէմ՝ օ՛լ Հայրապետլէր-
 տէ՛ն կէլիյօր քի , պիղէ էքսէրի՝ ատէմլէրին
 նէ՛ ինանըր իտիքլէրինի ատէյիլ՝ իլլա նէ
 ինանմագ կէրէք իտիքլէրինի՝ սէօյլէրլէր :
 Ա է էյէր օնլար՝ հէր պիր ատէմին նէ՛ ի-
 նանտըղընը սէօյլէմէյէ միւրատ էթսէլէր
 իտի պիլէ՝ օնլարըն ի՛թիգատընը նանըլ
 էօյրէնէ պիլիւլէրիտի : Այէր Առաքեալ-
 լարըն զէմանընտա Վրիսթիանլարըն պէյ-
 նինտէ պիրի պիրինէ մուղայիր պու դատար
 ի՛թիգատլէր վար իտի իտէ , օնտան սօնկրա
 խալգըն տինէ տայիր մատտէլէրտէ պիրի
 պիրինտէն Փարգլը րէյլէրտէ օլմալէրինէ՝
 շիւպհէ էտէճէք նէ՞ սէպէպիմիզ վար :
 () իմտիքի՛ զէմանլէրտէ պիլէ՛ պիր Ա ար-
 դապետ եա պիր Եպիսկոպոս՝ շիմտի միւ-
 ճատէլէ ալթընտա օլան մատտէլէրին իւղէ-
 րինտէ հէր նէ՛ իսթէրսէ եազսընեախօտ վա՛ղ
 էթսին , օնուն քէնտի հէօքիւմին ալթըն-
 տա օլան ճիւմլէ խալգըն ի՛թիգատընը վէ
 րէյլէրինի իզհար էտէ պիլիւլէր մի : ()
 զէմանլէրտէ ինտան գըսմընըն մէշէպի՛
 շիմտիքինտէն փէք Փարգլը տէյիլիտի :

ՊուՆտան գաղը նազար՝ օ զէմանլէրտէ
 Վրիսթիանլարըն արասընտա բէյ ու ի՝
 թիգատտէ շիմտիքինտէն տաճա զիյատէ
 իսթիլաֆ վարըտը . չիւն քի օ զէմանլէրտէ
 պագի քիլիսէլէրին իւզէրինէ Տէօքիւմէթ
 սիւրմէյէ՛ վէ օնլարը քէնտի բէյ ու ի՛ թի-
 գատընը գապուլ էթմէք վէ Տէփիսի պիր
 Փիքիրտէ օլմագ զըմնընտա՝ ճէպը էթմէյէ
 սէվտասընտա Տիչ պիր քիլիսէ նօ՛ղուտու :
 Իմտի պուՆտան աշիքեանր օլուր քի , օլ զէ-
 մանլէրին ա՛լիմլէրի քէնտի թէլիֆաթլէ-
 րինտէ ճիւմլէ Եկեղեցիինին բէյ ու ի՛ թի-
 գատլէրինի իզճար էթմէյէ գատիր տէյիլ-
 լէրիտի :

Լաքին պու մատտէնին իւզէրինէ սէջ-
 լէնէն շէյլէրէ պա՛ղը քիմսէլէր զայրէթ իլէ
 ճէվապ վէրէճէքլէր քի , “ Լագիգաթ Տէր
 պիր Վրիսթիանըն նէ ֓իքիրտէ օլտուղու-
 նու պիլմէյէ Տաճէթիմիղ նօ՛գ տուր . Լաքին
 էյէր չօպանլարընըն ի՛ թիգատընը պիլի-
 սէք՝ պիլէ եէթէր ” : Փէ՛ք էյի . Լաքին
 էյլէ՛ իքէն , խալզըն բէյ ու ի՛ թիգատընը
 պիլթիւն պիլթիւնէ կէրիյէ պրագմաղա
 նանսըլ գատիր ՚օլապիլէճէյիմիղի ա՛գլմ
 էրմէյօր . չիւն քի օնլարըն ի՛ թիգատընը
 կէրիյէ գօմաղա դութտուղումուզ սէպէպ-
 լէր՝ Տէման օնլար իլէ պաղը եկեղեցական-
 լարըն ի՛ թիգատլէրինի տախի կէրի գօմաղա
 մէճպուր օլուրուղ . զիրա խալզա՛ տօղրու

րէյ ու ի' թիզատ թաշսիլ էթմէյէ մանի
 օլան հէման օ' ճահիլիք վէ հէման օ' քէօ-
 թիւլիւք՝ Եկեղեցականլարա տախի' տօղրու
 րէյ ու ի' թիզատ թաշսիլ էթմէյէ մանի'
 օլմուշ տուր: Եյէր պէնի ատէմին իս-
 թի' տատընա եալընրդճա նազար էտէճէք օ-
 լուրսաք, պա'զը տէֆա' պիր ճէմա' աթտա
 պայաղը սատէ տիլ Ք. թիսթիանլարըն արա-
 սընտա' Եպիսկոպոսլարտան վէ Ա. արդա-
 պետէրտէն պիլէ զիյատէ ի' լմէ վէ բարե-
 պաշտութիւնա մալիք ատէմլէր պուլու-
 նուր: Պունտան պէօյլէ Ա. մբրոսիոս քէն-
 տիսի Եպիսկոպոս իքէն' պիզէ խապէր վէ-
 թիյօր քի, "Չօգ տէֆա Եկեղեցականլար
 եանղըլտըլսր, Եպիսկոպոսուն քէնտի ի' թի-
 գատընաա շիւպհէսի օլտու, վէ զէնկիսլէր
 ֆիքրլէրինտէ պու տիւնեանըն տիւնեամի
 հէօքիւմտարլարընա թարաֆտար օլտուլար.
 վէ պու էսնատէ' իմանը սաղ սելիմ եանը-
 նըզ խալզ հըֆզ էյլէտի" (ա): Ա է կիպ-
 թիանոս տախի պիր գաչ կէրտէ պիզէ տէր
 քի, օնուն կիւնլէրինտէ Եկեղեցի' խալզը
 ա' զիմ ի' թիպարտա դութարըտը, վէ օլ
 մազըթտա' խալզա տանը' շմազտան հիչ պիր
 պաշըլճա մասլահաթ կէօրիւլմէզիտի, պու
 գատարատէք քի' "Աարթագինէ ժողօլ-

(ա) Ա. մբրոս . բարու 17 ; ճիւղ 4 :

քունտա խաղբըն տախի շօղու օնտա հաղբր
խտի” (ա) :

Աքբին շիմտի Եկեղեցի լուղէթինին՝
պիղիմէ միւճատէլէ էտէնլէրին վերտիյի
մա՛նայէ կէլէլիմ , քի օնլար՝ պու լուղէթ-
տէն մերամ՝ եալընըղ Եկեղեցականլար
տէմէք տիր տէրլէր : Եինէ պունտա՛ տախի՝
մախսուսէն հէր պիր դարտա Եկեղեցական-
լարըն ըէյ ու ի՛թիգատը նէ իտիյինի պիլ-
մէսի կիւճ պիր մատտէ տիր՝ տէմէյէ մէճ-
պո՛ւր օլուրուղ : Եկեղեցականլարըն ա-
րասընտա ի՛թիգատտէ օլան իխթիլաֆ՝ խալ-
գըն արասընտա օլան իխթիլաֆտէն էքսիթ
տէյիլտիր . վէ ալէսէվիյա՝ պէլքի տաճա՛
զիյատէ տիր . չիւն քի օնլար տաճա զարիֆ
վէ տաճա՛ ուսթալըգը եազայօրլար : Գա-
տիմ Եկեղեցականլարըն ի՛թիգատ զըմնըն-
տա պիրի պիրինէ ույմատըգլարընա տայիր՝
իշպու քիթապըն հէր պիր պապընտա էօր-
նէրլէր պուլուեուր : Ա է էյէր Հայրա-
պետին պիրի՛ հէփ Եկեղեցականլար օնո՛ւն
ի՛թիգատընտա իտիլէր տէյիւ շէհատէթ է-
տէճէք օլան պիլէ , պիղ եինէ պունուն ֆիլ
վագի՛ պէօյլէ օլուրուղունա սահիճ պիլէմէ-
պիղ . զիրա օ՛ հէր հալտէ՛ պագի հէփ ա-
տէմէրին ըէյ ու ի՛թիգատլէրինի սահիճան
պիլմէյէ՛ եախօտ օնլարա քէֆիլ օլմաղա
գատիր օլա պիլմէղիտի :

(ա) Ախպրխանու Ատրէմգինէ Ժողովրուն
Խլէրինէ :

Պու պապտէ տիգդաթէ լայրգ պիր
 հալ վար . Հայրապետէրտէն պա՛ղը շէյլէր
 սէօյլէնտի , քի օնլարա՛ գարշը՛ զայրի Հայ-
 րապետէրին հիչ պիրինտէն պիր շէյ սէօյ-
 լէնտի յի եօ՛գ տուր . վէ պու ի՛ թիգատէրին
 պա՛ղըսը Աւետարանական Վրիսթիանլըղա
 զը՛տ տըր : Իմտի պու ի՛ թիգատէրէ զըտ
 սէօյլէնմէտի յինի նէ՞ սէպէպլէրէ վէրէ պի-
 լիրիզ : Պունա՛ պու սէպէպլէրի թա՛հմին
 էտէ պիլիրիզ քի , պա՛ղը տէֆա՛ օլ խու-
 սուստա զըտ եազըպ՛ քէնտի ի՛ թիգատընը
 ալէմէ ի՛լան էտէճէք հալտէ պիր Հայրա-
 պետ պուլունմազըտը . վէ պա՛ղը տէֆա՛ հի-
 ճապ՛ եա խոհեմնութիւն եախօտ գարընտաշ
 մուհապպէթի սէպէպինտէն զըտ սէօյլէմէյէ
 իսթէմէզլէրիտի : Ա՛ իրա տօղըու ի՛ թի-
 գատտէ օլան խոհեմնութիւն սահապի պիր
 քիմսէ՛ եավաշ վէ սապըլը՛ օլուր . վէ պիլ
 ա՛քս՛ պագըլ ի՛ թիգատէրէ սահապէթլիք
 էտէն հըրս սահիպի պիր քիմսէ՛ աթիգ՛ ա-
 թէշլի վէ Փօտուլ օլուր : Ա՛ է պունտան
 մա՛տա՛ պու մա՛գուլէ վէրիլէն գարշը ճէ-
 վապլարտան պա՛ղըսը վագթ իլէ դայպ օլ-
 մուշ տուր , վէ պա՛ղըսը տախի՛ ճշմարտու-
 թիւնու էօրթմէյէ իսթէյէն եարամազ
 քիմսէլէրին էլի իլէ դա՛յ օլունմուշ տուր :
 Պու մատտէյի անկլամաղա պիզէ եար-
 տըմ էթմէք իչիւն՛ պուրաճըգտա եալը-
 նըզ պիր էօրնէք կէթ իրէլիմ՛ :

Եպիստանիոս՝ քէնտի գալլինէ կէօրէ պիր
 Տերետիկոսյուղուն սէրվէրի օլան Լէրիո-
 սուն ի՛ թիգատինէ գարշը տէր քի , Լճա-
 քեալարըն թէրթիպինէ կէօրէ Եպիսկոպոս
 կարգը՝ Երեց կարգընտան պէջիւք տիւր :
 (Կ) նուն պու խուսուստա եազորղընը Տէր
 օգույան՝ էյէր եալընըղ օնուն սէօղիւնէ
 պագըպ պու մատտէնին իւղէրինէ պաշգա
 պիր խապէրի եօ՛ղ իսէ , զանն էտէճէք քի ,
 Եկեղեցիտէ պունտան զայրի պիր Փարգը
 ի՛ թիգատտէ Տիչ պիր Հայրապետ օ՛լմա-
 մալըտըր : (Կ) Լաքին վագա՛ օնուն էն ա՛-
 զիմ տօսթու վէ մէտՏ էտիճիսի օլան Սուրբ
 Հերոնիմոս՝ պու պապտէ օնա զըտ սէօյլէ-
 յիպ տէր քի , “ Լսքի զէմանտէ՝ Եպիսկո-
 պոս իլէ Երեց իքիսի տէ պիր շէյ տէմէք
 իտի , չիւն քի պիրի մանսուպուն՝ վէ օ պի-
 րի սիննին ատը իտի ” (Ը) : Իմտի պունտան
 եինէ կէօրիւնիւր քի , պիր Հայրապետին
 թագտիմ էթտիյի բէյ ու ի՛ թիգատլէրի-
 նի՛ պա՛զը տէՓա՛ քէնտի մէսնէտ ու բիւթ-
 պէսինտէ պերապէր օլան պիր զայրի Հայ-
 րապետտէն զըտ սէօյլէնտի :

Սուրբ Հերոնիմոս պու բէյի՛ թէլի-
 Փաթլէրինին պիր գաշ մաճալինտէ զիքր է-

(Կ) Եպիստանիոս Վանապ . Հերեպ . 75 :

(Ը) Հերոնիմոս Ոկեան . Գարշը Տերեոս

տէր, վէ էյէր օնուն պու քիթապլարը զա՛յ
 օլմուշ օլսալարըտը, Եպիսիանիոսա նազարէն
 Տէր քէս զանն էտէճէյիտի քի, Եկեղեցիտէ
 գատիմտէն պէրու Տիչ պիր Հայրապետ՝
 Եպիսկոպոս իլէ Երեց Տէման պիր շէյ տէ-
 մէք ի՛ թիգատընտա ասլա օլտուղու եօղու-
 տու : Եախօտ էյէր Եպիսիանիոսուն քի-
 թապլարը զա՛յ օլսայըտըլար, պէլքի պիղ
 շիմտի՝ Եկեղեցիներն էն գատիմ՝ զէմանլէ-
 րինտէ Եպիսկոպոսուն Երեցտէն պէօյիւք
 օլտուղունու ինքեար էտէն պիր զաթ պու-
 լունտուղունու ասլա պիլէճէք տէյիլիտիք :

Հերոնիմոս՝ Բուֆինոսա գարշը տախի
 դայէթ շիտտէթլի պիր դարղ իլէ սէօյլէր,
 վէ օնուն րէյ ու ի՛ թիգատլէրինէ՝ զայէթ
 միւհլիք վէ էօլտիւրիւճի՛ւ տէր, լաքին օ-
 նուն՝ պագի քիլիսէտէն Հերետիկոս սայըլ-
 տըղընը Տիչ պիր եէրտէ պուլմայօրուղ .

Իմտի Հայրապետլէրտէն րէտտ օլունան
 տո՛ւ գատար րէյ ու ի՛ թիգատլէրին արտ-
 սընտա՝ պաղըլարընը գապուլ էտէն Հայ-
 րապետլէր տաթի պուլունմատըղընա՝ եա
 գապուլ էթմիշլէր տէ օնլարըն խուսու-
 սունտա եազմամըշ օլմատըգլարընա՝ եախօտ
 եազմըշտը իսէտէ եաղտըգլարը զայպ օլմա-
 տըղընա պիղէ քի՛մ քէֆիլ օլա պիլիլ : Եադ-
 մաղա նէ՞ գատար աղ քիմսէտէ գուտրէթ
 վարըար . վէ պու եաղա պիլէն աղ քիմսէ-
 տէն տաթի՛ եազմաղա վագթը վէ կէօնկլի՛

օլան փէք ազ քիմսէլէր վարըտը : Հէմ
տախի՛ ատէվլէրտէն թէպտիլ օլունամարչ
նէ՞ գատար ազ թէլիֆաթ գալմը տըր :

Իմտի գըսմը էվլէլին խիթամը զըմնրնտա
տէրիզ քի , գատիմ՝ Եկեղեցիեին՝ իսթէր
ընդհանրական իսթէր մախսուսի վէ Եկեղե-
ցի տէմէքտէն իսթէր իալգը՝ իսթէր կար-
գաւորլարը՝ անկլասագ՝ ըէյ ու ի՛ թիգատը
նէ իտիյինի Հայրապետլէրտէն թէքմիլէն
անկլամաղա գատորր օլամատըղըմըզ սէպէպ-
տէն , պո՛ւ նէթիճէյէ կէլիբիզ քի , էս-
քի մոլսանիֆլէրին թէլիֆաթլէրի իլէ՛ պու
կիւնլէրտէ Մ. Ետարանական Վրիսթիան-
լար իլէ Փափականլարըն արասընտա օլան
միւճատէլէլէրտէ թագտիմ՝ օլան մատտէլէ-
րին Տիչ պիրինին կերչէքլիյի իսպաթ օ-
լունամաղ : Ա է իշպու քիթապըն՝ Վսսնդ
էվլէլէրնին մէրամը պո՛ւ իտի :

Գ Ը Ս Մ Ը Ս Ա Ն Ի :

Իշպու քիթապըն գրամը սանխինտէ պէյան օլունուր քի , Հայրապետէր՝ պու կիւնլէրտէ Մեւտարանական Քրիսթիանլար իլէ Հոովմեականլարըն արասընտա օլան միւճատէլէլէրտէ շերա՛ւթ քէսէճէք հաքիմլէր օլա՛մազլար . պունուն իշին քի օնլարըն պումատտէլէր խուսուսունտա բէյլէրի եանկըշա միւպթէլա օլուպ հէր սէհլտէն ա՛րի տէյիլտիր . վէ պու սէպէպտէն ա՛զլէ գանտըրմազա քիֆայէթ էտէր միգտարի հէօքմիւ եօգ տուր . զիբա ինսանըն ա՛զլէ տինէ տայիր հի՛չ պիր մատտէյի սահիհան կէրչէք օլտուղունու պի՛լմէտիգճէ՛ գապուլ էտէ՛մէզ , հէ՛մ տախի գապուլ էթմէլի տէյիլ տիր :

Իշպու քիթապըն գրամը էվվէլինին պապլէրի իւզէրինտէ իշարէթ օլունան պուրհանլարը թէքրարէն կէօղտէն հէր պիր կէչիրէն՝ կէօրէճէք.քի , պու կիւնլէրտէ տին խուսուսունտան օլան մատտէլէրէ տայիր Հայրապետէրին բէյ ու ի՛թիգատլէրինի էօյրէնմէսի նէ գատար կիւճ վէ միւշքիւլ օլտուղունու կէօսթէրմէյէ օն սէպէ՛պ թագտիմ էթմիշիզ . վէ պու սէպէպլէրին հէր պիրի պաշգա պաշգա եալընըզ՝ օնլարըն

շէհատէթինի փէք զայիֆ էթմէյէ քիֆայէթ
 էտէր: Օ իրա շայրապետէրին պիրինտէն
 հէր շէհատէթ կէթիրէն քիմսէ՝ օ շէհատէ-
 թին պու պէյան էթտիյիմիզ օն միւշքիւ-
 լիւն հէր պիրինտէն խարիճ օլտուղուսու
 իսպաթ էթմէյէ մէճպոնր տուր. վէ պու՝ օլ
 տէրէճէ նիհայէթսիզ պիր իշ տիր քի, շիմ-
 տիքի միւճատէյէյէր խուսուսուսուսա գատիմ
 մուսանիֆէրին նէ ֆիքիրտէ օլտուղլարընը
 պիլմէսի միւլքիւն օլտուղուսու շիւպհէ
 էթմէյէ հագգըմըզ վար: Ա է պունտան
 պէօյէ կէօրիւնիւր քի, պիղիմ պաշլըճա
 սիւալիմիզէ պիր գարար վէրիլմիշ տիր. ես՝
 նի պիր պօղուգ քիլիսէնին գապուլ էտիպ՝
 Վ. Ետարանական Վ. րիսթիանլարտան գար-
 շը՝ սէօյէնէն մատտէյէրէ պիր գարար վէր-
 մէյէ շայրապետէրին թէլիֆթաթլէրինին
 քիֆայէթ էտէր միգտարի հէօքմիւ եօ՛գ
 տուր: Չիւն քի օնլարտան կէթիրիլէն շէ-
 հատէթլէր՝ հիչ տէյիլ իսէ միւճատէլէ
 ալթընտա օլան մէսէյէյէր գատար անկլա-
 շըլմասը կիւճ տիր:

Ա քիին պու գարիգտէ ա՛մէլ վէ հարա-
 քէթ էտէրէք՝ շայրապետէրին շէհատէ-
 թինի պիրտէն պիրէ բէտտ էտէր կէօրիւն-
 մէյէլիմ՝ տէյի՝ տէյէլիմ քի, պու մատտէ-
 լէր խուսուսուսուսա շայրապետէրին ֆիք-
 րիի պիլմէսի ասլա կիւճ պիր շէյ տէյիլ
 տիր. վէ շիտի գալըր քի, պու իքինճի

գըսըմտա՝ պունո՛ւ թէֆթիշ էտէլիմ քի ,
 օնլարըն հէր պիրինին շէհատէթինտէ՝ օնու
 տողըու տէյիւ գապուլ էտիպ՝ քէնտիսինին
 օնու ինանտըղը տէրէճէտէ սահիհլիյիլէ
 ինանմաղա պիղի մէճպուր էտէճէք հէօքմ
 ու նուֆուզու վա՞ր մը . վէ ումարըղ քի ,
 օնլարըն պէօյլէ հէօքմ ու նուֆուզլէրի օլ-
 մատըղընը իսպաթ էթմէյէ գատիր օլաճա-
 ղըղ :

Պ Ի Ր Ի Ն Ճ Ի Ս Է Պ Է Պ :

Չիւն չի Հայրապետութիւնն՝ չենտի զէմանւերէն-
 նին Եկեղեցիսնինն խոստատանս զէր-
 րիւնքէն շէհապէն՝ Լեւոնտիս թի-
 ճէպննճէ ասոյնս սահնկ զէ
 ԳՕԳԵՍ ԳԷՅԷՆ ԳԷՐ :

Հայրապետութիւն թելիֆաթընտա իքի
 նէվ՝ թապիրլէր պուլունուր . պիր
 նէվ յիմտէ օնլար՝ Եկեղեցիսնինն րէյ ու ի՝
 թիգատը նէ օլտուղու զըմնընտա՝ շահիպէր
 կիպի սէյլէրլէր . վէ օպիր նէվ յիմտէ՝ քէն-
 տի ի՛ թիգատի մախսուսէլէրիննի թագատիմ՝
 հտէրէք Ա արդապետութիւն կիպի սէյլէրլէր :
 Ը իմտի կէլէլիմ քի , պիր շահիտտէն դա-
 լապ էթտի յիմիղ՝ եալընըղ էմնիյէթ վէ
 կէրչէքլիք տիր . լաքին պիր Ա արդապետ-
 տէն մաղլուպ օլունան՝ ի՛լմ՝ վէ պիլկիճլիք
 տիր : Հայրապետութիւն՝ եալընըղ օղէման
 շահիպէր րիւլէր քի , պիղէ քէնտի զէման-
 լէրինտէ Եկեղեցի շէյլէ եախօտ պէյլէ ի՛-
 թիգատլէր դապուլ հտէրիտի տէյիւ սա-
 տէճէ՛ նազլ հտէրլէր : Ա է օ՛ զէման
 Ա արդապետութիւն րիւլէր քի , քէնտի ի՛ թի-

գատէրինի պիղէ Մ'ղիզ Վիթապլարտան
եախօտ ա'դյ ու իտրաքտէն պուրհանէր
իլէ թագտիմ էտէրլէր :

Իմտի օնլարըն շէհատէթլէրի խուսու-
սունտա՝ պունո՛ւ տիւշիւնմէլիյիզ քի , տա-
յիմա օնլարըն շէհատէթ էթտիքլէրի պիր
վուգու՛աթ իւզէրինէ՛ եա՛նի Եկեղեցիին
ի՛ թիգատը վուգուա՛թը իւզէրինտէ տիր :
Պու պապտէ՛ Հայրապետլէրի եալանճը չը-
գա՛րմայարագ՝ շիմտի կիւնլէրիմիզտէ պիր
վուգուա՛թըն իւզէրինէ շէհատէթ՝ էտէր-
քէն , էն տօղըու վէ ա'ղիզ ատէմլէրին
եանղըլտըգլարը՛ կիպի՛ հէման էօյլէ՛ Հայ-
րապետլէրին տախի թէվարիսէ տայիր պիր
վուգուա՛թըն շէհատէթինտէ եանղըլմա-
լարը ի՛հթիմալ իտի : Ա է պունուն իքի-
սինտէ տախի շէհատէթ էտէնլէրէ՛ մասլա-
հաթըն այնէն սահիհինի պիլմէսի էքսէրի
ղայէթ կիւճ իտի : Պունուն կիպի պիր Հայ-
րապետէ տախի՛ Եկեղեցիինն «-մ-մի ի՛ թի-
գատը պա՛յնա՛ եախօտ օնուն քէնտի ասրին-
տէ՛ նէ՛ օլտուղունու պիլմէսի՛ սայքի միւմ-
քիւնսիւզ պիր շէյ իտի :

Պունտան գապը՛ նազար՛ Հայրապետլէ-
րին էքսէրի պա՛ղի մախսուս վարգապետու-
թիւնլարա պու տէրէճէ պիր գապի մուհապ-
պէթլէրի վարըտը քի , օլ մուհապպէթ՛
պիր զայրի մասլահաթըն սահիհ հալինի
անկլամագտա օնլարըն կէօղլէրինի՛ գափա-

տրբըտը : Ինսան գըսմը քէնտի արղու-
լէտիքլէրի շէյի ինանմաղա գօլայ գանար-
լար . վէ պունտան պէօյլէ Հայրապետլէր
տախի՝ քէնտիլէրին ի՛թիգատլէրի՝ հէր քէ-
սին ինանտըղը ի՛թիգատլէր օլտուղունու
տիւ շիւնմէսինի սէվէրլէրիտի : Մէսէլա՝
Սուրբ Հերոնիմոս շէհատէթ էտէր քի ,
“ Քրիստոսուն Եկեղեցիլէրի պօւ ի՛թի-
գատտէ սիրլէր քի , առէմլէրին ճանլարը
Մլահտան՝ ճէսէտէ կիրտիքլէրի տէմտէ՝
եարատըլըյօր ” (ա) : Լաքին Սուրբ () գոս-
տինոսուն՝ ճան ճէսէտէ պապատան էվլատու՝
կէշէր ի՛թիգատընա զահիպ օլտուղու աշի-
քեար տրբ : Լմմա էլպէթթէ () գոստինոս
Քրիստոսուն հէ՛՛ Եկեղեցիլէրինէ գարշը
պիր ի՛թիգատտէ օլմաղ իտի : Լմտի թահ-
մին էտէ պիլիբիղ քի , Հերոնիմոս պունու՝
Րուֆինոսա գարշը օլան շէտիտ հէրարէ-
թինտէն սէօյլէմիշ օլմալը , եախօտ հիչ տէ-
յիլիսէ եա պիրի եա օպիրի եանղըրշ օլ-
մուշ օլմալը տրբ :

Վ է էնէ Սէլանիք Եպիսկոպոսու Յուլ-
հաննէս շէհատէթ էտէր քի , “ Ընդհան-
րական Եկեղեցինին ի՛թիգատը պօւ իտի
քի , մէլէքլէր պիւթիւն պիւթիւնէ ճէսէտ-
սիղ վէ կէօրիւնմէղ տէյիլէր , իլլա զայէթ
ինճէ վէ հաֆիֆ պիր զաթտէն օնլարլն

(ա) Հերոնիմոս 61 Տէ Քրիստոս :

[Թէնլէրի՛ վար " (ա) :] աքին Հոռվմատա
 Բնդհանրական ժողովքլարըն ամէլէրինի
 պասմա էտէնլէր տէրլէր քի , Յովհաննէս
 Եպիսկոպոս պուՆու՝ " եալընըղ քէնտի ի՛-
 թիգատի մախտուսէսի՛ կիպի " սէջլէյօր ,
 վէ պէյլէ իքէն՝ օնա Հայրապետ ի՛ւնվանի
 իլէ [Թէամիյէ էտէյօրլար (բ) , վէ պու մին-
 վալ իւզըէ՛ Հայրապետլէրին տայիմա տող-
 բու օ՛լմատըղը զըմնընտա՝ օնլարըն պիր շէ-
 հատէթինէ տա՛հա մալիքիլ :

Ս է էինէ՛ Եպիսկոպոս շէհատէթ էտէր
 քի , " Եկեղեցի հաֆթատա իւչ քէրրէ ճէմ՝
 օլուպ Հաղորդութիւն էթմէք ատէթինի
 Բաաքեալլարըն սրիարըղը միւճէպինճէ
 հրֆղ էթմիշ տիր " :] աքին] աթին մու-
 սանիֆլէրտէն ազիմ Փէթավիոս քիֆայէթ
 էտէր միգտարի իսպաթ էտէր քի , օ՛ պուՆ-
 տա եանդըմըշ տրր (դ) : Իշ պու աղ էօր-
 նէքլէր՝ Հայրապետլէրին Բնդհանրական
 Եկեղեցիին ի՛ թիգատը խուսուսուՆտա շէ-
 հատէթլէրինի հէր հալպէ տողրո՛ւ տէյիւ
 գապուլ էթմէմէլի իտիյիմիլի աշիքեար
 էթմէյէ քեաֆի՛ տիր :

] աքին պուՆտան մա՛տա՝ տէրիլ քի ,
 էյէր Հայրապետլէրին պու պապտէ շէհա-

(ա) Եէպինճի Ժողովը՝ ա՛մէլ օ :

(բ) Եինէ օրապա :

(դ) Փէթավիոս Եպիսկոպոս իւզըլինէ :

տէթլէրի տօղրու վէ հէր հալտէ սահիհ իւ
տիքլէրի ի'սպաթ օլունա պիլսէ' պիլէ' եինէ
պիզիմ' պու շիմաթի միւճատէլէլէրիմիզէ
աղ ֆայիտէ էտէ պիլիլէր : Օ իրա էլ-
վէլա' Եկեղեցիինն նէ ի'թիգատտէ օլտու-
ղունու տօղրու տօղրույա սէօյլէտիքլէրի
եերլէր փէք աղ պուլունուր : Ա է իբիւն-
ճիսի' էօյլէ շէհատէթ էթտիքլէրի' զէման'
օնլար էքսէրի եալննրղ էյալէթ եկեղեցի-
լէրինն ի'թիգատընը' սէօյլէյօրլար , քի
Եկեղեցիտէ առէմլէրին չօղու' պունուն
եանղըր շ օլա պիլմէսինի տայիմա իհթի-
մալ ինանըրլար . վէ պունտան պէօյլէ պու
ի'թիգատ հէր հալտէ սահիհ սայրլամաղ :
Ա է էյէր էյալէթ եկեղեցիլէրինն պիրի
հաղգընա' եանղըլմաղ տէյիւ պիրի իտ-
տիա' էտէճէք օլունրսա տախի' պունու Աւե-
տարանահան Վրիսթիանա' գարշը պուր-
հան կէթիրմէյէ ֆայտէ էթմէղ . զիրա օ'
օնուն զըտտընը' ինանըր : Չիւն քի պիրի
պիրիմիզի' եալննրղ հէփիմիզին ինանտըր
ճշմարտու թիւնլարը պուրհան իչիւն կէ-
թիրտիյիմի' զ զէման իսքեաթ էտէ պիլի-
րիզ :

Ե իմտի Հայրապետլէրին Ա պրգ-տպէր-
լէր կիպի թագրիր էթտիքլէրինէ տախի պիր
տագիգա նազար էտէլիմ' : Պու սուրէթ-
տէ օնլար հէր նէ գատար սուրը հէր նէ
գատար իսթի'տատ սահիպի առէմլէր իտի-

լէր իսէ տէ՛ եհնէ կայրնըլ ատէմլէր ի-
տի : Ալլա՛հըն Րուհու Առաքեալարը՝ Աոր
Ատակարանըն քիթապլարընը կաղտըգլարը
գէմանտէ լուսաւորել էտիպ տայիմա՛ օնլար
իլէ օլտուղո՛ւ կիպի՛ տայիմա՛ Հայրապետլէր
իլէ տախի օլուպ օնլարը լուսաւորել էթտի-
յինի ինանմաղա սա՛հի՛՛՛ պիր նիշանէմիզ
եօ՛գ տուր . վէ պու Ա արդապետլէրին ա-
րասընտա տախի՛ պէօյլէ պիր եարտըմա նա-
յիլ օլմագ իտտիա՛սընտա օլան եօգ տուր :
Պու էճիլտէն իման մատտէլէրինտէ օնլարըն
սէօղիւնիւն Ա՛ղիլ Քիթապլար՝ եախօտ
ա՛ղլ ու իտրաք եա Առաքելական սիւիա-
րըլըն՝ եարտըմը օլմատըգճա՛ օնլարըն պիղի
իւշատ էտէճէք Տիւքմ՛ ու նուֆուղու եօ՛գ
տուր : Ա է օնլարըն աչըգտան էթտիք-
լէրի թագրիրին ասըլ գըյմէթի պո՛ւ տուր
քի , պիղէ՛ պէօյլէ ատէմլէր սա՛հի՛՛՛ օլմայան
պիր ի՛թիգատը գապուլ էթմէղլէր իտի
տէյիւ՛ գարար վէրմէյէ սէպէպ վէրիր :
Աքին օնլար՝ կայրնըլ եանղըլըր ատէմլէր
օլտուգլարընտան՝ օնլարըն ի՛թիգատը եհնէ
կայրնըլ իհլիմալ գալըր : Ամա իման՝ իհ-
թիմալ ճշմարտութիւնուն իւղէրինէ տէ-
յիլ՝ իլա թահգիգ ճշմարտութիւնուն իւ-
ղէրինէ թէմէլլէնմէլի տիր :

Հայրապետլէր պու խուսուստա՛ պագը
պէօյիւք էքքի մուսանիֆլէ՛ր կիպի տիր :
Պունճիլէյին՝ տիւննէվի ո՛ւլումի րիյաղի-

յէտէ՛ Սոկրատըն եախօտ Մրիստոտէլին
 սէօյլէտի յի շէյլէրին գրյմէթի՛ օնլարտան
 տաճա աշաղա օլան ֆէյլօսօֆլարըն սէօյ-
 լէտիքլէրինտէն պէօյիւք տիւր : Չիւն քի
 հէփիմիզ օնլարա ի՛ թիպար էթտիյիմիզտէն՝
 ա՛ գլըմըզ պէօյլէ՛ գանմըշ տըր քի , օնլարըն
 պիրի կիպի ա՛ղիմ պիր ֆէյլօսօֆ՝ ա՛ղլ ու
 խորաքէ վէ մանգըգա զլտ պիր շէյ սէօյլէ-
 յէմէզ : Աքքին պիր մատտէտէ օնուն
 պիրինին եանզըմըշ խիյինի կէօրտիյիւ-
 միւզ թագտիրտէ՛ օ դէման օնուն սատէ՛
 նուֆուզու իշլէմէզ . վէ պու թագտիրտէ
 Մրիստոտէլին սէօյլէտիյինի՛ դուժարըզ ,
 քի՛ “ Ղշմարտու թիւնու տօսթլուգտան ի-
 լէրի դու թմագ՝ ա՛ղիզ պիր շէյտիր ” տեր :
 Պունճիլէյին՝ Հայրապետէր պիղիմ սէվ-
 տիյիմիզ ստէմլէր տիր , վէ օնլարըն հէման
 ապարը ա՛ գլըմըզ՝ հէր սէօյլէտիքլէրի շէյի
 տօզրու սայմաղա մէյլէնտիրիր : Ա է հա-
 գիգաթ օնլարա՛ հէմ՝ օնլարըն եազտըզլա-
 բը թէլիֆաթլէրէ՛ լայըզ իւզրէ ի՛ թիպար
 էթմէլիյիզ : Աքքին պունճուտա միւլհաղա է-
 տէլիմ՝ քի օնլար տախի ինսանլէր կիպի պա՛զը
 շէյլէրի խազըրտա սագլամագտա եա անկլա-
 մագտա եախօտ ֆարգ էթմէքտէ էքսիքլիքլէ-
 րի օլմասը իհթիմալ տըր . վէ օնլարըն թէ-
 լիֆաթլարընը՝ քէնտիլէրին եազտըզը գա-
 նունլար վէ ա՛ղլ ու խորաք իլէ գարթմագա
 պօրճլո՛յուզ . հէմ պօրճլույուզ քի՛ օնլար

պիր շէյէ “կէրչէք տիր” սէօյլէ տիրքլէրի ի-
 չիւն օնու օնլարրն սատէ սէօղիւ իլէ գա-
 պուլ էթմէյէլիմ . նիճէ օնլար տախի քէն-
 տիրէրի կիւնլէրինտէ եազանլարրն եախօտ
 օնլարտան էվիլէլ եաղլլրշ քիթապլարրն
 սատէ սէօղիւ իլէ պիր շէյի գապուլ էթմէ-
 տիրէր : Աքին պիղի՝ օնլարրն իթիպա-
 րրնտան սօյայօրուղ տէյիւ պիր քիմսէ
 գապաճաթլը չրգարմամագ իչիւն՝ իչպու
 մատտէնին թափսիլինէ տաճա տէվամ է-
 տէլիմ :

ԻՔԻՆՃԻ ՍԵՊԵՊ :

Չի՞նք չե՛ Լայրապետէրէր շենարեւելի՛ն՝ շենարեւելի՛ն
 հագգրնա շեհապեթ վերելյօրլար շե՛ ,
 արեւի արայիս հարաբեւելերաբե սեօյլե-
 րաբեւելի շեյլեր՝ հո-լեւագ արե-
 յե՛՛ վե՛ օնլարն սարաբե
 սեօյլե-իլե գարար-լ
 օլունալար արեյիլե
 լե՛ր արե՛ :

Լայրապետէրին հիւքմ՝ ու նուֆուզու
 նե՛ գատար օլտուղունու պիղէ խապեր
 վերեճեք՝ Լայրապետէրտէն ժիւնասիպ
 քիմնէ եօ՛գ տուր : Իմաի իշպու պապրն
 պաշընտա թագաիմ օլունան մատտէտէ՛ օն-
 լարն քէնտի շեհատէթինի տինկլէյէլիմ .
 վէ էյէր օնլարը՝ հագիգաթ իգրար էթտի-
 յիմիդ գատար ազլիմ ի՛ թիպարտա դութա-
 յօր իսէք , պու մատտէյէ մախսուս օլան
 օնլարն ըէյինի գապուլ էտէլիմ՝ , վէ տիգ-
 գաթ էտէլիմ քի , օնլարա՛ օնլարն պիղ-
 տէն դալապ էթտիյինտէն զիյատէ եա էք-
 սիք նուֆուզ վէրմէյէլիմ :

Պիրինճի շեհատէթ : Սուրբ () գոստի-

նոս Հերոնիմոսա՝ արալարընտա օլան պիր
 միւճատէլէնի՝ խուսուսուենտա պէօյլէ՝ եա-
 զար . “ Սանա իգրար էտէրիմ՝ քի , պէն եա-
 լընըզ Մստուածաշունչուն Աանոնաւոր տէ-
 նիլէն քի թապլարընա պէօյլէ պիր էքրամ
 վէ ի՛ զգէթ էթմէյէ պօրճույում քի , օնլա-
 րըն հիչ պիր մուսանիֆի ապլա պիր եանդ-
 լըչա տիւշմէտի յինի ինանայրմ : Ա է է-
 յէր օնլարըն իչինտէ կէրչէքլիյէ զըտ կէօ-
 րիւնիւր պիր շէյ րասթ կէլիւրսէմ , օղէման
 տիւշիւնիւրիւմ քի , էլպէթթէ պէնիմ՝ է-
 լիմտէ օլան էլեազըսընսա նօգսանլըզ վար ,
 եախօտ կէրէյի կիպի տօղրու տէյիլ տիր .
 եօղիսէ թարգմանիչ ինագիրին լուղէթինին
 մա՛նասընը էյիճէ անկլանամըշարր եախօտ
 նիհայէթի՛ քէնտիմ օնու էյիճէ անկլանա-
 մըշըմ : Ա քին պագի իոստնիֆլէրին ճիւ-
 լէտի՛ կէրէք ա՛ զիզլիքտէ կէրէք ա՛ լիմլիք-
 տէ հէր նէ գատար ա՛ զլիմ՝ վէ միւթէպէր
 օլալար՝ էօյլէ օգուրում քի , օնլարտա հէր
 պուլտուղում շէյի օնլար սէօյլէտիլէր տէ-
 յիւ անիտէ տօղրու օլտուղունա գարար
 գըլմայրմ . իլա օնուն տօղրու օլմասը-
 նա՝ եա զիքր օլունան Աանոնաւոր Վի-
 թապլարըն վասիգասը իլէ՛ եախօտ պիր
 իհթիմալ սէպէպ իլէ պէնի իսքեաթ էթ-
 տիքլէրի՛ իչիւն գարար գըլայրմ : Ա է
 զանն էտէրիմ՝ եա՛ գարընտաշըմ , քի պու-
 խուսուստա սէնին տախի րէյին պունտան

Փարգը տէ՛րիլ տիր . եա՛նի տէ՛մք իսթէ՛-
 րիմ քի , սէնին քիթապլարըն՝ Մարգա-
 րէլէրին վէ Մաքեալարըն քիթապլարը-
 նը օգուտուղուճուզ կիպի օգույաճաղըմըզը
 ումմնազըն ինանըրըմ , քի օնլարըն քի-
 թապլարընըն հէր եանղլըշլըգտան ազատ
 օլուպ տօղոու օլմալէրինէ հիչ պիր շիւպ-
 հէմիղ օլմմաղ ” (ա) : Ա է պու մինվալ
 իւզըէ ալթըր եէտի Եու՛նան Հայրապետէ-
 րինին նուֆուզուճու պէր դարաֆ էթտիք-
 տէն սօնկրա՛ Հերոնիմոսա օնլարա գարշը
 շէհատէթ իչիւն զայրի Հայրապետէրի
 կէթիւրիւր , վէ տէր քի՛ օնլարտան շէհատէթ
 կէթիւրտի իսէտէ , “ Տօղրուսուճու սէօյլէ-
 յինճէ՛ օ եալընըզ Աանոնաւոր Վթիթապ-
 լարը էօյլէ սայարըտը քի , էվվէտէն սէօյլէ-
 տիյի կիպի՛ օնլարըն մուսանիֆլէրինին ա-
 լա եանղըմատըզլարընը վէ օգույանը հիչ
 պիր շէյտէ ալտաթմատըզլարընը ինանմա-
 ղա քէնտինի պօրճլո՛ւ սայարըտը ” (բ) :

Իչպու ա՛ղիմ՝ մուսանիֆտէն պու մատ-
 տէնին իւզէրինէ պիր ուզուճ լաքին փէք
 իգթիզալը իսթիսրաճ տահա կէթլըմէյէ

(ա) () Գոսպինոս Հերոնիմոս 19 Տէրլուապ .
 Փարիզըէ 1597 սէնէսինպէ պասմա օլուշ :
 Ղեւր 2 վէ Հերոն . Ղեւր 2 . Ստէիֆէ .
 551 :

(բ) Ենէ օրտպտ :

իզին դալապ էտէրիզ : Հայրապետէրի օգուամանն ուսուլի իւզէրինէ սէջլէրքէն տէր . “ Աու նէվ՝ քիթապլարը՝ հէր տէտիքլէրինի ինանմաղա մէճպո՛ւրուզ կիպի օգուամալը տէյիլիզ . իլլա օնլարտա օգուտուղուամուղու դատել էթմէյէ հազգըմըզ վար կիպի օգուամալըյըզ : Ա է պէջլէիքէն՝ կէլէճէք սիլսիլէլէրի կիւճ մէսէլէլէրէ էլ գօյուպ պահս էթմէյիլէ լիսանլէրինի վէիսդիլահլէրինի իտման էթմէնին էն Փայիտելի էմէյինտէն մահրում գօ՛մայալըմ տէյիւ պու ախէր դէմանտէ եաղան մուսանիֆլէրին քիթապլարը իլէ Հին վէ՛ Աոր Ատակարաննն Աանոնաուր Քիթապլարնն Փազիլէթինի այրրտ էտէրիզ , քի օնլար Առաքեալարնն դէմաննտա սապիթ օլուպ՝ օնտան պէրու Առաքեալարտան սօնկրա կէլէն Եպիսկոպոսլարտան վէ տիւնեանն հէր դարաֆրնտա փէյտա օլան Եկեղեցիլէրտէն՝ պիր տահա եիւճէ թախթ կիպի ալլա մէգամէ գօնտուլար , քի օրատա հէր մուփին վէ բարեպաշտ ա՛գլ ու իտրաք օնլարա իքրամ՝ վէ ի՛ղզէթ էյլէսին : Ա է էլէր օնլարտա ույղուեսուզ վէ ա՛գլէ զլտ կէօրիւնիւր պիր շէյ պուլաճագ օլուրսագ , օլ քիթապրն մուսանիֆի ճշմարտութիւնու պիլմէզ իտի տէ՛մէմէլիյիզ . իլլա օլ օգուտուղուամուղ էլեազըսը եանղլըշ՝ եախօտ թարգմանիչ օլ եէրին մանասընը եանկըշ

անկլամբը՝ եա պիզ օնու տողրու անկլա-
յանայօրուզ տեմէլիյիզ : Եւքին օնլար-
տան սօնկրա կէլէն պագի Կոստանիճէրին
Թէլիֆաթլէրի՝ քի օնլարըն սայըսը հէման
հիսապսրզ կիպի տիր՝ է յէրչի Մ՝զիզ Վ՝ի-
Թապլարըն պու Փազիլէթինտէն զայէթ չօզ
կէրի՝ իսէլէրտէ , ատեմ՝ պա՛զը քէրրէ օն-
լարտա հէման Մ՝զիզ Վ՝իԹապլարտա պու-
տուղու ճչմարտուԹիւնո՛ւ պուլա պիլիը ,
լաքին օնլարըն օգատար նուֆուղու օլմմազ :
Պունուն իչիւն է յէր օնլարտա ճչմարտու-
Թիւննա դարչը շէյլէրէ բասթ կէլիրսէք , վէ
պէլքի օնլարը անկլայանատրղըմրղտան օլա
պիլէ՝ օնլարը կէրէք օգուր իքէն վէ կէրէք
տինկլէր իքէն պէյէնտիյիմիղի դապուլ
էթմէյէ վէ պիզէ տողրու կէօրիւնմէյէն
շէյի բէտտ էթմէյէ հագգըմրղ վար . շէօյ-
լէ՛ քի՛ հէփ պու միսիլլի շէյլէր եա պիր
սահիհ վէ սապիթ օլմուշ սէպէպ իլէ՛ եա
տէյիլ իսէ Մ՝զիզ Վ՝իԹապլարըն նուֆու-
ղու իլէ մուգարրէր օլմատրղճա՛ վէ օլ մի-
սիլլի քիԹապլարտա սէօյլէնէն շէյին միվ-
ճուտ օլտուղու եա մէվճուտ իմիշ իտիյի
իսպաթ օլմատրղճա՛ օնու բէտտ էտէնէ եա
դապուլ էթմէյէնէ հիչ պիր վէճհիլէ զէմմ՛
էթմէլի տէյիլ տիր ” (ա) : Ա է պու մու-

(ա) () Գոսպինսս Ֆոսպոսս Գարչը՝ Վի-
լապ 11 , Պապ 5 :

սանիֆտէն պունուն կիպի Հայրապետէրտէ պուտուղունուղ րէյլէրին գըյմէթի՝ տէյլ օնլարըն նուֆուղունուն աղըլըղընա կէօրէ՝ իլլա օնլարըն սէպէպլէրինին աղըլըղընա կէօրէ պիչիքմէլի իտիյինի պունուն կիպի չօգ իսպաթլար տաճա կէթիբէ պիլիբիղ , քի օնլար Ա՛ղիզ Քիթապլարա մուգապըգ օլտուգլարընտան զիյատէ իմանըմըղը պաղլայամաղ օլտուղունու՝ վէ եանղըլըր ատէմլէրտէն սատըր օլմալէրիլէ եանղըլ օլմալէրի իճթիմալ օլտուղունտան թէֆթիլ օլմալը իտիքլէրինի աչըգ աչըղա պէյան էտէրլէր :

Իմտի () գոստինոսա նազարէն՝ ճշմարտութիւնու պուլմաղա չօգ քիմսէլէրին դութտուղու եօլ՝ եանկը՛շ օլմալը : Տէյլլիմ քի՝ Ա՛ղիզ Քիթապլարըն պիր խանէսինին մա՛նասընը էօյրէնմէյէ իսթէյօրսուն . չօգ քիմսէլէր վար քի , օլ խանէնի՛ սաճիճ մանա՛սընը էօյրէնմէք իչիւն պիր Հայրապետին շէճատէթինի քիֆայէթ էտէր զանն էտէրլէր : Աքին Սուրբ () գոստինոս իսթէ՛ր քի , Ա՛ղիզ Քիթապլարըն շէրա՛աթընը Հայրապետէրէ քէստիրէճէք եէրինէ՛ Հայրապետէրին շէրա՛աթընը Ա՛ղիզ Քիթապլարա քէսթիբէլիմ : () գոստինոսուն գանունունճէ ա՛մէլ վէ ճարաքէթ էտէրէք՝ պիր Աւետարանական Քրիստոնեայ՝ քէնտիյէ գարչը

Հայրապետէրտէն՝ Վաթինյէրին սօնկ ժողովքու օլան Տրիդնետ ժողովքունուն կանոնլարընըն պիրի կիպի՝ աշխբեար պիր շէյ շէհատէթէ կէթիրիլտիյի դէման տէյէ պիլիր քի , “ Պու շէյին կէրէք օլտուղու՝ էյէր պիր սահիհ վէ սապիթ օլմուշ սէպէպ իլէ եախօա Մ՛ղիզ Վ՛իթապլարըն նուֆուղու իլէ իսպաթ օլմաղսա , հիչ պիր վէճճ իլէ օնու գապուլ էտէ՛մէմ ” :

Պունտան մա՛տա՝ Հայրապետէր շէհատէթ էտէրլէ՛ր քի , պիղ՝ պիր քիթապըն հադգընտա՝ մուսանիֆինին ատընը տէյիլ՝ իլլա օնուն իսպաթլարընը սօրմալըյըղ , օնուն մէսնէտինէ տէյիլ՝ իլլա օնուն պուրհանլարընըն գուվվէթինէ՛ պագմալըյըղ , պիղէ վէրիլէն շէյէ՛ տիգգաթ էթմէլի , վէ տէյիլ օնու վէրէն քիմ՝ իտիյինէ : Պունճիլէյին Հերոնիմոս տէր քի , քիթապլարըն մուսանիֆլէրի վէֆաթ էթտիքտէն սօնկրա՝ “ () նլարըն եաղտըղլարը քիթապլարըն գըյմէթի ատլարընըն ի՛թիպարընա վէ շէօհրէթինէ կէօրէ տէյիլ՝ իլլա լիյագէթինէ վէ եարարլըղընա՛ կէօրէ պիլիլիր : Վէ օգույան եալընըղ օգուտուղունա՛ պագար վէ քիթապըն մուսանիֆի քիմ՝ օլտուղունա պագմաղ : Շէյլէ քի , օնուն մուսանիֆի կէրէք Եպիսկոպոս կէրէք աշխարհական՝ վէ կէրէք պիր սերասքէր եա վալի եա պայաղը սօլտաթ եա պիր գուլ

օլսա՝ վէ կէրէք իսքէրլէթ եա իփէք իլէ եա-
խօտ էն գապա չուլ չափութ կի յինմիշ օլ-
սա , օնուն իթիպարը վէ ի՛ղզէթինին ըիւթ-
պէսինէ կէօրէ թէլիֆաթընա գըյմէթ պի-
շիլմէղ՝ իլլա քիթապընըն լիյազէթինէ վէ
եարարլըղընա՝ կէօրէ գըյմէթ պիշիլիը (ւ) :

Իմօի էյէր պունտա շերոնիմոսուն
գալլինճէ ա՛մէլ էթմէսինի իսթէ՛րսէք , ()-
գոստինոսուն եա Ասկերբերանըն եա Ալի-
րեղին քիթապլարընը օգուտուղումուղ զէ-
ման՝ օնլարըն կէրէք աթոռլարընը վէ կէրէք
Փաթըրիքանի էս՛վապլարընը ունուտաճա-
ղըղ , վէ օնլարըն քիմլէր իտիքլէրինէ տէ-
յիլ՝ իլլա նէ սէջլէտիքլէրինէ՛ պագաճա-
ղըղ , օնլարըն ի՛ թիպար վէ շէօՏրէթլէրի-
նէ տէյիլ՝ իլլա ըէյլէրինին իսպաթլարընա
պագաճաղըղ : շագիգաթ շերոնիմոսուն
պու գանունու՝ շէՏատէթէ կէթիրտիքլէրի
մուսանիֆի Տէր վէճճիլէ մէտՏ էտիպ օնուն
իսպաթլարընա վէ լիյազէթինէ պագամայան
քիմէլէրին ա՛մէլի իլէ մուղապըգ կէլմէղ :

Եթին շերոնիմոսուն շէՏատէթինի պիր
տաճա՛ տինկլէյէլիմ : () տէր քի , “ Պի-
լիրիմ քի , Առաքեալլարը՝ պագի մուսա-
նիֆլէրին ճիւմլէսինտէն՝ մախսուսէն պիր
Փարգը ըիւտպէտէ՛ սայարըմ . զիրա Առա-

(ւ) շերոնիմոս Ուլլիա հարգարէ իւլէրինէ
Տէրոնիմոսուն հարգարէ մէլիպէ :

քեալլար՝ տայիմա տօղրո՛ւ սէօյլէրլէր , լա-
քին պագիլէրի՝ ինսան իքէն՝ ինսան կիպի՝
պա՛ղը քէրրէ կանղըլըրլար ” (ա) : Ա է եինէ
Հերոնիմոս տէր քի , “ Այրիլէրի տա վար
քի , Եռնանիլէր օլսուն Վաթիլէր օլսուն՝
իմանէ տայիր մատտէլէրտէ կանղըլարլար ,
քի օնլարըն ատլարընր պուրատա իշարէթ
էթմէյէ պանա հաճէթ տէյի՛լ տիր . շէօյլէ
քի՝ օլմայա պուրատա կէօրիւնէյիմ քի ,
Արոգինէսէ՝ տէյիլ քէնտի քիթապլարը ի-
լէ իլլա զայրիլէրին կանղըլըլըրլարը իլէ
թէսահապ էտէյօրում : . . . Պէն Արո-
գինէսին քիթապլարընը՝ զայրիլէրին քի-
թապլարընը օգուտուղո՛ւմ կիպի օգու-
րում . շիւն կէօրիւյօրում քի՝ օ՛ տա-
խի օնլարըն կանղըլարգլարը՝ կիպի կանղըլ-
մըլ ” (բ) : Հերոնիմոս պիր զայրի մա-
հալտէ էսքի Եկեղեցական մուսանիֆլէրին
Վուսուրլարը վէ կանղըլըլըրլարը իշիւն
սէօյլէրքէն՝ տէր քի , “ Օլա պիլիբ քի՝ կա
օնլար կալընրզ պի՛լմէտիքլէրի իշիւն կան-
ղըլարլար , կախօտ օնլարը պի՛զ անկատը-
ղմըլտան Փարգը պիրֆիքիր իլէ կազտը-
լար . կա օնլարըն թէլիֆաթլէրի կազըճը-
լարըն ճահիլէյի սէպէպիինտէն կալաշ կա-

(ա) Հերոնիմոս (Թեոփիլոս Լոգիստանդրու-
ցեյէ՝ Դեբլուպ 62 :

(բ) Հերոնիմոս Պամպոլոստա Դեբլուպ 65 :

վաչ պօղուլտուլար, եախօտ օլ բէղիլ շէյ-
դան Աբիոս տիւննայէ կէլմէզտէն էլվէլ՝
օնլար սատէտիլ իլէ վէ կէրէյի կիպի օ
գատար տիւշիւնմէյէրէք աղըզլարընտան
պա՛ղը շէյլէր գաշըրտըլար, էջլէ՛ շէյլէր
քի, նիղա սէվէն բուհլարըն փէնչէսինտէն
գուրթուլմասը կիւճտիւր" (ւ) : Այէր
Հերոնիմոսուն օլտուղու օլ էսքի զէման-
լէրտէ՛ քիթապ եաղմագտան սատըր օլան
եանղըրչըրգլարըն՝ վէ մանասը կիւճ անկ-
լաշըլմալարըն ճիւմլէսի մէվճուտ խտիլէր
խէ, պին իւչ եիւզ սէնէնին էսնասընտա,
նէ գատար տահա չօղալմըլ օլմալը :

Պունտան գաղը՛ նազար՛ Հերոնիմոս
տէր քի, Պիւթագորասըն շայիրտլէրինէ
վէրտիյի էօրնէյէ կէօրէ՛ թագտիմ՝ օլու-
նան պիր շէյտէ՛ օնու թագտիմ՝ էտէնին
կէօյնիւնէ կէօրէ սապիթ օլմուշ բէյինէ օ-
գատար պագմալը տէյիլիղ : . . . Պէ-
նիմ՝ մէրամըմ՝ էսքի մուսանիֆլէրին քի-
թապլարընը օգույուպ՝ հէր շէյի թէճրիւ-
պէ էթմէք վէ էյի օլանը գութմագ տըր,
վէ Ասթողիկէ Եկեղեցիին իմանընտան
պըրըմագ տէյիլ տիր" (բ) : Աէ պիր
ղայրի տօսթունա եազար քի, հագգ վէ

(ւ) Հերոնիմոս Բա-Փիմոսոս Գարչը, Իրինճէ
Դիլտապ :

(բ) Հերոնիմոս, Դիլտապ 15 . 2 :

տողրու պու տուր քի , “ Արողինէսի վէ պագի Եունանի վէ Վաթին Եկեղեցական մուսանիֆլէրի սագընարագ օգույալըմ , շէօյլէ քի՝ էյի օլանը՝ սէչէլիմ , վէ էյի օլմայանը գապուլ է՛թմէմէյէ տիգգաթ էտէլիմ , Վաքեալա՛ կէօրէ՝ քի պիղէ հէր շէյի թէճրիւպէ էթմէյէ վէ էյի օլանը դու թմաղա էմր էտէր ” : ւն (ժ) Եսաղ . Ե . 21 . (ւն) :

Հերոնիմոսուն՝ քէնտինտէն էվվէլ օլանլէրին րէյ ու ի՛ թիգատլէրինի վէ Վ՛ղիղ Վիթապլարա թէֆսիրլէրինի նէ՛ ճէսարէթ իլէ հէօքմ՝ էթտիյինէ՛ տախի տագ : ()՝ տէր քի . “ Ախպրիանոս՝ Վ՛ղիղ Վիթապլարը հիչ անկլամըչ կիպի տիր . Ա իկտորինոս՝ քէնտի անկլատրղընը սէօյլէմէյէ գատիր տէյիլիտի . Վաթթմանթիոս՝ տինիմիզի իսպաթ էթմէյէ էթտիյի ճէհատէ՛ զայրիլէրին տինինի պօզմագատա օլտողըն գատար՝ գատիր տէյիլ տիր . Վրնոբիոս՝ զայէթ թէրթիպսիղ վէ գարըչը՛գ՝ հադտէն զիյատէ իսթիլահ գուլանըր . Սուրբ Հիլարիոն՝ հադտէն զիյատէ տօլղուն՝ վէ ուղուն գապիրլէր իլէ եիւքլիւ տիւր ” (ք) : Աւղղափառ մուսանիֆլէրտէն Վէթիթիոս նամ պիր քիմսէ իչիւն տէր քի , “ ()նուն մեկ-

(ւն) Հերոնիմոս Տէրլուպ 76 :

(ք) Հերոնիմոս 13 Տէրլուպ Պողէնոսա :

նու թիւն լարընտա՝ ղայէթ չօդ շէյլէր վար
քի , պաննա փէք ալչադ վէ ճիչ պիր շէյէ
եարամաղլար կէօրիւնիւր : () կէօ-
րիւնիւր քի , ղայրիլէրին Տադգըննա պէօյլէ
պիր ֆէննա րէյի՛ վարըտը քի , օնուն քէնտի
գուսուրլարընը ճիչ քիմնէ ֆէրգ էտէմէղ
տիւշիւնիւրիւտիւ ” (ւ) :

Պու միւ՛ թէպէր մուճթէրէմ շայրա-
պետ՝ ղայրիլէրին թէֆսիրլէրինտէն պիր
չօղունու րէտտ էտէր , վէ պէյէնմէտիյինի
գապուլ էթմէղ : Պունուն կիպի՛ շայրա-
պետլէրին չօղու՛ “ Իսրայէլ ” լուղէթինէ
“ Ելլաճը կէօրէն ” մա՛նասընը վէրտիլէր :
Եւքին օ՛ պու մա՛նայը գապուլ էթմէյիպ
տէր քի , “ Պու լուղէթէ պու մա՛նայը վէ-
րէնլէր ա՛ղիմ նուֆուղ վէ կիւղէլ սէօյլէ-
յիշ սաճիպլէրի օլուպ՛ օնլարըն եպընըղ
ատը պիղի եէրէ չարիմաղա քիֆայէթ է-
տէր իսէտէ , պիր տիւնեալի կիւղէլ սէօյ-
լէյիշէ՛ ճէր նէ գատար պիւյիւք օլուրսա
օլտուն՛ ույմայարագ՛ եինէ պիղ՛ պու ատը
վէրէն Ե՛ղիղ Բիթապլարըն վէ Մէլէյին
վէ Ելլաճըն ճէօքմ՛ ու նուֆուղո՛ւ արտըն-
ճա սիւլիւք էթմէքտէն ղայրի շէյ էթմէսի-
նի սէչմէղիղ (բ) : () նուն՛ օնտան իլէրի

(ւ) Հերանճիոս 133 Տէրլուպ Ս՛արգէլլա-

ու :

(բ) Հերանճիոս Ի՛պրանի սըփարըլ :

օլան ուղղափառ Հայրապետէրին Մ'զիզ Քիթապար մեկնուածիւնլարընը բէտտէթտի յինէ պունուն կիպի պիր չօգ իսթիսրաճէր կէթիրէ պիլիրիզ . լաքին ճիւմէ պու կէթիրտի յիմիզ շէհատէթէր' () գոստինոս վէ Հերոնիմոս վէ պու պագի ա'զիզատէմէր' քէնտիլէրտէն էվվէլ օլան Հայրապետէրի Եկեղեցիին մատտէլէրինտէ հաքիմէր եա մի յանճիլէր սայմատրդլարը վէ օնլարըն շէհատէթինի ֆարզի ալին տէյիւ գապուլ էթմէյիպ' օնլարըն բէյ ու ի' թիգատէրինի Մ'զիզ Քիթապարըն վէ ա'գլ ու իտրաքին գանունու իլէ թարթարագ թէֆթիշ էթմէյէ հէր քէսէ հագգ վէրտիքլէրինի իսպաթ էթմէյէ քիֆայէթէտէր :

Վայրիլէրին բէյ ու ի' թիգատէրինէ պու գատար գուսուր պուլան () գոստինոս վէ Հերոնիմոս' քէնտի բէյ ու ի' թիգատէրինի եանղըմաղ սայմատրդլարընա շիւպհէ եօգ տուր : () գոստինոս քէնտիսինի եանղըմաղ սայմատրղը պէս պէլլի տիր . չիւն քի , իսթիարըղընտա' մուգատտէմա հէի եազմըլ իտիյի քիթապարընը էլտէն կէչիրտիքտէն սօնկրա հէի տէյիլթիրտիյի բէյլէրինի եազըպ կէլէճէք սիլիլէլէրէ պրագտը . քի օ պիր պէյիւք ճիլա տիր : Վէ Հերոնիմոսուն քէնտի հագգընտա նէ' տէտիյինի տինկլէյէլիմ . " Վէ պու մինվալ իւզըէ սանա

մուխթասարէն Փիքրիմի պէյան էյլէտիմ .
 լաքին էյէր պիր զայրի քիմսէ տաճա մու-
 դապըգ վէ սաճիճ օլանը մէյտանա չըգա-
 րըրսա , տաճա էյի տիր քի , պէնիմքինի
 տէյիլ՝ իլլա օնուն թէֆսիրինի գապուլ է-
 տէսին ” (ա) : Ա է պիր զայրի մաճալտէ
 տէր քի , “ Պիլ շիմտի բնագիրին կիզլի
 մա՛նասընը թէֆսիր էթմէյէ էլիմիզտէն կէ-
 լէն ճէփ ճէճտի էյլէտիք . լաքին պիր զայ-
 րիսի՝ պիղիմ սէօյլէտի յիմիզտէն տաճա իճ-
 թիմալ՝ վէ ագլ ու իտրաքէ տաճա՛ մագ-
 պուլ օլան պիր շէյ սէօյլէյէճէք օլուրսա ,
 օգույան՝ տաճա էյի տիր քի , պիղիմքինի
 տէյիլ՝ իլլա օնուն նուֆուզունա թապի՝
 օլուն ” (բ) : Ա է եինէ պիր զայրի եէր-
 տէ տէր քի , Պունու՝ ճէփ զայիֆ՝ գուտրէ-
 թիմիզէ կէօրէ սէօյլէտիք լաքին է-
 յէր պիր քիմսէ պու մատտէլէրին տաճա է-
 յի վէ տաճա տօղրու պիր նագլինի վէրէ
 պիլիրսէ , օնու գապուլ էթմէյէ փէք ճա-
 զըրըմ ” (գ) :

Պուրաճըգտա կէօրիւրիւզ քի , պու

(ա) Հերանիսա Լեւոնիմ իւզլինի Տի-
 նուլինի :

(բ) Հերանիսա՝ Սօֆիանի իւզլինի Տի-
 նուլինի :

(գ) Հերան . Օւտարի իւզլինի Տի-
 նուլինի :

Հայրապետ տիրէր իմիցն վէ ի' թիգատրմըզը
 պաղլամայրպ' նէ' սերպէս թլիք վէրի յօր :
 Իմտի պիզէ վէրիլէն սերպէս թլի յի իսթի' -
 մալ էտէլիմ : Պիզէ սէօյլէտիքլէրի' եա-
 լընըզ ա'գլ ու իտրաքէ եախօտ Վ'զիզ
 Վ'իթապլարա մուդապըզ օլտուղճւ գէման
 օնլարը տինկլէյէլիմ : Վ'յէր օնլար' քէն-
 տիլէրտէն էվվէլ օլան Հայրապետլէրի օ-
 գուր իքէն' ա'գլ ու իտրաքլէրինի իսթի' -
 մալ էթմէքտէ տիգգաթ էթմիշ օ'լմասալա-
 րըտը , Վ'րիսթիան տինի շիմտի Վրոգինէս
 եախօտ Վ'պողինարիոս կիպի քիմսէլէրին
 տիւշլէրինտէն աօլու օլմուշ օլուրուտու :
 Վ'աքին նէ օնլարըն ալէսսէվի ի' թիգատր վէ
 թա'լիմլէրինին ա'լա օլմասը' նէ տէ իլք
 Հայրապետլէրտէ դայէթ փարլագը ըզգ ի-
 լէ զիյա վէրտիյինի Տիշ քիմսէնին ինքեար
 էտէմէտիյի' օնլարըն ա'գլիզ էօմիւրլէրինին
 նուրու' օնլարա եագըն օլան Հայրապետ-
 լէրին կէօզլէրինի էօյլէ գամաշտըրա պիլտի
 քի , թէլիֆաթլարընըն իչինտէ սաՏիՏ վէ
 տօղըու օլանը եանղլըշ վէ եալան օլան
 շէյտէն Ֆէրդ էթմէյէ գատիլ օլմամայալար :
 Պու թագտիրտէ' օնլարտան սօնկրա կէլէն
 Հայրապետլէրին ա'լա Փաղիլէթլէրի' օն-
 լարըն ի' թիգատրլէրինի դայիֆ թէմէլէր իւ-
 զէրինէ թէմէլէնմիշ պուլտուղու մուղ գէ-
 ման' օնլարըն կէչմէյէ վէ պէլքի ըէտտ տա-
 խի էթմէյէ պիզէ մանի' օ'լմասընլար :

Քենտիլերի պիզէ Էանդըլարդ-լարընը՝ եա-
խօտ եանդըլմալարը Էհէլիալ օլտուղունու
սէօյլէտիլեր իսէ, պիզ օնլարըն Տէր պիբ
տէտիյինէ՝ թէֆթիշ էթմէյէրէք ինանտը-
ղըմըզ թագտիրտէ էօզիւր տիլէմէյէ Տագ-
գըմըզ գալմազ :

Սուրբ Լ. Բարոսիոս նէ՞ տէր : () տէր
քի, “ Պիր քիմնէ պէնիմ թէլիֆաթլէրիմի
օգուաուղունտա՝ օնլարը օգուր իքէն նէ
շիւպՏէլէր սատրը օլտուղունու պանա
նագլ էտէ՛ր իսէ, էօյլէ սայարըմ՝ քի, օ
քիմնէ պանա էյլիք էտէյօր : Չիւն քի օ՝
էվէլա պէնիմ պիլտիյիմ շէյլէրտէ եան-
դըլմըշ օլա պիլիւր . վէ պունտան մա՛տա չօգ
շէյլէր խադրըմըզա կէլմէզլէր եա մա՛լիւ-
միւմիւզ տէ յիլէ՛ր տիր, վէ չօգ շէյլէր՝
պանա կէօրիւնտիյինտէն զայրիլէրէ ֆարգ-
լը՝ կէօրիւնիւրլէր ” (ւ) : Արոգինէս տա-
խի՝ քէնտիինն թէլիֆաթլարընըն ճիւմլէսի-
նի՝ պունուն կիպի տիգգաթ իլէ թէֆթիշ
էթմէսինի նասիՏաթ էտէր, վէ տէր քի,
օնուն քիթապլարընը ” () գույանլար՝ օնուն
Տէպի սէօյլէտիլէրիինի թէֆթիշ էթմէլի-
տիրլէր . վէ օնլար ըուՏլարը անկլամագ ի՛-
նայէթիինի իՏսան էտէնին լուգֆունու ալ-
մազա տիգգաթ էթմէլիտիրլէր, քի պու
վէճՏ իլէ՛ էյի սարրաֆլար կիպի՝ օնլարըն

(ւ) Լ. Բարոսիոս՝ Քիլիսոպ 7, Տէրիւսոպ 17 :

չօպանը օնլարը ալտաթտրղը՝ վէ օնլարա տօղրու վէ բարեպաշտ օլան շէյի վա՛ղ էթտիյի զէման Ֆարգընա վարալար՝ (ա) : Աիւրեղ տախի տէր քի , « Պէնիմ քէնտիւ լիյիմտէն սէօյլէտիյիմ շէյաէ՛ օնու Մ՛ զիզ Վ՛իթապլարտան իսպաթ էթմէտիյիմ թագտիրտէ՛ պէնի ինանմա : Օ՛ իրա իմանըմըզն վարըշը վէ գայիմ օլմասը՛ լիսանըն կիւզէլ վէ լաթիֆ իսթիլաՏը՛ իւզէրինէ տուրմազ . իլլա ալլաՏանի Վ՛իթապլարտան կէթիլիլէն իսպաթլէրին իւզէրինէ պինա օլունուր » (բ) : Իմտի էյէր Հայրապետէր՝ օնլարը տիյնէյէնլէրի՛ սէօղլէրինի Մ՛ զիզ Վ՛իթապլարըն նուֆուզու իլէ սապիթ օլմատրգճէ գապուլ էթմէլէրինի իսթէմէտիլէրի թագտիրտէ , գա՛նտէ գալտը քի , օնլարըն եալընըղ սիւքիւթ տէյիլ իլլա պունտան ագտէմ՝ կէօսթէրտիյիմիզ կիպի՛ պունճէ դարիգլէր իլէ պօզուլմուշ վէ թէպտիլ օլմուշ քիթապլարընտան պիւզիմ օնլարը գապուլ էթմէմիզի իսթէյէլէր :

Ս՛ է պու մինվալ իւզըէ՛ Հայրապետէր պիր գարաֆտէն՝ « Պիզ ինսանլէր օլուպ եանղլըշլըղա միւպթէլայըղ , սիզէ թագ-

(ա) Որոգիւնէս Եղեկէլ Իւզընէ Գրուշ 2 :

(բ) Աիւրեղ Վ՛իթապլարտան :

տիմ էթտիյիմիզ հէր շէյի թէֆթիշ էթմէլիսինիզ , վէ օնու ֆարզի ային տէյիւ գապուլ էթմէմէլիսինիզ ” նիտա էտէրլէր իքէն , օպիր դարաֆտան ատէմլէր պուլունուր քի , “ ()նլարըն թալիմի՝ Եկեղեցինին օրէնքիտիր , վէ օնուն՝ եալընըզ մանասընճա տէյիլ իլլա լուղէթի լուղէթինէ նօգգասընա վարընճայատէք արտընճա վարմաղա պաղլը յըզ ” տէրլէր (ւ) : Պու միսիլի պիր հարաքէթ՝ Վործք Մաքեղուցուն օն տէօրտիւնճիւ պապընտա նաղլ օլունտուղունա կէօրէ՝ Պօղոս իլէ Ռառնաբաս Մաքեղըն հիքեայէթինտէ կէօրիւնիւր : Սիկայոնիացիլէր օնլարա Մլահա եագըշըր ի՛պատէթ սունմաղա իսթէրլէր իտի , վէ պու Սուրբ քիմսէլէրին պունա գարշը տուրտուգլարընա պագմաղլարըտը : Իմտի օնլար պու հարաքէթէ տարղընըղլա տօլուպ՝ օլ Փու թիէրէսթլէրին արասըն սէյիրտիպ նիտա էտէրլէրիտի քի , “ Եա՛ ատէմլէր՝ պու շէյլէրի նի՛շիւն էտէյօրսունուղ , պիզ տախի սիզին կիպի էլէմ շէքմէյէ միւպտէլա ատէմլէրիզ ” : (Վործք . 15 :) Տէմէք իսթէրիմ քի , էյէր պիզ՝ Մլահըն սէօղիւնիւ իմանըմըզըն կանոնու վէ թէմէլի տէյիւ դու թա՛սագ ,

(ւ) Իսլանայօլ Կաթիկէն Սերգիոս 6 Ժողով :

եան զըլըր օլան ատեմէրին թէլիֆաթէրինի
 Մ. Լաճըն սէօզիւնիւն ըիւղպէսինէ գալտըր-
 տըղըմըզ թագաւորտէ՝ օլ կանոնտան թէ-
 ճաւուղ էթմիշ օլուրուզ :

Եւ իմտի էյէր պու Մ. զիզ Հայրապետ-
 լէր՝ կէօքտէ օլան միւսարէք մէքեանլարըն-
 տանպագասալար , վէ պա՛ղը քիմսէլէրին օն-
 լարըն մուգարրէր իրատէթլէրինէ գարշը
 թէլիֆաթլէրինի նէ տէրէճէյէ նիւճէլթ-
 տիքլէրինի կէօրսէլէր , պունու քէնտիլէրի-
 նէ պիր պէօյիւք զարա՛ր սայաճագլար :
 Օ՛ իրա օնլար քէնտիլէրտէն պին գաթ
 զիյատէ սէվտիքլէրի Խելաս էտիճիլէրի-
 նին շանընա վէ օնուն սէօզլէրինէ քէթմ
 էթմէյէրէք՝ պէօյլէ պիր իզզէթի գա-
 պուլ էտէ՛մէղլէր : Եախօտ՝ էյէր մա-
 սունքլարըր եաթտըղը մէզարլարըն իչին-
 տէն պիզէ սէս էտէ պիլսէլէր՝ պու պէտ
 մուա՛մէլէ իչիւն պիզի թէքտիր էտիպ՝ Պօ-
 ղոսուն սէօզլէրի իլէ՝ “Եա՛ ատեմէր պու
 շէյլէրի նի՛չիւն էտէյօրսունուզ , պիզ
 տախի սիզին կիպի էլէմէ միւսպտէլա ատեմ-
 լէրիզ ” տէյիւ պիզէ շաղըրմագլարըր իտի :
 Եաքին օնլարըն ա՛ղիզ թօփրաղընը թէփ-
 րէթմէյէ նէ՞ Տաճէթ . օնլարըն սէսի՛ օնլա-
 րըն պու քիթապլարընտան քիֆայէթ էտէր
 միգտարի սէտա՛ վէրիյօր , քի օրատա պիզէ՛
 տէրլէր քի , քէնտիլէրի՛ օնլարա պա՛ղը քիմ-
 սէլէրին պէօյլէ լայըգսըզ պիր վէճճիլէ

վերտիքէրի ալլահանի նուֆուլէ մալիք օլ-
մագ տա՛վասընտա տէյիլէր տիր :

Իշպու պապէ խիթամ վերմէզտէն՝ պու-
նա տիգգաթ էտէլիմ քի , իման մատ-
տէլէրինին իսպաթընա շայրապետլէրին
թէլիֆաթի քիֆայէթ էտէր վէսիլէլէր տէ-
յիլ տէմէմիզ իլէ՛ օնլարը օզումագտան
եախօտ շէհատէթէ կէթիրմէքտէն ա՛լէմին
ղայրէթինի քէսմէք մերամընտա տէյիլիզ :
Շայրապետլէր քէնտիլէրի՛ Շայրապետլէրի
շէհատէթէ կէթիրիլէր լաքին օնլարըն ի-
մանը՝ Ալլահըն սէօղիւնտէ՛ իտի : Անճագ՝
իմանլարընը տահա աչըզ կէօրիւնիւր էթ-
մէք իչիւն՝ հէր նէվ՛ մոլսանիֆլէրտէն՝ Եէ-
հուտիլէրտէն՝ փու թիէրէսթլէրտէն՝ կա-
նոնաւոր օլմայան քիթապլարտան հէմ
տախի Շայրապետլէրտէն իսթիսրաճլէր
կէթիրիլէր : Մէսէլա պիր Շայրապետ՝
Սուրբ Երրօրդու թիւն վէ Քրիստոսուն
Ալլահըղը վէ պունուն կիպի պէօյիւք պիր
թա՛լիմի Ալլահանի իլհամըն քիթապընտան
իսպաթ էթտիքտէն սօնկրա՛ պու մատտէլէ-
րին խոլսոլսունտա քէնտինտէն էվլէլ օ-
լան Շայրապետլէրին ի՛ թիգատլէրինի իս-
թիսրաճ՝ էթմէյէ պաշլարըտը . շէօյլէ քի ,
ատէմլէր կէօրսիւնլէր քի , պէօյլէ պիր
ճյմարտու թիւն Ալլահըն սէօղիւնտէ պո՛ւ
տէրէճէ աշիքեար իլհամ օլունմուշ քի ,
օնլարտան էվլէլ օլան հէփ Շայրապետլէր

տախի օնու օրատա պուլմուշլարբար : Ա է պիր հաւատացեալն եիւրէյինէ՝ թէմէլլի վէ պաշլըճա մատտէլէրի քիլիսէտէ էն միւ՝ թէպէր վէ ա՛ղիզ ատէմլէր չօգտան պէրու շիմտիքի կիւնլէրտէ պիղիմ՝ ինանտրղըմըզ կիպի ինանտրղլարընը պուլմագտան ղիյաւ տէ Փէրրահլըզ վէ սիւրիւր վէրէն պիր ղայրի շէյ օլա պիլի՞ր մի :

Ա է պէօյլէ իքէն՝ պունտան անկլաշըլմազ քի , էյերչի պու ա՛ղիզ ատէմլէր օնլարտան իլէրի օլանլարտա՝ Մստուածաշունչտա պուլունմայան պիր Փարզի այինէ ըասթ կէլտիքլէրինտէ օնու օնլարըն սատէ սէօզիւ վէ նուֆուզու իլէ գապուլ էտէճէքլէրիտի : Աուրը () գոստինոս տէր քի , պունուն կիպի պիր շէյ վագի՝ օլտուղու սուրէթտէ՝ օլ շէյի գապահաթլը օլմայարաք ըէտտ էտէ պիլիլլէրիտի : Ամտի պունտան անկլաշըլլը՛ր քի , Հայրապետլէրի օգուճագտան վէ օնլարը շէհատէթէ կէթիրտի յիմիզտէն մէրամըմըզ՝ եէնի ճշարտու թիւնլար էօյրէնմէք եախօտ տինիմիզին հագգ օլտուղունու իսպաթ էթմէք տէյիլտիր , իլլա տինիմիզին նէ գատար աշիքեար վէ էյի թէմէլլէնմիշ օլտուղունու կէօսթէրմէ՛ք տիր :

Աէլէլիմ՝ քի , Մետարանական Վրիս թիանլար իլէ Հոռլմայ քիլիսէսինին պէյնինտէ օլան միւ ճատէլէլէրտէ պու թա՛լիմլէր աշիքեար՞ մը տէյիւ տէյիլ՝ իլլա ճշմարի՞տ

մի տէյիւ սիւալ օլունույօր . Հայրապետ-
 լէրտէ օնլար պուլունո՛ւյօրմու տէյիւ տէ-
 յիլ՝ իլլա Մատուածաշունչուն իչինտէ պու-
 լունո՛ւյօրմու տէյիւ արանըյօր : Պիղ՝
 թա՛լիմի էվվէլա Հայրապետլէրտէ՝ վէ
 անտէն սօնկրա Մատուածաշունչտա արա-
 մաղըլա , շէյլէրին դապիաթընտան օլան
 նիզամ՝ ու թէրթիպինի թէրսինէ չէվիբմէլէ
 տէյիլիղ : Պիր թա՛լիմին՝ Հայրապետլէր-
 տէն եախօտ քիմտէն օլուրսա օլուն ինա-
 նըլտըղընը սիւալ է՛թմէզտէն էվվէլ՝ մէվ-
 ճիւտ օլտուղունու եա՛նի Մատուածաշունչ-
 տա պուլունտուղունո՛ւ սօրմալըյղ : Ա է
 հագիգաթ պիր թա՛լիմ՝ Մատուածաշունչ-
 տա իլհամ օլունտուղտան սօնկրա՝ Հայրա-
 պետլէրտէ պուլունսա տա պուլունմասա
 տա պէս եօզ տուր :

Ի Ի Չ Ի Ի Ն Ճ Ի Ի Ս Ե Պ Ե Պ :

Չի ն թի՛ Հայրապետէր պէօյլէ պեր գարս
 Ելէ Եսայի շար թի՛, Եսայի բարս
 պի՛նէ Կայի Տարաբէրէր պի՛ն
 Հարի լէր լիս օլապա նիցէլէ-
 Լէր լի օլապա պապա մ-
 շի թարս արս :

Վայրապետէրին թէլիֆա թէրինին Տի-
 յէ թի՛ քիֆայէ թ միգտարի կէօս թէրի
 քի՛, օնլարն՝ նալընը քէնտի սէօյլէրինին
 նուֆուզու իլէ Տէր քէսի գապուլ է թ մէ յէ
 մէճպուր էտէճէք Փարզ զըմնընտա ըէյլէր
 սէօյլէ մէ յէ նի յէ թէրի եօ զուտու : Վայրին
 օնլար պիղէ՛ տին իւղէրինէ միւլա Տաղալէ-
 րինի սէրպէս թ սէօյլէրլէր, վէ պիղի՛ է յի
 կէօրիւնտիւ յինէ կէօրէ՛ գապուլ եա ըէտտ
 է թ մէ յէ սէրպէս թ պրաղըրլար : Վայր
 պիղէ Փարզի ային զըմնընտա ի՛ թ ի գատէր
 թ ագտիմ՝ էտէճէք նի յէ թէրի օլայլար՝
 զայրի տտէմլէրին պու գատար ըէյլէրինի
 ճէմ՝ է թ մէ զլէրիտի . Տէմ տախի քէնտիլէ-
 րին եաղտըրլարնը՝ պու գատար ազ տիգ-
 գա թ վէ ի Տի թիմամ իլէ թէլիֆ է թ մէ զլէրի-

տի : () նլար ճիւմլէ նէվի՝ ատէմին իմանը վէ
խելասը իւղէրինէ օլան մէսէլէլէր խուսու-
սունտա եաղտըգլարը զէման՝ էյէր կէլէ-
ճէք զէմանտէ ատէմլէր օնլարըն միւլաճա-
ղալէրինի Վլաճանի ճշմարտութիւնլար տէ-
յիւ գապուլ էտէճէքլէրինի թաճմին էթ-
սէլէր իտի , էլպէթթէ՝ աշաղատա կէօրէ-
ճէյիմիզ կիպի՝ պու գատար պի գայտ գարզ
իլէ եաղմաղլարըտը :

Հայրապետլէրին տիգգաթսըզ վէ իճ-
թիմամնըզ եաղտըգլարընը իսպաթ էտէ-
ճէք՝ պունտան ագտէմքի պապլէրին շէ-
ճատէթլէրինտէ չօգ շէյլէր պուլուներ .
լաքին օնլարա՝ պիրաղ տաճա՝ զամմ՝ էտէ-
րիզ : Վարողլարը՝ շիմտի օնլարը պուլ-
տուղումուղ կիպի՝ չօգ քէրրէ էվմէլտէն
մէշք վէ թէֆէքքիւր օլունմամը՝ աղըզտան
սէօյլէնմիշ վա՝ զլար տըր , քի սէօյլէնիրքէն
տինկլէյէնլէրտէն եաղըլմըշլար , վէ պէլքի
օնտան սօնկրա ճիչ ասլա քէնտիլէրտէն
թասճիճ օլունմամըշլար : Աուրբ Հերո-
նիմոս Արոգինէսին պա՝ զը քարոզլարընա
պիր մուգատտէմէսինտէ տէր քի , Արոգի-
նէս օնլարը քիլիսէտէ եափըպ աղըզտան
սէօյլէտի (ւ) : Ա է եինէ քէնտի թէլի-
ֆաթլէրի իչիւն ճէման պու Հայրապետ

(ւ) Հերոնիմոս՝ Արոգինէսին քարոզլարըն-
նա հաղատապիլէ :

տէր քի, օնլարը աճէլէ իլէ եազար . վէ տէր քի, “Սողոմոնուն իւչ քիթապընը” եանի Մուսիք՝ ժողովող վէ Երգ Երգոց քիթապարընը “Թէրճիւմէ էթմէյէ քէնտինէ իւչ կիւն միւՏլէթ քէստի” (ւ) : Ե իմտի օլ իւչ քիթապը՝ պիր ա՛լիմ՝ քիմսէ Ի՛պրանիճէտէն պիր այտա տողոու տողոույա Թէրճիւմէ էթմէյէ կիւճ իլէ դատիր օլա պիլիր : Ա է պէօյլէ իքէն շերունիմսուն պու Թէրճիւմէսի՝ էյէրչի պու դատար ա՛ճէլէ իլէ եափըլտը՝ իսէտէ՝ շուփմայ քիլիսէսինին պու կիւնէ դատար դապուլ էտիպ դուլանտըը Թէրճիւմէ՝ տիր : Պիր զայրի Թէլիֆաթընըն սօնունտա տախի տէր քի, “Պու՝ տըրզտան վէ ագան սու կիպի Թէզ վէ փէք շափուգ սէօյլէնմիշ պիր շէյիտի, շէօյլէ քի օնուն տիլի՝ եազան եազըճըլարընըն էլէրինտէն իլէրի սէյիրտիրիտի . վէ օնուն Թէզ սէօյլէյիշի՝ օնլարըն լուղէթլէրի գըսսա եազմագ իշիւն գուլանտըրդարը իշարէթլէրի՝ պիլէ պիրի պիրինէ գարըշտըրըրտը” (բ) : Մատթէոս Մուտարանը մեկնութիւննունտան էօթիւրիւ եազըլմըշ իտիյի դարզը իշիւն իֆթիխար էտէրէք տէր քի, չիւն քի օնուն զագթտան եանա չօգ սըգլէթի վար իտի, օնու չօգ ա՛-

(ւ) շերուն . Մուսի . Տուգապուէմէ :

(բ) շերուն . Տարլուայ 47 :

Ճէլէ իլէ պիթիրմէյէ մէճպճւր օլտու : Ե-
 փեսոսսլուլարա մեկնուլ թիւնունուն մուգատ-
 տէմէսինտէ տէր քի , օլ գատար աճէլէ ի-
 լէ եազար քի , կիւնտէ պին սաղըր էյլէր
 իտի : Պաղը տէֆա՝ է՝օղիւր տիլէյէրէք
 տէր քի , Իպրանիճէ մէշք էտիպ օգումագ-
 տան տիլինի փասլանտըրմըշ տըր : Պու-
 րաճըգտա գըսաճէ սիւալ էտէլիմ՝ քի ,
 պիր մեկնիչ՝ պունճիլէյին ա՛ճէլէ վէ պի
 տիգգաթ եազարղը թագտիրտէ՝ օնուն ըէյ
 ու ի՛ թիգատլէրինի թէֆթիշ էթմէզտէն
 գապուլ օլունմասընը գալապ էտէ պիլի՞ր
 մի :

Հայրապետէրին՝ պիզիմ օնլարըն թէլի-
 ֆաթլարընը եանղըլմաղ տէյիւ գապուլ
 էթմէյէ Տիչ ասլա ֆիքըլէրինտէն կէչմէտի-
 յի՝ վէ պունտան պէօյլէ ա՛ճէլէթէն վէ պի
 տիգգաթ եազմաղա ճէսարէթ էթմէլէրինէ
 տաճա պիր իսպաթ իչիւն՝ օնլարըն Պատ-
 մուլթիւնտա՝ Վերականու թիւնտա՝ վէ Քի-
 լիսոփայուլթիւնտա էթտիքլէրի պիր չօգ
 ղալագլարընը զիքը էտէլիմ՝ : Պու խու-
 սուստա պիր գաչ էօրնէքլէր վէրտիյիմիզ-
 տէն մերամըլը՝ Տիչ պիր վէճՏիլէ օնլար
 ճաՏիլ վէ օգումագտան պի խապէր քիմսէ-
 լէր տիր տէյիւ կէօթէրմէք տէյիլտիր
 լաքին չօգ տէֆա քէնտի ա՛լիմլիքլէրինի
 գուլանմատըղլարընը կէօսթէրմէքտիր :

Պատգամը էօրնէլէրի : 1 . Յուստիանոս
 է

Ս կայ կէօրէ՛ Վաւիթ մարգարէ Վրիստոստան էվվէլ պին պէշ եիւղ սէնէ իաի (ւ) : Լաքին Լստուածաշունչա պագրպ հիսապընը էթմէյէ իսթէյէն հէր քէս պուլաճագ քի , եալընըղ պին իյիրմի պէշ սէնէ իաի :

2. Եպիփանիոս շէհատէթ էտէր քի , Սոլսէս՝ Իսրայէլացիլէրի Եգիպտոստան չըգարտըղը՝ զէման՝ օթուղ եաշընտա իաի . Լստուածաշունչ իսէ տէր քի , օ՛ սէքսէն եաշընտա իաի (բ) : Պունուն խուսուսունտա Ելից քիթապընըն եէտինճի պապընըն եէտինճի խանէսինի օգու :

3. Յուստիանոս Ս կայ տէր քի , Լստուածաշունչուն՝ Եօթանասնից տէնիլէն թէրճիւմէսի օ՛լմաղտան՝ Եգիպտոս փատիշասը Պտղոմէոս՝ Եէհուտիսթան փատիշասը շերովդէսէ էլէիլէր կէօնտէրտի (գ) . Լաքին տօղրուսու պոլ քի , օ՛ էլէիլէրի շերովդէս փատիշաս օլմասընտան՝ իքի եիւղ գըրք երլ էվվէլ կէօնտէրտի :

4. Եպիպանիոսուն զիւր՝ Լմինճէ՛ Սոլսէստէն զիքր օլունսուշ սէմալի ճէննէթի սուվարան տէօր թըրմագլարըն պիրի Փիսօն՝ շինտիսթանտա օլան Վանգէս ըրմաղը օ-

(ւ) Յոստ . Ս կայ ճ՛էվաղ 2 :

(բ) Եպիփանիոս . Լստուած . Լիսալէ :

(գ) Յոստիանոս Վկայ իսթէնճի ճ՛էվաղ :

լուսյ՝ օ ըրմագ Հապէշ մէմլէքէթինտէն կէչէր (ւ) : Պու նէ՛ գարըըդըդ տըր :

5. Սուրբ Բարսեղին զիւրի՛ւմինձէ՛ զիքր օլունան Փիսօն ըրմաղը՝ Նո՛ւնա ըրմաղը օլուսյ Իսփանիա մէմլէքէթինտէն չգարըմըշ (բ) :

6. Հայրապետէրտէն չօգ դայրիլէրին՝ մեսէլա թէ՛տիլոս՝ Լ՛մբրոսիոս վէ Հերոնիմոս զիւրի՛ւմինձէ՛ կիհոն ըրմաղը՝ Ս՛սրրտա օլան՝ Նիլ ըրմաղը խմիշ : Պու իսէ՛ Լ՛զիզ Վիթապլարըն հիչ պիր թէրճիւմէսինտէ պուլունմայօր :

7. Հայրապետէրին պա՛ղըսը՝ եէրին միւտէվլէր քիւրրէ օլտուղունու ինանանլարը ղէվքլէնիպ՝ տէրլէր քի , եէր՝ պիր քուպպէ՛ տիր քի , թէմլէրի՛ սուլարըն իւզէրինտէ՛ սուրույօր (դ) :

8. ()պատտոս վէ դայրիլէրի տէրլէր քի , Պետրոսուն՝ Եա՛նի կեփասըն աար՝ Եունանիձէտէ պաշ մա՛նասընա օլան Վէֆալի (κεφαλή) լուղէթինտէն օլմուշ տուր . Ի՛նֆէնտիմիզ քէնտիսի իսէ օլ աար՝ գաշ մա՛ :

(ւ) Եպիֆանիոս . Լ՛նֆօր . Ի՛նասլէ :

(բ) Բարսեղ՝ 3 Վարսպ Եսայիա Իւլէրի-նէ :

(դ) Յոսաբանոս Սիւալ ճէճապ : Լ ագլ-լանիլէոս Գայրիլէր , Վիթապ 3 . Պասպ 34 :

նասրնա օլան պիր Լսորի լուղէթինտէն
չըդտըղընը պէյան էտէյօր (ւ) :

9. Երանոս տէր քի, Յիսուս լուղէթի
Սէօլէ'ր մա'նասրնա տրր . պու իսէ' Սատ-
թէոսուն պիրինճի գլուխունտա իյիրմի պի-
րինճի համարընտա ա'յան աշիքեար տէնի-
յօր քի, մա'նասր պու տուր' եանի, օ' շէն-
պի գալճընը կէնտէլարընտան գալթարա-
ճագարըր (բ) :

10. Սուրբ շիլարիոն տէր քի, Սիօն
մէյիէտար աղանճ տէմէք տիր . լաքին Սուրբ
Շերոնիմոս տախի տէր քի, Սուրբ շիլա-
րիոն Խպրանիճէտէն ասլա խապէրի օլմա-
յըպ' Եունանիճէյէտէ փէք աղ աշնա օլ-
տուղունտան' պիր եանղըը թէրճիւմէ
գուլանմըը տրր (դ) :

11. Յուստիանոս վկայ' եալընըղ Օլաքա-
րիատա պուլունան պիր իանէնին խուսու-
սունտա տէր քի, Սոփոնիատա պուլունուր .
վէ պիր զայրի մահալտէ' Երեմիանըն եերի-
նէ Վանիէլին ատընը' վէրիյօր (դ) :

12. Եպիսիանիոս Վորճք Լաաքելոց քի-

(ւ) Օպրոպրոս Վիլտա 2 Տօնալուսա
գարըր :

(բ) Երանոս շերէպ . գարըր Վիլտա 2 .
Պապ' 42 :

(դ) Շիլարիոն 132 Սաղմա իւղէրինէ :
Շերոն . Սէ' . 141 :

(դ) Յիսուսիանոս վկայ ճ'էլտապ' Վիլտա 2 :

Թապրնրն ինչ գլուխունուն 27 համարըն-
տա զիբր օլունան կէմինին խուսուսունտա՝
էվվէլա եէթմիշ՝ վէ սօնկրա սէքսէն ատէմ՝
վարըտը տէր . Ա՛ղիզ Վիթապ իսէ տէր
քի , իքի եիւզ եէթմիշ ալթը ատէմ վարը-
տը : Ա՛ է եինէ տէր քի , Վրիստոս Վալէ-
պէսինէ՝ « Պանա տօգնունա » տէտի . Ա՛-
ֆէնտիմիզ իսէ պու սէօղիւ՝ Վագդաղենա-
ցի Վարիամա սէօյլէտի (ւ) : Հոմհաննէսին
ի յիրմինճի գլուխունուն ի յիրմի պիրինճի
համարընա պագ :

13 . Հերոնիմոս՝ Պօղոս « Սատրգ պէնիմ
իմանլ վասիդասը իլէ եաշայաճագ » տէմիշ
միւլահազասը իլէ Վճբակոււմ վէ յղամպէրին
քիթապրնտան պիր խանէյի պունա թագ-
պրգ էթմէյէ չալըչըր . Պօղոս իսէ՝ կէրէք
Հոմվմայեցիլէրէ վէ կէրէք Վաղատացիլէ-
րէ մէքթուպլէրինին իքիսինտէ՝ տախի եալը-
նըզ՝ « Սատրգ՝ իման իլէ եաշայաճագ » տէ-
յօր : Հոմվմ . ւ . 17 , վէ Վաղ . ք . 11 :
(ք) :

14 . Իքինճի Վրիգորիոս Փափա Ու-
զիայէ՝ Վովսէսին եափաղը թուճ երլանը
գըրտը՝ տէյիւ ֆէնա սէօյլէր , վէ սնու
պատկերամարտ չաղըրըր . Ասուածաշունչ
իսէ պիլէ տէ՛ր քի , երլանը գըրան Եզեկիա

(ւ) Եպիփանիոս . Անգոր . Բն .

(ք) Հերոնիմոս Աթուսիմ իւլէրինէ Տի-
դոսիլէն :

փատիշահ իտի, վէ պու ա՛մէլի իչիւն՝ օնու
էօյմէյէ լայրգալըր, վէ աէյիլ սիթէմ էթ-
մէյէ (ա) : Պիրինճի (Թագաւորաց քիթա-
պընըն օն սէքիզինճի գլուխունուն տէօր-
տիւնճիւ պէշինճի վէ ալթընճը խանէսինէ՛
պագ :

15. Ըմբրոսիոս տէր քի, Ելեց քիթապը-
նըն տօգուղունճու գլուխունուն օն ալ-
թընճը խանէսինտէ պուլունան՝ “ Աէնի Տէ-
ման պունուն իչիւն գալարըրտըմ, քի
գուվվէթիմի սէնին իլէ կէօսթէրէյիմ ”
սէօղէր՝ Սոփսէս իչիւն սէօյլէնտի . լաքին
տօղրուսու պու տուր քի, Ըլահ պու սէօղ-
լէրի Փարաւոն իչիւն սէօյլէտի (բ) :

16. Տերտուղիանոս տէր քի, Պիրինճի
Սամուէլ քիթապընըն սէքիզինճի գլու-
խունուն հէտինճի խանէսինտէ պուլունան՝
“ (Ն)լար սէնի բէտտ էթմէտիլէր . . . իլ-
լապէնի՛ բէտտ էթտիլէր ” սէօղէր Քապտան
Սոփսէսէ՛ սէօյլէնտիլէր . օ իսէ՛ Սամուէլէ՛
սէօյլէնտիլէր (գ) :

Հայրապետիլէրին պու տիւրլիւ զալադ-
լարընըն էօրնէքլէրինտէն՝ ոյր գաշ ԳէՓա՛

(ա) Գրեգորեոս պատրիարք Երևոյստոս-Լե-
նու-Ելեւն Ի Հանա Տըլեուտ :

(բ) Ըմբրոսիոս՝ 10 Քարոզ :

(գ) Տերտուղիանոս Սոփիանոս Գարշե,
Քիլեուտ 4 . Պատ 21 :

պու գատարը տաճան կէթիրիլէ պիլիր , լա-
քին Փիքրիմիզի անկլաթմագ իչիւն՝ պու
գատարը քիֆայէթ էտէր : Ա է պու՝ եա-
լընըզ օնլարըն նէ պի գայտ դարը իլէ վէ
ճէսարէթ իլէ եազտըզլարընը՝ վէ հէր եազ-
տըզլարը շէյ Մ. ետարան միսալի գապուԼ
օլունաճագ տէյիւ ասլա Փիքրիլէրինտէն պի-
լէ կէչմէտիյինի աշիքեանր էտէր :

() Ելարըն եազտըզլարընը սադընարագ
օգուճագ կէրէք իտիյիմիզի կէօսթէրէն պիր
նէվ՝ էօրնէքլէր տաճան վար , քի օնլարըն
վաֆիրինի կէթիրէ պիլիրիլ : Պու նէվ՝
օնլարըն Մ. ստուաճաշունչ մատտէլէրինէ
վէրտիքլէրի իսթի՛արէ, մա՛նալար վէ օնլա-
րը միւնասիպէթի օլմայան շէյլէրէ ույ-
տուրմալէրի տիր , քի օլ մատտէլէրին ա-
շըգտան աշըղա պիր դայրի մանալէրի վար :
Ս՝ էսէլա՝ Ս՝ աթթէոսուն ալթընճը գլու-
խունուն իյիրմի ալթընճը խանէսինտէ զիքր
օլունան Վուշլարա՝ Շ էյգանլար մա՛նա-
սը վէրիլէր , վէ Օ՝ անպազլարա՝ Ս՝ էլէք-
լէր մա՛նասընա տըր տէրլէր : Ա է եինէ
Ս՝ աթթէոսուն օն եէտինճի գլուխունուն ի-
յիրմինճի խանէսինտէ զիքր օլունան տաղ՝
տէրլէր քի , շէյգան մա՛նասընա տըր : Ա է
եինէ Երգ Երգոց քիթապընըն սէքիզինճի
գլուխունտա՝ պիրինճի՛ իքինճի վէ իւչիւն-
ճիւ խանէլէրինտէ զիքր օլան՝ շոովմայ փա-
տիշահը Արատիանոս տուր տէրլէր : շայ-

բապետայէրին սայքի հէփիփինտէ պուռնուն կիպի շէյլէր էքսիք տէյիլ տիր :

Ի մտի՛ ճիւմլէ պու էօրնէքլէրի կէօղտէն կէշիրտիքտէն սօնկրա՛ տիննիմիզի հէր շէյտէ պէնտ էտիպ գարար վէրմէյէ Հայրապետլէրին հիչ պիր վէճհիլէ միւրատը օ՛լմատը զը աշիքեար տէյիլ մի : Հագիգաթ՝ պու զալաղլարըն ճիւմլէտի՛ Հայրապետլէրէ ա՛լ լիմլիքլէրի վէ հիւնէրի իշիւն էթտիյիմիզ ա՛ղիմ ի՛թիպարը ա՛սլա էքսիլթմէզլէր : Աքին պէօյլէ իքէն տէ՛ պու կէօսթէրիր քի , էյէր օնլար՝ պիզիմ՝ օնլարը կանղըլմազ հաքիմլէր տէյիւ դութաճաղըմըզը թահմին էթսէլէրիտի , քէնտի թէլիֆաթլէրինի տահա՛ զիյատէ տիգգաթ վէ իհթիմամ իլէ թէֆթիշ էտէրլէրիտի . շէօյլէքի՛ պաշըճա օլան մատտէլէրտէ պու կանղըրշըզլարա տիւշմէյէլէր : Ա է պուռնտան քէնտիլէրին պիզէ պու գատար տէֆա՛ սէօյլէտիքլէրի մերամ ու մագսուտլէրինէ իմ թիսայէն՝ պու նէթիճէյէ կէլիբիզ քի , պիզ օնլարըն թէլիֆաթլարընը ֆէթվալէր վէ քէնտիլէրինի հաքիմլէր տէյիւ գապուլ էթմէլի տէյիլիզ , իլա օնլարըն հէփ եազտըզլարընը թէֆթիշ էտիպ՝ Ա՛ղիզ Վ՛իլ թապլար իլէ հէմ՝ ա՛ղլ ու խորաք իլէ բուպար էթմէլիյիլ :

ՏԷ ՕՐՏ Ի ԻՆՃ Ի Ի ՍԷ ՊԵՊ :

Չի-ն-ի Հայրապետէր՝ րինէ րայիւր րի-ր-
 լի- րի-ր-լի- հարապէլէրուէ՝ պէյնէլէրինուի
 պիւրի պիւրինէ հա-խալիՓ ի՛լ-լի-հարապէ
 օլու-պ՝ հէր պիւրինին շէնուի ի՛լ-լի-
 հարապի հախասու-ու-ու-ի լարարու :

Լ Նպու քիթապը օգույան պի զարաղ վէ
 պի դարաֆ քիմսէյէ տէյէ պիլիւրիզ քի ,
 “Պուլնտան սօնկրա կէլէն պապլէրի օգու-
 մա . զիրա պու քիթապըն թագտիմ՝ էթտի-
 յի մատտէլէրին տօղրու վէ կէրչէք օլտու-
 զունա էլպէթթէ գանմը՝ շարն” : Աքին Հայ-
 րապետէրին՝ “Պիզի տինկլէմէն , իլլա Ա՝-
 զիզ Վ-իթապլարը՝ տինկլէյին ” տէտիյինի
 իշլիթմէյէ իսթէմէյէն՝ քէնտի դարաֆլարը-
 նա սըգը սըգըյա եափըշմըշ օլան դարաֆ-
 կիր քիմսէլէրտէն էօթիւրիւ՝ պու պապլէրի
 տախի զամմ՝ էթմէյէ միւնասիպ կէօրտիւք :

Օիրա իշպու աթի էլպէյան պապլէր՝
 պու միսիլլի զըտ տուրան քիմսէլէր իշլին
 զայէթ իգթիզալը՝ տըր : Չիւն քի օնլար՝
 Հայրապետէրին տիւրլիւ տիւրլիւ թա՝
 լիմլէրտէ եանղըլտըգլարընը կէօրիւնճէ գա-

նաճագլար քի, Հայրապետէր՝ «Պիզիմ
ի՛ թիգատէրիմիլի Մ՛ զիզ Վ՛ի թապլարըն
իւզերինէ թէմէլէնմիշ պոլմատրգճէ՛ եա-
լընըզ պիզ սէջլէտիք տէյիւ գապուլ է՛ թ-
մէն՝ » տէմէյէ չօգ հագգլէրի վարըմըշ :

Պիզ՝ զայրի ատէմէրին՝ վէ խուսուսա
պու տէրէճէ մի՛ւ թէպէր սայրլան քիմնէլէ-
րին գուսուրլարընը վէ էքսիքլիքլէրինի մէյ-
տանա չըգարմագ սէվտասընտա տէյիլիզ :
Լաքին պէջլէ՛ իքէն տէ՛ Պօղոս կիպի՛
կէրչէքլիյէ բուպարէն՝ հէր շէյի սիւփ-
րիւնթիւ սայմալըյըզ : (Պիլլէ . 7 . 8 :)
Մէ պու միւպարէք Սուրբլար՝ էյէր եինէ
հայաթէ կէլմիշ օլսալարըտը , ալլահանի
գատէրին օնլարըն թէլիֆաթլէրինտէ պու-
լունմաղա միւսա՛տտէ էթտիյի գուսուրլա-
րը կէօսթէրմէյիլէ , պիզիմ՝ օնլարըն
տախի սալթ առէմ՝ օլտուղունու առէմէրէ
կէօսթէրմէյէ չէքտիյիմիզ էմէք իչիւն պի-
զէ շնորհակալու թիւն կէթիրիլէրիտի :

Հայրապետէրին՝ ի՛ թիգատէրինտէ օլան
պու եանղլըշլըզլարը աշիքեար էթմէքտէ
իզհար էթտիյիմիզ աճը վէրէն ճէսարէթի-
միզին պիր սէպէպի տահա՛ վար . վէ օ՛ պա՛-
զըլարընըն Հայրապետէրի եիւճէլթմէք ի-
չիւն՝ Մ՛լլահըն քէնտի սէօղիւնիւն ա՛յարընը
աշաղա՛ վուրմալարը՛ տըր : Ս՛էսէլա՛ Եկե-
ղեցականլարտան պիր սէնէտ օլմատրգճա
Մ՛ստուածաշունչուն օգունմասընը եասագ

էթմէսի իչիւն՝ Հոռովմայ քիլիսէսինի հագ-
 գա չըգարմաղա իսթէյէն կարդինալ Փէր-
 րոն՝ Մստուածաշունչուն քէնտինին եանդ-
 լըշ տէյիւ հիւլեա էթտիյի շէյլէր իլէ
 պիր թէքմիլ պապ տօլտուրույօր (տ) :
 Իմտի պու կարդինալ կիպի Մլլահըն սէօ-
 ղիւնիւն ի՛ թիպարընը գըրմագտան՝ Հայ-
 րապետէրին գուսուրլարընը մէյտանա չը-
 գարմասը նէ՛ գատար տահա մի՛ւթէպէր վէ
 շէրյի՛ պիր ա՛մէլ տիր . վէ պա՛ղըլարըն օն-
 լարա կէօսթէրտիյի մոկպալիղա վէ հէրա-
 րէթլի մոկհապպէթինի պիրաղ թէսքին էթ-
 տիրիպ՝ օնլարը կէրչէքլէք իչիւն ճէնքլէշէ-
 ճէք սիլահ տէյիւ Մստուածաշունչու գուլթ-
 մաղա գանտըրմասը՝ նէ՛ գատար տահա ալա
 պիր խըղմէթ տիր : Մթիտէ էտէճէյիմիղ
 թէֆթիշտէ՛ օնլարըն հարաքէթլէրինին եա-
 խօտ էօ՛միւրլէրինին եանդլըշլարընը տօ-
 գունաճագ տէյիլիղ . իլլա եալընըղ ի՛ թի-
 գատլարընըն իսթիլաֆընը՛ թէֆթիշ էտէ-
 ճէյիղ :

Պիլիմիճի նուհուհէ : Յուստիանոս վկայ
 ինանըր վէ իգրար էտէր իտի քի , Բրիա-
 տոսա հէփ ինանանլար եաշայըպ՝ Երուսա-
 ղէմտէ օնուն պիլէսինճէ պին երլ փատի-
 շահը՛ գ սիւրէճէքլէր . վէ օնպան սօնկրտ՝ պիր

(տ) կարդինալ Փէրրոնուն ճէվտալը . 6
 Բիլտալ , Պտալ 6 :

ո՛ւմնումի սօնկ գը յամէթ վէ շէրա՛աթ օլա-
 ճադ ” (ն) : Եւ իմտի կէլէլիմ՝ քի , պու
 ի՛թիգատ՝ ճիւմլէ Վաթին քիլիսէսինտէն
 եանդլըլ տէյիւ րէտտ օլունմուշ տուր :
 Պունտան գադը՝ նազար կէօրիւնիւր քի ,
 պու Հայրապետ՝ Վլասը ճէր եէրտէ հա-
 զըր վէ նազըր ինանմազըտը . չիւն իսպաթ
 էթմէյէ չալըշը՛ր քի , Սողումուն իւզէրինէ
 աթէշ վէ քիպրիթ եազտըրան՝ Վէտէրուլ-
 լաճ տէյիլ իտի . զիրա օ՛ օլ զէմանտէ կէօք-
 տէ օլմագ գապիլսիզ իտի (բ) : Հէմ
 տախի պու Հայրապետին զիւի՛ւմինճէ Վ-
 զիզէրին վէ փէյղամպէրլէրին ճանլարը՝
 եարամագ րուճլարըն գուվվէթի ալթընա
 աիւշաիւլէր . վէ Վուրթարըճըմըզ Վրիս-
 տոս՝ ճան թէսլիմ՝ էտէճէք տէմինտէ րու-
 ճունու Վլաճա սրփարըլ էթմէսինին սէ-
 պէպի պու իտի (դ) : Պունու Վլասըն
 Վէլամընտա՞նը էօյրէնտի . եօխսա շիմաի
 պու իշարէթ էտէճէ յիմիզ շէ՛յի մի Վլա-
 ճըն քիթապընտան էօյրէնտի : “ Վ՛գլ ու
 իտրաքէ մուղապըզ եաշայանլարըն ճիւմլէ-
 սի՛ Վրիթիանտըր , վէ օնլար պիր սաճիճ
 վէ րաճաթ հալտէ տիրլէր ” (դ) :

(ն) Յոսի . վայ Տեփոյա Գուրչե . Սա-
 հեճէ 307 :

(բ) Ենիէ օրասա . Սահեճէ 283 .

(դ) Ենիէ օրասա . Սահ . 333 :

(դ) Յոսի . վայ Ղեւնայ 2 . Սահ . 83 :

Իսկնճի նուսննէ : Պրանսա մէմլէքէթի-
նին Լիոն շէհրինին Եպիսկոպոսու Երանսա
տէր քի . Վուրթարըճըմըզ Վրիստոս էօ-
լլում չէքտիյի վազըթ գըրգ եաշընտա ի-
տի (ւ) . քի պու Տէփիսինին Լեւտարան
պատմութիւնունա վէրտիքլէրի թէֆսիրէ
աշիքեարէ զը'տ տըր : Պունտան մա'տա
պունո'ւ տա տէյօր քի , Վուրթարըճըմըզ
կէրէ' Լըւա' կոյն կէրէք ինսան կիպի շէ-
րա'աթ կիւնիւնիւ պիլմէզիտի (ք) :

Իւլննճի նուսննէ : Կղէճա Լըքըսան-
գրացիտէ' տախի եանղըշըգլար պուլու-
նուր : (Նուն զիւի'ւմիւնճէ' Վրիստոստան
էվիլէլ օլան դաիֆէլէր' Փէյլօսօֆլուգ վա-
սիդասի իլէ արգար օլուրլար իտի , քի Փէյ-
լօսօֆլուգ օնլարա օ դէման իգթիզալը իտի ,
լաքին Փէյլօսօֆլուգ շիմտի օնլարա' եալը-
նըզ Փայտալը տըր (դ) : Հէմ' ինանըրըտը
քի , պու " Փէյլօսօֆլուգ' դաիֆէլէրին խօ-
ճասը իտի , քի օնլարը Վրիստոսա' կէթիր-
տի , եախօտ' թա Վրիստոսուն կէլմէսինէ
գատար' Եէհուտիլէրէ Սոլսէսին նօմօսու
նէ խըզմէթ էթտի իսէ , Վաիֆէլէրէ տէ

(ւ) Երանսա շէրեթիկոսը-գըլարա գար-
շէ . Վիլնայ 2 . Պայ 39 :

(ք) Երանսա շէրեթիկոսը-գըլարա գար-
շէ . Վիլնայ 2 Պայ 49 :

(դ) Կղէճ . Սարոճ . Վիլնայ 1 :

Ֆէյլօսօֆլուգ օ՛ խրղմէ թի է թտի (ա) : Ա է պիր զայրի եէրտէ տէր քի , Եունանիլէր՝ եալընըզ Ֆէյլօսօֆլուգ վասիգասի իլէ արգարու թիւն պուլտուլար (բ) :

Պու Հայրապետ այան աշիքեար սէօյլէր քի , “ Ելլաճըն ատէմլէրին իւզէրինէ թէր-թիպ է թտի յի ճէզալէր՝ կէրէք պու տիւնեանըն ճէֆալարը վէ կէրէք ճէճէննէմին ճէֆալարը՝ օնլարըն Խէլասը՛ իչիւն տիւր ” (գ) : Պունտան՝ աշիքեար կէօրիւնիւր քի , ատէմլէրին ճէզասը էպէտի տէ յիլ զիւի՛ւմինտէ իտի : Ա է պէօյլէ իքէն , պու՝ եէր իւզէրինտէ Վրիստոսուն Տիչ պիր քիլիսէսինին ի՛ թիգատը տէ յիլտիր : Պունտան մա՛տա՛ զիքր օլունան Երանոսուն սէօյլէտի յինէ գարը՛ Վրիստոս Լֆէնտիմիզ օթուզ պիր եաշընտա էօլիւպ՝ եալընըզ պի՛ր սէնէ վա՛ղ է թտի տէր (դ) . Լֆէնտիմիզ իսէ իւչ սէնէտէն զիյատէ՛ վազ էյլէտի :

Տէօրդիւնճի նուսանէ : Տէրդուղեանոս : Պու ա՛լիմ Հայրապետ՝ Ս՛օն թանոսուն զիւի՛ւմլէրինի գապուլ է թմէսի իլէ Եկե-

(ա) Եինէ օրտոտ Վիլեայ 6 . Սահեֆէ 279 :

(բ) Եինէ օ Վիլեայտա . Սահեֆէ 268 :

(գ) Կղէ՛ . Սարս՛ . Վիլեայ 5 . Սահեֆէ 227 :

(դ) Սարս՛ . Սահեֆէ 117 :

ղեցիտէ նուժուզու զայէթ գըրըլտը . լա-
քին օնուն եազտըղը թէլիֆաթընըն էքսէ-
րիսինի՝ ուղղափառ իքէն եազմըշ իտի :
Լաքին կէրէք ուղղափառ իքէն՝ վէ կէրէք
օնտան սօնկրա իմանը՝ թէրպիյէ մատտէ-
սինտէն մա՛տա շէյտէ թէպտիլ օ՛լմամըշ
իտի : Իմտի պու Հայրապետին քիլիսէտէ
Տէր նէ գատար պէջիւք շէօՏրէթի վար ի-
տի իսէտէ , օնուն նէ՛ գատար գապա Տիւ-
լեալարը վարըտը : ԱլլաՏա ճիսմանի վիւ-
ճիւտ սըֆաթը վէրմէյէ ճէսարէթ էտիպ՝
ինանըյօրուտու քի , “ԱլլաՏըն ճէսէտի
վար իտիյինի քիմսէ ինքեար էտէ՛մէզ ”
(ւ) :

()Նուն զիւլի՛ւմինճէ ինսանըն ճանը ճիս-
մանի օլուպ՝ շէքլի վէ սուրէթի վար . վէ
պապանըն ճէսէտինտէն Տասիլ վէ փէյտա
օլուպ՝ թէնի պէջիւտիւր վէ ուզատըր :
Պու Հայրապետ՝ թաՏմին էտէր քի , ին-
սանլարըն ճանլարը՝ պու է՛օմիւրտէն կիթ-
տիքլէրինտէ՛ն սօնկրա՛ եէր ալթընտա պիր
մաՏալտէ գափանըրլար , վէ թա շէրա՛աթ
կիւնիւնէ գատար օ՛րատա գալաճագլար ,
վէ տիւնեանըն սօնունա գատար կէօք-
լէր Տաւատացեալարըն Տիչ պիրինէ աչը-

(ւ) Տէրպուղ . Որոգենէոէ Գարշե , Պապ
7 : Ա է 2 Վիլեայ Ս՝արիւնիս Գարշե Պապ
16 :

լաճագ տէրիլտիր . վէ եալընըղ նաճա-
տակլար ճէննէթէ կիտէյօր , քի թա մաճ-
չէր կիւնիւնէտէք օրատա գալաճագլար .
ճէննէթ իսէ՝ օնուն ճիւլեասընա կէօրէ՝ եէր
իլէ կէօյիւն արասընտա պիր մաճսլ տըր
(տ) : Հէմ ինանը՛րըտը քի , ճաւատա-
ցեալլարըն գըյամէթի՝ քէնտիլէրին սէվապ-
լարընա կէօրէ քիմիսի տաճա էվվէլ՝ վէ քի-
միսի տաճա կէճ գըյամ՝ էտէրէք՝ աճէսթէ
աճէսթէ օլաճագ (ք) :

Իքինճի տէֆա՝ էվլէնմէյի՝ վէ պէսսէվի
ճէփ էվլէնմէյի ղէմմ՝ էտէրիտի : Հերե-
տիկոսլարըն մկրտութիւնունու՝ ճիչ սա-
յարըտը : Իսալգա նասիճաթ էտէրիտի
քի , մկրտութիւնու իսթիյար եաշլարընա
պրաղալար . վէ խալգը՝ չօճուգլարընը քիւ-
չիւք իքէն մկրտել էթմէյէ ղօր էթմէղիտի
(դ) :

Պիր Քրիսթիանա՝ ճիչ պիր ղապիդ
մանսուպու ալմաղա՝ եա պիր քիմսէնին իւ-
ղէրինէ ճէղա ճէօքմ՝ էթմէյէ եա պաղլա-
մաղա եա ճապսա դօմաղա եախօտ պիր քիմ-

(տ) Ղան իւլէրինէ Պատմ 22 . 55 . 56
57 . 58 :

(ք) Ս՝արլիննա Գարշը . 3 Քիլեապ . Պատմ
24 :

(դ) Ս՝իրոտ-Լիւն իւլէրինէ Պատմ 15 , վէ
28 :

սէ իլէ ճէնք էթմէյէ եա պիր կէօնա ճէնք-
տէ խզմէթ էթմէյէ շէրի՝ օլտուղունա ըի-
ղա վէրմէզ իտի (ւ) :

Պէշնճի նոսնէ : Ախպրիանոս՝ Հերե-
տիկոսլարըն մկրտու թիւնունուն սաՏիՏ օլ-
տուղունու ինքեա՛ր էտէրիտի : Աքիին պու-
նուն զըտտընը ինանան Ախպրիանոսուն
վազթընտա Հոովմայ Փափասը օլան Ստե-
փաննոս՝ պու մատտէտէ քէնտինտէն Փարգը
ի՛ թիգատտէ օլանլարըն ճիւմլէսինի նզովել
էյլէտի (բ) : Ախպրիանոս՝ Խէլասը գա-
զանմագ իչիւն տէյիլ եալընըզ Մկըր-
տու թիւն իլա Հաղորդութիւն տախի իգ-
թիղալը օլմագ զիւի՛ւմինէ զաՏիպ օլուպ՝
պունա իմ թիսալէն չօճուգլարա՝ տօղտուգ-
լարը կիպի պունուն իքիտինի՛ տէ վէրիրիտի
(գ) . քի պու Հոովմայլարըն ի՛ թիգատի-
նէ մուղայիր տիր :

Եւթնճը նոսնէ : Արոգինէս՝ Եւսե-
րիոս՝ Վիգիմոս վէ Եպողինարիս էօյլէ
Հայրապետլէր տիր քի , օնլարտա՝ Տեր
Տալտէ եանղլըլըգլար պուվմաղա մունգա-
ղը՛րըզ : Ա է օնլարըն իմանտա նօգսան

(ւ) Տերտոս-ընանոս՝ Փիւլիկերէսլէլօ Ե-
զէրինէ . Պատ 17 . 19 :

(բ) Ախպրիանոս Հոովմայ Եպիսկոպոսոս-
Ստեփաննոսա՝ Սէրլուպ 47 :

(գ) Ախպր . Սէրլուպ 59 :

օլտուղլարընա՝ քիլիսէ ալէսսէվի իթթի-
 ֆազատէ՝ օլմաղըլա , Հերետիկոս օլտուղլա-
 րընը սապիթ էթմէք իչիւն՝ քէնաի թէլի-
 ֆաթլէրինտէն իսթիխրաճլէր կէթիլմէյէ
 հաճէթ եօգտուր : Աքքին հէր նէ իսէ՝ օն-
 արըն թէլիֆաթընտան աշիքեար կէօրիւ-
 նիւր քի , էսքի վագըթ՝ ի՛լմ՝ եախօտ Ա՛-
 զիզ է՝ օմիւր պիր առէմի փէք ա՛ճայըպ վէ
 դապա եանղըլըլըգլարա տիւշմէքտէն մուղ-
 լադան կէրի դութար զանն էթմէսի պօշ
 պիր շէյ տիր : Ա է պու պէջլէ իքէն ,
 չօգ ուղղափառ տէնիլէն քիմսէլէր պու ա-
 տէմէրին եանղըլըլըգլարընա դարշը սէջ-
 լէրքէն , քէնաիլէրին եանղըլըլըգլարը օ-
 պիր ուճա վարտը . վէ պունտան դաղը՝ նա-
 զար՝ պու ուղղափառ քիմսէլէր չօգ քէրրէ
 Հերետիկոսլարըն զիւի՛ւմէրինի մէտհ է-
 տերլէր :

Եկարնիճի նուսուսէ : Աագլանլիսա՝ մու-
 թէգատէմինին պէյնինտէ ա՛լէսսէվի ուղ-
 ղափառ սայըլմըլ իքէն , պիլքիւլլիյէ եանղ-
 լըլըլըգլարտան փաք տէյիլտիր : () Հո-
 գին Սուրբուն Ալլահլըգտա Ֆէտէր իլէ վէ
 () զուլ իլէ պերապէր մէվճուտ օլտուղու-
 նու ինքեար էտէրփտի (ւ) : Աէօքտէ մէլա-
 յիլքէր՝ քէնաիլէրինի դարըլարըլա մուր-
 տարլատըլար , վէ պու ա՛լագատէն ճինլէր

(ւ) Հերետիկոս՝ Պամֆիլոսս Ս՛էրլ . 65 :

վէ շէյդանլէր տողտու զիւր'ւմինտէ խտի (ւ) : Ա է ինանը'րտը քի , խէլաս էտիւ ճիւմիզ Վրիստոս սօնկ վէ ասըր գըյամէթ տէն էվվէլ տիւնեայէ կէլտիյինտէ՝ օլ զէման հայաթտէ պուլունան քիմսէլէր արթըգ էօ'լմէյէճէքլէր , իլլա Վրիստոսուն վէ էօլիւլէրտէն տիրիլէճէք պա'զը ա'զիզլէրին եէրին իւզէրինտէ սիւրէճէքլէրի պին երլ փատիշահյըղըն միւտտէթինտէ հիսապսըղ էվլաստլա'ր տողուրաճագլար (բ) :

Արիպենճի նուսնէ : Սորէ շիւտըխնուն տախի պուլտայրնրն իչինտէ՝ չօգ տէլիճէսի պուլունուր : (Նուն էն պէօյիւք եանգլլըշլըղը պու տէտիյի տիր , քի Վրիստոս՝ Վլլահտան կէօնտէրիլմիշ օլ ատէմ տիր քի՝ օնուն էզիյէթ չէքմէյէ իսթի'տատը օլան պիր թէնի վարըտը , (չիւն էզիյէթ չէքտի ,) լաքին էզիյէթ չէքմէյէ իսթի'տատը օլան դապիաթը էօ'ղուտու : (Նուն վիւճիւտինէ վուրուլտուղու զէման՝ եախօտ գամչըգ տէրիսինի եարտըղը զէման՝ հագըգաթ՝ պերապէրինճէ էզիյէթ ու իսքէնճէնին շիտտէթինի կէթիրիլէրիտի . լաքին օնահիչ պիր աղըր վէրմէզլէրիտի . ա'յնի պունուն կիպի՝ նիճէ քի պիր գըլըճ սույուն եա-

(ւ) Ատգլանիլիսս Վսպուսաթաթանուլիւնիւնիւլէրինէ Վիլլասոյ 2 . Պտոյ 15 :

(բ) Եննէ օրտպտ Վիլլասոյ 7 . Պտոյ 24 :

խօտ ակթէշին պիր դարաֆընտան օպիր դարաֆընա սափլանտըղընտա՝ սույու եա ակթէշի տէլէր, լաքին օնու ինճիթմէզ՝ տէյօր : Ա է պիր դայրի մահալտէ տէրքի, « Քրիստոս՝ հէր աղըր կէրչէքտէն միւնէզգէհ խտի . չիւն օ՝ Ելլահ տըր » (ւ) : () նուն պիր եանղլըղլըր տահա՝ « Ղանլարըմըզ՝ դապիակթը ճիսմանի պիր զակթտըր » զիւի՝ Լմինտէ օլմասը՝ տըր (բ) : Մկրտութիւն հէր կիւնահտան փաքլէմէզ ի՝ թիգակթընտա օլմաղըլա, ինանը՝ ըրտըրքի, սօնկ կիւնտէ՝ ատէմէրին ճիւմէսի ակթէշտէն կէչէճէքլէր (դ) : Ա է պունուն էմսալի տահա չօգ զիւի՝ Լմէրի վարըտը :

Տօգուպունճու նուսնէ : Քէնտի կիւնլէրինտէն շիլարիոն կիպի՝ քիլիսէնին տիրէքլէրինին պիրի սայըլան Սուրբ Երեմիտա տախի՝ եանղլըղլըրտան փաք տէյիլտիր : () տախի ինանը՝ ըրտըրքի, կէրէքարդարլար վէ կէրէք քեաֆիրլէր սօնկ կիւնտէ ակթէշտէն կէչէճէքլէր . վէ տէրքի ,

(ւ) Սուրբ շիլարեան Երբոյրպուլիան իւլէրինէ Քիլիսայ 10 : Ա է 138 Սուրբ իւլէրինէ :

(բ) Ենէ օ՝ Սուրբ Երեմիտան 5 գլուխու իւլէրինէ վա՛ղ :

(դ) Ենէ օ՝ 119 Սուրբ իւլէրինէ Տիւնուլիան :

“ Եւ յէր պիր ատէմ՝ Պետրոս եախօտ Յովհաննէս կիպի պիր ատէմ՝ օլսա պիլէ , եինէ աթէշ իլէ մկրտել օլաճագտըր (ա) : Վըյամէթ խուսուսունտա ինանը՛րըտը քի , խալգ՝ սէվապլարընա կէօրէ պիր թէրթիպ իւզրէ գըյամ՝ էտէճէքլէր . իլք գըյամէթէ նայիլ օլանլար ճ՛էննէթէ շէրա՛ւթա վարմաղտան կիրէճէքլէր . լաքին իքինճի գըյամէթտէն օլանլար ճ՛էննէթէ՛ պիր զէման աթէշէ եանտըգտան սօնկրա կիրէճէքլէր (բ) : () նուն՝ “ Սովսէսին նօմօսունտան էվվէլ՝ շնութիւն շէրէ՛ մուղայիր պիր շէյ տէյիլ իտի ” (գ) տէտիյինի քի՛մ՝ ինանա պիլըր : շէմ տախի օ՛ Սկըրտութիւնուն՝ կէրէք եալընըզ () ղուլուն վէ կէրէք եալընըզ շոգին Սուրբուն իսմի իլէ օլսա , սաճիճ օլտուղունու (դ) քիմտէն էօյրէնմիշ տիր :

() նունճուն նուննէ : Վէնտինտէն էվվէլ կէլէն շայրապետլէրի պու գատար

(ա) Աճբրոսեոս 5 Ժորդ 118 Սաղոս էպիւրնէ :

(բ) Աճբ . 1 Սաղոս էպիւրնէ Ժորդ :

(գ) Աճբրոսեոս շայր Աբրահամ էպիւրնէ . Վիլ . 1 Պատ 4 :

(դ) Աճբ . շոգայն Սրբոյ էպիւրնէ՛ Վիլ . 1 Պատ 3 :

ճէտարեթ իլէ ֆասլ էտէն Հերոնիմոսուն տախի իխթիլաֆ նիշանէլէրի պուլունու-
 յօր : Ա՛հսէլա՛ պիր եհրտէ տէյօր քի ,
 “ Ա՛լլաճը՛ պու գատարաճմադճէ միւտաճա-
 նէ էտէնլէր օ՛լմայալըմ՛ , շէօյլէ քի օնուն
 գուվվէթինի էն ալլադ շէյլէրէ՛ գատար
 էնտիրէլիմ՛ . վէ օնուն մուգատէրի կէ-
 րէք բանական վէ կերէք անբան մախլու-
 գաթլարա պիլէ վարըր տէյերէք քէն-
 տիլէրիմիղի թաճգիր էթմէյէլիմ՛ ” (ա) :
 Վ՛րիստոս Վ՛ֆէնտիմիղ իսէ տէմիշ տիր քի ,
 “ Վ՛քի սերչէ պիր փուլա սաթըլմաճմը .
 ամմա օնլարըն պիրիսի Պապանըղտան ի-
 զինսիղ եհրէ տիւշմէղ ” : (Ա՛տպլ . Ժ .
 29 :

Հէմ՛ տախի միւպարէք Սուրբլարըն ճան-
 ւարընը վէ մէլէքլէրի պիլէ կիւնաճ իշլէ-
 յօրլար տէյիւ կէօսթէրիյօր (բ) : Ա՛ է
 իքինճի տէֆա՛ էվլէնմէտէն՛ ֆէնա շէյ տէ-
 յիւ խալըր կէրի ալըգօյօր , վէ պու մա՛-
 գուլէ քիմնէլէրէ՛ Պետրոս Մ՛ռաքեալըն ի-
 քինճի մէքթուպունուն իքինճի գլու խունուն
 իյիրմի իքինճի խանէսինտէ պուլունան՛
 “ Ա՛ է տիշի տօնկուղ եայգանտըղտան
 սօնկրա՛ ճամուրա եուվարլանմաղա (տէօն-

(ա) Հերոն . Մ՛լլաթիմա իւլէրինէ Տէկնու-
 լիւն :

(բ) Պամմաթիստ Ա՛լլաթուպ 164 :

տիւ) ” սէօղլէրինի ույտուրմաղա ճէսարէթ
էտէր (ւ) : Ատէմլէրէ էթ եէմէյէ վէրի-
լէն ըուխսաթ՝ ատէմլէրին եիւրէք սէրթլիյի
իչիւնն վէրիլմիշ տիր տէյիւ խտտի՝ա էտէր
(ը) : Աէ ճէսարէթի օ՛լ տէրէճէյէ վարրպ
տէր քի , Գործք Առաքելոց քիթապընըն
օն եէտինճի : գլուխունուն իյիրմի իւչիւն-
ճիւ խանէսինտէ զիքր օլան՝ Աթինատաքի
մէզպաճըն իւզէրինտէ օլան եազը՝ սէօղլւ
սէօղլւնէ Պօղոս Առաքեալըն՝ “ Պիլինմէմիշ
Ալաճա ” տէտիյի կիպի տէյիլ իմիշ , իւ-
լա պէօյլէ իմիշ . “ Ավրօիա՝ Ասիա վէ ԱՖ-
րիգանըն ալաճլարընա՝ պիլինմէմիշ ալաճ-
լարա ” (դ) : Պունտան մատա՝ Պօղոս Ա-
ռաքեալըն խուսուսունտա տէր քի , “ ()
Ֆիքրինի Եունանիճէ տիլինտէ թա՝պիր
էթմէսինի պիլմէզիտի ” . վէ “ Պա՛զը տէ-
ֆա ” Վերահանու թիւնա մուղայիր զալուր-
լաբա տիւ շէյօր ” . վէ “ Վաղատացիլէր ի-
լէ միւճատէլէ էտէրքէն , եալանտան՝ պիլ-
մէզլիք կէօսթէրտի ” (դ) : Պունտան պէօյ-
լէ կէօրիւյօրուզ քի , Ալաճտան զայրի՝

(ւ) Ալէրու-գ . Մէք . 11 :

(ը) Եօլէնիւնսսա գարշը . Վիլէապ 1 : *

(դ) Ալէրու . Տիպսսա Տէրլուպուն իւլէ-
րինէ Տիլուլ :

(դ) Եթէսսա . վէ Տիպսսա Տէրլուպուրը
իւլէրինէ Տիլուլիւն :

դադան՝ քեամիլ եօ՛գտուր . վէ Ալլահս պի-
ղէ՛ էն էյի ատէմլէրտէ ինսան զայիֆլի-
յինին էսէրլէրի պուլունտուղունու պէյան
էթմէք իշիւն՝ Հայրապետլէրին պու մի-
սիլլի եանղլըշլարա տիւշմէլէրինէ միւսա՛ա-
տէ էյլէտի :

()ն պիլլինճի նուսուհէ : ()գոսսպինսուսան
ֆիքրինի կէօսթէրմէք իշիւն՝ օնուն Ս՛կըր-
տել օ՛լմամըշ մա՛ասուվարըն եալընըղ Ալ-
լահըն հուղուրունտան մահրում՝ գալմագ
տէյիլ՝ իլլա ճէհէննէմ աթէշինտէ իսքէնճէ
չէքմէլէրի՛ մէվլուտ վասըղասը իլէ ինսանըն
ճանընըն պապատան օղուլա կէչմէսի՛ Ս՛է-
լէքլէրին ճիսմանի դապիա՛թը՝ կիւնէշին վէ
երլտըղլարըն ըանական մախուղլար օլտու-
ղու վէ պունուն կիպի զիւլի՛ւմլէրինի պէ-
յան էթմէքտէն նէ ֆայիտէ օլա պիլիը :
()նուն՝ էսքի զիւլի՛ւմլէրինի տէյիշթիրմէսի
իլէ եազտըղը օլ պէօյիւք ճիլտ էլիմիղտէ
պուլունտուղու պիղէ եէթէր . քի օ՛ պու
միսիլլի շէյլէրտէն տօլու օլուպ՝ չօղունուն
եանղլըշ օլտուղունու քէնտիսի իգրար է-
տէր :

Իշպու գիքր օլունան՝ եախօտ պադի
Հայրապետլէրին թէլիֆաթընը շիմտի պիր
քիմսէ էլտէն կէշիրէճէք օլսա , պուլաճագ
քի , օնլարըն իշինտէ պաշգա պաշգա Հայ-
րապետլէրին պունուն էմսալի չօգ շէյլէր
ինանըրլարըտը , քի օլ շէյլէր շիմտիքի

կիւնելէրտէ հիչ պիր Վրիսթիան քիլիսէսի-
նին թա'լիմէրի իչինտէ պուլունմաղլար :
Իմտի հէր քէս կէրչէքտէն սօրսուն քի , է-
յէր պու ա'ղիլ քիմսէլէր' զիքր օլունան-
լարըն պա'ղըօր կիպի ա'ղիմ շէյլէրտէ
պունուն կիպի եանղլըլարա տիւշտիւլէր
խտէ , շիմտիքի ա'սիրտէ պէյնիմիղտէ միւ-
պահիսէ օլունան շէյլէր խուսուսունտա
սէօյլէտիքլէրի զէման' օնլարը եանղլըմաղ
տէյիւ նի՞չիւն զանն էտէլիմ : ()նլարըն'
պո՛ւ մատտէլէրտէ տախի' օպի'ր մատտէլէր-
տէ կիպի եանղլըմատրգլարը նէտէ'ն մա'
լիւմ : ()նլարըն' պիպիմ պէյնիմիղտէ օ-
լան իխթիլաֆլէր խուսուսունտա ապլա տիւ-
շիւնմէտիքլէրի փէք ի՛ճթիմալ օլտուղո՛ւ կի-
պի' պունուն կիպի տախի' պու պիղիմ իխ-
թիլաֆլէրիմիղէ գարար վէ հէօքմ' քէսէճէք
հաքիմլէր օլաճագ ֆիքիլլէրի օլմատրղը
ի՛ճթիմա'լ տէյի'լ մի :

Աքիս տէյէլիմ քի , պիղէ հաքիմլէր
օլմաղա նիյէթլէրի վարըտը , օնլարըն'
կէրչէքլիյի տայիմա պուլմաղա դատիր օ-
լաճագլարընը նէտէ'ն պիլէլիմ : Այլէր
պիր Հայրապետ գըյամէթ խուսուսունտա
եանղլըլըղա տիւշտիւ խտէ , էօլիւմտէն
սօնկրա ճանըն նէ հալտէ օլաճաղը խու-
սուսունտա տախի եանղլըլմայաճաղը նէտէ'ն
մա'լիւմ . պիր զայրի Հայրապետ Վրիստո-
սուն թէնի խուսուսունտա եանղլըտը ի-

սէ, Հաղորդութիւն խուսուսունտա տախի
 եանդւրջւրդը օ՛լմատրդընը նա՛սրլ պիլէ-
 լիմ: Պէլքի պիրի ճէվապ վէրէրէք տէ-
 յէճէք քի, “ Հայրապետէր պու մէսէլէլէ-
 րին թէֆթիշինէ զայրի մէսէլէլէրին թէֆթի-
 շինսէ՛ն զիյատէ տիգգաթ էթտիլէր. շիւն-
 քի պու մատտէլէր զայէթ ա՛ղիմ՝ վէ մու-
 Տիմտիր” : Աքին պունս՝ պո՛ւ ճէվապ գար-
 ջը վէրիլէ պիլիւր քի, ԱլաՏըն դապիա՛թը
 իւզէրինէ օլան մէսէլէլէր՝ Փափանըն նու-
 Փուզու իւզէրինէ օլան մէսէլէլէր գատար
 ա՛ղիմ՝ վէ մուՏիմ տէ յի՛լ մի. հաւատա-
 ցեալարըն գը յամէթտէ հալինէ տայիր օլան
 մատտէ ճանլարըն Վաւարանտա չէքէճէք
 ճէզալարը խուսուսունտաքի մատտէ դա-
 տար ա՛ղիմ՝ վէ մուՏիմ տէ յի՛լ մի : Հա՛ն-
 կըսը տաՏա թէ՛Նլիքէլի տիր, Վրիստոսուն
 թէնինին ասըլ խասիյէթլէրինի պի՛լմէմէք
 մի, եօխսա Հաղորդութիւնուն դապիա՛-
 թընը պի՛լմէմէք մի : Հա՛նկըսը տաՏա ազ
 մուխադարալը պիր շէյ տիր. օնուն էզի-
 յէթիինին գատէՏինի պի՛լմէմէք մի, եօխսա
 օնուն Հաղորդութիւնունն գատէՏինի
 պի՛լմէմէք մի : Տօղրուսու պո՛ւ տուր քի,
 Հայրապետէր պու մատտէլէրին պիրինին
 սաՏիՏիլինէ էրմէյէ եախօտ եանդւրջւր-
 դընը անկլամաղա նէ գատար իՏթիմալ ի-
 սէ, օպիրինին տախի սաՏիՏինէ էրմէյէ
 եախօտ եանդւրջւրդընը անկլամաղա օ՛ գա-
 տար իՏթիմալ տըր :

Աքֆին տէնիլէ պիլիր քի , “ Հայրապետ-
 լէր՝ կէրչէքլի յինի պուլամատրգլարը մատ-
 տէլէր էն կիւճ մատտէլէր տիր ” : Աքֆին
 մասլաճաթա պիր տողըն նազար էյլէ .
 Մ'գիզ Քիթապլարտան վէ Թ'գլ ու խ-
 րաքտէն գուլաղուզլանարագ՝ Սուրբլարըն
 գըյամէթտէն սօնկրա եէրին իւզէրինտէ
 սաքին օլմալէրի եախօտ օլմամալէրի խու-
 սուսունտա դարար քէսմէսի՝ Քաւարա-
 նա կիթմէլէրինի եախօտ կիթմէմէլէրի-
 նի անկլամասընտան զիյատէ կիւճմիւ :
 Հայրապետլէրէ՝ Մէլէքլէր թէն սէվտասը-
 նա իսթի՝տատլէրի վարմը եօ՛գմու պիլմէսի՝
 Հոռլմայ Եպիսկոպուսունուն եանղըլմաղմը
 տէյիլմի պիլմէքտէն տաճա՞ միւ շքիւլմի իտի :
 Իմտի պիզ՝ տաճա պու ի՛թիգատտէյիզ
 քի , էյէր պու մէսէլէլէրին պիրինին գա-
 րար վէրմէսինտէ Հայրապետլէրին եան-
 ղըլմալարը միւմքիւն իսէ , օպիր մէսէլէլէրի
 անկլամագտա տախի եանղըլմալարը փէք
 իճթիմալ տրր :

(Իմտի կէլէլիմ քի , էլլէրիմիզէ եէթի-
 շէն Հայրապետլէրին քիթապլարը աչըգ-
 տան աչըղա պիզէ խապէր վէրիօլլէր քի ,
 օնլար՝ էսքի մէսէլէլէրին պաղըսընըն խու-
 սուսունտա՝ եանղըլմաղ տէյիլ իտիլէր .
 էյլէ իսէ գալը՛ր քի , պիզ՝ Տագգ իւզըէ
 տէյէ պիլիրիզ քի , պու շէ՛պի՛թ միւճատէ-
 լէլէրտէ օնլարըն սէյլէտիյինէ մուղլագա

եանկըշարդ տէրիւ կիւմէնիւմէզ : Եւր
 օնլար՝ պա՛ղը մուհիմ՝ եա մուհիմ՝ օլմայան
 մատտէլէրտէ՛ հէմ՝ կիւճ՝ եա գօլայ մատտէ-
 լէրտէ՛ եանղըլտըլար իսէ, զայրի կիւճ՝ եա
 գօլայ՝ վէ մուհիմ՝ եա մուհիմ՝ օլմայան
 մատտէլէրտէ տախի եանղըլմատըղլարը նէ՛
 մալիւմ : Հայրապետլէր պիրի պիրի իլէ
 միւճատէլէլէրինտէ՛ հէր նէ մէսէլէ իւզէրի-
 նէ օլուրսա օլտուն՝ քէնտիլէրինէ գարշը
 քէնտիլէրտէն էլվէլ կէլմիշ Հայրապետ-
 լէրտէն շէհատէթ կէթիրիլտիյի զէման՝
 պո՛ւ գայիտէ իւզըէ ա՛մլ էտէրլէրիտի :
 Պու թագտիրտէ՛ Սուրբ () գոստինոսուն
 Հերոնիմոս իլէ տինէ տայիր պիր մատտէ-
 նին իւզէրինէ միւճատէլէսի օլուպ՝ Հերո-
 նիմոս () գոստինոսուն բէյինի՛ օնա գարշը
 օլան պաշգա պաշգա եէտի մուսանիֆլէրին
 բէյի իլէ պօղմաղա իսթէտիյի թագտիրտէ,
 () գոստինոս օլ մուսանիֆլէրին բէյլէրի-
 նի գապուլ էթմէյէ իսթէմէմէյիլէ տէր-
 քի, “ () նլարըն պա՛ղըսը Հերետիկոսլուգ
 թէօհմէթինէ տիւշմիւշլէրիտի, վէ պագի-
 լէրի եանղըլտըլար ” (ւ) : Եա՛նի տէմէք
 իսթէտի քի, պիր քիմսէ տինէ տայիր պիր
 մատտէտէ եանղըլտըղը զէմանտէ, օնուն
 շէհատէթի արթըղ մագպուլ վէ միւ՛թէ-

(ւ) () գոստինոս 19 Ս՝ էրլու-պ : Ա՛է
 Հերոնիմոս 47 Տէրլու-պ :

պէր օլմաղ : Աքին պիղ՝ () գոստինոսուն պու նէթիճէսինի եանղլըշա չըգարա պիլիր իսէքտէ , եինէ պունտան աշիքեար կէօրիւնիւր քի , հիչ տէյիլ իսէ՝ պիր շայրապետ պուլունույօր քի , եանղլըշըղա տիւշմէյէ միւպտէլա օլտուղու պէյան օլան պիրատէմիս րէյինի մուղլաղա սահիհ տէյիլ գապուլ էթմէյէ մէճպուր տէյիլիլ ինանըյօր :

Իմտի եանղլըշըղա տիւշտիւյիւ աշիքեար օլան մուսանիֆին շէհատէթիիւղէրինէ պինա էտէմէտիյիմիլ թագտիրտէ , այան աշիքեար տըր քի էյէր հէփիսինին տէյիլ իսէ՝ հիչ օլմաղսա շայրապետէրին էքսէրիսինին նուֆուլ ու հէօքմիւ շիւպհէլի՝ օլույօր . չիւն օնլարըն արասընտա՝ ա՛ղիմ՝ վէ մուհիմ՝ մատտէլէրտէ եանղըլմամըշ պիր քիշի կիւճիւլէ պուլունուր :

ՊԵՇԻՆՃԻ ՍԵՊԵՊ :

Չի՞նք շայրապետէր՝ ետլենըդ պէրէր
 պաշտա պաշտա պէրիլ՝ լախն պա՛ղբ
 պէ՛Փա սայտի հէ՛միսի պիրպէն պինէ
 պայիր հապալէլէրնն պա՛ղբսն
 պա եանդլլլլ շա՛ր
 պը ր :

Գ ըյաս էտէ պիլիւրիզ քի , պունտան
 էվիլէլքի պապը օգուտուգտան սօնկրա ,
 պա՛ղբլարը՝ զանն էտէճէք քի՛ հագիգաթ
 պիր թէք շայրապետին ըյ ու ի՛թիգատը
 եանդլը զլա պիլիւր , վէ վագա՛ չօդ քէրէ
 եանդլը՛ շ տըր : Ա քին շայրապետէրին
 չօղունտան պիր եէրտէ պիլ իթթիֆագ
 սէօյլէնէն պիր շէյին սահիհ օ՛լմամասը
 միւլքիւլ վէ միւմքիւնսիւզ պիր շէյ տիր :
 Ա իշէնցիոս Ա իրինէնցի նամ՝ շոովմայ
 Եկեղեցիսինին ա՛ղիմ աստուածաբանլա-
 րընտան պիրի՛ շայրապետէրին սրփարըշ-
 լարը խուսուսուստա՛ իշպու աթի էլ պէյան
 գըղա՛յը պիր գանուն տէյու գօտու . եա՛նի
 “Պէօյլէ մուսանիֆլէրին ըյլէրի գապուլ
 օլունմալը տըր քի , օնլար Աաթողիկէ իման-

տա վէ ինչագլբգտա ա՛ղիզԼիք իլէ՛ ալիմլիք
 իլէ վէ տէվամ՝ իլէ եաշատրլար , թա՛լիմ՝
 վէրտիլէր , վէ պէր գարար գալտրլար , վէ
 նիհայէթիմտէ Վ՛րիստոստա իմանի իլէ էօլ-
 մէ յէ նայիլ օլտուլար , եախօտ Վ՛րիստոս
 իչիւն շէհատէթիմ թաճընը ալմաղա միւ-
 յէսսէր օլտուլար : Ա՛ է պու զիքր օլունան
 մուսանիֆլէրին ճիւմլէսի՛ հիչ տէյիլ իսէ
 օնլարըն էքսէրիսի պիր եէրտէ՛ ճիւմլէսի
 պիրլիքտէ իթթիֆագ էթմիշ պիր վարդա-
 պեալէր սինադոսու ի՛թիպար օլունարագ՝
 պիլ իթթիֆագ աչըգ աչըղա՛ տէվամ՝ իւզ-
 րէ վէ չօգ քէրրէ հէր նէ թաստրգ էթտի-
 լէր՝ գապուլ էթտիլէր՝ վէ զայրիլէրինէ
 թէսլիմ՝ էթտիլէր իսէ , օնու շիւպհէսիղ
 կէրչէք՝ սահիհ վէ քեաֆի՛ տէյիւ գապուլ
 էթմէլիյիղ ” (ա) :

Իշպու ա՛ճայրպ գանունու թէֆթիշ
 էթմէքտէ տէրիղ քի , էլլէլա օնտա օ՛ղա-
 տար սինօրլար քէսիլմիշ տիր քի , օնուն իլէ
 ա՛մէլ էթմէսի միւմքիւնսիւղ տիւր : () ի-
 րա պու գանուն մուճէպիմնճէ՛ օնուն մու-
 սանիֆիմէ կէօրէ հէր շայրապետտէն մաղ-
 լուպ օլունան շէյլէր պունլար տրր . պի-
 րինճի ա՛ղիզԼիք՝ իքիմնճի ա՛լիմլիք՝ իւչիւն-
 ճիւ տէվամ՝ տէօրտիւնճիւ իմանտա թա՛-
 լիմ՝ վէրմէք՝ պէշիմնճի իմանտա եաշամագ՝

(ա) Ա՛ իլէն . Ա՛ իլէն . Իճմալ . Պատգ 39 :

ալթրնծր Եկեղեցի իլէ իլհադըդտան ևաշա-
մագ՝ ևէտինծի Վրիստոստա էօլմէք՝ սէքի-
ղինծի աշըդ վէ աշիքևար օլմագ՝ տօգուղուն-
ձու չօդ տէֆա՝ օլմագ . վէ օնունձու Հայ-
րապետէրին ճիւղէն՝ պու շէյլէրին՝ հէ-
փէնինէ մալիք օլմալարր : Իմտի կէլէլիմ
քի՝ էյէր պու շէյլէրին պիրի էքսիք օլուր-
սա , օլ շէհատէթլէր գապուլ օլունամագ :
Վաքին մուպահէսէ օլունան պիր մատտէնին
խուսուսունտա՝ ճիւղէ Հայրապետէրին՝
եախօտ օնլարըն պիրինին պիլէ՝ պու իգթի-
ղալը օն շէյլէրէ պիր եէրտէ մալիք օլտուգ-
լարընա շէհատէթ պուլմասը նէ՞ գատար
կիւճ պիր շէյաիր :

Ը իմտի կէլէլիմ քի , պու օն շէյին պիր
ատէմտէ պուլունտուղու իսպաթ օլունտուգ-
տան սօնկրա՝ օնուն շէհատէթինի բէտտ
էթմէյէ հա՞նկը Վրսթիանըն ա՞գլընտան
պիլէ կէչէր : Օ՛իրա Վ իչէնցիսուն սէօյ-
լէտիյի՝ եալընըլ ա՞ղիլ վէ կէրչէք օլան
շէյէ ինանըրսագ ալտանմայաճաղըլ տէ-
մէտէն զայրի պիր շէյ տէյիլտիր : Վա-
քին պիղիմ տէ էօյրէնմէյէ չալըշարղըմըլ
հէման պու տուր , եա՞նի սահիհ վէ
կէրչէյի էօյրէնէլիմ : Օ՛իրա էվվէ-
լա՝ պիլ կէրչէքիք վէ աղիլիք նէ օլ-
տուղունու պիլմէտիգճէ՝ Հայրապետէ-
րին հէփիսինին աւետարանական ա՞ղիլ-
լիյէ մալիք օլուպ կէրչէքիք թա՛լիմ վէր-

տիքլէրինի նա՛սրլ պիլէճէյիզ . վէ օնլա-
րըն ա՛լիմլիք իլէ թա՛լիմ՝ վէրտիքլէրինի
ղայրի եիւզտէն նա՛սրլ պիլէճէյիզ : Իմ-
տի պուենտան աշիքեարտոր քի , պու գա-
նունուն թագտիմ՝ էթտիյի ուսուլ՝ եա
միւմքիւնսիւզ եախօտ եանղըշ օլմալը :

Եւքին եինէ՛ էյէր պու ուսուլ սաճիճ
իսէ , նայրապետլէրին ճիւլէնէ՛ եախօտ
էքսէրիսի՛ շէճատէթտէ իթթիֆագ իւզըէ
տէյիլէր իսէ , պու աստուածաբան պու
գանունա պիր գուվիլէթ վէ՛րմէյօր : Եւքին
պու՝ եա՛նի օնլարըն ճիւմլէսինին իթթի-
ֆագ իւզըէ օլմալէրի միւմքիւնսիւզ տիւր :
Օլիրա նայրապետլէրին էն չօղու վէ էն
միւլթէպէրի՛ ասլա պիր քիթապ եանգմամըշ-
լար . վէ եաղանլարըն քիթապլարը պու
մատտէնին խուսուսունտա եա ճիւլ պիր
շէճատէթ վէրմէզլէր , եախօտ օնլարըն քի-
թապլարը փէք չօգ պօղուլմուշլար տրր :
Եւքին պէլքի պու աստուածաբան նայ-
րապետլէրի օլտուգլարը գարսան վէ սա-
յրլարընտան ի՛թիպար էտէրէք՝ ճիւլէնէ՛
տէմէսինտէն մէրամը եալընըզ քիթապլարը
էլլէրիմիզէ եէթիշէն նայրապետլէր տիր .
վէ օլ գէման՝ Վրիսթիան տինի՛ թալիմլէ-
րինին վէ ֆարզլէրինին իսպաթ օլունմասը
իչիւն , գաղա՛լարըն՝ եա՛նի աթէշին՝ սու-
յուն՝ գուրթլարըն վէ ատէմլէրին պօղմա-
լարընա՛ պագմալը տրր : Եւյլէ քի , է-

յեր ըստ թ կելէ պունլար տէյիլ՝ իլլա պունլարտան ֆարգլը ըէյլէրէ շամիլ պունլարտան ֆարգլը քիթապլար Տըֆղ օլունուպ էլլէրիմիղէ եէթիշմիշ օլսալար իտի , իմանըմըղ ՄլլաՏըն Աէօղիւնտէն տէյիլ՝ իլլա ինսանլարըն ըէյլէրինտէն գուլաղուղլանարագ՝ պունտան փէք ֆարգլը օլուրուտու :

Ա է եհնէ՝ Հայրապետէրին՝ քէնտի ըէյուլ ի՛թիգատէրինի Կէլմիլ Իւրէ վէ ըֆ Իէրբէ սէօյլէտիքլէրինի նէտէն պիլէլիմ : () նլարըն չօղունտան պիր քիթապլըմըղ եօ՛գտուր , վէ դայրիլէրտէն՝ պա՛ղըլարընըն պիր տէֆա՛ սէօյլէնմիշ՝ վէ պիր ախըր Հայրապետին թէլիֆաթընտա Տըֆղ օլունմուշ՝ ֆիքրի կիւճ անկլաշըլըր պիր գաչ սէօղլէր պուլունույօր : Հագիգաթ՝ շէճատէթ իչիւն իլք Մնգճանրական ժողովըլարըն Հաւատամքլարընը՝ կէթիրէ պիլիւրիղ . լաքին պաճթսըղըլըմըղտան օնլարըն իչինտէ՝ Հոովմալըլար իլէ Մլլետարանական Վրիսթիանլարըն պէյնինտէ միւճատէլէ օլունմագտա օլան մատտէլէր խուսուսունտա սայքի պիր շէյ եօ՛գ կիպի տիր . զիրա պունլար՝ զայրի մատտէլէր իւղէրինէ տիր :

Լաքին նիճայէթի՝ Ա իչէնցիոսուն գանօնունու () գոստինոսուն գանօնուն վասիղասի իլէ ըէտա էթմէլիյիղ , քի տէր , “ օճիչ պիր մուսանիֆին սէօյլէտիյինի՛ օնուն

պիղէ կէրչէք օլտուղունու կանոնաւոր Ա՛-
 զիզ Վրիթապլարտան եա ա՛գլ ու իտրաք-
 տէն իսպաթ է՛թմէտիքճէ՛ գապուլ էթմէ-
 յէ մէճպուր տէ յիլիզ ” : Իմտի Վ իչէնցիոս՝
 Հայրապետէրին շէհատէթինի պու մի-
 սիլի Վ՛զիզ Վրիթապլարտան իւսթիւն
 գօտուղունուն սէպէպինէ՛ պիղէ Ա՛զիզ
 Վրիթապլարտան շէհատէթ վէ՛րմէտիքճէ՛
 գապուլ էթմէտի յիմիղէ մա՛ղուր պույուր-
 սուն :

Եւ քին ա՛մէլի թէճրիւպէ վասիդասի իլէ
 թէֆթի՛շ էտէլիմ՝ , վէ կէօրէլիմ՝ , եօգա-
 րրտա պէյան էթտի յիմիզ կիպի՛ Հայրա-
 պետէրտէն պիրինին գապուլ էթտի յի՛ վէ
 շիմտի Ա՛րւմտեան քիլիսէլէրինին ըէտտ
 էթտիքլէրի զիւի՛ւմէր՝ աճապա Հայրա-
 պետէրին սայքի ճի՛ւլէ փիպէն գապուլ
 օ՛լո՛ւնմայօրմու իտի :

Իմ . Եւ վէլա Պլն սէնէլէ՛ Էլ-ճ զիւի՛ւմի-
 նէ՛ ինանանլարը նազար էյլէ : Պու պլն էլ-
 լն խուսուսունտա՛ կէօրտիւք քի , Յուս-
 տիանոս վիայ՝ գըյամէթտէն սօնկրա Սուրբ-
 լար Երուսաղէմտէ պին երլ փատիշահլըգ
 սիւրէճէքլէր ինանըրտը . վէ քէնտինին
 իգրարընա կէօրէ՛ օլ ա՛սիրտէ պունու՛ հէի
 ա՛լիմ Հայրապետէր քէնտիսի կիպի ինա-
 նըրլարտը : Օ՛ իրա օ՛ տէր քի , “ Եւ յէր
 Վրիսթիան ատընը թաշըյան պա՛ղը քիմ՝
 սէլէրէ ըասթ կէլիրսէն , քի օնլար իմանըն

պու մատուցսինէ ինանմազլարսա . . . պու
 քիմսէլէրի՝ Վրիսթիան սայմայալար . վէ
 սողրուսուենու սէօյլէ յինճէ , պունլարա՝
 Սամարիալլարա՝ Եէհուաի տէնմէք կէրէք
 իտի յինտէն զիյատէ Վրիսթիան տէնիլմէ-
 լի տէ յիլտիր ” (ւ) : Ա է եինէ տէր .
 “ Լաքին պէն՝ վէ ի՛թիգատտէ սողրու վէ
 ուղղապիառ հէմ՝ թէքթիլէն Վրիսթիան օ-
 լան յիլ ճիւլէ յապիլէր՝ պիլիլիլ թի , թէ-
 նին պիր գըյամէթի օլաճագ , վէ Լ՝ զիլզէր
 օնտան սօնկրա Երուսաղէմտէ պին երլ օ-
 լաճագլար , թի օ՝ թէքրար պինա օլունուպ
 կիւղէլէնէճէք՝ վէ կէնիլլէնէճէք տիր ” (բ) :
 Երանոս՝ Տերտուղիանոս՝ Վրիգորիոս՝ Եւ-
 սէբիոս՝ Լագթանթիոս՝ Ա իգթորինոս՝ վէ
 օլ ա՛սիրին Ա արդապետլէրինին վէ հա-
 լատացեալլարըն չօղու՝ պո՛ւ ի՛թիգատտէ
 իտիլէր : Իմտի պունտան աշիքեար կէօ-
 րիւնիւր թի , Հայրապետլէրին պիլ իթթի-
 Փագ պիր ի՛թիգատը գապուլ էթմէլէրի՝ օլ
 ի՛թիգատըն սահիհ օլտուղունա եանղըլ-
 մաղ իսպաթլար օլամաղ : Ա իրա պու
 ի՛թիգատ՝ հէր նէ՛ գատար էսքի՛ իտի իսէ
 տէ , օնտան սօնկրա Եկեղեցիտէն րէտտ օ-
 լունտու :

(ւ) Յոսիպիանոս Թրիֆօյա Գարշե . սահի-
 Քէ 306 :

(բ) Եինէ օրագրա սահիՔէ 307 :

ք . Ի քինճի զիւի'ւմ՝ պունտան ագտէմ
 ի շիթտի յիմիզ՝ (Յուստիանոս վկայ)՝ Երա-
 նոս՝ Տերտուղիանոս՝ () գոստինոս վէ զայ-
 րիւէրին , Աէօքլէր շէրա՝ աթ կիւնիւնէտէք
 աչըլմայաճագ , վէ տօղրու տօղրույա Աէօյէ
 կիթմէք քէրէմինէ մոլեէստէր օլան փէք ազ
 քիմսէլէրտէն մա՝ տա՝ պու միւտտէթին էս-
 նասընտա ճիւմիէ հաւատացեալլարըն ճան-
 լարը եէր աթընտա պիր մահալտէ գափալը
 գալըրլար տէյիւ ինանըրլարըտը : Աքին
 պունտան մա՝ տա՝ հէր քէստէն իգրար օլու-
 նուր վէ փէք աշիքեարտըր քի , Արոգինէս՝
 Ագթանթիոս՝ Ա իգթորինոս՝ Աուրբ Ամբ-
 րոսիոս Աուրբ Ասկեբերան՝ Վէոգորիտոս՝ Ա-
 գումէնիոս՝ Արէթաս՝ Փրուտէնթիոս՝ Թէո-
 ֆիլագթոս՝ Աուրբ Պերնարտոս վէ Հոսվմայ
 Եպիսկոպոսլարը Աղեմէս վէ իյիրմի իքին-
 ճի Յովհաննէ՛ս տախի՝ ճիւմիէսի պու ի՛թի-
 գատտէ իտիլէր . վէ պունա գարշը պին
 տէօրթ եիւզ սէնէյէ գատար հիչ պիր
 Ինդհանրական ժողովք պիր շէյ սէօյլէմէ-
 տի . նէ տախի Հայրապետլէրտէն պիրի՛
 պաղըլ սայտըգլարը զայրի զիւի'ւմլէրէ
 գարշը սէօյլէտիբլէրի գէման , պունա գար-
 շը պիր շէ՛յ սէօյլէտիլէր : Պու ի՛ թիգա-
 տըն փէք էսքի օլուպ՝ փէք էրքէն ալէսսէվի
 տաղըլմասընա իսպաթ՝ Բում քիլիսէսի վէ
 սայրը քիլիսէլէրին՝ վէ Հայրապետլէրի
 քէնտիլէրինէ գուլաղուզ դութմագ իտ-

տիա՝ սրնտա օլանլարըն ճիւմլէսի՝ օնու շիմ-
 տի յէ գատար դուժտուղլարը տըր : Ա է
 պու պէօյլէ իքէն՝ Հոռվմէական Եկեղեցի՝
 1439 սէնէսինտէ Վլօրէնցա նամ շէհրատէ
 ճէմ՝ օլան ժողովքտա՝ պու Ա իչէնցիոս կի-
 պի պա՝ զը քիմսէլէրին՝ պիզէ մուսանիֆլէր-
 տէն պիլ իժժիֆագ վէրիլէն րէյի շիւպ-
 Տէսիզ սաՏիՏ տէյիւ գապուլ էժմէլիյիզ
 տէտիքլէրինէ պագմայարագ՝ պուենուն զըտ-
 տընը՝ սապիժ էյլէտի : Ե իմտի կէլէլիմ
 քի, Հոռվմալլար իլէ Մւետարանական
 Վրիստոնեալարըն պէյնինտէ օլան միւ-
 ճատէլէլէրտէ՝ պիր մատտէնին իսպաժընա
 պուենտան զիյատէ Հայրապետական շէհա-
 տէժ կէժիլիլմէյէ սայքի միւմքիւնսիւզ
 կիպի օլտուղուենա փէք էյի դանսըշըզ :
 Ա քին պու ի՛ժիդատ Վլօրէնցա ժողով-
 քուենտան՝ տէյիլ եալընըզ գապուլ օլուենմա-
 տը, իլլա սայքի պաղըլ տէյիւ տախի րէտտ
 օլուենտու : Ա է պուենտան ալլաշըլըր քի,
 էյէր Մւետարանականլար Հոռվմալլարա
 գարշը Հայրապետլէրին պիլ իժժիֆագ օ-
 լան րէյինի շէհատէժէ կէժիլէճէք օլսա-
 լար, Հոռվմալլար օնու պիր շէյէ սայա-
 ճագ տէյիլտիր :

Դ . Հերետիկոսլարըն մկրտու թիւնու՝
 Տերտուղիանոստան՝ Եպիսկոպոս վէ նաՏա-
 տակ օլան Սուրբ Արարիանոստան՝ Աապա-
 դովկիա Ա էժրօիօլիտի օլան Վիրմիլիա-

նոստան՝ Լղէքսանդրիա Պատրիարքը Վիոնէսիոստան՝ Սուրբ Բարսեղ Հայրապետտէն, վէ Լփրիկէ՝ Կապադովկիա՝ Կիլիկիա վէ Բիւթանիա էյալէթլէրինտէ ճէմ՝ օլան Եպիսկոպոսլար Սինադոսլարընտան պադըլ վէ գուվվէթսիզ սայըլըրըտը : Ա է պէօյլէ իքէն՝ պու գատար չօգ Եպիսկոպոսլարտան պիլ իթթիֆագ գապուլ օլունան ի՛թիգատ՝ շիմտի Հոովմայ քիլիսէսինտէն եանղըրը սայըլըպ՝ Հերետիկոսլարըն մկըրտութիւնուենու սաճիճ տէյիւ գապուլ էթմէյէ ըիզա՝ վէրիյօր :

Դ. Պունտան ագտէմ կէօրտիւք քի, Հաղորդութիւն՝ Սուրբ Կիպրիանոստան՝ Սուրբ () գոստինոստան՝ պիրինճի Վրիգորիոս Փափատան վէ իլք դարլարըն սայքիճէփի վարգապետլէրինտէն խէլասէ իգթիզալը՝ սայըլըրըտը : Ա է պու ի՛թիգատըն փէք էսքի օլտուղունա պիր իսպաթ տաճա՝ շիմտիյէ գատար Բուժ՝ Հայոց՝ Վըպդը վէ դայրի Եկեղեցիլէրին օնու Տըֆզ էթմէլէրի՛տիր . վէ պէօյլէ՛ իքէն, Հոովմայ քիլիսէսի պունու տախի եանղըրը տէյիւ ըէտտէտէյօր : Ա է պունտան աշիքեար անկլաջըլը՛ր քի, եա Հայրապետլէր եանղըլըրը օլմալը, եախօտ՝ Հայրապետլէրէ ույմատըղը իչիւն՝ Հոովմայ քիլիսէսի եանղըրըտա օլմալըտըր :

Ե. Պունուն կիպի՛ Տերտուղիանոս՝ Աղե-

մէս Մղէքսանդրացի Վագթան թիոս վէ Մ.Քրիզանոսուն տէտի յինէ իմ թիսալէն՝ Հայրապետէրտէն պիր չօղու պիլ ի թ թիֆագ տէրլէր իտի քի, Վէլաս էտի ճիմիղ մկրտել օլտու գտան սօնկրա Պասեք պայրամընը եալընըզ պի՛ր քէրրէ գու թտու : Վաքին օնլար պուևտա հէր նէ գատար ի թ թիֆագ է թ մի շլէր իսէտէ, չօգ Հոսմէական աստուածաբանլարտան իսպաթ օլունմուշտուր քի, պու ի թիգատ եանղըր շ օլտուղունտան մա՛տա՛ Մ.ետարանըն մէ թ էնընա տախի զըտտրը :

Պ. Հիշ պիր իտուսուստա եէմին գապուլ է թ մէսի շէրի՛ օլմամագ զիւի՛ւմի՛ հէմն պի՛ր տէվրտէ եաշամըշ չօգ Հայրապետէրին պիլ ի թ թիֆագ բէյի իտի : Վաքին շիմտի Քրիստոսուն հէր միլէ թտէ օլան Եկեղեցիլէրի ինանըրլար քի, շէրա՛աթ հուզուրունտա՛ եէմին շէրի՛ տիր :

է. Սուրբ Մ.թանասիոս՝ Սուրբ Նարսեղ՝ Ս.եթօտիոս՝ Սուրբ Հիլարիոն՝ Յուստիանոս վկայ՝ Տերտուղիանոս՝ Սուրբ () գոստինոս՝ վէ Հայրապետէրտէն տահապիր չօղու՛ մէլէքլէրին թէնի օլուպ ճիսմանի շէսվէ թէ իս թի՛ տատլարը վար զիւի՛ւմինէ զահիպ օլտուլար : Վաքին օնլարըն պէջլէ ինանտըզլարընա պինաէն՝ շիմտիքի զէմանլէրտէ պու զիւի՛ւմէ՛ տօղրու օլմալը տէյէն պուլունն՝ ւրմու : Ա է պու զիւիւ՛մ՝

Մեծ տարանական Վրիսթիանլարըն պէյ-
նինտէ բէտտ օլունտուղու գատար շնու-
մատա տախի օգատար բէտտ օլունմայօր-
մու : Աէ պու ճիւմլէ իլէ՝ շայրապետ-
լէրին պիլ իթթիֆագ՝ նէ՞ գատար չօղու
պունուն կէրչէք օլտուղունա շէհատէթ
վէրիյօր :

Աքին պու պապտէ թաֆսիլ օլունան
շէյլէրին խուսուսունտա կէթիլիլէն էօր-
նէքլէր պու մատտէյի սապիթ էթմէյէ քի-
ֆայէթ էտէր :

Իմտի պու պապը՝ պաշլատըղմը՛զ կիպի
պիթիրիպ տէրիզ քի, շայրապետլէրին տէ-
յիլ եալընըղ պիրէր պիրէր պաշգա պաշգա՝
իլա օնլարըն չօղու պիրտէն պիլ իթթիֆագ
չօգ խուսուսլարտա եանղըլտըղլարընա՝ եա-
խօտ շնումայ քիլիսէսինին իթիգատինէ
ղտա շէյլէր սէօյլէտիքլէրինէ վուգուֆ օլ-
տուղումուղտան սօնկրա, պէս պէլլի տիր
քի, օնլարըն էքսէրիսինին պիր եէրտէ
պիլ իթթիֆագ բէյլէրի՝ Վրիսթիանլարըն
պէյնինտէ միւճատէլէ ալթընտա օլմն շէյ-
լէրէ գարար վէրմէք զըմնընտա քիֆայէթ
էթմէղլէր :

ՍԵՊԵՊ ԱԼԹԸՆՃԸ :

Չի-նի շայրապետներ՝ շօք Կեֆո՝ պերի պե-
րինե զեք զքառ Եօյլեպիլեր . վե զեք
Եո-հիս Եապաեղերպե՝ պերի պերինե
զքառ Ի՛լեիգապաե օլապա-լար :

Պիզիմ միւճատէլէլէրիմիզտէ շայրա-
պետների հաքիմ՝ վե շերա՝ աթճիլեր տե-
յիւ գապուլ էթմէք իչիւն , կերէքտիր քի ,
տին մատտէլէրինտէ օնլարըն ճիւմլէսի իթ-
թիֆագ իւզընէ Կ՛ր րէյտէ վե Կ՛ր ի՛ թի-
գատտէ օլալար : Օ՛իրա՝ օնլարըն արա-
սընտա րէյ վե ի՛ թիգատ խոլսոլսոլնտա
զըտըզ վե իխթիլաֆ օլտոլղոլ սոլրէթտէ՝
պիզիմ միւճատէլէլէրիմիզէ գարար վերէ-
ճէք եէրինե՝ օնլարա տահա՝ զիյտտէ գա-
րըզըզըզ վերիպ՝ պիզի պիրլէշտիրէճէք եէր-
տէ՝ տահա զիյտտէ այլրաճագլար տրր :
Պոլ թագտիրտէ՝ պա՛ղը Ի՛ոլմլար իլէ պա՛-
ղը Լ՛ աթինլեր իտտի՛ա էտէրէք իքի գարաֆ-
տան տա տէտիլեր քի , շայրապետներ՝ պիլ
իթթիֆագ պիզտէ՛ն եանա իտիլեր . վե էլ-
պէթթէ պոլ իքի գարաֆըն պիրի եանղըլ՛շ
օլմալը : Լ՛աքին պիզ կէօսթերէճէյիզ

քի, պու՛ ճէսարէթլի պիր իտտի՛ա օլտու-
ղու գատար՝ կէրչէք տէ տէյիլ տիր, վէ
Հայրապետէր՝ կէրէք պիր դարափտան
եանա կէրէք օպիր դարափտան եանա իթ-
թիֆագ իւզրէ տէյիլէ՛ր տիր : Պու՛նտան
ագտէմքի պապլէրտէ՛ պու Տիւլեայր տէֆ՛
էտէճէք՝ չօգ շէյլէր պուլու՛նուր : Պու-
նուն իչիւն պու իսթիլաֆլէր խուսուսուն-
տա եինէ մուխթասարճէ սէօյլէյիպ՝ անտէն
սօնկրա պուրհանըմըլա՛ պագալըմ :

ն . Պիր դարափտան Հայրապետէրին
էն էսքիլէրինտէն օլան Յուստիանոս վկայ՝
Երանոս վէ Տերտուղիանոս՝ գըյամէթտէն
սօնկրա Եէրէն իւզէրինտէ եէնի Երուսաղէմ-
տէ Սուրբար պին երլ սա՛ատէթ ու տէվ-
լէթ սիւրէճէքլէր զիւի՛ւմիւնին իտտի՛ա-
սընտա իտիլէր : () պիր դարափտան իսէ,
Պիոնէսիոս Լղէքսանդրացի՝ Վրիգորիոս
Վազիանցի վէ Հերոնիմոս՝ պու զիւի՛մի
պիր պագըլ Տիւլեա՛ սայարլարըտը, քի օ՛
Լուքեալարըն թա՛լիմտէն տէյիլ՝ իլա
ԵէՏուտիլէրին բույալարընտան սատըր օլ-
մուշ տուր :

բ . Պիր դարափտան Լսիա Եպիսկոպոս-
լարը՝ վէ օպիր դարափտան Հուսիմայ ֆա-
փասը Ա իգթոր իլէ օնուն հէմիալէրի՛
Օատիկ հանկը կիւնտէ օլմալը իտիյի խու-
սուսունտա իսթիլափտէ իտիլէր :

գ . Ախպրիանոս՝ շէրիքլէրի օլան Եպիս-

կոպոսլար իլէ՛ Հսովմայ Եպիսկոպոսու Ստեփաննոս վէ շէրիլէրի շերեփկոսլարըն մկրտութիւնու իւզէրինէ պիրի պիրինէ օլ տէրէճէ զըս խտիլէր քի , պիրի պիրինէ բանագրանք էթտիլէր :

Դ . Տերտուղիանոս՝ () գոստինոս վէ Մըւմրտեան քիլիսէսի էքսէրիյա՝ ճան մէվլուտ վասիդասի իլէ պապատան էվլատա կէչէր ի՛ թիգատինէ զաՏիպ օլմուշ իքէն , Սուրբ շերոնիմոս օնլարըն Տէփիսինի բէտտ էտիպ տէր քի , Քիլեանին պու մատտէտէ ի՛ թիգատը՝ պունա զը՛տարր :

Ե . Սուրբ շերոնիմոս տէր քի , Պօղոսուն Պետրոսա թա՛ղիր էթմէսի , եալանտան՝ վէ իքիսինին էվվէլտէն պունա գապլէ էթմէլէրի իլէ օլմուշուտու : Աքիս Սուրբ () գոստինոս տէր քի , օնուն թաղիրի սասիՏ վէ կէրչէք իտի . վէ նիղա՛լարը՛ չօդ էօրքէ վէ աճը սէօղլէր իլէ օլմուշ տուր :

Զ . Նայրապետլէրին պա՛զըսը տէր քի , Նաւատացեալար Տաֆթատա իւշ տէֆա Նաղորդութիւնա կէլմէլի . զայրիլէրի իսէ , պունուն զըտարնը՛ ինանըր :

Է . Պազը Նայրապետլէր՛ շարաթ կիւնիւ օրուճ դութմագ պօ՛րճ տուր տէրլէր . զայրիլէրի տէ՛ օլ կիւնտէ օրուճ դութան՝ Վրիստոսուն գաթիլի օլուր տէրլէր :

Ը . Պա՛զը Նայրապետլէր ինանըրլար քի , Վրիստոս Աֆէնտիմիլ էլլի եախօտ

դրրդ եաշընտա էօլտիւ . լաքին զայրիւէրի տէ ինանրըլար քի , օթուզ եա օթուզ պի՛ր եաշընտա էօլտիւ . քի պու զիւի՛ւմին իքիսի տէ Մ. Ետարանա մուզայի՛ր տիր :

Թ . Մ. Երևմտեան Եկեղեցիսինին Եպիսկոպոսլարը՝ “ Մ. Լաչըն սուրէթի ” տէ յիւ՛ եալընըղ (Օղուլա՛ տերլէր իտի . ամմա Մու՛մ Եկեղեցիսի՛ պու իսմի՛ Հոգին Սուրբա՛ տալսի վէրի՛ր :

Ժ . Հայրապետլէրին պէ յնինտէ՛ Մ. Երլսումն՝ ի Հօրէ՛ եախօտ՝ ի Հօրէ՛ և Մարգոյ խուսուսու՛նտա պի՛ր իսթիլաֆ վարըտը , քի օ՛ պուկիւնէ՛ գատար տէֆ՛ օ՛րմամըշ տրը : Մէսէլա՛ Աիւրեղ տօգուզու՛նճու Մ. Եաթէմասընտա տէմիշ իտի քի , “ Հոգին Սուրբ՛ ասըլ (Օղուլտան բղխել օլույօր ” : Մաքին թէոգորիտոս օնա ճէվապ վէրի՛յօր քի , Հոգին Սուրբուն վարըղը (Օղուլտան՛ եախօտ (Օղուլուն վասիգասը՛ իլէ տիր տէմէսի ամբարշտու թիւն վէ քիւֆիւր տիւր : Ա է պու խուսուստա տօղրուսու պո՛ւ տուր քի , օլ զէմանէ գատար Եկեղեցիլէր պու մատտէնին իւզէրինէ տաչա պի՛ր գարար վէ՛րմէմիշլէրիտի . պունուն իշիւն Տէր պի՛ր Հայրապետ սերպէսթլիյիլէ քէնտի տիւշիւնտիւյիւնիւ սէօյէտի : Ա է պունտան պէօլէ՛ կէրէք Մաթինլէր վէ կէրէք Մու՛մլար՛ քէնտիլէրինէ զըտ սէօլէ յէն Հայրապետլէրին ըէյինէ թէրս մա՛նա վէրմէյէ

փէք չօդ չալը շըրլար . շէջլէքի՝ չայրապետլէրի՝ ճիււղէսի ի թ թիֆագ իւզըէ քէնտիլէրտէն եանա սէջլէր կէօս թէրսինլէր :

Ժա . Վաղկեզոն ժողովքունտա ճէմ՝ օլան ալթը եիւզ օթուզ չայրապետլէր սիճիլ քէստիլէր քի , Իսթամպօլ փաթրի յի մէսնէ թտէ չոովմանընքինէ պէրապէր տիր : Լաքին Լըւմտեան Եպիսկոպոսլարը պունու ինքեանր է յլէտի : Լճրիգա Եպիսկոպոսլարը տախի քէնտի Եկեզեցականլարընը՝ տա՛վալարընըն գարընը չոովմայա ա՛րզ է թմէքտէն շէրի՝ տէ յիլ տէ յիւ՝ մէն՝ է թտիլէր : չոովմայ Եպիսկոպոսլարը իսէ՛ պու չոովմանըն հագգը՛ տըր տէ յիւ՝ օնլարտան պունու դալապ էտէրլէրիտի :

Ժբ . Վիկիատա իքինճի տէֆա՛ ճէմ՝ օլան Եէտինճի տէնիլէն Ժողովք՝ եէտի եիւզ սէքսէն եէտի սէնէսինտէ՛ օնտան ագտէմ ճէմ՝ օլունան պիր գաչ Ժողովքլարըն գանունլարընը բէտտ էտէրէք Պատկերլէր խուսուսունտա՝ Պիզ պատկերլէրէ բաղպէ թ զըմնընտա թէվազու , վէ երկրպագու թիւն վէ մօմլար հէմ քիւնլիւք իլէ իզզէ թ է թմէլի յիզ տէ յիւ պիր գանուն է յլէտի : Լաքին օնտան սօնկրա ճէրմանիատա վագի՛ Պրանքֆօրթտա ճէմ՝ օլան պէջիւք Ժողովքուն չայրապետլէրի՛ պու գանունու բէտտ է յլէտիլէր : Պու միսիլլի պիրի պիրինէ զըտ բէ յլէրի՛ պիրի պիրինէ նա՛սըլ մուդապըդ կէ թիրէ պիլիլիզ :

ԺԴ . Հայրապետէրին պիր դագըմը՝
Յովհաննէս Մեծտարանընտա Ժ գլուխու-
նուն 30ունճու խանէսինտէ՝ « Պէն վէ Պա-
պա պէրիլ » տէյիւ պուլունան օլ մուհիմ
սէօղէրի թէֆսիր էտէրէք տէրլէր քի , օն-
լարըն մա՛նասը եայընըղ մուհապպէթ վէ
իրատէթ պիրլիյի տիր . պիր դագըմը տա՛
տէրլէր քի , օ սէօղէրտէն մէրամ զաթ վէ
դապիա՛թ պիրլիյի տիր :

ԺԴ . Հայրապետէրին պիր դագըմը՝
« Պապա՛ պէնպէն պէօյի-ք պի-ք » (Յովհ .
ԺԴ . 28 :) սէօղէրինի՛ ա՛լէսսէվի Մլաճըն
(Ղլու իւչիւն սէօյլէնմիշ տէյիւ մա՛նա
վէրիյօրլար . պիր դագըմըտա թաճմին է-
տէրլէր քի , Քրիստոսուն եայընըղ ինսան-
լըղը իչիւն սէօյլէնմիշլէր տիր : Քէզալիք՝
« Ա է Քէլամ թէն օլտու » (Յովհ . ւ .
14 :) սէօղէրի խուսուսունտան արալարըն-
տա պունուն կիպի իսթիլաֆ վար :

Տօղրուսու պո՛ւ տուր քի , Մստուածա-
շունչտա պիր պաշլըճա խանէ սայքի պու-
լունմաղ քի , Հայրապետէրին ճիւմլէսի
օնու հէման պիր տիւրլիւ անկլայալար :
Իմտի օնլար՝ Վուրթուլուշուննուղ իւղէ-
րինէ պինա օլունմուշ օլան էպէտի է՛օմիւ-
րիւն սէօղէրինի թէֆսիր էթտիգլէրինտէ՛
իթթիֆագ էթմէլէրի՛ նի՞չիւն օնլարըն ա՛-
լէսսէվի աստուածաբանու թիւնա տայիր ի՛-
թիգատլէրինտէ իթթիֆագ էթմէլէրի դա-
տար իգթիզալը օլմասըն :

Իմտի Հայրապետէրին պու գարմա գարըջըգ պիրի պիրինէ զըտ բէյլէրին օր-
թասընտա նէ՞ եափալըմ : ()նլարըն հէր
պիրինին՝ սայքի արալարընտա ի՛թիգատտէ
հիչ պիր իիթիլաֆ եօգ կիպի՝ քէնտի մախ-
տուս վէ ֆարգլը ի՛թիգատը իլէ գապուլ
էտէլի՞մ մի : Իմտի Հայրապետէրին թէ-
լիֆաթընը պուենտան զիյատէ թէֆթիշ
էթմէլտէն՝ օնլարը հէման պուլտուղումուղ
կիպի միւճատէլէլրտէ գուլանմաղա՝ ա՛գլէ
ուլղուն օլանը գապուլ էթմէյէ վէ օլմա-
յանը բէտտ էթմէյէ բուխսաթ օլտուգտան
սօնկրա՝ հագիգաթ պէհանէ էտէճէք քիմսէ
եօ՛գ տուր :

Եւքին պու պապէ խիթամ վէրմէք ի-
չիւն՝ տէրիզ քի , Հայրապետէրի պու գա-
տար մուհիմ՝ վէ մուգթաղի մատտէլէրտէ
պիրի պիրինէ մուխալիֆ պուլտուղումուղ
թագտիրտէ , օնլարըն շիմտի մուպահէսէ
օլմագտէ օլան մատտէլէրտէ իթթիֆագ իւղ-
րէ օլտուղլարընա նէ՞ վէճհիլէ գանա պի-
լիրիզ :

Ա է օնլար՝ պա՛ղը մուհիմ վէ մուգթա-
ղի մատտէլէրտէ պիրի պիրինտէն պու գա-
տար ֆարգլը ի՛թիգատլէրտէ օլտուգտան
սօնկրա , օնլարը պիրի պիրինէ մուղապըգ
չըգարմագ՝ վէ հէփիսի պիր շէյ սէօյլէյօր
տէյիւ կէօսթէրմէք զըմնընտա՝ նիչիւն
պու գատար էմէք չէքէլիմ : ()նլարըն կէ-

րէք ի' թիգատլէրինտէ վէ կէրէք սէօղէրինտէ պիրի պիրինտէն իսթիլաֆտէ օլտուգլարընը նի' շիւնն աչըգտանն աչըղա իգրար էթմէ յէլիմ' :

Տինէ տայիր շիմտիքի հալտէ միւճատէլէ օլունմայան մատտէլէրին խուսուսունտա իսթիլաֆտէ օլտուգլարընը իգրար էթմէ յէասլա չէքինմէզիղ : Ա է շիմտիքի մուպահէսէլէրէ տայիր չէյլէրտէ իսթիլաֆտէ օլտուգլարընը իգրար էթմէ յէ մէճպուր օլտուղումուզ սուրէթտէ' նէ՞ տահա պէօյիւք զարար օլա պիլիյօր :

Հէր նէ իսէ , Հայրապետլէրին ի' թիգատտէ պիրի պիրինէ զըտ օլտուգլարընը կէօրտիլիւմիւզ պիղէ եէթէր : Ա է պունտան աչիքեար տըր քի , օնլար' պիղիմ' միւճատէլէլէրիմիղտէ սիճիլ քէսէր հաքիմլէր օլանմազլար : Չիւն քի պու զըտըզլէր կէօսթէրիլլէր քի , Հայրապետլէր եանղըլմազ հաքիմլէր տէյիլլէր տիր . քի Հոովմալլարըն' Աւետարանական Վրիսթիանլարա գարչը կէթիրտիքլէրի մատտէլէրի սապիթ էթմէ յէ հէր հալտէ եանղըլմազ օլմալէրի իգթիղալը' տըր :

ՍԵՊԵՊ ԵԵՏԻՆՃԻ :

Չեմք չի՛ որինք արարեալսն հասարակելոյսն շայ-
 րապետելոյն՝ հազիզաթ շարժմալուար
 Եւտարանանան Վրեւելեանալարսան
 զեյտարե հարիւրելոյ արեյն- ֆիլ վազի
 Գապու- լեւելեալեւր . իլլա շարժ
 հալլալար՝ Եւտարանանանալար
 ելէ՛ շայրապետելոյն բեյ-
 լելոյնսն զէ արեւելե-
 լոյնսն իօլանահարգ-
 լարունը բեյոյ ե-
 րեւելոյ :

Պիր տա՛վայր ֆասլ էտիպ հէօքմ՝ էթմէք-
 տէ՛ կերէք տիր քի , իսթիլաֆտէ օլան
 դարաֆլարըն իքիսի տախի սիճիլ քէսէճէք
 հաքիմտէ նուֆուզ վար տէյիւ ինանալար .
 եօղիսէ միւճատէլէտէն հիչ պիր ֆայտէ՛
 հասիլ օլամազ : Ս՛եւելա՛ պէն՝ Կոր Կտա-
 կարանըն Ելլահտան իլհամ օլտուղունա ի-
 նանը՛րըմ . լաքին օնա ինանմայան պիր
 Եէհուտիյէ դարչը պահս տէյիւ իսթիմա՛լ
 էտէմէմ . իլլա Եէհուտիյի՛ իքիմիզին տէ
 ինանտըղը շին Կտակարանտան գանտըր-

մալը յըմ : Այնի պուճուճն կիպի՛ պուճ միւ-
 ճատէլէլէրէ տախի գարար վէրմէք իչիւն
 շայրապետէրին քիֆայէթ էտէր նուֆու-
 զու օլտուղունու եալընըզ պիր դարաֆըն
 ինանտըղը քիֆայէթ էթմէզ . իլա իգթիզա
 էտէր քի , պուճուճ դարաֆլարըն իքիսի՛ տէ
 ինանսըն : Ա է շիմտի կէօսթէրէճէճիզ
 քի , Տէր նէ՛ գատար շայրապետէր իքի
 դարաֆտան շէհատէթէ կէթիլիլյօր իսէ-
 տէ՛ պուճ իքի դարաֆըն նէ պիրի նէ օպիրի՛
 քէնտի ի՛ թիգատէրի իչիւն օնլարըն նու-
 ֆուզունու գուլանըյօր : Ա իմտի պաշ-
 գա պաշգա իքի դարաֆըն տա գայի՛ տէսի-
 նին թէֆթիչինէ՛ կէլէլիմ :

Ա է էվվէլա , Աւետարանականլարըն՝
 Ֆրանսանըն բարեկարգեալ քիլիսէլէրի ի-
 լէ պերապէր՝ շայրապետէրին եանղըմազ
 նուֆուզ վար տէմէղէր : Օ իրա Ֆրան-
 սանըն բարեկարգեալ քիլիսէլէրի՛ քէնտի
 Խման Խոստովանութիւնլէրինտէ թագրիթ
 էտէրլէ՛ր քի , “ օնլար՝ քէնտի իմանլէրինէ
 եալընըզ գանուճ Ա՛ղիզ Վիթապլարը՛
 դութարլար ” : () լար տէրլէր քի , “ Ալ-
 լաճըն ի՛ պատէթինէ վէ ինսանլարըն ճան-
 լարընըն խէլասընա իգթիզալը օլան Տէր
 շէյ՛ Ա՛ղիզ Վիթապլարըն իչինտէ մէվ-
 ճուտ տուր , վէ օնլար՝ օնտան զայրի պիր
 Տաքիմէ միւճթաճ տէճիլլէ՛ր տիր ” : Պուճ-
 տան պաշգա տախի տէրլէ՛ր քի , “ Ատէմ-

լէրէ վէ մէլէքլէրէ պիլէ՝ Մ՝զիզ Վ՝իթ ապ-
լարտան պիր շէյ չըգարմագ՝ եա օնլարա
պիր շէյ զամմ՝ էթմէք՝ եա օնլարը տէյիշ-
թիրմէք շէրի՝ տէյիլտիր իլլա հէր
շէյ՝ օնլար իլէ թէֆթիշ վէ թանզիմ վէ
թէճտիտ օլմալը աքր ” (ւ) :

Իմտի Վրանսանըն պու քիլիսէլէրինին
ի՛ թիգատը պու օլտուղու սուրէթաէ ,
հէօքմ՝ վէ նուֆուզ զըմնրնտա դայրի ա-
տէմլէրին բէյլէրինի նի՞ճէ գապուլ էտէ
պիլիլլէր : Ա է պու՛նտան մա՛տա՛ էն փաք
վէ գօլայ թա՛լիմ՝ Մ՝աքբալլարա էն եա-
գըն օլան զէմանլէրտէ վա՛ղ օլտուղունու ի-
նանըրլա՛ր իսէ պիլէ , Մ՝աքբալլարըն վագ-
թընտան ուզանտըգճա՛ օլ թա՛լիմին վազը
եալաշ եալաշ պօղուլմաղա միւպթէլա օ-
լաճագ տէյիւ գըյաս էտէրլէր : Ա է պու-
նա իսպաթ՝ Պ՝օղուսուն՝ թնսաղոնիկէցիլէ-
րէ իքինճի մէքթուպունուն իքինճի պաշըն-
տա եէտինճի խանէսինտէ զիքր էթտիյի՛
օլ զէմանտէն պէրու պաշլանմըշ օլան պէօ-
յիւք տիւշմէյի կէթիրիրլէր : ()նլար տէր-
լէր քի , Վ՝րիսթիանըղը դարտան դարա
տիւրլիւ տիւրլիւ ույղունսուզ շէյլէրէ
տիւշմիւշ պուլտուլար՝ վէ Մ՝զիզ Վ՝իթ ապ-
լարըն գուլաղուզուղու իլէ՛ օնու իպտիտա
օլտուղու հիյէթէ եագը՛ն կէթիրտիլէր :

(ւ) Վրանսոտա Վարէկարգէալ Վիլիսէ-
նին Իման Խոսարովանուլիւնու :

ՊուՆտան գաղը՝ նազար՝ Մ.Է.նտարանա-
կանլար քէնտի թա՛լիմէրի խուսուսունտա
ինանըրլար քի , օնլար՝ ա՛յնի ա՛յնինճէ Մ.
ռաքեալլարըն վա՛ղ էթաիյի թալիմէր
կիպի տիր : Իմտի պու միսիլլի պիր քիլի-
սէնին աղալարընա՝ շայրապետլէրի իմանէ
տայիր պիր մատտէտէ լէ՛մէլ էթմէսի նէ՞
գատար զըտ պիր շէյ օլմալը տրր : Օ՛իրա
պուՆու էթմէք՝ էտլէնըլ գանու՛ն Մ՛զիզ
Վիթապլար տէյիլ տէ՛ շայրապետլէրտէ
Մ՛զիզ Վիթապլարտան տաճա զիյատէ
թա՛լիմէր վար տէմէք օլույօր : Մաքին
օնլար ինանըրլար քի , իման մատտէլէրի
խուսուսունտա Մ՛զիզ Վիթապլարտան
մա՛տա պիր շէյտէ նուֆուզ եօգ տուր :

Շագիգալթ օնլար՝ շայրապետլէրտէն
պիր չօգ իսթիխրաճլէր էտէրլէր , լաքին
էքսէրի եանղլըլըլարը՛ տօղըուլթմագ ի-
չիւն էտէրլէր , վէ կէր շէքլիյի սապիթ էթ-
մէք իչիւն էթմէզլէր : Օ՛իրա օնլար՝ է-
յերչի շայրապետլէրին թա՛լիմէրի՛ Մ.
ռաքեալլարըն թա՛լիմէրի գատար վաք
տէյիլ՝ ի՛թիգատընտան իսէլէր տէ , ինա-
նըրլար քի , պու կիւն շաոլմայ քիլիսէսին-
տէ վա՛ղ օլուՆան թա՛լիմտէն չօգ վա՛քտրր :
Իմտի պու Մ.Է.նտարանականլար՝ կէրէք
Քրիսթիանըլգտա վուգո՛ւ պուլան պօ-
զուգլուղու իսպաթ էթմէք իչիւն՝ վէ կէ-
րէք օնլարըն խասիմէրինին ըէյ ու ի՛թի-

դատելի օլ կիւնլէրտէ րէսմէն տաճա իշ-
 թիհար պուլմոյր պ եսլընըղ օնլարըն թօ-
 խուսու պուլուստու զուսու կէօսթէրմէք ի-
 չիւն՝ Հայրապետելի Փայիտելի վէ իգթի-
 զալը՝ սայարլար : Ա՛ էսէլա՝ Փափանըն պաշ-
 օլմասը՝ օլ զէման ինսանլարըն ինանտըղը
 շէյ տէյիլ իտի . լաքին Փիտան կիպի հէ-
 նուզ կէօրիւնմէյէ՛ պաշլամըշըտը , վէ օն-
 տան սօնկրա պէօյիւյիւպ մէյտաննա՝ չըգտը :
 Ա՛ է եհինէ , Մ.ւ.տարանականլարըն՝ Մ՛-
 զիզ Վ.ի.թապլարտան գօլայճէ վէ աչըգ ա-
 չըղա իսպաթ օլա պիլէն շէյլէրտէն մա՛տա
 մուղլագ վէ խէլասէ իգթ իզալը տին մատտէ-
 սի տէյիւ զայր պիր շէյ թագտիմ է՛թմէ-
 տիքլէրի էճիլտէն՝ կէրչէքլիյի իսպաթ է՛թմէք
 իչիւն զայրի պիր հաքիմէ պագմաղա հա-
 ճէթլէրի եօ՛գ տուր : Ա՛ է օնլար Հոով-
 մալըլար իլէ պէրապէր պիլ իթթիֆագ գա-
 պուլ էթտիքլէրի օլ վա՛ֆիր թա՛լիմլէրի՛
 մէսէլա պիր Մ.լաս՛ պիր Վ.րիստոս վար ի-
 տիյինի՛ Վուրթուլուշու՛ խորհուրդլա-
 րը , ԼԵ՛ , ԼԵ՛ . կիպի շէյլէրի իսպաթ էթմէ-
 յէ միւհթաճ տէյիլլէր : Իմտի Հայրա-
 պետելրտէն իսթիխրաճլէր կէթիրտիքլէրի
 զէման մէրամ ու մագսուտլէրի՛ Հոովմա-
 նըն ինանտըղը՝ տէօրտիւնճիւ՛ իւչիւնճիւ
 եախօտ իքինճի դարլարտա ինանըլան շէյ-
 լէրէ օ գատար մուղապրգ օլմատըղընը
 կէօսթէրմէք օլտուղու փէք աչիքեար տըր :

Լաքին պուճնտան՝ օնլար Հայրապետէրի
հաքիմէր զըմնընտա գապուլ էտէրլէր տե-
յիւ անկլաշըլմազ :

Իմտի Հոովմայ թէվապի՝ սինին պիրի՝
Հայրապետէրտէն՝ մէճպուր էտէճէք նու-
ֆուզլէրի վար կիպի՝ շէհատէթլէր կէթիր-
մէյիլէ պիր Մ.ւետարանականա քէնտի զիւ-
ի՛ւմլէրինի գապուլ էթտիրմէյէ ճէհտի
պօ՛շ տուր : Օհրա Մ.ւետարանական՝
Հայրապետէրի Հոովմալըտան զիյատէ
քէնտի իմանընըն թէմէլի սայմազ : Իմտի
էյէր Հոովմալը՝ Մ.ւետարանականը գան-
տըրմազա մէրամը վար իսէ՛ մուզլագ օլան
իման թա՛լիմլէրի խուսուսուճնտա Հայրա-
պետէրտէն տահա զիյատէ նուֆուզու օլան
պիր զայրի էհլի գըպլէյէ պագմալը :

Լաքին Հոովմայ քիլիսէսինին տախի՝
Հայրապետէրին իմանը սապիթ էթմէյէ
պէջլէ պիր նուֆուզլարը վար իտիյինի
գապուլ էթմէզ օլտուզունու աշիքեար
կէօսթէրէճէյիզ : Տօղրուսու պո՛ւ տուր
քի , Հոովմայ քիլիսէսինէ թէսահուպ էտէն-
լէր էն պաշ նուֆուզու՝ Մ.ւետարանական-
լար Մ.զիզ Ք.իթապլարա վէրտիքլէրի կի-
պի՝ իլէսէյէ վէրիլլէր . վէ Հայրապետէ-
րին նուֆուզունու քէնտիլիյիտէ պիր թէ-

մէլ տիր տէյիւ սայմազլար . իլլա օնու
Մ. Ետարանականլարը դանտըրմագ իչիւն
գուլլանըրլար :

Հոովմայ քիլիսէսի պու ի' թիգատտէ տիր
տէմէմիզիլէ օնա իֆթիրա էտէյօրուզ
կէօրիւնմէմէք իչիւն' օնուն մէշհուր վէ
միւ' թէպէր մուսանիֆլէրինին սէջլէտիյինի'
տինկլէյէլիմ :

1. Աարդինալ Վայդան տէր քի , " Մ'
զիզ Վիթապլարըն պիր խանէսինին իւզէ-
րինէ նէնի պիր մեկնու թիւնու' էսքի Աար-
դապետլէրին մեկնու թիւնունա զըտտըր
պէհանէսի իլէ հիչ քիմսէ րէտտ է' թմէսին :
Մաքին օլ քիմսէ' տիգգաթ իլէ Մ'զիզ
Վիթապլըն օլ մահալինին բնագիրինի
պաշտան պաշա թէֆթիլ էյլէսին : Մ է է-
յէր օլ մեկնու թիւնու օնա մուդապըզ պու-
լուրսա , Մլլահա շիւքր էյլէսին , քի Մ'
զիզ քիթապլարըն թէֆթիլինի էսքի Աար-
դապետլէրին ա' գլնա պաղլամամըշ տըր .
իլլա օնու' Աթոզիկէ Եկեղեցիինին նաղա-
րէթի ալթընտա' պիւ թիւն Մ'զիզ Վիթա-
պա' պաղլամըշ տըր " (ա) :

2. Վանարիա ատալարը Եպիսկոպոսու
Սէլքիոր տէր քի , " Հայրապետլէր պա'-
զը տէֆա եանղըլըպ' դապիաթ ա' տէթինտէն

(ա) Ս'ովմէսին պէշ թիլապլարը ի-դէ-
րինէ հոգատարէմէ :

խարիճ սադագ շէյլէր տողուրուրլար ”
(ւ) :

3 . Ամբրոսիոս Վաթարոս տէր քի ,
“ Հագիգաթ՝ Հայրապետէրի՛ն սէօյլէ-
տիքլէրի վէ թէլիֆաթլէրի՛ քէնտիլէրինտէն
օգատար մուղլագ պիր նուֆուզէ մալիք տէ-
յիլէր տիր . շէօյլէ քի , օնլարը հէր շէյտէ
գապուլ էթմէյէ մէճպո՛ւր օլալըմ ” (բ) :

4 . Եօգարքիլէր կիպի Հոովմալըլա-
րըն պիրի օլան Վէթավիոս տէր քի , “ Հայ-
րապետէրին աղգընտան չօգ շէյլէր գաչ-
տըլար քի , էյէր կէրչէքլիյին տողրու գա-
նունու իլէ թէֆթիշ օլունաճագ օլսալար ,
հիչ պիր տողրու մա՛նայէ թատպրգ օլա-
մաղլար ” (գ) : “ Ա է եինէ տէր . “ Սուրբ
Ղ ուկասը Հայրապետէրին վասիգասի իլէ
թէֆսիր էտէճէք եէրինէ՛ Հայրապետէրի՛
Սուրբ Ղ ուկասըն վասիգասի իլէ թէֆսիր
էթմէլիյիլ . զիրա պունտա՛ օնլար Սուրբ
Ղ ուկաստան ալտըղլարընտա՛ն մա՛տա հիչ
պիր շէյ սէօյլէյէմէղլէր ” (դ) :

(ւ) . Ասպուս-ճաթմանիան շէրհլէր . Վե-
լասդ 7 . Պասդ 3 . բագամ 7 :

(բ) Ղասյգանտա է-ղէր . շէրհլէր . Վե-
լասդ 4 .

(գ) Եպեթանիստան է-ղէրինէ . Սահեֆէ
224 :

(դ) Եինէ օբաստ սահեֆէ 110 :

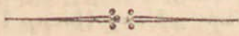
5. Աւետարանականլարա գարշը շիտտէթ
 լիէ եազան Սալմոնիս Սատթ. ԺԳ. 18
 խանէսինտէ պուլունան՝ “Սէ ճէհէննէմ՝
 գափուլարը օնա ղալիպ օլմնյաճագլար”
 սէօղէրին իւզէրինէ մեկնութիւն վէրիր-
 քէն, “Պու սէօղէրին մա՛նասրնը՝ Սուրը
 շիլարիոնտան մատա՝ տօղըու վէրէն Տիչ
 պիր քիմսէ խաղրըմա կէլմէյօր” տէյէճէք
 գատար ճէսարէթլի օլույօր :

6. Շիլմէ Սալմոնիս՝ Աւետարանա-
 կանլարըն շայրապետէրտէն կէթիրտիք-
 լէրի շէհատէթլէրէ գարշը եազար իքէն տէր
 քի, “Օնլարըն պիղէ գարշը կէթիրտիքլէ-
 րի պու գալապալըղա գարշը՝ Ալաճըն
 Աէօղիւնտէն ճէվապ վէրիրիղ քի, ‘Եա-
 րամաղըրգ էթմէք իչիւն գալապալըղն ար-
 տընճա կիթմէյէսին” (ւ) :

7. Պատթօլիք մուսանիֆլէրտէն պունուն
 կիպի պիր չօգ շէհատէթլէր տաճա՛ կէթիրէ
 պիլերիղ, լաքին եալընըղ պիրիճիք տաճա
 կէթիրէլիմ, վէօ՝ Պիթոնթօ Եպիսկոպո-
 սու Ասանէլէս Սլասսսս Կոպ. քի տէր,
 “Եա՛ շոպիմ՝ ալաճանի նասիճաթ ի-
 չիւն՝ ալաճանի խորհուրդլարըն իտարէսի
 էմանէթ օլան քիմսէլէրտէն մա՛տա քիմէ՞
 վարալըմ : Իմտի պիղ՝ պիղէ Ալաճա

(ւ) շոպիմալըլարս Պօղոսուն Սլէրնու-
 պու իւլէրինէ. 51 Քրճապիլէ. Սահիֆէ 464 :

տայիր օլան շէյլէրտէ Ալլահ մէզամընտա
 օլան քիմսէյի՛ Ալլահըն քէնտիսինի տինկ-
 լէ՛ր կիպի տինկլէմէլիյիղ : Ֆիքրիմի ա-
 չըգտան աչըղա սէօյլէյէճէք օլսամ՝, պէն-
 ճէսի իմանըն խորհուրդլարընա տայիր շէյ-
 լէյտէ՛ պիր թէք Փափայա ինանմագ՝ պին
 () գոստինոսլարա՝ շերոնիմոսլարա եախօա
 Վրիգորիոսլարա ինանմագտան խայրըլը՛
 տըր : Օյիրա պիլիբ՝ վէ ինանը՛րըմ՛
 քի, իմանա տայիր մատտէլէրտէ Փափա
 եանղըլմագ . չիւն քի՛ իման խուսուսունտա
 օլան Տէփ մատտէլէրէ գարար վէրմէնին
 Տէօքիւմէթի վէ նուֆուզու՛ Տագգ իւզրէ
 Փափանըն ի՛նտինտէ՛ տիր ” (ա) : Իշպու
 մուսանիֆին բէյի՛ օնուն Փափայը շայրա-
 պետէրտէն ա՛լա պիր մերթէպէյէ եիւ-
 ճէլթտիյինի աշիքեար կէօսթէրիր : Աէ՛
 Փափա եայընրղ պիր ընդհանրական ժո-
 դովքուն բէյի՛ իլէ եանղըլմագ տըր տէյէն-
 լէ՛ր տախի՛ Փափանըն ֆէթվասընը շայ-
 րապետէրին ֆէթվալարընտան պունտան
 էքսիք եիւճէլթմէյօրլար :

Ի պքին շոտվմանըն ա՛յել ու հարտէլի-
 նէ՛ պագալըմ՝, վէ կէօրէլիմ՝ շայրապետ-

(ա) Ս՝բառասունն շոտվմալարա Պօղոսուն
 Ս՝էրլուսուս իւզլէր : Տէին . Պատմ 14 .

լէրէ մուաֆըզ կէլի՞ յօրմու : Տինտէ իւչ շէյ վար . եանի իմն՝ այն՝ վէ Լէրալէյէ մատտէլէրի : Շիմտի կէլէլիմ՝ քի , պու իւչ շէյին հէր պիրինտէ՝ շուովմա՝ աշիքեարէ էսքի քիմսէլէրին նուֆուդունա մուղայիր չօգ շէյլէր իպդալ էյլէտի , եախօտ չօգ շէյլէր իճատ էյլէտի :

1. Իմն մատտէլէրինտէ՝ պունտէն ագտէմքի պասլէրտէ կէօրտիւյիւմիզ կիպի՝ շուովմանըն շայրապետէրին էքսէրիսինին ի՛ թիգատէրինէ մուղայիր իճատ էթտիյի րէյլէր վէ ի՛ թիգատէր պունլարտըր : Եօլիւմտէն սօնկրա գըյամէթէտէկին ճանըն հալ ու հիյէթինի , Գուրթուլուշա շաղորդութիւնուն ի՛ գթիզալը օլմասընը , պին երլըն սօնունու , ճանըն տօղմասընը , շուովմանըն պաշ օլմասընըն թէմէլինի , շոգին Սուրբուն բղխումունու , վէ Սուրբ Աոյս Մարիամըն Եղամըն կիւնահընտան ա՛րիյէ օլմասընը : Պու էն սօնկրա զէքր օլունան մատտէնին խուսուսունտա էսքի շայրապետէրին ճիւմլէսի՝ քէնտի թէլիֆաթլարընտա էօյրէնէ պիլտիյիմիզէ կէօրէ ինանըրլարտը քի , օլ Սուրբ Աոյս՝ Եղամըն տիւշմէսի իչինտէ տօղմուշուտու (ւ) :

(ւ) Սէլէօրուն Եսպուտաթմէմնուլիւնի Քիլտապըմա 7 Քիլտապա իսլէիլում՝ օլըմարուղունի կէօրէ Եթրասիոս (Գոսպիհրոս սիլէիլումն և՛) :

Լաքին Տրիգենա ժողովքու տէյօր քի ,
 Հայրապետէրին պու ի' թիգատտէ օլտու-
 զունու ինանմալը տէյի' լիզ , վէ պու խու-
 սուստա օնլարըն գուլլանտրղը լիսանէ պագ-
 մամալը յըզ (ւ) :

Սէ եկնէ էսքի զէմանտէ 313 թարիխին-
 տէ Լիպէրտէ ճէմ' օլան ժողովքուն գա-
 նունունա կէօրէ' ինանըրլար խտի քի , “ Լ-
 յէր քիլիսէտէ պիր քիմէնին պատկերինի
 ասաճագ օլնրսագ , Ե' զիզ Վ' ի թապլարըն
 նուֆուզունա մուղայիր ա' մէլ վէ հարաքէ թ-
 է թմիշ օլուրուզ . վէ քիլիսէլէրիմիզտէ հիչ
 պիր պատկեր օլմամալը տրր . թաքի սէճ-
 տէ վէ ի' պատէ թ է թտի յիմիզ շէյ' տիվար
 իւզէրինտէ ըէսմ' օլունմուշ օլմայա ” (բ) :
 Լաքին շիմտի Տրիգենա ժողովքու 1545
 թարիխինտէ պունա մուղայիր գանունլար
 գօյուպ տէր քի . “ Պիզէ կէրէք տիր քի ,
 Վ' իստոսուն վէ պիքիր Եստուածամայրըն
 վէ պագի Սուրբլարըն պատկերլէրինի գու-
 թալըմ , վէ սագլայալըմ , վէ պախուսուս
 քիլիսէլէրիմիզտէ օնլար օլմալը' տրր . վէ
 պօրճլույուզ քի , օնլարա վաճիպ օլան հէի
 իզգէ թ վէ իքրամը էտա էտէլիմ' :

(ւ) Տրիգենա ժողովք . Երամեն կենտար
 իւզէր , կանոն :

(բ) Սպանիա Բեյլէ-էլլիմպէ լագի' Լիլ-
 պէր ժողովքունտէ 36 կանոնա :

Ս է էնէ 361 [Ժարիխինտէ] Վաւոգիկիա-
տէ ճէմ՝ օլան ժողովք՝ Աստուածաշունչուն
կանոնաւոր քիթապլարընըն տէֆտէրինտէն՝
Տորիթ՝ Յուգիթ՝ Սողոմոնուն իմաստու-
թիւնու՝ Սիրաք՝ վէ Ս՝ ահաբայեցւոց իքի
քիթապլարընը իսրաճ էտէր , վէ Հայրա-
պետէրին պիր չօղճ՝ տախի քէնտի [Ժէլի-
ֆաթլէրինտէ էօյլէ էտէրլէր (ւ) : Վաքին
Տրիգենտ ժողովքու “Պու քիթապլարըն
հէփիսինի՝ վէ օնլարըն հէր պիր դարաֆընը
գապուլ էթմէ յէնլէրին ճիւմլէսինէ անա-
թէմա ” օգուր (բ) : Ս է պու ճիւմլէ ի-
լէ՝ պիւթիւն իք Եկեղեցի Վաւոգիկիանըն
պու կանոնունու քնդհանրական շուրուդ-
լարընըն արասընտա գապուլ էտէրիտի :

2. (իմտի Հոովմանըն՝ Հայրապետէրէ
այնլէր մատտէսինտէ զըտ օլտուղունու նա-
զար էտէլիմ՝ : Վաքի դէմանտէ մկրտու թիւն-
տա՝ մկրտել օլան քիմսէյէ ալէսսէվի սիւտ
վէ պալ՝ վէ Հաղորդութիւն վէրիլէրիտի
մկրտել օլանըն պիւթիւն վիւճիւտիւնիւ
սույա՝ պաթըրըրլարըտը , չօգ տէֆա՝ մկր-
տութիւնու ալմաղա սինին քէմալի յէթինէ
էրէնէ գատար պէքլէրլէրիտի , եայընըղ

(ւ) Որոգիէնէս Աիւրեղ՝ Գրեգորէոս՝ Ատ-
ղէանցի՝ Հելարէոն վէ Եպիֆանիոս՝ Ամանու-
սիոս Բոֆիմոս՝ Հերանիմոս ԱԸ :

(բ) Տէօրպիւնճիւն ճէֆլէլէ Ա՝ պէղ՝ Բի-
լապար իանուանու իւլէր . սիճիլ :

Օջատի յին ճ'րադալոյցունտա վէ Պէնտեկոստէ կիւնիւնտէ էտէրլէրիտի : Ճ'իւմլէ պու աշինլէրտէն՝ շիմտի շուովմայ քիլիսէսի աշին տէ յիւ հա՞նկըսընը իճրա էտէ յօր :

Եսքի զէմանլէրտէ՝ հէփ շաղորդու թիւն ալմայածագ օլան քիմսէլէր՝ քիլիսէտէն կիթմէ յէ՛ չաղըրլըրլարըտը . նիթէ քիմ շիմտի յէ գատար շապէշիլէր վէ սայիր Երևելեան քիլիսէլէրինին Խորհրդատետարլէրինտէ պէյան օլունուր : Ա է Ասկերբերան տալսի տէր . « Պուրատա հէր քիմ տուրուր տա՝ Խորհուրդլարտան ալմագսա , օլ քիմսէ պիր էտէպսիզ վէ ութանմազ ատէմ կիպի հարաքէթ էտէ յօր Եսքին պու զէմանտէ ատէմլէր՝ նաղար էտէրլէր , վէ թաղիմ էտէրլէր , վէ (խորհուրդա) իլհագ օլմաղլար » (ա) : Ե՞ճապա շիմտի շուովմայ քիլիսէսի պու էսքի ա՛տէթ խուսուսունտա նէ՞ ինանը յօր :

Եսքի զէմանլէրտէ Տերտուղիանոս՝ Աիպրիանոս՝ Կրիգորիոս (բ) վէ սայիր պիր չօդ շայրապետլէրին շէհատէթինէ կէօրէ հաւատացեալար շաղորդու թիւնու էլլէրի իւ

(ա) Եփէսոսցիլէր Տէրթուպուս իւլլէրինէ 3 Բարոս :

(բ) Կրիգորիոս ԵրԳ . 63 . Աիպրիանոս 56 Տէրթուպ , Տերտուղիանոս Փոլիլիլիսէսլէր իւլլէրինէ պատդ 7 :

լէ արըրլարըտը : Աքին շիմտի Հոովմա
 լըլար՝ եարնըղ աղըզլարը՝ իլէ արըյօրլար :
 Օէմանի դատիմտէն պէրու՝ թա պին
 տէօրթ եիւղ թարիխինէ կէլինճէյէ գա-
 տար՝ հաւատացեալլար հէմ էքմէքտէն հէմ
 շէրապտան արըրլարըտը . նիճէ քի պու կիւ-
 նէ դատար Րուճլարըն՝ Հայլարըն՝ Աւե-
 տարանականլարըն վէ զայրի պունճէ միլ-
 լէթլէրին քիլխսէլէրի էթմէտէ՝ տիրլէր : Ա է
 496 թարիխինտէ Փափա Աելասիոս տախի
 Հաղորդու թիւնուն եարնըղ պիր զաթըն-
 տան ալան պա՛ղը քիմսէլէր խուսուսունտա
 տէր քի , “ Իմտի էմր էտէրիղ քի , օնլար՝
 եա Խորհուրդու թէքմի՛լ ալսընլար , եախօտ
 կէրէք պիր՝ վէ կէրէք օ պիր զաթընտան
 տախի կէրի տուրսունլար . զիրա հէման պիր
 Խորհուրդու այրըրպ տա՝ պէօյիւք ըաֆա-
 զիլիք թէօհմէթի ալթընա տիւշմէմէք միւմ-
 քիւն տէյիլ տիր” (ւ) : Ալիմիղտէն կէլտի-
 յինի էտիպ տէ՝ եիւղ շէհատէթ տահա կէ-
 թիրմէյի պիր եանա պրաղարադ՝ Հոով-
 մալըլարըն սօնկ՝ եա՛նի Տրիդենտ ժողով-
 քունուն տէտիյինի տինկլէ . “ Հէր քիմ քի՛
 Ա՛ղիղ Աթոզիկէ Եկեղեցի՝ աշխարհա-
 կանլարա վէ պատարադ էթմէյէն փափաղ-
 լարա՛ պիլէ՝ Հաղորդու թիւնու սալթ էքմէք

(ւ) Չէմնապրու-լի-ն ի-գլէրինէ գանուն :

զաթը իլէ վերմէսինէ հագգ սէպէպլէր վէ
վէսիլէլէր իլէ մէճպուր օլմայօր՝ եախօտ
եանդըր շէտէյօր տէրսէ՝ օլ քիմսէ նգո-
վեալ օլտուն՝ (ւ) :

Իշպու ալինլէր իւղէրինէ Փարգլար մատ-
տէսինի տահա պիր չօգ ուղատարագ՝ պուն-
տան ագտէմ էթտիյիմիղ կիպի եինէ կէօս-
թէրէ պիլիւրիղ քի, շոովմա շարաթ կիւն-
լէրինտէ ուրուճ դութմագ՝ Աիրակի կիւն-
լէրինտէ տիղ չէօքմէք՝ չարշնպա կիւնլէ-
րինտէ ուրուճու պօղմագ՝ վէֆաթ էթմիշ
Սուրբլարա նիյաղլէր գըլմագ՝ դան եէմէք
վէ պունուն կիպի պիր չօգ շէյլէր խուսու-
սունտա շայրապետլէրէ մուղայիր ա՛մէլ
վէ հարաքէ՛թ էտէյօր : Աքին էյէր
շոովմայ քիլիսէսի քէնտինի՝ եանդըլմաղ
պէլլիլէմիշ իսէ, շայրապետլէրին մուգա-
րէր էթտիքլէրի շէյլէրի թէպտիլ էթտի-
յինէ թա՛ճիւպ էտէճէք եերիմիղ գալըր
մը : Աքին պու ճիւմլէ իլէ՝ շոովմանըն
գատիմ շէյլէրին տայիմա մէտհինտէ օլուպ՝
հէր հալտէ օնլարա ույմագ իատիա՛սընտա
օլտուղու՝ եինէ թա՛ճիւպ օլունաճագ պիր
շէյ տիր :

3. շոովմայ քիլիսէսի՝ շայրապետլէրին
գանունլարընա մուղայիր՝ քիլիսէնին թէր-

(ւ) () Ժողովուրդն 21. ճէթյէլլին 2
Գանունուն :

պէնէն խոստուտունտա տախի թէպտիլլիքէր
 էյլէտի : Ս'էսէլա՝ Չեանագրու-իւն խոս-
 տուտունտա կիպրիանոս պէօյլէ շէհատէթ
 էտէր քի , կուռնելիոս Հոովմայ Եպիսկոպո-
 սու օլտուղունտա , “ ԵլլաՏըն վէ օնուն
 Քրիստոսունուն հէօքմիւ՝ եկեղեցականլա-
 րըն էքսէրիսինին շէհատէթի՝ հազըր պու-
 լունան խալքըն սէչմէսի՝ վէ չօպանլարըն
 եա՞նի էսքի Եպիսկոպոսլարըն Սինագոսու
 իլէ օլտու , քի հէփիսի բարեպաշտ վէ էյի
 ատէմլէր իտի ” (ւ) : Ա է կիպրիանոս պիր
 դայրի մահալաէ տէր քի , “ Եյի Եպիսկո-
 պոսլարը սէչմէնին՝ վէ մուսթահազգ օլմա-
 յանլարըր բէտտ էթմէնին պաշլըճա գուտ-
 բէթի խալքըն էլինտէ՝ տիր . քի կէօրիւբիւզ
 քի , պու շէյ՝ տօղրու տօղրույա ԵլլաՏըն
 հէօքմիւ իլէ օլտու , չիւն կէօրիւբիւզ քի ,
 պիր Եպիսկոպոս՝ ճիւմլէ խալքըն հուղու-
 րունտա՝ սէչիլմէլի տիր , վէ հէփիսինին
 հէօքմիւ վէ շէհատէթի իլէ լայըգ՝ եախօտ
 լայըգսըզ իզրար օլունույօր ” : Ա է եինէ
 պունտան պիրազ աշաղատա տէյօր քի ,
 “ Իմաի ԵլլաՏըն սրիարըշընա վէ Ե.Ո.ա-
 քելական գանունա կէօրէ պիզտէն տախի՝
 հէմ սայքի պագի հէփ էյալէթլէրտէն
 հըֆղ օլան շէյի ատէմլէր տիգգաթ իլէ

(ւ) Կիպրիանոս Ս'էսէլա-պ 68 . Սահեֆէ
 166 :

Տրփոյ էտիպ կէօղէթմէլի տիրլէր . Եա՛նի
 Տէր պիր Չեռնադրութիւնտա ճաշիղ օլ-
 տուղունա կէօրէ վէ շուրութ Տրփոյ օլտուն
 տէշիւ , օլ էյալէթին պիրի պիրինէ եա-
 դրն օլան Եպիսկոպոսլար՝ օլ Եպիսկոպոս
 Չեռնադրել օլաճագ մաճալէ ճէմ՝ օլտուն-
 լար , վէ օլ Եպիսկոպոսուն սէչիլմէսի՝ օլ
 մաճալին պիւթիւն խալգընըն հուղուրուն-
 տա՛ օլմալը տըր , քի ծելար՝ Տէր ատէմին
 սիւրտիւշիւ էօ՛միւրիւ էյի պիլիւրլէր , վէ
 չօգ զէմանտէն պէրու պիրի պիրինէ աշնա
 օլմալէրի իլէ՛ ծելարըն նէ ախլագտէ օլ-
 տուղլարընը պիլիւրլէր ” (ա) : Եւսեբիոս՝
 Լթանասիոսուն Չեռնադրել օլմասընա զը՛տ
 տուրմուշուտու . չիւնքի օ՛ խալգտան սէչիլ-
 մէմիշիտի : Լաքին Հոպմայ՝ Լրեկեան
 քիլիսէլէրինին էթտիբլէրինէ մուղայիր՝ սէ-
 քիլինճի տէն իլէն ժողովքտա գարար վէր-
 իլտի քի , Եպիսկոպոսլարըն ըիւթպէյէ
 չըգմալէրի վէ նասպ օլմալէրի՛ եալընըղ Ե-
 պիսկոպոսլար սինագոսունտան օլմալը տըր ,
 վէ Տէր աշխարհականլարա՛ քիմլէր օլուրսա
 օլտուն՝ պէյլէրէ պիլէ բանադրանք թէճտի-
 տի իլէ՛ “ Պիր Փաթրիյին եա Սէդրօփօ-
 լիտին եա պիր Եպիսկոպոսուն սէչիլմէսինէ
 եա ըիւթպէսինի արթըրմասընա ասլա գա-
 րըշմաղա ” եասագ էթմիշ տիր . վէ գարա՛ր

(ա) Ենէ օրոյոս . Սահեփէ 166 :

վերսիշ տիր քի, “ Հիչ պիր աշխարհա-
կանա պու միսիլի մասլահաթլարա գա-
րըշմաղա հիչ պիր վեճհիլէ ճայիղ փեյիլ
տիր . չիւն օնլարա միւնասիպ օլան պու
տուր քի, սէչիլէճէք օլան Եպիսկոպոս՝ ե-
կեղեցականլար սինադոսունտան թա ուսուլ
իւզրէ սէչիլմէսի թէքմիլ օլունճայատէք՝
րահաթ տուրուպ սապրիլէ պէքլէյէլէր” (ա) :

Վ է երինէ՛ Նիկիա ժողովքունտա թան-
ղիմ՝ օլունտու քի, Եպիսկոպոսլար՝ օլաճագ-
լարը էյալէթին հէփ Եպիսկոպոսլարըն պիր
եէրէ կէլմէսի իլէ Եպիսկոպոս օլմալը . լա-
քին շիմափ գուվլէթ վէ հէօքիւմէթին
ճիւլմէսի՝ Հոովմանըն էլինտէ՛ տիր . վէ
օնուն հէփ Եպիսկոպոսլարը՝ մանսուպլարը-
նը “ Մլահհըն վէ Լատեղան ալուսան
ինայեթի իլէ (բ) ալըրլար : Վ է պու ա՛ճա-
յիպ ա՛տէթին՝ գատիմ՝ զէմանլարըն Եպիս-
կոպոսլարընըն իւ՛նվանլարընտա էսէրի՛ պի-
լէ պուլունմաղ :

Վ է էյեր էյալէթ վէ պէլտէ սինադոս-
լարընը տէրսէն, քի գատիմ՝ զէմանլէրտէ
հէր տիւրլիւ Եկեղեցական մասլահաթ վէ
տա՛վա կէօրիւլիրիւտիւ, շիմափ հիչ պիր

(ա) Սէրեպեմճի ժողովք . Գանսան 22 :

(բ) Պա՛պը Մաթեօլէր Տէճէրեթլէրինպե՛
Տեճէթլին էրե իլէ պապը պոստան ինպէ ա-
րեթլէր շէյթիլէ զէմանպե գալարըրըրըր պըր :

քիլիսէտէ օնլարըն ատընը պիլէ իշիթտի-
 յիմիզ եօ՛գ տուր : Եկեղեցական պատ-
 մութիւնտա՛ պու միսիլլի ընդհանրական
 օլմայան սինադոսլարըն ատընը պուլու-
 րուզ . մէսէլա՛ Լնկիւրի Սինադոսու՛ Սար-
 դիկա սինադոսու՛ Լաւոգիկիա սինադոսու-
 նը , անկըլըյօր . լաքին շիմտի պէօյլէ սի-
 նադոսլարըն՝ Հոովմայա խապէրլէր կէօն-
 տէրմէքտէն դայրի պիր մասլահաթլարը եօ՛գ
 տուր : Հիչ պիր Եպիսկոպոս՝ Հոովմայ
 Եպիսկոպոսունտան ա՛ղլ օլունմայընճա՛
 ա՛ղլ օլունմայ : Ա է պիր Եպիսկոպո-
 սուն՝ պիր վանքըն իւղէրինէ պիլէ հէօքիւ-
 մէթի օլամաղ : Պունտան մա՛տա՛ շիմտի
 Փափալար՝ ա՛վՖլըգ սէնէտլէրի տաղըտըր ,
 վէ շէնլիք կիւնլէրի թա՛յին էտէրլէր , քի
 պու շէյլէրին հիչ պիրի Վրիսթիանլըղըն
 իլք դարլարընտա իշիտիլիշ տէյիլ խտի :
 Ա է Հոովմայ՝ Վպաշխարանքըն էսքի ա՛-
 տէթինի տախի տէյիշթիրտի , քի օլ ա՛-
 տէթէ կէօրէ՛ պիր պէօյիւք դապահաթա
 տիւշէն Վրիսթիան օն՝ օնպէշ եա իյիրմի
 սէնէ Հաղորդութիւնտան մահրում պրա-
 ղըլըրըտը . լաքին շիմտի պու ա՛յինի կիղլի
 խոստովանանք՝ պիւթիւն պիւթիւնէ եութ-
 մուշ տուր , վէ տիւնեայէ՛ օլ ապաշխա-
 րանքըն հիչ պիր էսէրինի կէօրիւնմէղ :

Պունտան գաղը՛ նազար՝ Եկեղեցիներն
 գանունլարընտա՛ Եկեղեցական Բեթլէշին

օլ Գանդլը մահճքէմէսի նէրէտէ պուլունուր ,
 քի պագի մէղճէսլէրէ պուգատար թէճամ-
 միւլսիւղ վէ զատտար իտի , քի օնուն վասի-
 դասի իլէ ներետիկոսլուգ թէօճմէթի պիր
 քիմնէնին իւզէրինէ ճէօքմ օլունճա էօլ-
 տիւրիւլիւր իտի : Ա է պու ճիւմլէ իլէ
 ներետիկոսլարա թէճամմիւլ էթմէք զըմ-
 նրնտա գատիմ նայրապետլէր նէ սէօյ-
 լէյօրլար . Աննասիտտ տինկլէ . “Մարե-
 պաշտու թիւնուն պիր գըդա՛սրտա պո՛ւ
 տուր քի , խէլաս էտիճիմիզին էօրնէ յինէ
 կէօրէ ճէպր գուլանմամայլ , իլլա գան-
 տըրմայլ . չիւն օ՛ քիմնէյէ ճէպր էթմէտի ,
 իլլա ճէր քէսի՛ քէնտի կէօնլիւնէ՛ պրագտը ,
 քի իսթէրսէ օնա թա՛պի օլտուն , իսթէրսէ
 օլմասըն : ()նու գապուլ էտէճէք օ-
 լան գափուլարը գըրըպ աչմագ իչիւն՛ պալ-
 թալար վէ չէքիճլէր իլէ կէլէն չէյգան տըր :
 Աքին խէլաս էտիճիմիզ օ գատար ճալիմ
 աիր քի , օնուն թա՛լիմ վէրմէսինին էօլու
 պո՛ւ տուր , եա՛նի “ Այեր պէր թինէ պէնի՛
 տըպլճա կէլէյէ իսլէրսէ ” . վէ “ Պէնի՛ շա-
 յըրպի՛ օլտագ իսլէյէն ” աիր : Ա է օ՛ վար-
 տըրը քիմնէլէրին ճիչ պիրինէ զօր վէ ճէպր
 էթմէղ . իլլա ճէր քէսին գափուտունտա
 տուրուպ չալար , վէ “ Պէնի՛ ո՛չ՛ էյ պէնի՛
 Գըպ Գորընտաչէ՛ պէնի՛ էտիւ-Գըլմ ” տեր :
 Ա է պունճիլէյին էյէր պիր քիմնէ օնու
 աչարսա , իչէրի կիրէր : Աքին էյէր

կէճիքիրլէր՝ վէ օնու աչմաղւարսա , օ՛լ զէ-
ման օ տա պրաղըր կիտէր : Օ իրա ճշմար-
տու թիւն գրլըճլար վէ օգլար իլէ՛ նախօտ
ա՛սքէրլէր վէ սիլաճը ատէմլէր իլէ զօր իլէ
գապուլ էթտիրիլմէլի տէյիլ տիր . իլա
գանտըրմագ վէ նասիճաթ իլէ գապուլ էթ-
տիրիլմէլի տիր ” (ա) :

Հելարիսնուն՝ Եկեղեցիներն իՓթիխարը
էղիյէթ վէ միճնէթ չէքմէքտէ իքէն , օնու
սայիր քիմսէլէրի գօլալամաղըլա մա՛մուր
էթմէյէ չալըշանլարըն կիւնասընա գարշը
նէ՛ սէյլէտիյինի՛ տինկլէ : Ա է պիր պաշ-
գա մաճալտէ տէր քի , “ Ալլաճ պիղէ՛ քէն-
տինի պիլմէյի էօյրէլեթ , վէ օնու պիղէ
զօր իլէ վէ՛րմեթ . վէ քէնտի թէնպիճլէրինէ՛
ա՛մէլէրինին սէմալի ա՛ճայրպըղը իլէ
նուֆուզ վէրտի , վէ օնուն ատընը իգրար
էթմէյէ պիղի զօրլամաղա իսթէմէտի . . .
() պիւթիւն տիւնեանըն Ալլաճը տըր . վէ
զօր իլէ օլան իդա՛աթա օնուն իճթիաճը
եօ՛գ տուր : () զօր վէ ճէպր իլէ իգրար
գալապ էթմէզ ” (բ) :

Հելարիսնուն իՓթիխար էտէրէք՝ “ Ե-
կեղեցի գանընը տէօքմէյի՛ վէ սիթէմլէր ի-
շիթմէյի՛ վէ տէյիլ զայրի քիմսէլէրէ սի-

(ա) Ալլանասիսս բաճկարէ՛ ի-պէրինէ Տե-
լուպ , Տ՛ելար 1 . Սահիֆէ 55 , 830 :

(բ) Հելարիսնու կոստանդինուս Քիլիսպ 1 :

Թէ՛մ էթմիյի քէնտինէ շան սայար” տէտի-
 յինի տինկլէ (ա) : Ա՛բբրոսիոսոն՝ պիր
 Արիոսական հերետիկոսա էթտիյի թա՛-
 ղիրի՛ տինկլէ , քի օ Արիոսական՝ սէօղէրի
 իլէ ալտաթմաղա գատիր օլմամաղլա , գը-
 լըճընը գուլանմաղա միւնասիպ կէօրտիւ .
 չիւն զանն էթտիքի , եարանըն ինանտրմա-
 ղա գուլվէթի վար (բ) : Ա է եինէ տէր
 քի , “Քրիստոս Ա՛ֆէնտիմիղ իմանը պի՛մե-
 յէ Առաքեալարընը կէօրտէրտիղի զէման ,
 օնլարը առէմլէրի զօրլամաղա տէյիլ՝ իլա
 թա՛լիմ վէրմէյէ կէօնտէրտի . գուլվէթ
 զօրուսու գուլանմաղա կէօնտէրմէտի , իլ-
 լա ալչագ կէօնիւլլիյիւն թա՛լիմինի էօյ-
 րէթմէյէ կէօնտէրտի” (գ) : Աիպրիանոս
 տախի շին Ատակարանըն զէմանլարընը
 ‘Աոր Ատակարանըն զէմանլէրինէ բուպար
 էտէրէք տէր՛ քի , “Ս՛աղրուրլար վէ ի-
 դա՛աթսրղլար օղէման մարմնաւոր գըլըճը՛
 իլէ քէսիլտիլէր . շիմտի օնլար Եկեղեցիտէն
 բանադրել օլմալէրիյիլէ , հոգևոր գըլըճ
 իլէ քէսիլիլէր” (դ) : Օնուն պու ի՛թի-
 գատընը՝ Եկեղեցական թէֆթիշ մէհքէմէ-

(ա) Հերոն . Թէոփիլ . Ս՛էրլուսոյ 62 :

(բ) Ա՛բբրոսիոս 32 Ս՛էրլուսոյ :

(գ) Ա՛բբրո . Գ ուսիսոս Ա՛տէպոս . Տէրիսու-
 լիւն , Քիլլուսոյ 7 :

(դ) Աիպրիանոս Ս՛էրլուսոյ 62 :

սի իլէ վէ պոլնճէ դարլարտա՝ Էնովմ գուվլէթի կիւնիւնտէ իճրա էթտի յի հասպս էթմէքլէր վէ էօլտիւրմէքլէր իլէ մոլդասպրգ կէթիրմէսի փէք կիւճ պիր շէյ տիր :

Տին ի՛ թիգասլէրի իչիւն հալածել էթմէք խուսուսուստա կէթիրտի յիմիզ իշպու շէհատէթլէրէ՝ Տերտուղիանոստան պիր իսթիխրաճ տահա կէթիրիպ խիթամ վէրէճէ յիզ : ()՝ Պու թիփէրէսթլէրէ տէր քի , “ Տիւշիւնիւն , պիր առէմտէն տինսիզլի յին սերպէսթլի յինի ալմագ՝ վէ օնա իսթէտի յի Մլլահը սէչմէսինէ մա՛նի օլարագ իսթէտի յինէ ի՛ պատէթ էթմէյէ գօյվէրմէյիպ իսթէմէտի յինէ էթտիրմէք տինսիզլիյէ զամմ էթմէք տէյիլմի : Ատէմլէրին արասընտա հիչ քիմնէ եօ՛գ տուր՝ խայր քիմնէ եօ՛գ տուր քի , իրատէթլէրինէ մոլդայիր սայիր քիմնէլէրտէն խրզմէթ օլունմաղա արզուլէյէ ” : Ա է եինէ տէր քի , “ Պու դայէթ նահագգ պիր շէյ կէօրիւնիւյօր , քի ազատատէմլէրէ՝ քէնտի իրատէթլէրինէ մոլդայիր գուրպան էթմէյէ զօր վէ ճէպր օլունա , զիրա՝ Մլլահա ի՛ պատէթ էթմէքտէ՝ պիր խօշ կէօնիւլ վէ եիւրէք լազըմ տըր ” : Ա է եինէ տէր . Ինսան գըսմընըն հագգը վէ դասպիաթըն պիր գուվլէթի՛ տիր քի , հէր քէս միւնասիպ կէօրտիւյիւնէ՛ ի՛ պատէթ էտէ : Պիր քիմնէնին տինի՛ պիր դայրի քիմնէյէ նէ զարար նէ Փայտէ՛ էտէ պիլիլ :

Հէմ տախի տինէ ճէպր էթմէք՝ տինին Տիչ պիր դարաֆը տէյիլ տիր . զիրա տին խօշնուայնուգ իլէ դու թուլմալը՝ վէ տէյիլ ճէպր իլէ . չիւն քի (փու թլարա) գուրպանլար տախի եայլնըզ կէօնիւլ իրատէթի օլանլարտան մաղլուպ օլունուր ”(տ) :

Հայրապետէրին պու միսիլլի ի՛թի գատլէրինի՝ հէր քիմ իսթէր իսէ Եկեղեցական թէֆթիչին գանլը մէ հքէմէլէրինին ուսուլէրինէ՝ Փափալարըն շէհիրլէրէ վէ միլլէթլէրէ էթտիյի եասագլարա՝ փատիշաշլարա վէ պէյլէրէ գարշը չըգարտըղը կոնդակլարա՝ եախօտ տին իչիւն հէր կէօնէ հալաճումա մուգապըգ կէթիրմէյէ չալըշն տուրսուն : Հոովմայ քիլիսէսինէ գարշը՝ Տերտուղիանոսուն պիր դայրի խուսուստա սէօյլէտիյի սէօզլէրի գուլլանմաղա հագգրմըզ եօ՞գմու , վէ փէք միւնասիպ տէյիլմի , քի տէր , “Վայէթ մէսրնուր օլուրուտում քի , պապալարընըն գանունլարընը վէ ա՛տէթլէրինի սագլայան վէ սիյանէթ էտէն պու ա՛զիմ վէ դայէթ տինտար քիմսէլէր՝ աթալարընըն գանունլարընա օլան իմանլէրէ վէ իղա՛աթլարը խուսուսունտա պանա պիրազ ճէվապ վէրսինլէր . օնլար քէնտիլէրի՝ օնլարըն պա՛ղըսըն-

(տ) Տէրտուղ . Ղեկնապ . Պատմ 24 . վէ Պատմ 28 :

տան այրըլայ թէրք էթտիքլէրի եօգմու :
 Ի՛րիէրինտէ էն իգթիզալը վէ էն ֆայիտէ-
 լի օլան շէյլէրին պա՛ղըսընը պօ՛ղմատըլար
 մը : (Օ) Լ էսքի օրէնքլէր նէ՛րէտէ գալտը :
 Հա՛նի օ տին : Միզին աթալարընըզա
 պօրճլու օլտուղունուղ ըաղպէթ հա՛նի :
 Միզ՝ կէրէք ա՛տէթլէրինիզ՝ էսվապլարը-
 նըզ՝ էօմրիւնիւզիւն գարզընտա՛ կէրէք ի՛-
 թիգատինիղտէ վէ սէջլէշինիղտէ՛ պիլէ
 աթալարընըզը թէ՛րք էթտինիզ : Միզ
 տայիմա՛ Վատիմ՝ զէմանլէ՛ր՝ տէյիւ պաղը-
 ըրըսընըզ . լաքին սիզ քէնտիլէրինիզ հէ՛ր
 կիւն պիր եէնի եաշամագ գարզը գապուլ
 էտէրսինիզ ” (ւ) :

Պունտան ագտէմ կէչէն սահիֆէլէրտէ՛
 Հուվմանըն տին խուսուսունտա Հայրա-
 պետլէրի՛ էն ա՛ղիմ վէ էն քէպիր հէօքիւ-
 մէթ տէյիւ սայմայօր իտիյի թէֆսիլէն պէ-
 յան օլունմուշտուր : Իմտի էջլէ իսէ ,
 օնլար Մետարանահանլարա՛ Հայրապետ-
 լէրի էն ա՛ղիմ վէ էն քէպիր հէօքիւմէթ
 տէյիւ գապուլ էթմէք իչիւն զօրլամաղա
 նէ՛ հագգլարը վար : Հայրապետլէր ըէյ-
 լէրինի թագրիր էթմիշ օլտուգլարը վաֆիր
 շէյլէրտէ՛ օնլարըն հէօքմ՝ ու նուֆուղու-
 նու քէնտիլէրի հիչ սայմատըղլարը թագ-

(ւ) Տերգուղեանոս Ղեւոնդ՝ Պատմ 6 .
 Գրք . 31 , 36 :

տիրտէ՛ օնլարըն նուֆուզու՛ քիմին օլուրսա
 օլսուն զայրի քիմնէլէրին ի՛նտինտէ տաճա
 գուվիլէթի օլաճաղընը թաճմին էտէճէք
 նէ՞ վէսիլէլէրի վար : Ա՛հսէլա՛ տէյէլիմ՛
 քի , Հայրապետէր Հոովմայ ի՛թիգատը
 օլան Վաւարանն ինանըրլարըտը : Վէ՛ք
 էյի . օնլարա պիր Աւետարանական տէյէ
 պիլիւրքի , “ Այ Ա լաթինէր՛ սիզ վէֆաթ
 էթմիշ ա՛ղիզէրին թա գըյամէթ կիւնիւնէ
 գատար ճանլարընըն օլաճագ հայի խու-
 սուսունտա՛ Հայրապետէրին ի՛թիգատընը
 եանղլը՛շ սայայօրսունուզ . էօյլէ տէյի՛լ
 մի , պէն տախի օնլարըն Վաւարան խու-
 սուսունտա ի՛թիգատէրինի նի՛շիւն եանղ-
 լըշ սայմայրմ . միւպահէսէնին գանունլարը
 մուսամի՛ օլմայը , պունտան էօթիւրիւ էյեր
 սիզ՛ Հայրապետէրին պուրէյինի Ա՛ղիզ
 Վիթապար վէ ա՛ղու խորաք իլէ թէֆ-
 թիշ էտիպ՛ եանղլըշ պուլտունուզ իսէ ,
 պիզ Աւետարանականլար տախի օպիր
 բէյէրինի նի՛շիւն հէման օ մէհէնկէ վու-
 բուպ թէֆթիշ էթմէյէլիմ՛ ” :

Հագիգաթ աչըզ աչըղա տօղրուսունու
 սէօյլէյինճէ՛ պու ատէմլէրին՛ Հայրապետ-
 էրէ պու գատար տիգգաթսըզլըզ կէօս-
 թէրտիբլէրինտէն սօնկրա՛ կէօյա օնլարա
 սըգը սըգըյա թապի՛ օլմուշլար կիպի՛
 “ Հայրապետէր Հայրապետէր ” տէյիւ
 պաղըրմալարը՛ տիւնեատէ ատէմ զէվգլէնմէ-
 նին էն պէօյիյիւ տիւր :

Ի՛յյէր պուրատա պիրի՛ Մ. Ետարանա-
կանլար (ա) ասի՛ն իշպու իշարէթ օլունան
շէյլէրին պա՛ղըսընը բէ՛տա էտէրլէր տէ-
յէճէք օլուրսա, օնա ճէվապըմըղ պո՛ւ տուր
քի, պունուն՝ պու պահսիմէ՛ ճի՛չ պիր զա-
րարը եօ՛գ տուր. շիւն քի օնլար՝ քէն-
տի տին ու իմանլէրինէ գանուան տէյիւ
տէյիւ Հայրապետլէրի՛ իլլա Մ. զիղ Վի-
թապլարը՛ դուժարլար. վէ գատիմ մուսա-
նիֆլէրտէն կէլմիշ տէյիւ պիր շէյի՛ Մ. Եւ-
հրն Վ. Ելանլիս մուաֆըղ կէլմէտիքճէ՛ ճի՛չ
քիմսէյէ գապուլ էթմէյէ ճէպր էթմէղ-
լէր :

(ա) Իշպու իլլապըն լէրճի-մէսինպէ՛
փրօլէսլանլ լուղլէլին էերինէ՛ պապ իերքէ
Մ. Ետարանան լուղլէլի գուլանը լըւշ
պըր. շէն ի փրօլէսլանլ լուղլէլի պո-
մէլէթէլլէրպէ շօգ իմանլէրպէն պինսիղ
վէ՛ Գարմասուն անիլաշըլըյօր : Ի ասին օնուն
տարը մա՛նասը՝ Հաւանլիս մանասուս լա-
լէլլէրինէ գարշը գօյան էախօպ փրօթէս-
թօ՛ Էանի բէպա էպէն 70,000,000 Վ. Երիս-
լիանլար պէմէ՛ պիր : Ս. ասանիֆին մի-րա-
պը՛ Գեղի իմանլարընը Մ. Ետարանըն սեօղլէրի
ի-ղլէրինէ պօղըո- պօղըո-յա լիմըլէպէնլէրի
իլլօսլլէրմէյէ օղրո-ղո-նպան՝ օնլար օնուն
պահսընա իլլօրէ Մ. Ետարանանլար լիմաթ-
յէ օլա պիլլէր :

Լաքին էյէր պիր դարզի ախեր իլէ գար-
 շը սէօյլէյէրէք տէրսէն քի , իշպու եօգա-
 րրտա զիքր օլունան մախսուս մատտէլէր-
 տէ՛ Հայրապետէրին նէ սէօյլէտիզլէրինէ
 պագմաղա հաճէթիմիզ եօ՛գ տուր . զիրա
 Եկեղէցի՛ օնտան սօնկրա՛ օնլարտան Փարգ-
 լը գարարլէ՛ր վէրմիշ տիր : Պունա ճէվա-
 պրմըզ պո՛ւ տուր քի , պէօյլէ տէմէն իլէ
 պահսրմըզ րիզա՛ վէրիյօրսուն . չիւն քի
 պահսրմըզ պո՛ւ տուր քի , Հայրապետէ-
 րին նուֆուզու էն ա՛ղի նուֆուզ տէյիլ
 տիր . Լաքին Եկեղեցիին նուֆուզու պու-
 մատտէլէր խուսու սունտա նէ՛րէյէ գատար
 վարա պիլէճէյի մատտէսի՛ պիլքիւլլիյէ
 պունտան Փարգլը պիր մէսէլէ տիր , քի
 շիմտիլիք օնա էլ գօմաղա նիյէթիմ՛
 եօ՛գ տուր . իլլա պո՛ւ գատար տէրիմ՛
 քի , պիլիմ շիմտիքի միւճատէլէլէրիմի-
 զէ գարար վէրմէք իչիւն Եկեղեցիին
 նուֆուզու՛ միւճատէլէ էտէն գարաֆլա-
 րըն իքիսի պիրլիքտէ՛ Եկեղէցի նէ՛ պեր
 վէ նէրէպէ պեր տէյիւ իթթիֆագ էթ-
 մէտիքճէ՛ հիչ պիր ֆայիտէ էթմէզ : Օլի-
 րա Լւետարանականլար՛ Եկեղեցի տէմէք
 Հոովմանըն հէօքիւմէթի տէմէք օլտուզու-
 նու գավիճէ ինքեար էտէրլէր : Լյէր
 պիր տէֆա՛ Եկեղեցի տէմէք՛ Հոովմանըն
 հէօքիւմէթի տէմէք օլտուզու սապիթ օլու-
 նա պիլսէ , օլ զէման Լւետարանականլար

Հոովմայ իլէ պիրլէշիպ՝ արթըգ միւճատէ-
լէյէ պիր վէսիլէ գալմաղ :

Պուրաճըգտա իշպու քիթապրն իքի գըս-
մրնտա թագտիմ՝ օլան պահսլէրէ խիթամ
վէրիպ՝ եազտըղըմըղ շէյլէրտէն պոլ նէթի-
ճէյէ կէլիլիղ քի, օլ գըսըմլարտա իսպաթ
էթմէյէ ճէհա էթտիյիմիղ շէյլէր սապիթ
օլմուշ տուր . եա՛նի՛ Հայրապետլէրին շէ-
հատէթլէրի վասիդասի իլէ՛ տինէ տայիր
շիմտիքի զէմանլէրտէ պուլուճան ի՛թիգատ-
լէր իխթիլաֆլէրինէ պիր գարար վէրէ՛մէ-
ղիղ : Իշլէլա . չիւն պու մատտէլէրին
խոուսուսունտա օնլարըն ի՛թիգատլէրի նէ
օլտուղունու անկլամասը կիւճ պիր շէյ
տիր : Իշինճիսի . օնլարըն բէյ ու ի՛թի-
գատլէրինի էօյրէնտիքտէն սօնկրա, օնլա-
րըն իմանըմըղըն իւզէրինէ պէնո երէր պիր
նուֆուզլարը օլմալը տէյիլ տիր . չիւն
քի Հայրապետլէր եանղըմաղա տիւշմէյէ
միւպթէլա՛ իտիլէր : Իշլէնճիսի . չիւն
ճիւմլէտէն գաղը՛նաղար միւճատէլէ էտէն-
լէրին պիր գարաֆը տա օպի՛ր գարաֆրտա՛
նիհայէթի՛ քէնտի իխթիլաֆլէրինէ գարար

վերմէք զըմբնտա Ֆիլ վադի՝ Հայրապետ-
 լերի շէրա՛աթ քէսէճէք հաքիմլէր տէյիւ
 դապուլ էթմէզլէր . զիրա պու իքի դարաֆ-
 լարըն պիրինին իման գանունու Եկեղեցի՛
 վէ օպիր դարաֆընըն իման գանունու Աւ-
 լահըն Քէլամընըն Ա՛զիզ Քիթապլարը՛
 սըր :

ՊԱՊ 8. Խ Ա Թ Է Մ Է

Ի՞նչ հետեւէ : Լ՛յվէլա՛ Տընէ արայիք հասարակեցր խոստանաւորաց Բաճարեցեալքէ գտարայ զէրեճէ՛ք ճշմարտութիւնոս պարհապիշինն նէ՛ Եօլ պոստիւլ : Լ՛քիսճիսի՛ Էայրասիւնիքին լեւելեֆալեքինի նախը զէ հա՛նչը հասարակեցրպէ փայտալը պոստ պրեքից :

Եօգարբտա թագաիմ՝ օլունան իքի մէսէլէ պոլ քիթապրն մերամընա փէք եագրն օլուպ՝ փէք տէ իգթիզալը օլտուգլարը է՝ ճիլտէն , օնլարրն խոստուսունտա պիրիքի սէօղ սէօյլէնմէսի սէզա՛ կէօրիւնտիւ :

Լ՛ք մէսէլէնին խոստուսունտա՛ պոլ քիթապր օգույանլարը գանտրրաճագ՝ Աթուրիսս նամ պիր Քոլմ՝ ա՛լիմին րէյինտէն միւնասիպ պիր շէյ վէրէ՛մէզիզ : Քիօրէնցատա ճէմ՝ օլան ա՛ղիմ ժողովքտա՛ պոլ ա՛լիմ քիմնէ՛ Քոլմ՝ վէ Լ՛աթին քիլիսէլէրինին պէյնինտէ մերամ՝ օլան պիրլէշմէյի գօլայլաթմագ իշիւն՝ պիր ատննախօսուլթիւն էյլտի , վէ օնտա՛ պիրլէշմէյէ թէմէլ իշիւն վէրտիյի խրատլար պունլար տրրքի , էվվէլա՛ “Մ՛զիզ Քիթապլարտա աչըգտան աչըզա վէ մախսուսէն սէօյլէնմիշ

օլան՝ հեփ շէյլէրի բէտտ էթմէլի տէյիլիզ ,
 ղիբա պու՝ Հերեսիկոսլարըն չօղունուն
 էթտիյի պէհանէ վէ տիլէտիյի էօղիւր
 տիւր . լաքին Մ՝ ղիզ Վիթապլարտան սէօյ-
 լէնէնտէն տօղրու տօղրույա անկլաշըլանը՝
 տախի հեման օրաղպէթ իլէ գապուլ էթ-
 մէլիյիզ՝ վէ շիւպհէսիզ կէրչէք օլան շէյ-
 լէրէ մուղայիւր օլան հեր շէյի բէպպ էթմէ-
 լիյիզ ” : Ա է Աքօլարիոս եինէ տէր . “ Մ՝-
 ղիզ Վիթապլար աչըգտան աչըղա սէօյ-
 լէմիշ տէյիլ իտիյի շէյլէրտէ՝ օնլարը անկ-
 լամաղա՝ տահա աչըգ սէօյլէտիյի պիր դայ-
 րի խանէսի իլէ պիլէ բըբգ վէրմէք վէ պիլի
 գուլաղուզլամագ իշիւն՝ եինէ Մ՝ ղիզ Վի-
 թապա վարմալըյըզ ” : Ա է պունուն
 ճիւմլէսինտէն սօնկրա Աքօլարիոս դալապ
 էտէյօր քի , “ () րատա պա՛ղը տէֆա՛ պա՛-
 զը մահալէրինտէ րասթ կէլտիյիմիզ պիրի
 պիրինէ զըա կէօրիւնէն շէյլէրի թէքմիլէն
 պիրի պիրինէ մուվաֆըգ կէթիրմէք իշիւն
 կէրէք տիր քի , պիւթիւն գուվէթիմիզ
 իլէ ճէհտ էտէլիմ՝ . վէ պու նիյէթ իշիւն՝
 վագթլէրին՝ ատէթլէրին՝ մա՛նալարըն վէ
 պունուն կիպի սայիր շէյլէրին պիրի պի-
 րինտէն ֆարպլը օլմալէրինի միւլհաղա էտէ-
 լիմ ” : Ա է պու մինվալ իւզրէ սէօյլէյէ-
 րէք՝ տահա իլէրի վարըպ տէր քի , “ Աի-
 կիա Վողուվրունուն Հայրապետլէրի՝ Մ. լ-
 լաչըն () զլունուն սահիհ թա՛լիմինէ իշպու

Ն՝ զից Վրիթապարտան գարար վերմէք
 ուսուլինէ զահիպ օլմալէրի յիլէ էրտիլէր :
 (ւ) :

Իմտի՛ պուենտան տահա նէ՞ միւնասրպ վէ
 ա՛գըլա մուգապըգ եօլ թագտիմ օլունա
 պիլիւր . զիրա հէփի ի՛լմէ տայիր միւճատէլէ-
 լէրտէ դութուլան եօլ պո՛ւ տուր : Այէր
 խասմին սէնին թագտիմ էթտիյին շէյին
 կէրչէք օլտուղունա շէ-պհէ էտէրսէ , սէն օ
 շէյի՛ օնուն գապուլ էթտիյի պիր ճշմար-
 աս-իւն իլէ իսպաթ էթմէլիսին : Ալ-ճ
 անիլաշար օլան շէյի՛ օնա այան աշէրէպ
 օլան պիր շէյ իլէ թէպյին էթմէլիսին .
 շէ-պհէլէ օլան շէյի՛ օնա սահէլ օլան պիր շէյ
 իլէ իղհար էթմէլիսին : Տինէ՛ տայիր միւ-
 ճատէլէլէրտէ՛ տախի պիղի՛ հէման պո՛ւ գա-
 նունլար իրշատ էթմէլի տիր : Ալլահըն
 Վրէլամը՛ իքի գարափտան տա գապուլ էթ-
 տիյիմիզ պիր քիթապ տըր : Վէնտի ի-
 մանըմըզ իչիւն՛ հէմ՛ տախի խասմիմիզին
 զիւի՛ւմինի իպղալ էթմէք իչիւն՛ մախսու-
 սէն օնո՛ւ թէթթիշ էթմէլիյիզ : Հէր պի-
 րիմիզ՛ սայիր քիմնէյէ ինանտըրմաղա լը-
 թէտիյի շէյի՛ Ալլահըն Վրէլամընտա ա-
 ջըգտան սէօյլէնմիշ պիր շէյ իլէ իսպաթ
 էթմէլի տիր :

(ւ) Սօլարիտս՝ Արեւմտ . 3 . Բիզան .
 Ժողովար՝ Շիւա 4 . Սահէֆէ 650 , 652 ,
 653 , 654 :

Պու ուսուլուն պիր նուսունէսի՛ իշպու
աթի էլ պէյան էօրնէքլէր տիր :

Ս'էսէլա՛ Մ'զիզ Վ'իթապլար աչըգտան
աչըղա տէրլէր քի , “ Մ'տէմլէր իլէ Մ'լաճըն
պէյնինտէ միյանճը Վ'րիստոս տուր ” :
(Տէ՛ք . 5 :) “ Եկեղեցինին պաշը Վ'րիս-
տոս տուր : ” (Ե՛ք . 22 , 23 . Ե . 23 :)
“ Վ'րիստոս պիզի՛ քէնտի գանը իլէ Տէփ
կիւնաճլարըմըղտան փաքլէտի ” : (Մ'Յօ՛վ .
Մ . 7 :) Մ'զիզ Վ'իթապլարտա պէօյլէ
աչըգտան աչըղա սէօյլէ՛նմիշ թալիմլէ-
րի իքի դարաֆտան Տէփիմիզ գապուլ էտէ-
րիզ : Աքլին մէսէլա՛ “ Պիզիմ՛ ճանլա-
րըմըղ Վ'աւարան աթէշի վասիգասի իլէ
կիւնաճլարընտան պիր միգտար փաքլէնիը-
լէր ” տէյիւ աչըգտան աչըղա սէօյլէնմէ-
միշ տիր : ()նտան սօնկրա արամըղտա պիր
միւճատէլէ՛ փէյտա օլուր : Պու խու-
սուստա Ս'քօլարիոսուն ըէյի պու օլմալը
քի , պէօյլէ պիր մատտէյի ֆարզի պին
տէյիւ թագտիմ էտէնլէր , օնու Մ'զիզ
Վ'իթապլարտա աչըգտան աչըղա սէօյլէն-
միշ պիր շէյտէն շըգարմըշ օլմալըտըրըլար .
եօղիսէ՛ օնու ինանմաղա ախէր քիմսէլէրէ
թէքլիֆ օլունամաղ : Այէր պիր Մ'ւետարա-
նական պունտան տաճա իլէրի վարմաղա
միւրատ էտիպ՛ պու թա՛լիմին տէյիլ եա-
լընըղ Մ'զիզ Վ'իթապլարտա Տիչ պիր եէ-
րի օլմատըղընը՛ իլա պիլ քիւլլիյէ պաղըլ

Յլտուղունու էօյրէնմէյէ իսթէրսէ , եինէ
 Մ'զիզ Վ.իթապլարա կիթմէլի , վէ օնու'
 պու պապտէ աչըգտան աչըղա իլհամ' օլուն-
 մուշ ճշմարտութիւնլարըն պուլունտուղու
 մահալէր իլէ մէսէլա էօլիւմտէն սօնկրա ճա-
 նըն հալինէ տայիր' Վ.րիստոսուն վասիգասի
 իլէ կիւնահլարըմըզըն սէպէպ ու վէսիլէլէ-
 րինէ տայիր վէ պունուն կիպի մատտէլէր իլէ
 բուպար էթմէլի տիր , վէ էյէր պու Վ.ա-
 ւարան զիւի'ւմի Մ'զիզ Վ.իթապլարտա
 պիր շէյէ զըտտ կէլտիյինի պուլուրսա ,
 օլ զէման Աքօլարիոսա կէօրէ հիչ պիր
 վէճհիլէ օնու գապուլ էթմէլի տէյիլ տիր :

Աքիս' Հայրապետլէրտէն Փայտէ
 թահսիլ էթմէք խուսուսունտա իքին-
 ճի մէսէլէյէ' կէլէլիմ' : Հայրապետլէ-
 րին' գաչ տիւրլիւ գարիգտէ Փայտալը օ-
 լա պիլէճէքլէրինի կէօսթէրմէսի միւշքիւլ
 պիր մատտէ տէյիլ տիր : () իրա' էյէրչի
 Հայրապետլէրին թէլիֆաթինէ էն ա'պլճ
 նո-Փո-պու վէ էմնղըլուկ կէօրմիւ վէրմէզ
 իսէք տէ , պէօյլէ տէմէմիզ իլէ օնլարըն
 Փայտէլի օլմալարընա գարչը նէ զըտ սէօյ-
 լէտիյիսիզ վար , նէ օնլարտան հասիլ օլա-
 ճագ մէնֆա'աթընղ կէօսթէրմէք մէրամը-
 մըզ վար : Այէր տինտէ' էմնղըլուկ օլան
 շէյտէն մա'տա հէնֆա'ալըլ շէյ օլմասա-
 յըտը , օղէման ինսան թէլիֆաթընտան փիք
 ազ Փայտէ թահսիլ էտէրիտիք : Ա է է-

յեր նուֆուզ խուսուսունու տէրսէն, պու
 ախրը զէմանլէրտէ եաղըլան թէլիֆաթլէ-
 րին նուֆուզը՝ իքի դարափտան տա՛ փէք
 ազ սայրըլ յօր: Ա է էօյլէ իքէն տէ՛ օնլա-
 րը եինէ իքի դարափտան տա օգուրուզ,
 վէ չօգ մէնֆա՛ աթ թա՛հսիլ էտէրիլ:

Այլէ իսէ, Հայրապետէրին թէլիֆա-
 լաթլընը օգուրուզտան՝ նէ գատար զիյատէ
 մէնֆա՛ աթ գաղանա պիլիլիլիլ, քի օնլարըն
 բարեպաշտութիւնու վէ ա՛լիմլիլի՛ չօգ
 տէֆա՛ շիմտիքի զէմանըն ատէմլէրինտէն
 զիյատէ՛ իտի: Աուրբ () գոստինոս՝ Հայ-
 րապետէրի՛ օնլարտա ա՛գլ ու իտրաքէ
 մուվաֆըզ կէրչէք օլարագ պիլ շէյ պուլ-
 մատըղճէ ինանմազ իտի իսէտէ, եինէ օնլա-
 րա ա՛ղիմ՝ րաղպէթ էտէրիտի: Աուրբ
 Հերոնիմոս տախի՛ էյէրչի Հայրապետէրի
 պա՛զը տէֆա՛ քէնտի ա՛գլընա ույղուն
 սէօյլէմիշ պուլմատըղընտա՛ շիտտէթ իլէ
 թէքտիր էտէյօր իսէ տէ՛ օնլարըն սայքի
 Տէփի թէլիֆաթլէրինի օգուրուզտու:

Աքին ֆարազա՛ Հայրապետէրին թէ-
 լիֆաթլինտէն եալընըղ նուֆուզու տէյիլ՝
 իլլա տարաբըն՝ պիլէ պիլ եանա պրագսագ,
 էօյլէ՛ իքէն տախի եինէ օնլարըն պիլէ չօգ
 ֆայիտէսի՛ օլա պիլիլ: Օ, իրա քիթապ-
 լարըն պիլզէ մէնֆա՛ աթը՛ շէօյլէ եախօտ
 պէօյլէ ատէմլէրին թէլիֆաթլը օլտուգլա-
 րընտան օլմազ, իլլա օնլարըն մէնֆա՛ աթը՛

պիղէ է յի վէ տօղբու օլան շէյլէրի էօյրէթ-տիքլէրինտէն՝ վէ պիղի եանղլըշլըդտան կէրի դու թուպ՝ խապիս օլան շէյլէրի պիղէ իգրաս շէթտիրտիքլէրինտէն օլուր : Տէյէլիմ քի , Սուրբ () գոստինոսուն «Մըւհըն շէհրէ» թէամիյէ օլունան՝ եախօտ Քրիստոնէական շարդապետ-Էի-նու-իւղէրինէ օլան օլ ա՛լա քի թապլարընըն ի՛ւն վանընտան Սուրբ () գոստինոսուն ատընը չըգարսագ պիլէ , օլ քի թապլար պիղէ տաճապ Փայիտէ վէրէճէք տէյիլ տիր , իլլա օ՛ղէման տախի եինէ օնլարտան Տէման օ՛գատար մէնֆա՛աթ թաճսիլ էտէ պիլիբիղ : Ա է Տէր պիր քի թապըն խուսուսունտա պէօյլէ տէյէ պիլիբիղ :

Իմտի Հայրապետէրտէն թաճսիլ օլունաճագ մէնֆա՛աթ պո՛ւ տուր քի , Է՛վէլա՛ օնլարտա էօ՛միւր աղիլլիյինէ՛ վէ Յիսուս Քրիստոսուն թա՛լիմինէ չօգ խապիս վէ Տէրարէթլի նասիճաթլէր պուլունտուղունտան՝ օնլարտան իրշանտ օլա պիլիբիղ :

Իշնէճէն . օնլարտա՛ Տէփիմիղին պիլ իթթիֆագ գապուլ էթտիյիմիղ տինիմիղին փէք գապի վէ մէօճքէմ՝ թէմէլլի պաշմատտէլէրինտէն պուլա պիլիբիղ : () նլարտան՝ պիր չօգ ա՛լա մատտէլէր տախի շէրճ օլունույօր , քի օնլար տինին խորճուրդլարընը՝ վէ Մ՛ղիղ Քիթապլարը՛ պիլէ անկլամաղա եարարմ՝ էտէրլէր :

Ա է երեսնէ Հայրապետէր՝ Վրիսթիան
 տինինին թէմէլի թա՛լիմէրինին իսպաթը-
 նա փէք է յի հաքիմէր օլա պիլիբլէր : Աեօ-
 րիւյօրուղ քի , պին պեշ եիւղ սէնէնին
 դարֆրնտա պաշգա պաշգա մէմէքէթէր-
 տէն վէ միլէթէրտէն՝ վէ պիլի պիլինէ
 զըտ րէյ սահիպի ատէմէր՝ ճիւմէսինին
 պիլ իթթիֆագ Հաւարան զարը պաշըճա
 պի՛ր տիր : ()նլարըն է յերջի ի՛պատէթ
 էթմէլէրինին դարզը վէ քիլիսէ թերպիյէ-
 սի պիլի պիլինտէն չօդ ֆարգը՛ իսէտէ ,
 ճիւմէսի ալ՛ք Վրիստոսա իպատէթ էտէր-
 լէր , վէ հէփիսի ալ՛ք Մ.ւետարանը գապուլ
 էտէրլէր : Պու գատար ա՛լա ֆէհմ՛ վէ
 ի՛լմ սահիպի քիմսէլէրին՝ Մ.ւետարան թեր-
 պիլիսինի վէ օրէնքլէրինի վէ քեմալիյէթ-
 լէրինի սէմէլէրի նէտէ՞ն իճապ էտէյօր :
 (իւպհէսիզ պունուն իչիւն սէվտիլէր քի ,
 օնտա՛ ինսանլարըն իհթիյաճընը տէֆ՛ էթ-
 մէյէ ույղուն պիլ սէմալի ֆաղիլէ՛թ կէօր-
 տիւլէր : Մնաստուածլար վէ ֆասիպէր
 Վրիստոսու ինքեա՛ր էտէրլէր . չիւնքի օ-
 նուն թերպիլիսի վէ օրէնքլէրի՛ օնլարըն
 սիւրաիլիլէրի հապիս է՛օմիւրէ փէ՛ք աղըր
 կէլիլ , վէ չիւն քի՛ օնուն օրէնքլէրի օնլա-
 րը՛ պու միսիլի եարամազըրդ իչիւն ճէհէն-
 նէմէ հէօքմ՛ էտէրլէր : Աաքին Հայրա-
 պետէրին՝ դապիա՛թտէն հէր նէ գատար՛
 Վուրթարըճըմըզըն եասագ էթտիյի քէօ-

Թիւլիւքէրէ շիտտէթլի մէյլէրի՛ վէ էմր էթտիյի Փաղիլէթլէրէ աղ մուհապպէթլէրի վա՛ր իտի իսէ տէ , Վրիսթիան տինինէ շէրէ՛Փ վէրտիլէր . վէ պու ճիւմլէ իլէ դապիաթա գարշը՛ տուրարագ՛ տէվամ իլէ՛ Վրիստոսուն թա՛լիմինի ճշմարիտ տէյիւ իգրար էթտիլէր : Իմտի Վրիսթիան տինինին ա՛լա օլմասը խուսուսունտա օնլարըն շէհատէթի զայէթ միւ՛թէպէ՛ր տիր :

Ա է եինէ՛ Հայրապետլէրին թէլիֆաթլէրինի օգումագտան՝ պու Փայիտէ՛ տախի հասիլ օլա պիլիր : Եա՛նի՛ օնլարըն պա՛ղը մատտէլէրտէ պիրի պիրինէ իսթիլաֆ՛ վէ թէմէլլի մատտէլէրտէ ալէսսէվի ի՛ թթիֆագ իւզըէ օլտուղլարընտան՝ աշիքեար կէօրիւնիւր քի , օնլար վէրէճէքլէրի թա՛լիմ խուսուսունտա (ասը եօգ պիր շէյի նէշը էթմէք մերամը իլէ հիլէ գուլանմագ իչիւն) պէյնլէրինտէ փէշին «էօղ պըր էթմէք կիպի պիր շէյ վագի՛ օլմամըշըտը : Իմտի քէնտիլէրին ի՛լմինի պիր մուսանիֆտէն թահսիլ էթմիշ օլմատըղլարընտան , պու խիւլասայէ կէլիրիլ քի , օնու հէր պիրի թէմէլլիճէ օլ մատտէլէրի Մ՛ղիլ Վրիթապլարտա պուլունտուղլարը կիպի թաֆսիլէն թէֆթիշ էթմէքտէն քէսպ էթմիշլէր տիր :

Հայրապետլէրտէ՛ հէր պիրինին քէնտինէ մախսուս՝ պու գատար րէյլէր պուլտու-

ղու մուգտան ա՛գլըմըղ պուլան մասըն : Օ՛խ-
րա պու ճիւմլէ իլէ՛, օնլար Վ՛րիսթիան էօ՛մ-
րիւնիւն՝ վէ Վ՛րիստոսուն թա՛լիմինին ա-
սըլ զաթի նէ՛ օլտուղունու տօղըու անկ-
լարլարըտը : Ա՛ է էյէր զաթինտէ մէ՛հէլ-
սիզ օլան պա՛ղը մատտէլէրտէ՛ մէրրագլարը
վասիդասի իլէ եախօտ զայրի պիր վէսիլէ ի-
լէ հատլէրինի թէ՛ճավուզ էտիպ եանղըըշա
տիւշտիւլէ՛ր իսէ , օնլարըն գուսուրունա
պագմալը տէ յիլիզ . նի՛ճէ քի Ա՛լլահ տախի
օնլարա թէ՛համիւլ էտիպ՝ օնլարըն եանղ-
լըլարընը ա՛վֆ էտէյօր : Պու տիւնեատա
թէ՛մամ՝ քեամիլլիք եօ՛գ տուր :

Հայրապետէրտէն հասիլ օլա պիլէն
պիր Փայիսէ՛ր րասի պու տուր : Պա՛ղը տէ-
ֆա՛ մէյտանա էօյլէ գարըշթըրըճը րուհ-
լար չըգար քի , Վ՛րիսթիան տինինին հիչ
պիր թէ՛մէլի իւզէրինէ պինա օլունմաղ եէ-
նի թա՛լիմլէր վա՛ղ էտէրլէր : Պու թագ-
տիրտէ՛ էյէր հէփ Հայրապետէրին պէօյլէ
եէնի թա՛լիմլէրտէն ասլա խապէրլէրի եօ՛ղ
խտիյինի իսպաթ էթմէյէ գատիր օլնըր-
սագ , պո՛ւ նէթիճէյէ կէլէ պիլերիզ քի ,
կէրէք Վ՛րիստոս Ա՛ֆէնտիմիզ կէրէք օնուն
Ա՛ռաքեալլարը՝ ասլա տիւնեայէ պէօյլէ
թա՛լիմլէր վա՛ղ էթմիշ տէյիլ խտիլէր :
Խէլատէ հէր վէ՛ճհիլէ իգթիզալը օլան պիր
մատտէտէն հէփ Հայրապետէրին ասլա
խապէրի օլմայըպ օնլարա էօյլէ պիր մատտէ

մէճհիւլ օլմասը՝ հէր նէ գատար իքի գա-
րաֆտան տա օնլարըն պա՛ղը Ֆէհէլլիկ հաս-
պէլլիկ սահիհինի անկլայամատրղարը իգ-
րար օլունույօր իսէ տէ՛ միւմքիւնսիւզ մէ-
վատտէն տիր :

Պունտան պէօյլէ կէօրիւյօրուզ քի ,
Հայրապետէրին նուֆուզու՝ Եկեղեցիտէ
չօգ ֆայտալը՛ տըր , վէ պիր եէնի իման ի-
ճատ էտէնլէրի գարչը գօմագ իչիւն Մ՛ղիզ
Վիթապլարա պիր եարտը՛մ կիպի օլա պի-
լիր : Զիւն քի եէնի թա՛լիմլէր իճատ
էտէնլէր՝ էքսէրիա Մ. Լահըն Վ. Էլմիլլը Լ-
յըֆ օլան իլիպարպա գուլմապլար : Պու
մինվալ իւզըէ՛ Սուրբ Երանոս կնոսթիգ
տէնիլէն՝ Հերետիկոսլարըն պաղըլ օլտուզ-
լարընը իսպաթ էթտիյինտէ , Հայրապե-
տէրի թէֆթիլ էթմէյիլէ կէօսթէրտի՛ քի ,
պու Հերետիկոսլարըն թա՛լիմի՛ քէնտի
հիւլեալարընտան հասիլ օլմուշ պիր իճատ
տըր , չիւն քի օնլարըն զիւի՛ւմի՛ նէ Մ՛ղիզ
Վիթապլարտա՛ վէ նէ Հայրապետէրտէ՛
պուլունուր . վէ պու Հերետիկոսլարըն
հագգընա տէ՛ր քի , “ Օնլար Մ՛ղիզ Վի-
թապլարա՛ տօղրու տէյիլ վէ նուֆուզ
ու հէօքմիւ եօ՛գ վէ առէմլէրէ՛ էսքի սրփա-
րըլարա աշնա օլմատրղարը թագտիրտէ
չէյ էօյրէթմէյէ գատիր տէյիլ տէյի
գուսուր պուլուրլար . զիրա՛ պու Հերետի-
կոսլարըն զիւի՛ւմի՛ պաղըլլէրինէ կէօրէ՛

Ճշմարտութիւնն եւազըլմբշ օլանն սէօզտէ տէ-
 յիլ՝ իլլա աղզտանն սէօյլէնմիշ սէօզտէ տիր՝
 (ւ) : Իմտի պուեննն իշիւն տախի՝ Հայ-
 րապետէրին թէլիֆաթէրի փէք Փայտէլի՝
 տիր : Օ՛ իրա էյէր Վ. ռաքեալարտանն Հայ-
 րապետէրէ կէրէք եւազըլմբշ օլսուն վէ կէ-
 րէք եւազըլմբշ աղզտանն սէօյլէնմիշ սէօզ իլէ
 օլսունն շէօյլէ եւա պէօյլէ թա՛լիմէր թէսլիմ
 օլսայրտը, օնլարըն թէլիֆաթէրինտէն պիլ
 քիւլլիյէ գա՛յ օլմասը միւմքիւն տէ յիլիտի :
 Ա՛ է իլաճի մուգատտէրին՝ պու գատար
 գարըլըգըգարըն վէ թէպտիլլիքէրինն ա-
 րատընտա զէմանըմրդա գատար Հայրապետ-
 լէրին պու գատար թէլիֆաթընը սաղ սէ-
 լիմ Տըֆղ էթմէսինտէն պաշլըճա մէրամլա-
 րընըն պիլի՛ պէնիմ գըյասըմա կէօրէ
 Հերիտիկոսլարըն պու եօլտա աղզլարընը
 դու թմագ տըր :

Հայրապետէրին թէլիֆաթընըն՝ պու-
 րաճըգտա զիքը էթմէյէ վագթըմըզ օլանն
 սօնկ Փայտասը՝ իշպու աթի էլպէյանն տըր :
 Հէր՝ էսքի Հայրապետէրտէ պուլունմայան
 Հոովմայ քիլիսէսինէ մախսուս օլանն թա՛լիմ
 Գո-բն-լու-շա իգէլիպուլէ՛ տէյիւ ճէպը իլէ
 թէքլիֆ օլուննամաղ : Օ՛ իրա էյէր էօյլէ՛
 օլսայրտը, աշիքեար կէօրիւնիւր քի, օլ

(ւ) Սո-բէ Երանոս Հերեթիկոսը-գլարա
 գարըն . Պատ 3 . Փատ 2 :

Հայրապետէր օ թա՛լիմէրի պիլմէտիքէրի
իչիւն՝ գուրթուլուչ պո՛ւմամբ զմալը :
Ս է պու՛ հէփիսինին բէտտ էտէճէյի պիր
նէթիճէ՛ տիր : Վաքին էյեր օլ մախսուս
թա՛լիմէր Հոովմալըլարընըն իտտի՛ա էթ-
տիքէրինէ կէօրէ օգատար մուհիմ՝ վէ իգ-
թիզալը օլսալարըտը , Հայրապետէր է-
յերչի օնլարը պիլիբլէրիտի իսէտէ , օնլարը
հիչ պիր քիթապլարընտա ասլա զիքը էթ-
մէյէճէքէրի ա՛գլ ու իտրաքէ մուղայիր
պիր շէ՛յ տիր : Ս է եինէ՛ էյեր օլ թա՛-
լիմէր Հայրապետէրին վէ օլ կէնէր-
պէ սայիր ատէմէրին իսէլասընա իգթիզալը
տէյիլէր իտի իսէ , շէ՛պէ իգթիզալը օլ-
տուլար տէյիւ ա՛գլընա քի՛մ՝ սըղտըրա պի-
լիր :

Իմտի էօյլէ իսէ՛ Հոովմայ քիլիսէսինին
մախսուս թա՛լիմէրինին թէմէլսիզ օլ-
տուղլարընը իսպաթ էթմէյէ իսթէյէն հեր
Մ. Լետարանական ատէմէ՛ տիգգաթ իլէ
Հայրապետէրին թէլիֆաթլէրինի մէշգ է-
տիպ օգումասը զայէթ միւնասիպ պիր շէ՛յ
տիր : Վաքին պունու էթմէյէ իսթէյէն ,
օնու իգթիզալը օլան ա՛լիմիք իլէ էլէ ալ-
մալը . եա՛նի՛ լիսանլէրէ վէ թէվարիսէ՛ վէ
պախուսուս Մ. զիզ Վ. իթապլարա աշնա՛ օլ-
մալը : Ս է ճիւմէսինտէն գաղը՛ նազար
ատէմէր պու մէշգէ՛ պի դարաֆ վէ պի
դարազ եագլաշմալը . զիրա Հայրապետէ-

րին թէլիֆաթլարընը հէր քէս քէնտի դա-
 րաֆընտան նանա սէջլէյօրլար տէյիւ
 կէօսթէրմէյէ ճէհտ էթտիյինտէն՝ օն-
 լարըն թէլիֆաթլէրի իւղէրինտէ օլան գա-
 րանլըղըն էն պէջիւք սէպէպի պու տուր :

Տ Ի Պ Ա Ճ Է Ա :

ԺՈՂՈՎՔԼԱՐԸՆ ՏԵՖԹԵՐԻ :

Ժողովուրդին ճեմ' օրհանգրվարը հահալէրէ
ժէ Լաւրիւնէրէ' օնլարին ճեմ' օրհանգրվարէ-
նին հերանք' ժէ օնլարիս Լեֆֆէնջ օ-
լունան հարարէլէր նէ օրհան-
լուն պէյաննիս
արբ :

Թարիս .
Սէնէ :

252 . Լ'նարիտ . Լյայէթ ժողովքու . 'Ար-
վաթիանսուն' Եկեղեցի թէտի-
պի խոստոսունտա ի' թիգատինէ
դարչը :

313 . Լյէպէր . Իսիանիատա . Լյայէթ
ժողովքու :

314 . Լ'նիկ-րէ . Լյայէթ ժողովքու :

320 . Լ'դէրսանիւրէ . Լ'րիսուն բանադրանք
էյլէտի : Լյայէթ ժող :

325 . 'Անիկա . Լ'ը Լ'նարհանրական տէնիլէն

Թարգման .
Սէնէ :

Ժողովք՝ Պէօյիւք Կոստանդիանոս
փատիշահտան ճէմ՝ օլտուքի, Եւ-
լահ Օղլունուն Եւլահլըղընը ին-
քեար էտէն Երիոսուն շէրա՛ւթը-
նը կէօրէ : Պու ժողովքտա իւչ
եիւղ օն սէքիղ Եպիսկոպոս հա-
զըր իտի . վէ հէր եէրտէ գապուլ
օլունան՝ “ Եիկիա Հաւատամքը-
նը ” Թախսիս էյլէտի : Թան-
ղիմ էթտիյի իյիրմի կանոնուն-
տան օն պէշի՝ Եկեղեցականլարըն
նիզամը՝ տէօրտիւ թէվպէ էտէնլէ-
րին թէրպիյէտի՝ վէ գալան պիրի
Կիրակի կիւնիւ վէ Օլտիկտէն
Պենտէկոստէ կիւնիւնէտէք տիղ
չէօքմէք ճաշիղ օլմատըղը խու-
սուսունտա տրր :

- 341 . Եւպիւք . Եւլահլէթ ժողովքու :
344 . Կանիւք . Եւլահլէթ ժողովքու :
347 . Սարգիւք . Եիւղ Երեմտեան Ե-
պիսկոպոս հազըր : Եւլահլէթ ժո-
ղովքու :
348 . Կարլագիւնէ . Եւլահլէթ ժողովքու :
359 . Երեմիւք . Տէօրթ եիւղ Եպիսկո-
պոս . Երեմտեան էյլահլէթ ժո-
ղովքու :
361 . Եւպիւք . Եւլահլէթ ժողովքու :

Թարիս .

Սէնէ :

362 . Եղէքսանդրէա . Լյ յալէթ ժողովքու :

367 . Իւլերիգոս . Երիոպուգ խուսուսունն տա ճէմ' օլտու , հէմ' տախի Սա կեդոնա բանադրանք էյլէտի :

381 . Իսլանուօլ ա . Իքինճի Բնդհանրա կան տէնիլէն ժողովք : Թէոդո սիոս փատիշահտան' Եղիզ Բու հունն Ելլահանի անձընը ինքեար էտէն Սակեդոնա գարշը ճէմ' օլունտու : Եիւզ էլլի Երեւելեանն Եպիսկոպոս հաղըր իտի : Եէտի կանոն թախսիս էյլէտի . պիրի Եիկիա Հաւատամքը պէօյիւթ տիւ , վէ պէշի Եկեղեցականլարըն թէրպի յէսի խուսուսուննտա օլուպ' գալան պիրի Երիոսու' Սակեդո նու վէ Սապէլլիոսու բանադրանք էյլէտի , քի Երրորդու թիւն թա' լիմինէ մուղայիր զիւիւ' մէրտէ' ի տիլէր : Պու ժողովք ճիւմէ քի լիսէլէրտէն գապուլ օլունտու :

393 . ԵՊրիգանն Հիսիօ շէհրինտէ . Լյ յալէթ ժողովքու :

418 . Կարլագինէ . Լյ յալէթ ժողովքու :

431 . Եփեսոս . Իւչիւնճիւ Բնդհանրական տէնիլէն ժողովք' Վիւչիւք տէնիլէն Թէոդոսիոս փատիշահտան' Վրիա է

Թարիս .

• Սէնէ :

տոսուն բնութիւնու խուսուսուն
տա օլան Նեստորուն զիւր'ւմ
լէրինի թէֆթիշ էթմէք իշիւն
ճէմ' օլունտու : ()նտա' իքի եիւզ
Եպիսկոպոս հազըր իտի : Սէքիզ
կանոն թախսիս էյլէտի . ալթըսը
Նեստորուն զիւր'ւմլէրինէ' գար-
շը' վէ իքիսի Եկեղեցականլարըն
նիզամը խուսուսունտա տըր :

449 . Եփեսոս . եիւզ օթուզ Եպիսկոպոս :
Եւտիքէսին զիւր'ւմլէրինի սապիթ
վէ մուգարրէր էյլէտի :

451 . Քաղէպոն . Տէօրտիւնճիւ Ր'նպհան-
բանան տէնիլէն ժողովք' Ս'արկիա-
նոս փատիշահտան' Քրիստոսուն
բնութիւնու իւղէրինէ Եւտիքէ-
սին զիւր'ւմլէրինի թէֆթիշ էթ-
մէք իշիւն ճէմ' օլունտու : Պունտա
ալթըր եիւզ օթուզ Եպիսկոպոս
հազըր իտի : ()թուզ կանոնու
վար . իլք կանոնու' օնտան էվիլէլ
օլան սահիհ ժողովքլարըն կանոն-
լարընը մուգարէր էթմէք' վէ սա-
գի իյիրմի տօգուզու քիլիսէնին վէ
Եկեղեցականլարըն նիզամը խու-
սուսունտա տըր :

494 . Գաղատայ . Լյալէթ ժողովքու :

Թարիխ .

Սէնէ :

- 553 . Իսլանայօղ . Եիւզ ալթմըշ պէշ Եպիսկոպոս Տաղըր իտի : Աեստորուն զիւր'ւմէրինէ թէսաՏիւպ էտէն իւչ մուսանիֆէ՛ գարշը ճէմօլտու : Պու՛ իւչիւնծիւ ժողովքա պիր իլավէ սայլըյօր :
- 554 . Իսլանայօղ ք . Պէշինծի Րնպհանրախան տէնիլէն ժողովք՝ պէօյիւք Յուստինիանոս փատիշաՏտան ճէմօլուպ՝ թէքրար Եւտիքէսիլէ՛ Աեստորուն զիւր'ւմէրինէ անաթէմա օգուտու : ()նտա եիւզ ալթմըշ պէշ Եպիսկոպոս Տաղըր իտի : Պաշլըճա կանոնլարը օլմատրղընտան՝ Րումլարըն կանոնլար մէճմա՛ասրնտա Տիչ պիր կանոնուպուլունմազ : Աերէք թէրպիյէ վէ կէրէք ալինլէր իւզէրինէ Տիչ պիր սիճիլի եօ՛գ տուր :
- 589 . Թալէփօ . Իսիանիատա . Լյալէթ ժողովքու :
- 680 . Իսլանայօղ ք . Լլթընճը Րնպհանրախան տէնիլէն ժողովք , իքինծի Յուստինիանոս փատիշաՏտան Քրիստոսուն իրատէթի խուսուսունտա միւճատէլէ էտէնլէր իշիւն ճէմօլտու : ()նտա եիւզ եթմիշ Ե-

Թարիս .
Սէնէ :

պիսկոպոս վարըտը : Պունուն տա-
խի թէրպիյէ եա ային իւղէրինէ
կանոնլարը եօ'գ տուր :

691 . Իսկանուօլ . Պու տախի իքինճի Յուս-
տինիանոս փատիշահտան թըուլլօ
տէնիլէն սարայտա ճէմ' օլունտու ,
պիր մախսուս շերետիկոսլուղա
գարշը տէյիլ իլլա քիլիսէնին պա-
ղը ահվալինէ նիզամ վէրմէք ի-
չիւն : ()նտա պաղըլարըն գամ-
լինճէ իքի եիւղ իյիրմի եէտի' վէ
պա'ղիլէրին գամլինճէ իքի եիւղ
գրրգ Եպիսկոպոս վարըտը . վէ
եիւղ իքի կանոն թախսիս էյլէտի :
Իշպու ժողովք' պա'ղըլարտան ալ-
թընճը' եա'նի պունտան օն սէնէ
էվվէլ օլան ալթընճը տէնիլէն ժո-
ղովքա պիր իլավէ' սայըլըր , վէ
պա'ղըլարտան պունտան ագտէմ'
ճէմ' օլան իքի ժողովքլարըն կա-
նոնլարը օլմատըղընտան օնլար ի-
չիւն կանոնլար թախսիս էթմէք
մէրամը իլէ ճէմ' օլմուշ տէյիլ'
“ Պէշինճի իլէ ալլընճը ” տէնի-
լիր : Պու սինադոսուն ըէյիսլէ-
րինին պիրի' Փափանըն վէքիլի
Րամէնա Եպիսկոպոսու օլուպ' ա

Թարիս .

Սէնէ :

Վրիգորիոս իւնիւանի իլէ մէշհուր
 օլան Մնդրիանոս՝ ք Մննոչէնցիոս
 վէ ք Վրատիանոս կիպի իւչ Վա-
 փատան՝ վէ օնտան սօնկրա ճէմ՝
 օլան եէտինճի Մնդհանրական տէ-
 նիլէն ժողովքտան գապուլ օլու-
 նուպ մուգարրէր օլտո՛ւ իսէտէ ,
 օնուէն ալթր կանոնու շուովմանրն
 զիւի՛ւմիլէրինէ վէ ա՛տէթլէրինէ
 զըտ կէլտի յի իչիւն՝ օնու Մնդհան-
 րախան սայմաղլար :

754 . Իսկանիպուլ . Իյայլէթ ժողովքու .
 Իէոն՝ եախօտ օղլու Աոստանգիա-
 նոս փատիշահտան ճէմ՝ օլտու :
 Իւչ եիւղ օթուղ սէքիղ Եպիս-
 կոպոս հազըր իտի : Պատկերլէ-
 րին ի՛պատէթինի՛ վէ օնլարրն իս-
 թիմա՛լինի բանադրանք էթտի :
 Իչպու ժողովքուն՝ օնտան սօնկրա
 ճէմ՝ օլան եէտինճի տէնիլէն ժո-
 ղովքուն սիճիլէրինտէ զիքր օլու-
 նանլարտան մա՛տա՛ կանոնլարր
 հէլա՛ք օլունտու :

787 . Ալեկո ք . Մումլարտան վէ Լաթին-
 լէրտէն եէտինճի Մնդհանրական
 տէնիլէն ժողովք , Աոստանգիանոս
 փատիշահ իլէ վալիտէսի Իրինի

Թարիխ .

Սէնէ :

Թագուհինին էմրի իլէ ճէմ՝ օլտու :
 Իւլէ եիւղ էլլի Եպիսկոպոս Տա-
 ղըր իտի : ()նտա թէքրար՝ պատ-
 կերլէրին իպատէթի վէ օնլարըն
 էօնիւնտէ քիւնլիւք իլէ մօմ եագ-
 մասը սապիթ օլտու : Պու ժո-
 ղովքուն սահիճի յի խուսուսունտա
 Րում քիլիսէլէրինին պէյնիտէ
 պիր չօգ սէնէ միւճատէլէ օլտու .
 վէ Վրլմտեան քիլիսէլէրտէն եիւղ-
 լէրճէ սէնէլէր գապուլ օլունմա-
 տր :

794 . Պրանֆօրլ . Պէյիւք Վարօլոս տէ-
 նիլէն փատիշահտան ճէմ՝ օլուն-
 տու : ()նտա իւլէ եիւղ Եպիս-
 կոպոս Տաղըր իտի : Պատկերլէ-
 րին ի՛պատէթինի եասագ էտիպ՝
 օնլարըն՝ քիլիսէլէրտէ պուլունմա-
 լարընա միւսա՛ատէ էյլէտի : Պիր
 չօգ վաղըթատէք Վէմնէտէ Տէմ
 Պրանսատա՛ պու ժողովքա եէտին-
 ճի Րնդհանրական ժողովք տէնիլ-
 տի :

815 . Իսթանպօլ . Պու ժողովք՝ Վլուն Հայ
 փատիշահտան ճէմ՝ օլունուպ՝ Սի-
 կիատա 787 սէնէսինտէ ճէմ՝ օլու-
 նան ժողովքուն պատկերլէր Տագ-

Թարիս .

Սէնէ :

գրնտա սիճիլինի ըտտ է յլէյիպ՝
 պու սիճիլ՝ 842 սէնէսինէտէք
 ալէսսէվի ըտտ օլունմուչ գալ-
 սը :

842 . Խսլանպօլ . Թէոդորա Թագուհիտէն
 ճէմ՝ օլուպ՝ Հայոց Եկեղեցիլէ-
 րինտէն մա՛տա՛ պատկերլէրին ի՛-
 պատէթինի հէփ Լ՛րեւելեան բիլի-
 սէլէրտէ մուգարրէր է յլէտի :

861 . Խսլանպօլ . Պա՛ղը Րումլարտան սէ-
 բիզինճի Ր՛նդհանրական ժողովք
 տէնիլիր : Իւչ եիւզ օն սէբիզ
 Եպիսկոպոս օնտա հաղըր օլուպ՝
 Ֆոթիոսու Խսթանպօլ փաթրիյի
 նասպ է յլէտի :

869 . Խսլանպօլ . Պունտա եիւզ Լ՛րեւելեան
 Եպիսկոպոս Խսթանպօլ փաթրի-
 յի Ֆոթիոսու անիծել էտիպ՝
 Իգնատիոս փաթրիյի Թէսահուպ
 է յլէտիլէր : Րումլար պու ժո-
 ղովքու ըտտ էտերլէր . վէ Լա-
 թինլէր պիր գաչ եիւզ սէնէ՛ թա
 ախրըր զէմանլէրէ կէլէնէտէք՝ օնու
 Ր՛նդհանրական սայմազլարըտը :

879 . Խսլանպօլ . Պու՛ Րումլարտան պա՛-
 զէն սէբիզինճի Ր՛նդհանրական ժո-
 ղովք տէնիլիր . օնտա իւչ եիւզ

Թարիս :

Սէնէ :

օթուղ սէքիղ Եպիսկոպոս Հաղըր
իտի : Պատկերչէրին ալէսսէվի ի'
պատէթի զըմն ընտա զօրլու թէր-
թիպլէր թանգիմ էթտի . Վոթիո-
սու փաթրիքլիք աթոռունա մու-
գարրէր էյլէտի : Ի' Հօրէ և
յՈրդւոյ իւղէրինէ միւճատէլէ օլ-
տու : Իշպու ժողովքու Ռոմայ
գապուլ էտէր , վէ Լաթիկէր րէտա
էտէր :

1122

1139

1179

Հոռովայ . Պու իւչիւ' Լաթիկէրան տէ-
նիլէն մահալտէ ճէմ' օլուպ' օնլար-
տա' Սանիքէոսլու Հերետիկոսլա-
րա անէճք օգուտուլար : Պունլար-
տա օլան Եպիսկոպոսլարըն ճիւմ-
լէտի Մըրեմտեան իտի :

1215 .

Հոռովայ . Տէօրտիւնճիւ Լաթիկէրան
տէնիլէն' Վոյաիոթու թիւնու սա-
պիթ էյլէտի :

1245 .

Լիւն . Վրանսատա : Փափա' Վրան-
սըղ փատիշահը Վրիտէրիգոսու
ա'ղլ էյլէտի : Մ'տէթ ու ալին-
լէր իւղէրինէ պա'ղը նիղամլար
թախսիս օլունուպ' իման իւղէրինէ
հիչ պիւր շէյ օլմատը :

1274 .

Լիւն թ . Ռումլար իլէ Լաթիկէրին

Թարիխ .

Սէնէ :

պիրլէշմէսի իւզէրինէ թէրթիպլէր
օլունտու :

- 1311 . Սէնն . Պարանսատա : Իշպու եօ-
գարըտա զէքր օլունան եէտի ժո-
ղովքլարըն ճիւմլէսի՝ Վաթինլէր-
տէն ՚նգհանրական սայրլըր :
- 1408 . Վիլլա . Վաթինլէր արասընտա սա-
յիր փափալարըն հագգընտա վու-
գո՛ւ պուլան ֆըրգայը տէֆ՝ էթ-
մէք իչիւն ճէմ՝ օլտու :
- 1414 . Վօսթանցա . Պու ժողովք սիճիլ
քէստի քի , պիր ժողովք փափատան
իւսթիւն տիւր : Պիր վագըթտա
իւշ փափա պիրտէն փափալըգ
էթմէնին միւշքիւլիւնիւ հալլ էթ-
տի : Ս իգլիֆին թալիմլէրինի ա-
նիծել էյլէտի , վէ եալընըգ էք-
մէք իլէ շաղորդել օլմայը մուգար-
րէր էյլէտի :
- 1431 . Պապլ . Իշպու ժողովք ՚ումլար իլէ
Վաթինլէրին պիրլէշմէսի վէ քիլի-
սէնին բարեկարգու թիւնու իչիւն
ճէմ՝ օլտու : Պու ժողովք տախի
ժողովքու փափատան իւսթիւն
թագըրիւր էթտի . վէ եալընըգ էք-
մէք իլէ շաղորդել էթմէյի սապիթ
էյլէտի : Պու իւշ ժողովք շուլլ-

Թարիխ .

Սէնէ :

մանրն էմրի իլէ ճէմ օլտուլար ի-
սէտէ , օնլարըն կանոնլարը օնա օլ
գատար մագպուլ օլմատրղընտան՝
Հոովմայ օնլարը Ռնդհանրական
ժողովքլարըն տէֆթիրինէ կէչիր-
մէմիշտիր : Օլիրա օնլար սիճիլէ-
րինի քէսսիքտէն սօնկրա՝ Հոովմայ
օնլարտան խօշանմատր :

1438 . Քիօրէնցա . Պու ժողովք՝ մախսուսէն
Րումլար իլէ Ղաթինլէրին պիրլէշ-
մէսի իշիւն ճէմ՝ օլուպ՝ օնտա “ Է
Մրդւոյ ” Խոսուսուստա պիր
չօգ միւճատէլէ օլտու :

1512 . Հոովմայ . Պէշինճի Ղաթերան ժո-
ղովքու :

1569 . Տրեդէնցա . Պու՝ Հոովմալըլարըն
Րնդհանրական սայտրղը ժողովք-
լարըն սօնու տուր : Պունուն մէ-
րամը Ղուտերին վէ Փափայը հէփի
րէտա էտէնլէրին զիւի՛ւմլէրի-
նի անիճել էթմէյէ . Վիլիսէյի
իլէ վէ Եկեղեցականլարը բարե-
կարգել էթմէքիտի :

☞ . Աիկիա ժողովքունտան սայարագ՝
Հոովմալըլարա կէօրէ օն սէքիզ Րնդհան-
րական ժողովք վար : Րումլար Րնդհան-
րական տէյիւ՝ պունլարտան եալընըզ իլք

եհտիսինի վէ օնլարտան մա'տա պիր գաչ
 է յալէթ տէնիլէն ժողովքլարը գապուլ է-
 տէրլէր : Վրոթէսթան թլարըն պաղըսը՝ եա-
 լընըզ իլք ավթը ընդհանրական ժողով-
 քու գապուլ էտէրլէր . վէ օնլարըն պիր չօ-
 դու եալընըզ իլք տէօրթ ժողովքու գա-
 պուլ էտէր : Հայոց եկեղեցիսի օնլարտան
 եալընըզ իլք իւչ ժողովքու՝ վէ 'Աեստորա-
 կանլար եալընըզ իլք իքի ժողովքու գա-
 պուլ էտէրլէր : Աւետարանականլար կէ-
 րէք 'Նդհանրական վէ կերէք է յալէթ ժո-
 ղովքլարըն կանոնլարընտա Ալահըն 'Քէ-
 լամընտա աչըգտան աչըղա սէօյլէնմիշ վէ
 սապիթ օլմուշ շէյլէրին ճիւմէսինի գա-
 պուլ էտէրլէր :

Իսմէր	Վէճաթլէրի սէնէսի
Սուրբ Վրիգորիոս՝ Ախսացի . . .	394
Սուրբ Վրիգորիոս՝ Աազխանցի . . .	390
Սուրբ Յակոբ Ա՝ ծքնայ Հայրապետ	350
Սուրբ Եպիփանիոս	403
Վ է Հերետիկոսլարտան Տոնատոս՝ Արիոս՝ Սակեդոն՝ Ղուլինիանոս և Զ :	

ՊԵՇԻՆՃԻ ԴԱՐ

Վ իչէնցիոս Վ իրինէնսիս	450
Յովհանն Ասկեբերան	449
Բուֆինոս	410
Սուրբ () գոստինոս	430
Սուրբ Աիւրեղ Աղէքսանդրացի	444
Թէոդորիտոս	460
Սուրբ Իսիդորոս	440
Սուրբ Հերոնիմոս	420
Սոզոմէնոս	450
Օոսիմոս . Փափա նասպ օլմասը	417
Պոնիֆաքիոս . Փափա նասպ օլմասը	418
Գելասիոս . Փափա նասպ օլմասը	457
Սուրբ Մարտիրոս	493
Վ է Հերետիկոսլարտան Եւտիքես՝ Աելէստիոս՝ Աեսաոր և Զ :	

ԱԼԹԸՆՃԸ ԴԱՐ

Իսմէր	Վէճաթլէրի սէնէսի
Սուրբ Իննէտիգտոս	554
Պոէտիոս	524
Եւաքրիոս	596
Սուրբ Գրիգորիոս Սեծն . Փապիա .	504

ԱԽԸՐ ԴԱՐԼԱՐ

Յօհաննէս Գամասկացի	750
Սաշտոց շայ	900
Յովհաննէս ալթրնճը շայ	900
Նիկոն շայ	1000
Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի շայ	1000
Սուրբ Պերնարտոս	1153
Սուրբ Ներսէս շայ	1153
Նիգօլա տէ Լիրա	1340
Յօհաննէս թորէքրեմաթա	1400
Աքօլարիոս	1460
Լուտեր	1546
Սալտոնաթոս	1583
Պարոնիոս Կարգինալ	1607
Պելարմինոս Նիզլիթ	1621
Փէրրոն Կարգինալ	1618
Փէթավիոս Նիզլիթ	1652

Ը Իշպու տէթթէրտէ պուլունան իսմէր՝ էքսէրիա քիթապըն իչինտէ զիքր օլունան մուսանիֆլէրին առլարը՝ տըր :

Ֆ Ի Հ Ր Ի Ս Թ

Սահիֆէ

ՄՈՒԳԱՏԱՆԻ 17
 ԻՊԹԻՏԱՆԻ ՎԵՂԱՆԻ : Իշպու
 քիթապտա թագտիմ՝ օլունան մատ-
 տէլերին թէրթիպի—Ախրր դարլա-
 րըն իչինտէ վուգո՛ւ պուլան տին միւ-
 ճատէլէլերինտէ շայրապետէրին հա-
 քիմլէր օլմասը միւմքիւնսիւզ օլտու-
 դու 1

Գ Ը Ս Մ Ը Լ Ե Վ Վ Լ Ե Լ

Շայրապետէրին թէլիֆաթլերինին
 գարանլըգ վէ անկլաշըլմասը կիւճ օլ-
 մալերինին սէպէպլէրի 5

ՊԼՊ 1 : Իւլ է-շ դարլապըն շայ-
 րապետէրինին՝ իննէրթիպէս էէլէ-
 շէն լէլէֆաթլապըն նէ գարապ օլտու-
 դու—Լն էսի լէլէֆաթլէրին էն շոյու-
 նուն պա՛յ օլմասը 5

ՊԼ՝Պ 2 : Հայրապետաբար շինարար
 չի ա'սիրաբէ յի-ճարաբէլէ արլլենիսս օ-
 լանն հարապետաբարն ի-պէրննէ եւս'սարա-
 լար 10

ՊԼ՝Պ 3 : Հայրապետաբարն արա-
 բը ինէ եւս'սլանն գարալ չիլեարար-
 Պա'զը տէֆա գարալ քիթապար Հերե-
 տիկոսլարըն եւս'սմար օլտուղու-
 Վիթապ եւզըճըլարըն վէ սաթըճը-
 լարըն գարալազանլըգլարը—Նյի նի-
 յէթ իլէ եւս'սլանն գարալազանլըգ-
 լար—Վարալազանլըգլար է'օրնէքլէ-
 րի—Վարալ իլէ սահիհի գանըլըպ
 ֆարգ էթմէնին կիւճիւքլէրի 14

ՊԼ՝Պ 4 : Նախ շայրապետաբարն
 չիլեարարըննն արա-գը-գը-գը-գը—Նյի
 նիյէթ իլէ շայրապետաբարն Վի-
 թապարընտա եւս'սլանն թէպտիլիք-
 լէր—Եկեղեցինին խորհրդատետըլէ-
 րինտէ եւս'սլանն թէպտիլիքլէր—
 թէպտիլիքլէր նուսունէլէրի—Վո-
 ղովըլարըն կանոնլարընտա թէպտիլ-
 լիքլէր 39

ՊԼ՝Պ 5 : Հայրապետաբարն շինար-
 արնիսս' սահարըլէրննարն ղէ ճարար-
 սանն—Լի-նըլարըննն' Լիլէֆալէրննարն
 հասիլ օլանն գարապետաբարն ղէ օնըլարըն անի-
 լաննգարա օլանն կիւճիւքլէրի—Նյիլիւշ

լիսանլէր օլան Եունանի վէ 1 աթին
տիլլէրինտէ եազարգլարը— Ե իմտի
միւճատէլէ օլմագտէ օլան մատտէլէր-
տէն Փարգը մատտէլէր իւզէրինէ եազ-
մալէրի--Պիքր ու նիյէթլէրինի մախ-
սուսէն սագլամալէրի-- Ե շպու թէլի-
ֆաթլէրտէ չօգ դարանլըգ վէ անկլա-
շըլմասը կիւճ շէյլէր պուլունտու-
ղունա շայրապետլէրին քէնտի իգրա-
րը

61

ՊԼՁՊ 6 : շայրապետլէրին լէլէ-
Փուլէրինտէ ալլագամն պէյամն օլունան
բէյլէր' պո'ղլ պէՓու օլ էպանն շայ-
րապետլէր շէնտի բէյն օլմարղը--Ս' եկ-
նութիւնլարընըն պա'ղէն անկլաշըլ-
մասը կիւճ օլտուղու--Քարոզլարը-
նըն պա'ղը քէրրէ ակլաշըլմասը կիւճ
օլտուղու--()նլարըն միւճատէլէ թէ-
լիֆաթլարընըն պա'ղը քէրրէ անկլա-
շըլմասը կիւճ օլտուղու-- շերոնիմո-
սուն շէհատէթի-- շայրապետլէրին
թէլիֆաթլէրինտէ պիրի պիրինէ զըա
շէյլէր պուլունմասը

86

ՊԼՁՊ 7 . շայրապետլէրին բէյ " - է'
լիգամլէրինն պէյելլէրիլէրի--Սուրը
()գոստինոսուն' տէ յիթիրաի յիրէյ
ու ի' թիգատլէրինի եազարղը--Սրոգի-
նէսին' Սուրը շերոնիմոսուն' Փափա

Սահիֆէ :

Վերից որիոսունն և՛ . րէյ ու ի' թի-
գատլէ րինի տէյ յի շ թիրմէլէրի . 100

ՊԼ՝Պ 8 : Հայրապետէր շէնպէ րէյ
ու ի' լեկոսալէրինն ին-հի՛ ղէ Փարպէ
այնն Ի պէյն- ի սայալար-- ի յր եէտի
Լ՛նդհանրական տէնիլէն յոգովբլա-
րըն կանոնլարը-- Պատկերլէրին իս-
թիմա՛լի խուսուսուննտա պիրի պիրինէ
ղըտ կանոնլար 110

ՊԼ՝Պ 9 : Հէր հանկը հասալէ ի-գլէ-
րինն օղու-բաս օղու-ն՛ հէ՛ ղէ Հայրապետ-
լէրինն րէյ ու ի' լեկոսալէրինն եօյրեն-
ճես ղայելէ ին-ճ պի-ր-- ի յքի մու-
սանիֆլէր՝ փէք ազ մատտէլէր իւղէ-
րինն սէօյլէտիլէր 120

ՊԼ՝Պ 10 : Պէր Հայրապետին ի' լե-
լեկոսալ լ՛նդհանրական Եկեղեցիներն ի-
լեկոսալ ի պըր պիլմէղիղ-- լ՛ստուածա-
շունչուն կանոնաւոր քիթապլարընըն
տէֆիթէրի-- Շարաթ կիւնլէրինտէ
ո րուճ դուժմաղա գարչը կանոն--
յոգովբլարըն կանոնլարընը գապուլ
էթմէք խուսուսուննտա լ՛նասթմասիո-
սունն շէհատէթի 129

ՊԼ՝Պ 11 : Պէլ՝ օրարարըն իերէ-
լ՛նդհանրական Եկեղեցիներն ղէ իերէ-
պապը հաստուս եկեղեցիլէրին շէնպէ
ճիւճալէլէրինն խուսուսուննտա րէյլէրինն

արեւելեացի -- Եկեղեցի լուղէթիւնին մա-
 նասը -- Պու մատտէտէ Ախպրիանոսուն
 շէհատէթի -- Եպիսկոպոս իւէ Երէցին
 ֆարգը 138

ԳՐՍՄՐ, ՍՇՆԻ

Հայրապետէրին կանդըշ բէյտէ օլմալէրի-
 նին իհթիմալի : 149

ՊԼՊ 1 : Հայրապետէրին բէյլէրի'
 պապէ Կեֆա լէլարիիէ նապարէն էանդ
 լըշ օլմալէրի -- Չօգ տէֆա' Հայրապետ-
 լէր' կալընըզ քէնտիլէրին ի' թիգա-
 տի մախսուսէլէրինի' սէօյլէտիլէր --
 Հաղորդութիւն հաֆթատա իւշ քէր-
 բէ օլմասը -- Ա արդապետէր' նէ խու-
 սուստա Մ'րիստոտէլէ պէնկզէրլէր . 152

ՊԼՊ 2 : Հայրապետէր շէնտիլէրի
 շէհապէլէ կոբէրլէր շի, պիւ օնլարէն
 սապէ' սէօյլէնիլէ ինանմալէ Կեյլէլ --
 Պու խուսուստա Սուրբ () գոստինո-
 սուն շէհատէթի -- Սուրբ Հերոնիմո-
 սուն շէհատէթի -- Աէր շէքլի յի նա'սըլ
 պուլմալը -- Հայրապետէր նիճէ պի-
 ըրի պիրիսին բէյլէրինի զէմմ' էտէր-
 լէր -- Հայրապետէր Մ'զիզ Վ'իթապ-
 լարա պագարլար 160

ՊԼՁՊ 3 : Հայրապետէրն՝ պին խո-
 ւանդան խաղալն հարի՛մ վէ գապը լարը
 օլնադու ասլա ճերանլարը էօղոսպու-
 Չօդ ա՛ճէլէ իլէ եազարլար---(ժ)էվա-
 րիխտէ Վերականուծիւնտա վէ Փիլի-
 սոփայու թիւնտա օնլարըն զալադլա-
 րընըն նուսուկէլէրի---Մ՛ղիզ Վի-
 թապլարա վէրտիքլէրի իսթի՛արէ մա՛-
 նալար

182

ՊԼՁՊ 4 . Հայրապետէրն՝ պին
 պինդան Փարգլէ է՛լեգապէրաէ օլ
 ճալէրի---(Յ)ուստիանոս Ա կանրն քէն-
 տինին մախսուս ի՛թիգատը---Երանո-
 սուն Աղեմէս Մ՛ղէքսանդրացիին՝ Տեր-
 տուղիանոսուն՝ Ախպրիանոսուն՝ Եւ-
 սէքիոսուն վէ զայրիլէրին՝ Մագ-
 թանթիոսուն՝ Հիլարիոնուն՝ Մ՛մբ-
 րոսիոսուն՝ Հերոնիմոսուն ()գոստի-
 նոսուն և՛ ի՛թիգատի մախսուսէլէ-
 րի

193

ՊԼՁՊ 5 : Հոսմալըլարըն րէյինէ
 կէօրէ՛ շօ Հայրապետէրն՝ պինդան
 էանդըլըլա պի-շէսի---Ախարիշլէր
 հագդընա Ա իշէնցիոսուն միւշիւլ
 ուսուլու---Պին երլ փատիշահլըգ խու-
 սուսունտա Հայրապետէրին եանդ-
 լըլըլըլը---Ալիւմտէն սօնկրա Մ՛ղիզ-
 լէրին ճանլարը օլաճագ հալին խու-

սուսուենտա եանդլըշլըզդ--- և Երեսօր-
կոսլարըն մկրտութիւնու սահիֆ օլ-
մագ խուսուսուենտա եանդլըշլըզդ---
Սասուեղարա և աղորդութիւն իգթի-
զայը օլմագ խուսուսուենտա եանդլըշ-
լըզդ--- Սէլէքլէրին շէհվէթէ իսթի-
տատլէրի օլմագ խուսուսուենտա եանդ-
լըշլըզդ

214

ՊՍՊ 6 : և այրապէսլէրին՝ զայել-
մահին զէ պլէ մապալէլէրալէ պլէրին պլէրինէ
պլէր օլմասը--- Պուենուն շօգ էօրնէքլէ-
րի--- Օնլարըն պիլի պիլիինէ զըա՝ Վ՝-
զիզ Վ՝ իթապլարա մեկնութիւն վէր-
մէլէրի

226

ՊՍՊ 7 : և այրապէսլէրին՝ հագլեգալ-
իպլէ Բեմպինէ գուլաղուղ սայան էեր
իպլէրինէ հել պլէր Բեմպինէ Եօգ Գուր---
Պու մատտէտէ Վ՝ Ետարանականլա-
րըն իթիգատը--- Վրանսանըն բարե-
կարգեալ քիլիսէլէրի--- Պու մատտէտէ
և ուլմանըն իթիգատը--- և ուլմէա-
կան Վ՝ սուուածարանլարըն շէհատէ-
թի--- և ուլմայ քիլիսէսիա՝ մէլէն և այ-
րապետլէրի բէտտ էտէ յօր--- ն . Վման
մատտէլէրինտէ--- 7 . Վ՝ ինլէր մատտէ-
լէրինտէ--- 7 . թէրպիյէ մատտէլէրին-
տէ՝ մէսէլա Չեռնագրութիւն մատտէ-
սինտէ և 8 . և ուլմայ և այրապետլէրի

րէտա էտէյօր---Սողովքլարըն նու-
 ֆուզու---Սայրի քիմսէլէրին ֆարգլը
 ի'թիգատտէ օլտուգլարընտա օնլարը
 չէքիպ թէհամմիւլ էթմէք--Տին ի'թի-
 գատլէրի իչիւն հալածել էթմէք---
 շալածումա գարչը շայրապետլէ-
 րին շէհատէթի---Եկեղեցի լուղէթինին
 մա'նասը 234

ՊԱՊ 8 . ԻԻԹԱՄ :

Իքի սիւալէր---ա . Տենէ Գայեր Բ-
 ճապէլէլէրէ նա^նըլ գարար Վերձեւելը-
 ք . շայրապէրլէրիէն Փայրա Բահսել
 էլէմէնին Գօղլու- գարեգէ նէ^ն Գեր---
 Իլք սիւալէ ճէվապ--Մում Աքօլարիո-
 սուն շէհատէթի---Իքինճի սիւալէ ճէ-
 վապ--- շայրապետլէրին թէլիֆաթ-
 արընըն բարեպաշտլըղը---Քրիսթի-
 անլըղըն սօղըու օլմասընա շէհատէթլէ-
 րի--- Ներևտիկոսլարա գարչը շէհա-
 տէթլէրի 265

ՏԻՊԱՃԷ

Ը . Եկեղեցիինին պաշլըճա ժողովք-
 արընըն տէֆթէրի , վէ ժողովքա-

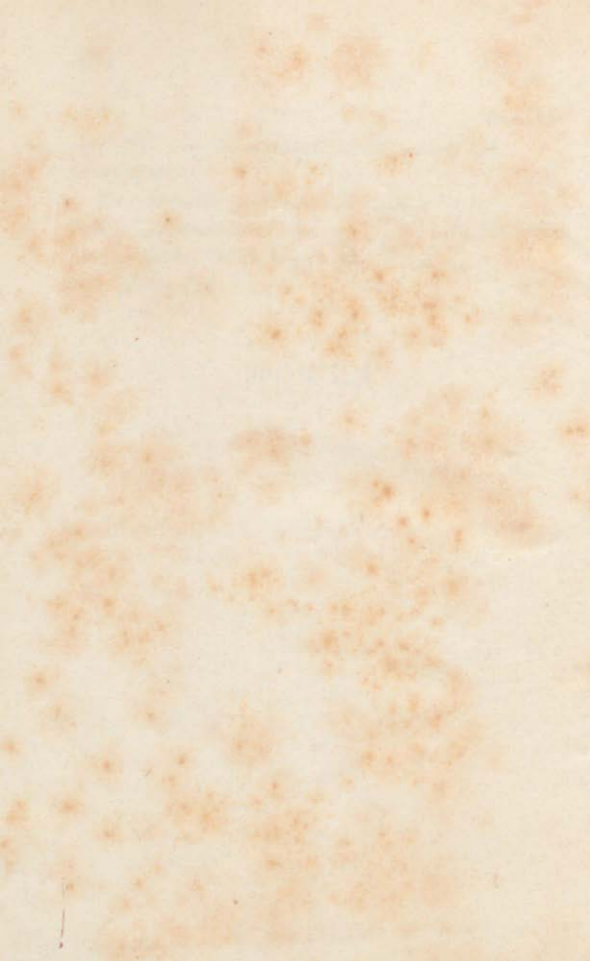
ըըն ճէմ' օլմալարընըն սէպէպլէրի վէ
 թարիխի 279

Ի . Իշպու քիթապտա զիքր օլու-
 նան շայրապետլէրին վէ Ղայրիլէրին
 իսմլէրինին տէֆթէրի վէ էօլմէլէրի-
 նին թարիխի 292

ԹՎՆԱՄ

W.D.

